DIU ET PROCUL.

IN TENUI LABOR EST.

UNDIQUE TUTUS.

Hic virus & virtus.

INTACTA QUIESCO.

FERT OMNIA SECUM.

CHRISTIANI
FRANCISCI PAULLINI
Nobilis
SALVIA,
Augustæ Vindelico-
rum
1688.

SACRA HERBA,

SEU

NOBILIS

SALVIA,

JUXTA METHODUM
ET LEGES
ILLUSTRIS
ACADEMIÆ NATURÆ CURIOSORUM
DESCRIPTA,
SELECTISQUE REMEDIIS, ET
PROPRIIS OBSERVATIONIBUS CONSPERSA,

 à

CHRISTIANO FRANCISCO PAULLINI.

AUGUSTÆ VINDELICORUM.
Impensis Laur. Kronigeri, & Theoph.
Gœbelii Hæredum.
Typis Caspari Brechenmacheri.

VIRIS
VIRTUTE, DOCTRINA, ET GLORIA
CELEBERRIMIS,

D.D. CAROLO PATINO,
Equiti D. Marci, inque Illustrissimo & Celeberrimo Archi-Gymnasio Patavino Med. Prof. excellentissimo, S.R.I. Acad. CURIOSÆ, & florentissimæ ac famigeratissimæ RECUPERATORUM Collegæ splendidissimo, &c.

D.D. JOH. CHRISTIANO
Frommann/ Archiatro Saxo-Coburgiaco, inque inclyto ibidem Gymnasio Casimiro-Albertino Prof. præclarè merito, &c.

D.D. LUCÆ SCHRÖCKIO,
JUNIORI, Liberæ & Imperialis Reip. Augustanæ Physico ordinario, Illustris Acad. Nat. Curiosorum ADJUNCTO, d. CELSO, & laudatæ Ital. Acad. RECUPERATORUM Collegæ &c.

D.D. DAN. GUILIELMO
MOLLERO, in illustri & fertilissima Noricorum Aldorfina Metaph. & Historiar. Prof. Publ. ordinario, &c.

Amicis, Collegis, Doctori, & Fautoribus suis, sincerè & constanter venerandis,

Sacram hanc herbam
bonâ mente
offert
ARION.

Ui Academiam noſtram Curioſam *Lilio* comparaverit, meô equidem judiciô, catè cenſuit, *Diu* enim hactenus *& procul,* licet ſpinas inter, doctrinæ, gloriæ, candorisque ſui odorem feliciter ſparſit. In cunis adhuc vagiens vix effugere poterat calumniæ flagella, quòd multùm ſpiraret, at parùm valeret. Sed ſi ſcîſſent iſti ſcioli, nihil ſimul cœptum & conſummatum, parciùs utique & modeſtiùs fati eſſent. Interim quisque noſtrûm bonus *nunquam otioſus* vixit. *In tenui* etiam *labor* fuit, ut induſtriâ *apiculæ* quilibet ſocius accenſus, optimum ſuccum, ex vaſto Naturæ campo collectum, in ſua conderet alvearia, & cum erudita communicaret turba. Non ceſſârunt tamen invidi barrire, mugire, rudere. At nobis cum *echino* ſpes & tutamen in armis. Ubi fumus, ibi ignis: ubi livor, ibi gloria. Bene illi, qui *undique tutus.* Crena noſtra DEO & Naturæ famulatur. *Imperio* pingimus & *poſteritati,* utinam feliciter! Cum nemine nobis odium: indoles noſtra *urticea: intacta quieſcit.* Habeat nunc hoſtis muros; fumet

Ilium,

Ilium, solus Bias cum *limace fert omnia secum.* Et timenti Dominum cuncta eveniunt feliciter. Ceterùm vobis, VIRI EXCELLENTISSMI, *sacram* hanc *herbam*, in gratæ mentis obsidem, porrigere volui. Vobis enim me obstrictissimum profiteor, TIBI sanè, Illustris *PATINE*, quòd me sincero amore hactenus complexus fueris, eumque multis documentis abundè probâris, imò nuperrimè, cùm aditum faceres in Illustrissimam & florentissimam RECUPERATORUM Academiam, [quam DEUS servet!] TIBI, optime *FROMMANNE*, quod me adhuc adolescentulum in augusto Athenæo *Casimiriano*, Nutrice mea benignissima, prima saluberrimæ Artis elementa, edocueris, & post varios casus, post tot discrimina rerum tandem in Germaniam reducem paterno favore irradiâris. TIBI, mi *SCHRöCKI*, quòd obstetricante manu tuâ *herbula* hæc publicam conspexerit lucem, ut multa alia veræ amicitiæ τεκμήρια heîc transiliam. TIBI denique, Cl. *MOLLERE*, ob tot & tanta in me collata beneficia, quæ publicè prædico, devinctum me pronuncio. Faxit DEUS, ut *Collegium Hi-*

storicum, quòd Boni & Eruditi Germani jam moliuntur, suum, i. e. *prosperum*, habeat successum! Nihil impedit, si invidos reperiamus. *Ubi enim virus, ibi* etiam *virtus*.
Valete in Domino, & favete porrò

Virtutis, Doctrinæ, & Gloriæ Vestræ

Cultori perpetuo

Isenaci M. Febr. An.
1 6 8 8.

C. F. Paullini.

LECTORI
SALUTEM ET GAUDIUM IN JESU CRUCIFIXO.

Um, piô *Galeni* judiciô, *L. XV. V. P. c. 6. omnia* Naturæ *opera* sint *admiranda*, ipsaq; rerum Natura *nusquàm magis*, quàm in *minimis tota* appareat, censente *Plinio L. XI. H. N. c.* 2. nemo equidem vitio mihi vertet, caudamve suspendet, quòd hactenus in indagandis animalculis, domi natis passimque obviis, *cane* putâ, *bufone* & *lepore*, non tantùm NUNQUAM OTIOSUS fuerim, sed potius eô, quô cœperam, *LABORE* & *CANDORE*, animosè perrexerim, jamque Tibi, MI LECTOR, *SALVIAM*, curiosiori crenâ descriptam, selectisquè remediis, nostrisque obsérvatiunculis, nî sordeant istæ, fideliter conspersam, officiosâ manû dederim. Cum enim alij Domini Collegæ, quod ultrò fateor, ingenij sui certamine me longe superârint, & venustiora pepererint Volumina, cedrinô cortice digna, priscûm more *HERBAM* hanc ex patria humo evulsam, ceu magnum *victoria* agnitæ *symbolum*, lubens & *victus* eis porrigere volui. Ne ex-

çandefcas autem, velim, quòd *curiofiori* crenâ defcriptam plantulam noftram nominem. Non eft quòd rearis, eam *curiofè* effe ornatam; quia tamen fecundùm leges & methodum *COLLEGII NOSTRI CURIOSI*, cui falutem voveo, defcripta eft, *Curiofam* diximus eam. Hem! oggannnet non nemo, hæccine *curiofa* Tibi, quæ omnium manibus, omniumque pedibus teruntur & calcantur quotidie? Sic ego fanè cenfeo, mecumque *Curiofi* mei, *Argonauta, Pegafus I, Phofphorus, Achilles, Pegafus II., Bias*, & alii; quorum illi *abfinthium* & *cochleariam*, ifti *carduum benedictum* & *vitem*, hi verò *cynosbatum* & *juniperum* orbi ftitêre eruditè curiofo, & quifque abs cordatis Artisque peritis plaufum hymnosq; meruit. Sic me docuêre fummi Viri *Bartholinus, Paulli, Oftenfeld, Beverovicius, Borrichius, Cortummius*, & alii fimplicium amatores & æftimatores cordatiffimi. *Simplicia* fœpe *viliffima*, & quæ *pedibus* conculcantur, *domi nata, longè multis exoticis* & *pretiofis* præftant, ait veriffimè candidiffimus nofter *Paulli* in *Botan. quadrip. p.* 167. Næ, fi per campos, montes, prata, hortos, fylvas, ftabula & fimeta noftra ambulo, fi furfum, deorfum, antrorfum, retrorfum oculos verto, omne, quod occurrit, *DEUM* & *pharmacopolium* fpirat. Adeò *bonus* lucri odor ex re qualibet. Et falus noftra etiam in *fordibus* & *venenis* aliquando. *Domeftica* remedia univerfæ patriæ fufficiunt, eique ex voto fatisfaciunt: & tamen rancida, effœta, adulterata, fufpecta & dubia exotica ægris noftris obtrudimus, qs. cardo falutis noftræ in ampullis & im-

imposturis eorum, qui nos emungunt, versaretur. Finge mihi, si potes, aliquid, quod vel ad tuendam, seu restaurandam, sanitatem cordatus prudensque requirat, idque tellus nostra nobis invideat. Tam æquam accepimus Naturam, & tam fertile solum. Sic nostra nobis fert omnia tellus. Quæ non tulit, iis certè commodè carere quimus, ut meritò *Galeno L. X. simpl. c.* 4. vel *curiosi*, vel *stolidi* videamur, qui *tantis, tamque probatis remediis* præteritis, *minus probatis, citra necessitatem*, uti volumus. At cum gemitu *Theophr. Paracels. T. VII. Parad. L. I. de reb. nat. c.* 7. *de sulphur. p.* 120. *Eò res*, clamat, *mundi jam rediit, ut Medicina merum nugamentum sit, non ut prius, ars aut scientia.* Nec enim *Artifices*, sed *Sophistæ* Medicinæ præsunt. Ideo *Cous in Lege* Artem nostram *omnium* quidem *nobilissimam*, sed propter eorum, qui eam exercent, *ignorantiam*, eorumque qui *temerè* de his judicant, *omnibus Artibus* eheu! *inferiorem* censet. Sic tempora! sic mores! ô utinam meliores! Ceterùm vanus, qui *formulas* elegantium Medicorum, catè ubique nobis decerptas & innnexas, momorderit. Æstimo leges *Collegij*, cui fidem spopondi ac obsequii gloriam, calcans vestigia *Excellentium* Virorum, quos penna volare fecit, quique Te, *Mopsule*, non magis salutabunt quàm *canem*. Quorsum verò subtextæ *observationes*? quasi sine experientia fari posset Medicus. Cui non arrisserint, expungat, qui meliores aut rariores dare potest, substituat, ego equidem non ringar. Sed merè *Galenica* sunt plerunque, cum tamen hodie *Chymica* triumfent re-

media. Heus, bone Vir, qui talia blateras. Secta, cui nos addictum dicimus, est *dogmatico-spagirica*. Tune somnias, Medicinam esse *Hippocraticam*, seu *Galenicam*, vel *Paracelsicam*, aut *Helmontianam*, seu *Sylvianam*? ego potius dixero: quæcunque ab his omnibus *recte* dicta & docta sunt. Nec fastidium mihi parit *antiquitatis* rancor, nec salivam statim movet *novitatis* dulcedo. Sola bona, quæ vera sunt, seu *Cous*, seu *Hermes*, seu *Galenus*, seu *Paracelsus*, seu *Davus*, seu *Oedipus* ea dixerit. Sapiens enim à quolibet discit, etiam Idiotis aliquando. Et ô utinã cum venatoribus, piscatoribus, rusticis, & ejusmodi turba, frequentiùs conversaremur, fortè plura sciremus Naturæ arcana. Veneranda igitur Veterum canities, venerandi etiam juniores, qui *mente* citiùs canescunt. Gloria *Hippocrati*, honor quoque *Hermeti*. Laudo illius *candorem*, nec temno hujus *industriam*.

Sic conspiratur amicè. Quòd verò cujuslibet Ciniflonis, qui nec Galenicorum, seu Chemicorum chartis impalluit unquam, *essentias, tincturas*, & hujusmodi *stagmata venalia*, non approbem, amor, qui DEO & proximo me devinxit, seriò vetat. Medicum oportet esse *Physicum*. Damnamus enim tam ἀδυναμίαν, quàm ἀπειρίαν. Timiditas *impotentiam* indicat: audacia Artis *ignorantiam*. *Hipp. in Lege c. fin. Pergamenus L. de purg. facult. c. 5.* Si stit nobis λογιάτρους, [*sermone* Medicos, Plauder-Aertzte/] quos Cous τῷ ὀνόματι ἰητρούς [*nominetenus* Medicos,] vocat, *Lib. de Arte*, & κατὰ νόμον, ex *consuetudine*: cordatos verò, bonos, prudentes,

ac peritos, κατὰ φύσιν, i.e. secundùm *rei ipsius veritatem,* interprete *Galeno*, seu *Physicos,* quos *Stagirita I. Ethic. c.* 10. τῶν ἰατρῶν χαρίεντες, juxta Casaubonum, *Medicorum nobilissimos*, appellat, & hos tantùm honorari jussit *Eccles.* XXXVIII. honoribus scilicet eis debitis; seu, ut explicat *Rodericus à Castro L. I. Med. Polit. c.* 9. ut in *Rep. in pretio habeantur, deinde ut ex publico habeant stipendium, ut etiam pauperibus prodesse, & arti suæ commodiùs vacare queant, ne unquàm, ut mercenarii, medici vivant, sed eos, tanquam vitæ parentes, cuncti venerentur, eisdemque obedientiam præstent patientes, propter necessitatem illorum, quibus utilia sunt Medicorum consilia, ut obiter ægroti officii sui moneantur, & agnoscant, suarum esse partium, Medicis obtemperare.* Magnum igitur limitem ponit *Senex* noster inter Medicum φυσικὸν, & eum, qui est κατὰ νόμον, *secundùm opinionem*, qui talis videtur, at non est. *Nomine* enim *multi, re* ipsa *perpauci* Medici. *Hipp. in Lege.*

Unde istud? nisi quòd pars horum maxima *nescit,*
quid faciat, quid sit prorsus Medicina: *sed ipsi*
dum tantùm incumbunt Sophiæ, & dialectica *discunt*
vincla, *quibus valeant* indoctum *nectere vulgus,*
vix elementa artis Medicæ & primordia *libant.*
Sic labirynthæis ambagibus ad sua tecta
instructi redeunt, atque enthymemata vibrant.
Hinc tumidi *incedunt, hinc* publica præmia *possunt;*

Id

Id satis *esse putant* [nec decipiuntur] *ad hoc, ut*
Carnifices *hominum sub* honesto nomine *fiant.*
O misera leges, qua talia crimina fertis.
ô cæci Reges, qui rem non cernitis istam.
Vos, quibus imperium est, qui mundi frena tenetis,
ne tantum tolerate nefas; hanc tollite pestem,
consulite humano generi, quot nocte dieque
horum carnificum *culpâ mittuntur ad orcum?*
Vel perfectè *artem discant, vel* non medeantur.

Ut doctissimus Poëta, *Marcellus Palingen. Stellatus*, in *Leone suo p.m. 126. seq.* verè cecinit. Nobilissimus D.D. *Francus* in epistol., *monstroso Medico* seu disp. inaugurali, doctissimi *Dn. Jeremiæ Cotta*, Civis mei, habit. Heidelb. an. 1677. præfixa, omnem pestilitatis causam in *Doctores & Profess. Academicos* rejicit, nec malè. Bonorum tamen cordatorumque memoria sit in benedictione! Ceteris meliorem precabimur mentem. Vade nunc ô *Sacra herba, ô Nobilis Salvia*, & quæ sint mortalium judicia, disce. Abi in pace: vade ad pacem! Si Dominus voluerit, viresque ac otium nobis fecerit, *TALPAM* adhuc dabimus & *ANGUILLAM*, *Academicum* quippe *Curiosum* oportet *NUNQUAM OTIOSUM* mori. Memineris autem, Mi Lector, & me, qui dissero, & Te, qui judicas, hominem esse, ut, si probabilia dicantur, nil ultrà requiras. DEUS Te Servet!

Scribebam *Isenaci* in eremo mea Philosophica
Anno DEI-HOMINIS
M. DC. LXXXVII.

QUam TU nobilitas Scripto doctissimo, AMICE,
grata TUUM Nomen *SALVIA* nobilitat.

Sic
Viri Nobilissimi,
nunquam otiosi
CURIOSORUM ARIONIS,
Collegæ sui æstimatissimi,
curioso labori,
NOBILI SALVIÆ,
l. mque adplaudit
Augustæ Vindelicorum
Celsus,

In nobilem

SALVIAM.

CELEBERRIMI ARIONIS.

S*ALVIA* jamdudum movit mihi, crede, *Salivam*,
namque ea morborum maxima *pestis* erit,
Et *Panacæa* quasi, *FELICITER!* æquus, *Arion*,
dat lector *niveas* nunc Tibi sponte *fabas*.
Non omnis moriêre: manet tua fama superstes,
& *Canis*, & *Bufo*, ac *Salvia* donec erunt.

Scripsit Amico Amicus, *Româ* nunc in *Siciliam* migrans,

Eusebius Hieronymus Fellmann/
M. D.

Quod felix faustumque esse jubeat Naturæ & Artis Autor, DEUS in secula Benedictus!

SECTIO I.

Quæ Philologico - Physiologica.

CAPUT I.
DE NOMINE SALVIÆ.

§. 1.

TO ὄνομα διδασκαλικόν τι ὄργανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, censente *Plat.* in *Cratylo*, ut non ineptè dixerit *Gorgias* apud Eundem: ὃς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῇ, εἴσεται καὶ τὰ πράγματα, *qui gnarus est* nominum, ***gnarus erit*** & rerum. Age igitur & nos, consuetudinis à nobis receptæ adhuc memores, nomen *Salviæ* examinaturi, derivamus eam à *salvando*, qs. *Salva* sit, aut quod multos *salvet*, & ad varia *Salutaris* sit. Apud

à nomine exordium.

Etymolog. latina.

Agrippam, teste *Aëtio Tetr.* 1. *serm.* 1. *p.m.* 24. est *Sacra herba*, quòd scilicet frequenti ejus usu *steriles mulieres fœcundare* soleat. Alii *Salviam* κατ' ἀναγρ. dicunt *Salivam*, quòd masticata *salivam* moveat, multumque phlegmatis à capite trahat. Vel quòd mulierculæ, crebrò eâ vescentes. *salivia* suis amasiis faciant, orisque *Salivas* invicẽ misceant. Quæ κατα γλωττισματα i.e. *linguarum comixtiones* fiunt, quando labella, more *iratorum canum*, *cum morsu* immiscentur, seu, *columbinô ritu*, conseruntur. Vid. *Catull. epigr. VIII.* *v.* 18. *Gell. L.XX. N. A. c.*8.*f.*104. & *Ovid. epist. Heroid.* 21. quæ *Sapphus* nomine insignita, *vers.* 129. *sec.* ac *L. III. Amor eleg.* 6. v. 9. ideo *columbatim vivere*, ex mente *Piccartii* in *Pericul. Critico c.*6. *p.*25., idem est, ac *se plus satis invicem osculari*, seu, *Tertullianis* verbis, *L. de Virginib. velandis* p.502. *inter amplexus & oscula assidua concalescere*,

Salvia qs. Saliva.

- - *junguntq́;* Salivas
oris, & inspirant pressantes dentibus
*ora. Lucret. L.*IV.

Sed nunc id doleo, quòd pura pura puella
Savia *comminxit spurca* Saliva *tua.*
Catull. carm. 73.

Savium

Savium dixêre veteres pro *ſuavium.* *Plaut. Aſinar.a.IV.Sc.I.v.*53. — *Savium.*

Tu labellum abſtergas potius, quàm cuiquam ſavium *facias palam.*

Douza *Salivam* exponit, quam ſuſpicioſus amator aliorum oculis prodi, aut palam fieri non vult. *Salivam movere*, i.e. guſtum facere. *Sen.epiſt.*79. unde etiam *Perſ.Sat.*VI.

- - *turdorum noſſe* ſalivam.

Et *ſalivatum* apud *Columell.* quicquid ἀναστομοῖ i.e. quicquid *guſtum* reficit. *Saliva vini* i.e. odor. *Plin.L.XXIII. c.* 1. *Saliva Mercurialis* apud *Perſ. Sat.*V. eſt cupiditas illa lucri devorandi. *Saviis os lambere*, idque, ut dixi, *ritu canino*: qui, ſi quid *Sapidum* ligurierunt, *labra* etiamnum lambunt. *Savia* enim etiam *labra* ſunt. *Plaut. in Milit. Glorios. Act. II. Sc. I. v.* 16. Adde aureum Clariſſimi *Taubmanni Comment. Saviare* pro tota re Veneris. *Id. in Mercat. a. III. Sc. II. p. m.* 921. *a. b. Savia ſagittata* *Trinum. Act. II. Sc.* 1. *v.* 16. — *Savia ſagittata.* allàs *armata oſcula* dicuntur, cum *armis* illis, quæ geſtare ſola per legem *Corneliam* licet, res geritur, ut contrà *inerma.*

Oſculaque admotâ ſumere inerma *manû. Prop. L.I. eleg.* 3.

i.e.*inermia*,quæ nimirum non conjunguntur in unum [amantium] votum, utPhœbea iſta apud. *Ovid.I. Metam.fab.*XIV.

Oſcula *dat ligno, refugit tamen oſcula lignum.*

Conf. *Petri Colvi not.in L. Apulei. L.III. Metamorph.p.*49.*edit. Lugd. in octav.* An. 1588. ac *Popma L.I. de uſu ant.locut.c.*5.*p.*220.

Saviolum *dulci dulcius ambroſiâ.Catullus.*

Et *Meliſſus*:

Quid mulſo *præſtat.*? ros *cœli*: rore *quid*? *hyblæ*

mel: melle *hoc*? nectar: *nectare*? *ſuaviolum.*

Et: Sacchara *quid ſuperat*? libum: *quid* liba? favorum

guſtus: *at hunc* guſtum? baſia *roſcidula.*

Vid. *Reuſneri Ænigmatograph. p.* 119. At:

Frigidus, ô pueri, fugite hinc, latet anguis in herba. Virg. ecl. III. v. 93.

Sit potius menti infixum aureum iſtud *Pythagoræ* oraculum: ἀπέχου κυάμων, quo de latius in *Cynograph.curioſ. Sect.IV.c.*9.*p.* 192. Amor enim, voce *Muſæi*, Grammatici, γλυκύπικρος· i.e.

i.e. censente *Catullo* ad *Mallium, dulcem* miscet *amaritiem.* Ergo tuas res tibi habe! erat formula solennis in divortiis faciendis. Vid. *Taubmanni in Plaut. Amphitr. A. III. Sc. II. v. 47. &* *Trinum A. II. Sc. II. v. 32.*

§. 2. A *Salvia* est *Salviatum* seu *Salivatum*, i.e. tale medicamenti genus quô Veterinarii & Mulo-Medici utuntur in curatione brutorum. *Recens tussis optimè* salviato *farinæ hordeaceæ discutitur*, infit *Columell. L. VI. c. 9. &* 24. *Lupini semicrudi conteruntur, & offæ* Salviati *more faucibus ingeruntur.* Quibus tamen in locis *Calepinus in Lex. p. m.* 1293. pro *Salviato* mavult legere *Salivatum*. *Salviare* est *Salviato* mederi, aut *salviatum* deglutiendum præbere. Ita *Columell.* iterum loc. ultimò citat. *Vel tenero olere commisto, torrido, molitoq; milio, & per unam noctem lacte macerato* salviatur. Rectiùs verò *salivatur*. Ecce alium *Columellæ* locum ejusdem libri *cap. 5.* ubi ita: *Evincendi sunt, quamvis pestiferi morbi, & exquisitis remediis propulsandi. Tunc panacis & eryngii radices, fœniculi seminibus miscenda, & cum defruti ac moliti tritici farina candentique aquâ conspergenda: eoque medicamine*

Salviatum

Salviare.

 sali-

ſalivandum *ægrotum pecus*. Ubi *Salivandum* pecus dixit pro eo; quod eſt *Salivato* per os immiſſo curandum. *Salivandum* pecus *ſalivato* potionandum, ait *Beroald. in Columell.* Pulchrè *Martin. in Lex. Philol.* *Salivatum*, quod à quibuſdam *Salviatum* dicitur, *potionis* genus eſt, quo in *veterinis jumentiſque* maxime utuntur veterinarii, i. e. *medici veterinorum*. Sunt autem *Veterina animalia*, quæ vehere poſſunt. *Salivatum* à Saliva, qs. ſucco, dictum videtur. Qui autem *Salviatum* legere vult, à *Salvia*, ſeu *Sale*, nuncupationem trahit. Elegans *Plinii* locus *L. XXVII. c. II.* *Limeum* [rectiùs *lœmeum* à λοιμῷ] herba appellatur à Gallis, quâ *ſagittas* in *venatu* tingunt medicamento, quod *venenum cervarium* vocant. Ex hoc in tres modios *ſalivati* additur, quantum in una Sagitta addi ſolet: ita offa demittitur boum faucibus in morbis, alligari poſtea ad præſepia oportet, donec purgentur; [inſanire enim ſolent,] ſi ſudor inſequitur, aquâ frigidâ perfundi. In h. l. *Dalechamp.* *Salivatum* medicata potio, quam boum faucibus infundunt, aut *ſalubritatis* cuſtodiendæ gratiâ, aut *virium* conſervandarum, aut *morbi* pellendi. A *Sale* dictum

Salviare.

dictum putant quidam, quia is pabulo mistus bobus utilissimus est, quidam à *saliva*, quam largam & copiosam indita ori ejusmodi medicamenta evocant.

§. 3. *Dioscorides L. III. c.40.* vocat ἐλελίσφακον *Apulejus Madaurensis in histor. de virt. herb.* c.101. σφάκον, qs. *in tabem redactam*, vel in *siderationem* flaccescentem. Folia enim semper retorrida, senilia & exsucca videntur. Σφάκος quippe, seu rectiùs, σφάκελος, ἀπὸ τῶ σφάττειν, *jugulare*, quòd calor nativus qs. *juguletur*, stirpium vitium est, cùm, Sirio ardente, & succo alimentario deficiente, languent ac marcent. Vid. *Arist. de juvent. & senect. seu de vit. & mort. c.5.* Excell. D.D. *Cortnummius*, Præceptor quondam honoratissimus, *L. de morbo attonit. c.* VI. §.1. σφάκελον qs. φάος κελὸν *lucem denigratam*, seu *obscuratam*, vocat. Extinguitur enim vividus & illustris color splendorque in *sphacelo*, ob spirituum absentiam, & in lividum atrumque convertitur. Ut igitur *Salvia* honoris nomen est; ita σφάκος, σφάκελος, & ἐλελίσφακος propudii, inquit Eximius *Hofmann. L. II. de Medic. officinal. c.* 211. §.1. Aut num cum *Lobelio* à medendis *sphacelo* penè demor- *Etym. græca.*

 mor-

mortuis partibus, quêis calorem nativum roburque insitum revocat, ita vocabimus? aut num σφάκος à σφὰξ, quod doricè σφὴξ: quòd flores *vespæ* sint assimiles, aut folia *acuta Salviæ* [hanc enim primò hâc voce significari putem,] sint σφηκοειδῆ, ex lato in angustum contracta, ut est *cuneus*, vel *vesparum imus venter*. Σφηκόω & σφηνόω est *cuneo*.

Homonym. §. 4. Mater *Lucii Apuleji*, Madaurâ Afri, erat *Salvia*, inter feminas probitate excellens, & cujus nobilitas satis clara. Ipsemet Philosophus Platonicus *L.II. Metamoph. p.m.* 113. En, inquit, *Sanctissima Salviæ* matris generosa probitas! Et *Germ. Audebert.* in sua *Roma edit. Hanov.* 1603. *in* 8. meminit medici *Salviæ*. Sic enim ille.

Heu mihi, quòd Medicum *dederat, cui* Salvia *nomen,*

Mars urbem ipse suam, patriam natura Tiphernum.

Celebris adhuc ICtus & Legatus Suecicus *Salvius*, cujus in *Theatro Europæo* passim fit mentio. Est etiam *Salvia* oppidum Triacensium, in quinta Italiæ regione, qua de *Plin. L.III.c.* 13. *Petrus* Salbye / Jurium Studiosissimus, Amicus olim noster Septentrionalis.

§. 5.

§. 5. Teutones Romanam secuti vocem dicunt Salbey/ seu Salvey. Parochus qvidam [ut monente *Venusino IV. od. 12.* consiliis arduis *stultitiam brevem* misceamus,] de suggestu matronam piè defunctam *rosæ* comparaturus, cuncta, quæ curta supellex suppeditarat misello, pro macie ingenii compilaverat inque unum fasciculum comportaverat, rens, nunc se spartâ functum esse præclare. Rogat postea αὐτόφιλος Virginem, sanguine & ingenio claram, quî ei placuerit sermo funebris? illa subridens, catè respondit: Ach es war ein Rose / aber kein *Sal*-bey/ qs. diceret: non fuit in tanto corpore *mica Salis*. Mandat enim Apostolus *Colofs. IV. 6.* sermones nostros *Sale* condire, i.e. sapidæ doctrinæ ingeniique acumine. Καλὸν τὸ ἅλας. Ergò ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας. *Marc. IX. 50.* Ceterùm spuria *salviæ* nomina, e.g. olapho, boscon, phagnon, beccon, spagnon &c. vid. sis *T. III. Hist. plant. univ. Ebrodum, L. XXVIII. c. 90. p. 305. a.* Belgis dicitur *Savie*, Italis & Hispanis *Salvia*, his etiam *Salva*. *Homon. Histor.*

CAPUT II.

DE DESCRIPTIONE SALVIÆ REALI.

§. 1.

Major. Salv.

Uamvis utriusque *Salviæ*, majoris putâ minorisque, facies puerulis & mulierculis notissima, fas tamen, ut methodicè progrediamur. *Major* vivaci & lignosa radice perennis est, ex qua surculi attolluntur complures, lignosi, quadrati, hirsuti, incani aut viridantes. Folia *menthæ* foliorum forma acuminata, retorridâ facie pumicosa, colore vel incano, vel viridanti, spadiceo, odore eximio aromatico, sapore cum aromatica amaritudine acriusculò & calido. Flores in spicam digesti, ex foliorum quorundam alis cœrulei, aut ex albo purpurascentes, lamii, cucullo hirsuto, labello bifido, ex calycibus oblongis, fimbriatis, striatis. Hanc ita describit *Dioscorides*: *Salvia* frutex est oblongus, ramosus, virgas quadrangulares & subalbicantes habens: Folia malo cotoneæ similia, longiora tamen & asperiora, ac crassiora, velut laten-

latenter detritæ veſtis hirta, ſubalbida, vehementer odorata, gravi odore. Semen in ſummis caulibus hormini ſylv. modo habet. Sic etiam delineatur à *Serapione*, qui tamen legiſſe videtur *ſtrictiora*, pro: *aſperiora* & *craſſiora*, ſc. folia.

§. 2. *Salvia* minor lignoſior eſt majore, nec ita facile multiplicatur, & longè præferenda majori. Non enim audiemus hîc *Apollinar. L. II.* qui omnes *Salviæ* ſpecies iiſdem viribus æquales *ſimpliciter* tradit. Sapore eſt magis amaro, aromatico & acriori. Multos ſtatim à radice profert ramulos, lignoſos, ex fuſco ſubrubentes, quos alternis bina ſemper ex adverſo ambiunt folia, longè anguſtiora, quàm in ullo *Salviæ* genere, in ambitu nonnihil crenata, ſeu criſpa. E quorum ſinu alii puſilli ramuli prodeunt: medius caulis in ſpicam purpureorum florum deſinit multis intermixtis foliolis. Radix dura, lignoſa, in ramos divaricata. Vid. ſis *Herbar. Ebrodunens. edit. A. 1650. in fol, & quid. L. XXVIII. Tom. III. c. 91.* **Minor.**

§. 3. Scimus etiam ex obſervationibus microſcopicis, folia *Salv. acutæ* undiquaque cavernoſa eſſe, hinc quod- **Ob. microſcop.**

vis

vis extrinsecus facilè recipiunt. Plura de iis vide sîs infrà *Sect. ult. & in tract. nostro de bufone sect. 1. c. 3. §. 37.*

CAPUT III.

DE DIFFERENTIIS ET SPECIEBUS SALVIÆ.

§. 1.

Salv. maj.

Ioscorides unius tantùm *Salviæ* meminit, majoris putâ & vulgaris. At *duæ* potissimùm species officinis nostris innotuêre. Altera vocatur à *Brunsfels. Gesnero, Trago, Clusio, Lonicero, Camerario, &c.* latifolia, à *Fuchs. Dodonæo, Tabernæmontano, Matthiolo, Schrödero, Paulli &c.* major, à *Cordo,* hortulana, à *Cæsalpino,* domestica, à *Lobelio* major scabrior, Germ. breite oder grosse Salbey. Hæc variat foliis viridibus, iisque crispis, & non crispis, purpurascentibus, versicoloribus, sic vel totis, vel partim albidis floribus, communiter cæruleis, rarius candidis.

Minor. §. 2. Altera à *Brunsfels. & Gesnero* dicitur nobilis, à *Lonicero* acuta, à *Clusio* angustifolia, à *Fuchs. Cordo & Trago,* aliisque minor, à *Camerario* tenui-

nuifolia auriculata, à *Bauhino & Pauli* aurita & non aurita, ab aliis pinnata & non pinnata, ac crucigera, germ. ſpitz⸗ kreutz⸗ klein⸗ oder edle Salbey / ácken Salbey. Variat hæc foliis auritis, ſeu pinnatis, [& præſtantior eſt latifolia, ſeu majore,] & non auritis: foliis aliquando lavendulæ concoloribus, ſed latioribus & gravioris odoris; rariùs luteolis: flore cærulæo, rariùs albô. Plures differentias vide. apud *Bauhin. in Pinac. Theatr. Botanic. L. VI. ſect. VI. p. m.* 237. & in *hiſt. plant. univ., ſeu Herbar. Ebrodunens. L. XXVIII. c.* 90. *p.* 305. *ſeqq.* Proſtat etiam in officinis *Cretica*, licet in facultatibus nulla ſit differentia. *Sylveſtris*, ſeu agreſtis plerumque iis ignota, quæ vel *nepeta* altera, vel *ſcordium* alterum, *Bauhino* tertium, *Geſnero Salvia* montana, σφάκελ⊙ *Dod.* Scorodonia *Cordo*. *Proſperi Alpini* experimentum eſt, referente id Rhizotomo Patavino, *Salviam creticam* ad inſtar *ſcamonii* purgare. D. *Velſch. Mictomim. Cent. II. obſ.* 18. *Cretica. ſylveſtr.*

§. 3. *Plin. L. XXII. c.* 25. *lenti ſylveſtri* annumerat, rens, ἐλελίσφακον à lente dictum, ab aliis φάκον. Eſt, inſit, & *ſylveſtris*, ἐλελίσφακ⊙ à Grajis dicta, abs aliis *Phacos*. Eſt ea ſativâ lente *Plinii conjectura.*

lente lævior, & folio minore, atque ſicciore, & odoratiore, qvibus ſphacelum *Theophr.* innuit. Eſt & alterum genus ejus *ſylveſtre* odore gravi: hæc mitior, folia habet cotonei mali effigie, ſed minora & candida. Confundit *Dioſcor.* *Salviam* cum *phaco* & *aphaca*, ſubjungens tamen: noſtros, qui nunc ſunt, herbarios ἐλελίσφακον græcè, latinè *Salviam* vocare, *menthâ* ſimilem, canam, odoratam, fortè majorem intelligit. At *Libro XVI. c. 6.* *Salviæ* meminit, an verò de hac, vel ſtachy, vel ſphacelo *Theophraſti*, vel hormino vulgari, ſeu æthiopide loquatur, ambigitur. Et *Theophr. L. VI. c. 1.* Sphacelum & *Salviam*, ceu *ſylveſtre* & *urbanum* genus, diſtinguit.

Et Matthioli. §. 4. *Matthiolus* etiam, præter *Salv. hortens.* *ſylveſtrem* habet, domeſticæ foliis ſimilem. At ipſa non eſt, quæ in Hiſpaniæ campeſtribus & aſperis locis, inque agro Maſſilienſi naſcitur: Porrò retur *Matthiolus*, ea *Salviæ* genera, quæ à *Theophraſto* redduntur, in Italiæ hortis quoque quàmplurima inveniri, putans: Sphacelum eſſe marem, *Salviam* feminam. Et quia Græc. *Salviam*, ἐλελίσφακον dixêre, inde factum perhibet, quòd *Plin.* nominum cogna-

cognatione deceptus, credidit, ἐλελίσφακον lentis speciem esse. At *Dioscoridis* textus corruptus est. Folia enim non malo *cotoneo* & *menthæ* similia. Legimus enim cum *Crateva* : Φύλλα ἔχη ὅμοια τοῦ ἡδυόσμω, *Lobel*. etiam citatum *Diosc*. locum sugillat. Colunt quoque Curiosi *Salviam maculosam* in hortis, ut notum est, constatque inter omnes. Nostra Helena, quam in scenam producemus, est potissimùm *nobilis Salvia* seu *acuta*.

Diosc. corruptus.

CAPUT IV.

DE LOCO NATALI, CULTURA, ET TEMPOPE SALVIÆ.

§. 1.

Ajor, seu *latifolia*, Salvia subinde in locis *asperis* & *ruderatis* in Germania reperitur. *Camerarius* eam in *Gasconia*, *Gallia Narbonensi* & *Pedemontio* in *vineis* luxuriare vidit, in hortos verò translatam pulchriorem evadere scribit. *Monspelii* & *Lugduni* Gallorum floret *Majo*: apud nos verò seriùs.

Majoris locus natalis.

§. 2. *Minor* seu *angustifolia*, [quæ de nos in primis hîc,] crescit potissimùm

Et minoris

mùm in terra *aspera*, ut ea calefiant clibani, autore *Matthiolo*. In campestribus *Hispaniæ* locis, & in *Massiliensi* agro spontanea occurrit. Nos verò non nisi cultam habemus. Amat fœcundum solum, *argillâ* imprægnatum. Floret *Junio*, *Julio*, aliquando etiam *Augusto*. Transplantatur [ut aliæ *Salviæ* species] Mense *Martio*, rutâ interpositâ, quâ serpentes & bufones, hostes ejus, arceantur.

Ubi copiosius crescat.

§. 3. Næ, ubi copiosiùs crescit, ibi *capitis uterique* affectus plerumque erunt frequentiores. DEUS enim, in secula benedictus, notante *Solenandro* *Consil. L. V. p.* 501. in *quacunque regione*, tales *plantarum* species creat, *quales* hominibus ibidem natis conveniunt. Hoc experimento ego sanè confidenter nixus, ex *plantarum* hîc aut illîc nascentium *frequentia*, haud obscurè *morbos inquilinos* locorum indago.

Obs. Grönlandica.

Grönlandi, referente Excell. *D. D. Hermanno Nicolai, observat. chirurgic. rarior.* num. 97 .[quas latinitate donavit meus olim in Dania Commilito *Henricus* Creutzfeld/ Med. Candidat.] tantâ *sorbuti* vehementiâ infestantur, ut omnis membrorum motus ipsis denegetur; præsertim in Insulæ hujus *ursorum*

sorum monte, Tafelberg/ dicto, *cochlearia & acetosa* tam copiosè provenit, ut gressus viatorum impediant. Semper *juncta & vicinæ* hæ plantæ, quia seorsim sumi non debent, ne singulæ per se sumpta detrimentum afferant, quippe altera *sale volatili*, altera *acidô* turgescit, ex quarum mistura intermedia qualitas exsultat. Conf. *Act. Med. & Philos. Hafniens. a Th. Bartholino edit. Vol.* 1. *obs.* 9. Quid Danis, Batavis, Frisiis familiarius *scorbuto*, quid frequentius etiam iis *cochlearia*? ubi luxurians *absinthium* cernimus, ibi etiam crebriores *viscerum obstructiones* notabimus, *infirmitatem ventriculi*, *suffusionem bilis*, &c. *Argonauta* noster, Illustris FEHRIUS, *tract. de absinth. p.* 25. nullibi majorem *verbenæ* quantitatem vidit, quàm in thermis *Wisbadensibus*, quâ Natura mederi voluit *cephalalgiæ*, ob aërem loci calidum & sulphureum ibidem frequenti. Contrà in *Schalbaccensibus* nec *verbena*, quæ capiti, nec *absinthium* aut *cichorium*, quæ obstructionibus viscerum prospiciant, facilè offendes, cùm acidulæ hisce malis abunde satisfaciant. *Bryoniæ* autem radices insignes reperies pro exturbandis aquis retentis maximè proficuas. *Pleuritidem* Fran-

Alia obs. botanica.

coniæ qs. endemiam faciliter profligat *papaver erraticum*, agros copiosissimè & venustissimè exornans. Sic cùm meus olim Amicus sincerus, *Daniel Prottenius*, elegans Artis nostræ filius, extra mœnia *Hafniensia*, & ubique ferè in triviis, copiam *nasturtii sylvestris*, sive *thlaspios*, provenire cerneret, & odore & sapore *scorbuticum* esse remedium facilè perspiciens, cœpit consilia cum *Johanne Godofredo Beckero*, Pharmacopœo Regio, Amico etiam nostro, de spiritu *essentificato* ex tota planta conficiendo, communicare. Et res ex voto ac salute plurimorum successit. Vid. *Act. Med. Hafn. Vol.* 1. *obs.* 134. & *ex iis Med. Sept. Bonet. Vol. I. L. III. Sect. XXII. c. X. p.* 689. Ita cùm Cl. *Elsnerus*, Collega quondam Curiosus, *Vincetoxicum album* maxima in quantitate ubique omnium *Carinthiæ Styriaque* locorum luxuriare vidisset, judiciosè conclusit: *Strumis* illud appropriatum remedium esse. Et certè nec ratio, nec experientia deest eruditæ huic conjecturæ. Vid. *Dec. I. Eph. Cur. German. Ann. I. obs.* 57.

Obs. Prottenii.

Et Elsneri.

§. 4. Retur quidem *Fabricius Hildanus Cent. V. obs. chir.* 5. *cochleariam* istis in locis, qui *scorbuto* non vexantur,

Omnem Fabricium

tur, minimè, vel rariùs, & difficulter provenire, ideò Helvetiis *ominosum ac infaustum* fore judicat *L. de tuend. Valetud. p. 646.* quòd in horto suo pen sili An. 1628. in copia creverit. Apud nos sane *scorbutus* frequentissimus, licet *cochlearia* perpaucis tantùm in hortis alatur. Verùm sunt nobis alia remedia, ut *Raphanus, chelidonium majus & minus, fumaria, nummularia, absinthium, centaurium minus, nasturtium aquaticum, beccabunga, acetosa, aquilegia, carduus benedictus, abies, vel pinus, lumbrici,* &c. Queis hostem patriæ faustè debellamus, ut non opus sit extraneis. Quàm salubris enim *simplicium* medicamentorum præ composi-tis usus: & *tenuis* præ pleno, *simplex* præ vario, *patrius* præ exotico aut peregrino victus sit, id ὁ θαυμάσιος ϗ πολυμαθέστατος D.D. *Thomas Bartholin*⁹, Senior. Arctoi orbis decus perpetuum, Præceptor olim meus in Regia & inclyta *Hafniensi*, Nutrice mea benignissima, in venusto ac aureo suo Commentario, cujus rubrica: *Medicina Danorum domestica*, solidè & accuratè probavit. Idem me docuit Vir Celeberrimus & Candidissim⁹ D.D. *Simon Paulli*, trium Daniæ ac Norwagiæ Regum

Simplex medicina optima.

Medicus felicissimus, Prælatus *Aarhusiensis*, & primus in Acad. Hafniensi Anat. Chirurg. & Botanic. Professor, Studiorum meorum, dum viveret, fautor & promotor singularis, crebriùs repetens illam [aliasque] historiam, quam inseruit *Botanico quadripartito* suo *Clas. III. p.m.* 513. de simplici *Veronicæ* usu in felici emendatione *sterilitatis*. Horum Virorum, ceu par est, prudentiæ parui, & parebo semper, dum memor ipse mei. Utinam, & millies ô utinam, *Curiosi & nunquam otiosi*, vires plantarum domi nascentium *curiosiùs* indagaremus, proh! quanta Ars saluberrima *præsidia*, quàm multa, eaque insignia Naturæ *mysteria*, sera, si quæ tandem futura, à nobis expectaret Posteritas.

Votum.

§. 5. E tripode sane *Bartholinus* C. *VI. hist. anat.* 95: *Nunquam tam iniqua fuit Natura, ut cuique regioni sua remedia denegarentur, quibus morbos incolarum profligarent. Domestica certè nobis sunt medicamenta, quæ* SOLA (*sine* externorum commercio) *morbis nostris inquilinis medeantur. Sed semper majori fuco sese externa adornant, & nota* patriæ *bona inferiora judicantur. Hinc tanto Mercatorum commodo,*

Sentent. Barthol.

do, sed ægrorum dispendio, ex *Indiis Balsama pretiosa afferuntur, quibus ingens pretium laudem conciliavit. Sed si* Domi *quæramus, inveniemus, quæ cum externis* conferri *possint*, IMO & ANTEPONI.

§. 6. Vidit parens meus propè Hirschfeldiam *Salviam* in annosa Salice: alibi in betula *Sambucum*: ego in Salice *Scolopendriam*, & in fago *bonum Henricum*: in calvaria furis suspensi *aquilegiam* cum *floribus* notavit Amicus. In Polonia *Jacobus Cocus*, Med. Ddus, Amicus meus Veteranus, vidit *canem*, cui è regione *sinistri renis* plantula, *fumariæ* simillima, creverat. Adde, si vacat, *Breviar. rer. memorabil. Isibordi ab Amelunxen & Alex. de Insula* N. XLII. — *Observ.*

§. 7. Vidit Commensalis noster *Philippus* Werff / Silesius, in veteri quodam *patibulo*, quo de adhuc fures pendebant, *absinthium & Salviam florentem*, quibus carnifex in gravissimis affectibus, & [si plebis testimonia admiseris,] *felicissime*, utebatur. Forte studiò plantaverit ibidem, ut eò securiùs vulgum falleret. Quid enim efficacius regit multitudinem, quàm superstitio? — *Alia.*

CAPUT V.
DE VIRIBUS ET QUALITATIBUS SALVIÆ.

§. I.

Phäeton in annulo.

SI in pretio habitus fuit ille machinator, qui, autore *Galeno* L. VII. περὶ Χρείας *c.* 1. in exiguo añulo *Phäetonta*, quatuor invectum equis, artificiô & spectaculô incredibili sculpendo ita expresserat, ut ægrè quidem ὑπὸ σμικρότητος, *propter parvitatem*, cerni singula, ut cerni tamen πρὸς αὐγὴν λαμπρὰν, *ad claram conversa lucem* possent. Quantò magis in *Salvia*, in qua, ceu *gazophylacio Naturæ*, maximæ ejus vires in compendium contractæ multò amœniores apparent, *mirabilia* opera *mirabilis* DEI *Ps.* XCIX. 3. seriò admiremur, inprimis si *ad orientem ex alto*, *Luc. I.* 78. Τὸν Πατέρα τῶν Φώτων *Jac. I.* 17. ut par est, convertantur.

Vires salv. in genere.

§. 2. Quid autem fabor de virtutibus *Salviæ*? tot enim & tantæ sunt, ut certè satis eas commendare nesciam. Sanitatem conservat sanis, languentibus largitur, mortuis spondet incorruptibilitatem. Vin' digestivum, dia-

diaphoreticum, diureticum, alexipharmacum, seu bezoardicum? abi ad *Salviam*. Optas cephalicum, ophtalmicum, oticum, pectorale, antipleuriticum, antiphtisicum, cordiale, stomachicum, anticolicum, hepaticum, splenecticum, hystericum, nephriticum, antiarthriticum, antifebrile? abi ad *Salviam*. Stillant Vulnera? lachrymant ulcera? Summa: in quocunque die tribulationis abi ad *Salviam*:

§. 3. *Diogenes*, narrante *Stagirita, L.I.P.A.c.*4. seu, ut alii rentur, *Heraclitus*, in furnario tuguriolo hyeme, caloris gratiâ, nonnihil commorans, prætereuntes, quos sordes loci ab ingressu deterruissent, ita invitabat: *Introite, ò boni: nam & hic Dii sunt!* Sic *Salvia* nostra: Licet livida mihi facies, & squallida sim, ac quotidiana vilescam, ideoque algâ vilior plerisq; sordeam, vos tamen omnes & singuli, qui onerati & languidi estis, venite ad me, ego vos reficiam. *Et hic Dii sunt!* Gustate & videte, quàm amabilis & mirabilis Dominus in omni opere suo. Venite, ego bajulabo languores vestros. Vos autem DEO gratias! *Et hic Dii sunt!* Me qui habet, amplissimum habet pharmacopolium. Quærite & in- *Salviæ Discursus.*

venietis. Quid natis ad Indos? quid vobis cum Afro aut Arabe? quasi tanto pretio sanitas constaret. *Et hic Dij sunt!* pudeat orientem adorâsse solem, & spolia ejus, cum vitæ bonorumque dispendio, venari, *Nam & hic Dij sunt!* Nulli regioni noverca est Natura. Ubi morbi, ibi etiam nascuntur remedia. Minima ego famularum Altissimi, vitæ tamen mortisque imperatrix, & vel sexcentorum morborum salvatrix. Si tantus Salus in *Salvia*, pedibus vestris domi ubivis obvia; quanta denique erit, si conjunctis viribus pro salute vestra præliabimur simplicissimi flosculi? *Nihil* sumus, censurâ *Herophili*, & tamen *manus* DEI sumus. *Quod vultis, hoc sumus.*

Vires Salv. in specie. §. 4. Maximè autem *capiti* & *utero* dicata est *Salvia*. Omnibus quippe frigidis & inveteratis capitis affectibus, *vectibus* qs. extrudendis, *Galeni* voce in *L. VI. epid. S. VI. T.* 3. opitulatur, cephalalgiam, inde natam ἀγρυπνίαν & vertiginem profligat, lapsam memoriam fulcit, epilepticorum, apoplecticorum & catarrhosorum sacra anchora. Matrici, ventriculo, nervis, membranis, & articulis appropriatissima, & mensium clavis, ut in seq. Sectione,

ctione, σὺν θεῷ, ad nauseam demonstrabimus.

Qualitates Salviæ.

§. 5. Qualitates *Salviæ* ex *sapore* & *odore* facile divinabimus. Qui cum amarus & acris sit, non longè aberit ipsa à *tertio* caliditatis & siccitatis gradu, cum leni aliqua adstrictione, testibus *Galen. L. VI. simpl. Hipp. L. II. de diæt.* & *Aët. tetr.* 1. *serm.* 1. Quamobrem, ait *Casp. Hofmann. L. II. de M. O.* c. 202. in *decocto* quidem menses movebit, & conceptui oberit: at si unum alterumve *folium* masticetur, siccando fluidum sanguinem corrigit, astringendo vasa roborabit, ut ne sanguis eat.

CAPUT VI.
DE PRÆPARATIS EX SALVIA.

§. 1.

Præparata è Salvia.

VIx formulam medicamenti offendes in quocunque morbo, quod non *Salvia* superbiat. Recensebimus saltem præparata è fol. sem., summit. & flor. ejus desumta.

I. Pulvis,
II. Suffumigium,
III. Decoctum,
IV. Infusum,
V. Vinum, seu claretum.

VI. Cerevisia,
VII. Acetum,
VIII. Embamma,
IX. Aqua,
X. Spiritus.
XI. Oleum,
XII. Balsamus,
XIII. Extractum,
XIV. Essentia,
XV. Syrupus,
XV. Succus,
XVII. Conserva,
XVIII. Electuar.,
XIX. Sal,
XX. Balneum,
XXI. Mani- & Pedilavium.

De singulis distinctius.

Pulvis. §. 2. *Pulvere* condimus jusculа cibosque, de quibus infrà latiùs. *Greg. Horst. L. II. obs.* 21. pro iuvanda concoctione sequentem pulverem, condimenti instar, cum cibis quotidie sumendum epileptico præscripsit.

℞. Rad. pæon. ʒß. *fol. salv.* rut., beton., thymi an. Mj. fl. lavend, anth. an. Mß. sem. fœnic., pæon. excort. an. ʒij. macis acet. macerat. & exsiccat. ʒj. N. mosch. cinam. an. ʒß. F. pulv. Dos. ʒß. in prandio & cœna.

D. Dolæus L. III. *Encyclop. med. c.* 14. *p.* 642.

p. 642. pauperculis podagricis praescribit pulv. *fol. salv.* ℔ß. lap. 69. sacch. cryſtall. an. ℥ij. M. ſerv. in vitr. ſum. cochl. 1. bis in die, cum hauſt. decoct. *fol. ſalv.* vel rad. bardan. Cibum faſtidientibus, ſanguinem mingentibus, & exſpuentibus, nec non mulierculis urinæ incontinentiâ poſt partum correptis, ut & dyſentericis, cæliacis, menſibus ſuperfluis, inteſtinorum, renum, veſicæ, fiſtulæque urinariæ exulcerationibus, & inde natis ſymptomatibus comendat *Mynſicht.* in *Armam. Med. Chym. Sect. V. p. m.* 122. Species ſuas *diaplantaginis,* fol. *ſalv. acut.* ſplendentes, quæ ſunt hujus deſcriptionis: ℞. Succ. glycirrh. terr. ſigill. an. ℥j. rad. plantagin., ſerpentar., tormentill. an. ʒvi. magiſt. croc. ♂tis per reverberat. fact. cc. uſt. & ppt. cortic. granat. a. ʒß. lap. hæmat., Nuc. moſch, flaved. cort. aurant. caryoph. an. ʒiij. *fol. ſalv.* acut., viſc. querc. balauſt. an. ʒij. magiſt. corall. berberiſat. noſt., ſem. plantag., priap. cerv. an. ʒiß. pellic. inter. ventric. gallin. ppt. ſang. dracon. hypociſtid. an. ʒi. F. pulv. dos. à ʒß. ad ʒi. mane jejunô ſtomacho, vel ante prandiū & cœnam, cum ℥iij. liqv. ſtill. plantag. Ingre-

alius.

alius.

Alius. Ingreditur etiam *Salvia* species ejus *stomachicas Sect. cit. p.* 126. quæ tales:
℞. acid. ♀. ℥iij. galang. min., Zingib. alb., piper. long. an. ʒiß. cardamom. min. nuc. mosch. caryoph. Zedoar. an. ʒi. rad. glycirrhiz. ras. *fol. salv. acut.*, sem. rut. carv. oliban. an. ʒß. ol. cinam. ℈j. menth. crisp. acut. aurant. anis. an. ℈ß. facch. cand. alb. ℥viij. M. f. pulv. Dosis mane ac vesperi à ʒß. ad ʒi. in vin. malvat., aut alio generoso.
Collapsum appetitum excitat, tormina, vomitiones & singultus sedat, asthmaticos juvat, crapulam arcet, flatus dispellit, ventriculum roborat, & alimenti distributionem accelerat. Plures ut taceam infrà recensendos pulveres. Auget quoque plerumque pulv. sternutatorios, ut illum *Rulandi*.

Sternutatorius. ℞. Sem. nigell. elleb. alb. an. ℈i. majoran. rorism. *Salv.* an. ʒß. mosch. gr. ij. M. f. pulv.

Alius. Et *Schroderianum L. II. Pharm. Med. Chym. c.* 75. *p.* 275.
℞. Fl. anth. lavend. *Salv.* beton. fol. major. an. ℈i. macis, cinam. glycirrh. elleb. alb. præp. an. ℈j. tabac. opt. ℥j. M. f. pulv.

Suffimigium. §. Suffumigium pauperculi faciunt è *fol. salv.* bacc. junip. fl. lavend. anth. majo-

majoran., cham., rad. angelic. &c. in peste utilissimum. D. *Valent. Rumpel.*, Archiat. Saxo-Coburg. im Bericht von der Pest P.I.c.5. hoc commendat.

℞. bacc. junip. ℔i. laur. ℥iij. fol. absinth. Miij. querc. *Salv.* acut. f. ros. rub., lavend. an. Mj. succin., thur. myrrh. an ℥j. M.f.pulv.

Suffitus D. *Chelii* hic erat: *Aliud.*

℞. Rad. veter. junip. exsiccat. & tenuiss. incis. ℔ß. bacc. junip. ℥iij. thymiam., thur. alb. an. ℥ß. sem. nigell. coriandr. acet. macerat. & exsiccat., fl., irid. Flor., Gummi ladani, sandar. arb. cer. alb. minut. incis. an. ℥j. mastich. ℥ß. cort. citr. aurant. an. ʒvi. caryoph. ʒj. fl. lavend., summit. absinth. cum semin. an. Miß. fol. spic. nard. *Salv.* meliss. ad Mj. rorismar. origan. majoran. an. P.ij. f. pulv.

Vid. *Scharf. de Junip. c. XIV. p. m.* 184.

Paræi erat hic *L. XXI. chirurg. c.* 19. *Paræi.*

℞. H. rut. *Salv.* anth. bacc. junip. laur. nuc. cupress. an. q.v. infund. acet., quod postea ignitis lapidibus aspergendum.

§. Decocta passim dabimus infrà. *Decocta.* Suntque vel simplicia, vel composita. Sufficiat nobis hic unicum, idque celeber-

berrimi *Jcelis*, Prof. Gryphiswaldens., quod ad attenuandos & concoquendos pituitosos capitis humores insigne. *L.I.Prax.Sect.I.p.m.*148.

℞. Rad. fœnic.petrosel. apij pœon. an. ʒß.sem.anis.fœnic. siler.mont.carv. an. ʒij. H. majoran. *Salv.* beton. scord. card. ben. serpill. an. Mß. fl. stæch. arab. rorismar. ãã ʒj. cinam. macer. Zingib.an.ʒß. incis. & cont. canth. stanneo [vel magis fictili] impone, superaff. ▽ ℔iiij. [ein halb Stübchen] Et tandem junctura canthari, seu operculum, fermento conglutinet, & in lebet. ▽plen. collocet.,& per 2. hor. coq. postea, quando refrixit, colet. & colat. admisc. Syr. de hyssop. stæch. arab. Oxym. simpl.ãã.℥iij.

F. potio. dos. mane, & hor. 1. ante cœnam,℥v.

Infusum. §. 5. Infusis variè inservit *Salvia*, tàm simplicibus, quàm compositis, inprimis vino. Simplicissimum sane *Salv.* infus. cum vino manuum tremorem insigniter emendat, si quotidie mane ac vesperi, seu pluries, eô laves. *Cl. Küper.* in *Colleg. suo pract.* paralyticis valde commendat *Vinum* suum *Salviatum*, longâ experientiâ comprobatum,

&

& optimum esse dicit, quod ex *musto* paratur, ut sic hujus fermentatione melior fiat virium extractio. Si nimirum mane & pomeridiano tempore hujus haustus sumatur, & inter prandendum ac cœnandum, locô potûs ordinarii usurpetur.

§. 6. Vinum *salviatum* etiam in ipsa peste mirè prædicatur. Claretum passulatum laxativum insignis *Mynsichti l. c. p.* 350, asthmaticis, cunctisq; diuturnis pectoris affectibus utile, est hoc: *Vinum.*

℞. Passul. min. vino elot. ℥ij. fol. senn. elect. mechoacann. an. ℥j. rad. glycirrhiz. ras. cinam. acut. sem. anis. cont. an. ℥ß. Herb. pulmonar. maculos. phillitid. an. ʒij. tussilag. marrub. an. ʒiß. fl. epat. alb. hyssop. *Salv.* an. ʒj. croc. orient. macis an. ʒß. fic. pingv. jujub. sebest. dactyl. an. no. viij. Macer. in hydromell. opt & ant. aq. hord. an. ℔iij. per hor. xxiv. postea coq. parùm, & addit. sacch. cand. alb. ℥iv. clarific. per manic. Hippocr. ut f. claret.

Laudabile etiam claretum ejus purgans *l. c. p.* 359. *Aliud.*

℞. fol. senn. el. ℥ij. rad. ireos nostr. ℥j. mechoacann. hermodact. alb. turbit.

bit. alb. an. ℥ß. H. agrimon. scolopendr. veron. an. ʒij. sem. fœn. anis. an. ʒiß. Cass. lign. caryoph. Zingib. alb. cardam. min. an. ʒj. fl. genist. meliss. bugloss. *Salv.* an. ʒß. inf. in s. q. vin. veter. per xxiv. hor. posteà coq. & in colat. adhuc calid. ℥xvi. dissolv. mann. calabr. ℥iiij. iterum Col. & add. ▽. cinam. ʒj. elæosacch. citr. ʒj. Denuò M. ut f. claret.

Pituitam & aquas educit, & à juncturis trahit. Cephalææ & epilepsiæ opitulatur. Veteres defluxiones sistit, arthriticis, renumque doloribus utile catharticum. Dos. à ℥iij. ad iv.

Plura alia, *Salvià* coronata, reperies passim infrà. Adde illud *Sennerti L.V. inst. Med. P. III. S. III. c.* 4. Simplex & purum si cupias vinum, para vel cum fermentatione, vel sine ea, juxta manuductionem *Pegas. nostri I.* sub exemplo *cochlear.* in *tr. de ead. c.* 9. *p.* 46.

Cerevisia. §. 7. Cerevisiam quoque vulgus noster condire novit *Salvia.* Plebejis crebrò commendavimus cum effectu in diversis morbis. Novi nobilem matronam, cujus potus ordinarius est ob *spasmum*, quô aliquando divexatur.

Acetum. §. 8. Acetum fit infusione & insolatione è foliis, etiam floribus, ut *rutaceum,*

ceum, Jambucinum & alia, vel destillatione cum aliis ingredientibus. Folia tamen floresque prius exsicca, [quò minùs mucidum fiat acetum,] & nonnihil incide. Commodiùs etiam acetum, per infusionem parandum, prius cum re infusa destillatur, & deinde destillatum cum recenti materia infunditur. Sic enim feces separantur. Acetis antipestilentialibus passim admistam cernes *salviam*: Summâ quippe diligentiâ observandum, ut tempore pestis omnes cibi *acetô* condiantur. *Nihil enim magis corruptionem impedit. Ficin. L. de peste c.* 10. At dices: annon pestem cum *Kirchero* tuo *animata putredinis sobolem* nuper nominâsti, & omne *acetum verminosum* in *Cynograph. tua Curios. Sect. ult.* c. 3. quî ergo contrà pestem commendas? Non muto, quod dixi, verbum; & hoc jam ajo, ratione & experientiâ munitus. Vid. *consil. medic. in peste J.C.F.D. Mindereri med. militar.* an. 1667. *Norimb. edit. annex.* *Mynsicht* etiam aceto suo aromatico odorato *salviam* immiscet. ℞. Rad. ireos flor. ℥iß. fl. lavend. ros. rub. tunic. an. ℥j. caryophyll. cinam. acut. an ℥ß. nuc. mosch., macis, galang. min. Zedoar. an. ʒiij. cort. au- *Myns. aromat.*

C rant.

rant.citr. an.ʒij. styr.calam. myrrh. rub. benzoin. an. ℥iß. fol. rotismar. rut. majoran. *salv.* an. ℥j. gall. moschat. ver. lign. aloes, santal. citrin. spic,indic,an .ʒß .acet. vin.violat. q. s. M. & acetum tinctum beneque impraegnatum S. ad usum.

Quod intincto panno lineo naribus, odoris ergo recipiendi, admotum cerebrum confortat, sensus excitat, spiritus recreat, animique defectione vires qs. emortuas copiosè restaurat, ceterisque cordis affectibus opem unicè praestat.

Embamata. §. 9. Embammata in peste praecipit *Rumpel.l.c.c.6.* ex fol. *salv.* contrit. inque aceto maceratis. Vir quidam eruditus, sed maximè vertiginosus, hujusmodi embamma è fol. *salv: acut.* & rut. cruciger. valde sibi habet familiare, ejusque efficaciam deprædicat.

Aqua. §. 10. *Haud vitio mihi vertent, aut in pejorem partem interpretabuntur pharmacopolæ, & illiterata destillatorum turba,* [infit *Langius*, Prof. Lipsiens. in *Miscellan. Curios. Med. n. 30, p. 93.*) *si, veritatis amore captus, hic oggeram ipsis,* aquas *vulgato more* (videlicet non è succis artificiosâ solertiâ) destillatas, & syrupos *non paucos parum,*

rum, imò minimè efficaces, nulliusque facultatis participes, in *officinis, tanquam* mera cadavera, *prostare, ita ut medicamenta illa, quippe quæ ipsa putredini ac corruptioni maximè adhuc obnoxia sunt*, nocumenta *potiùs afferant, quam ut* intentionem ac operam Medicorum *felici eventu fortunent. Ratio hujus querimoniæ confestim in aprico est, quia* vitale robur *his medicamentis manifestissimè deest. Qui etenim medicamenta, quæcunque etiam sint,* suo ac congenito sale, (*essentiale vocant Neoterici*) *juxta arcanum & veris tantummodò Chymiatris notum præparandi modum, condire ac nobilitare nescit, is genuinam verè præstantium remediorum confectionem etiam plenè planeq; , magno cum ægrotantium detrimento, ignorat. Si itaque ex herba cum flor. secundùm artem destilletur, &* sale suo congenito *condiatur, magnarum utique virium est.* Efficaciorem reddes, si semel per vesicam destillatam recentibus foliis affundas, iterum fermentes, & denuò destilles. Nisi capitellum vesicæ, ut & canalis in refrigeratione sint de puriori stanno, aqua vitriolico & nauseabundo sapore imprægnabitur, & planè alienas acqui-

ret vires. Optimè tamen & catè ordinatio Medica *Paderborn. Tit. III.* §. 12. *an.* 1667. edit.

Alle destillirte Wasser / so inwendig zugebrauchen/ oder sonderlich von denen Medicis præscribiret / sollen in gläsernen Geschirren destillirt, auch alle Syrupen / so von Essig und sauren Säfften bereitet / in keinem metallinischen Geschirr gesotten oder verwahrt / sondern / wegen ihrer Schärffe/in steinernen/oder verglasurten Büchsen verwahrlich hingesetzt werden/ꝛc.

Aqua Salviæ composita hæc:

♈ Salv. comp. ℞. *Salv.* majoran. thym. lavend. epithym. beton. an. Mj. nucist. cinam. an. ℥ß. Rad. irid. cyper. rot. calam. arom. an. ℥j. stor. calam. benz. an. ʒiß. inf. in ℔iiij. ♈. rec. ♂ 4. Deinde destill. per MB.

Calefacit & siccat: cephalica & arthritica est penetrantissima, usui conveniens tam internè, quàm externè. *Schröd. L. II. Pharm. Med. Chym. c.* 38. *p. m.* 148.

Spiritus. §. 11. *Spiritus Salviæ* eôdem fit modô, ac card. bened. &c. dupondiis tyronibus notô. *Oleum* ejus *stillatitium* ita paratur:

℞. Fol.

℞. Fol. *Salv.* ſemine turgidæ conciſ. & cont. more uſitato aff. s. q. ▽. ſ. deſtilla per veſicam amplam, & obtinebis oleum. **Oleum.**

Ad eundem modum mentha moſchat., abſinth., origan., roriſmar. &c. herbæ odorâ & ♀eâ miſturâ abundantes, non tantùm virides, ſed etiam ſiccæ, tractantur, nec etiam ſeminum maturitas in omnibus expectanda. *Ang. Sala* in *hydrelaol. Sect. III. c. 2. p. m.* 79. a.

Coctum verò *oleum* & expreſſum quis tyro Artis pharmaceuticæ ignorat? Excell. *Dolaus* in convulſione commendat ♂ *Salv.* ℥ij. cum eſſent. caſtor. ʒj. *L. I. Encyclop. med. c. xii. p. m.* 194.

§. 12. *Balſamus Salviæ* ſimplex fit ex ♃ ejus deſtillat. & cer. mixt., ſeu, quod melius, cum oleo nuc. moſch. expreſs., & ab odore ſuo per ▽ liberat. Compoſitos infrà paſſim dabimus. Summopere valent ad frigidos cerebri affectus. **Balſamus.**

§. 13. *Extracti Salviæ* meminit *Gr. Horſt. L. II. obſ. 2. p. m.* 75. ubi in vulnere capitis cum contuſione periculoſa hoc confici juſſit Linimentum: **Extract.**

℞. Pulv. rad. caryophyllat. angelic. ariſt. rot. irid. fl. an. ʒj, *extr. Salv.* be-

ton.an.℈j.gummi elemi dissolut. in ol.ros.℥ij. M. c.melle rosat. & guttulis aliquot ▽vit.f. linim.

Aliqui extractum hoc pro secreto habent in morbo attonito, *Sebiz.T.1. spec.med.pract. P.II. Sect.2.c.5*, D. *Dolaeus L.I. Encyclop. med. cap.de apoplex. p.m.* 157. *a.* commendat in tali affectu pro linguæ restitutione.

℞. *Extract*. theriacal. *Salv*. an.℈j. ~ lil.convall. & ceras.nigr. an.℈ß. M. illinatur lingua.

Ingreditur etiam *Salvia* extract. bryon. compos., à *Grülingio* plerumque in omnibus morbis uterinis usurpatum in *append*. ad C.1. *observ*. potest etiam *Salvia* cum aqua fontana coqui, decoctum depurari, & inspissari ad justam consistentiam, ita, ut talis succus vicem extracti sustineat.

Essentia. §. 14. Vin' *Essentiam*? lege *Angel. Sal.Sect.II. Essent. vegetab.c.6.*& para. In paralysi *Sennert.L.I.prax.P.II.c.27.* ita præscribit:

℞. Theriac. ℈ij. cons.fl. lavend.℥ij. essent. castor. gr. v. sal. chamæpit. gr. vij. *essent.salv*.℈ß. c. sacch. f. bolus, post cœnam deglutiendus.

Admiscet etiam ibidem apophlegmatismo,

℞. Rad.

℞. Rad. pyrethr. ℥iß. calam. aromat. ℥j. ireos ℥ß. gran. junip. *fol. salv.* majoran. rorismar. meliss. an. Pß. cubeb. ʒß. coq. in s. q. ▽ pur. ad tert. ℞. Col. ℥vij. in quibus dissolv. *essent. salv.* ʒij. syr. de stæch. ℥iß. M. pro apophlegmatismo.

Commendat eandem, ceu specificum in paralysi scorbutica, *Cl. Drawizius* de *scorbut. Tit. III. p.m.* 372. Ad loquelæ restitutionem in apoplecticis *Dolæus* l. a. præscribit theriac. ʒj. conf. anacard. ℈ij. *essent. Salv.* ℈j. M.

§. 15. *Syrupus* incidens & attenuans, nervosoque generi maximè gratus Excell. D. *Timæi* à Güldenklee *L. I. cas.* 14. augetur *Salviâ* nostrâ. *Syrup.*

℞. Rad. ireos, helen. calam. aromat. an. ℥ß. pœon. ʒij. H. *salv.* meliss. hyssop. prim. ver. beton. rut. an. Mß. fl. lavend. stæch. arab. rorismar. an. p. i. sem. siler. mont. anis. carv. fœnic. an. ʒiß.

Incis. & conquass. coq. ex ▽ f. ℔iij. ad remanent. ℔ij. Col. add. Mell. anthos q. s. f. syrup. tenuis, aromatis. pulv. nuc. mosch. cubeb. & cinam. an. ʒß

§. 16. Et magni sanè usus est *succus salviæ* in paralysi scorbutica, si cum *Succus.*

 Dra-

Dravvizio linimentum ita conficias, l.c.p.m.175.

℞. Pingued. taxi, vulpis, gallin. cicon. an. ℥ß. axung. castor. ʒij. serpent. ʒiij. *succ. salv.* absinth. inspissat. an. ʒij. ol. laur. ℥j. styr. liquid, ol. in destill. bals. de Peru primò prodeuntis & albescentis an. ℈ij. M. F. Linim.

Extract. ☿i salv. Expressus succus optimèque clarificatus, si ad remanentiam sextæ vel octavæ partis, exhalârit, in frigido loco per octiduum relictus bonam ☿i quantitatem crassæ albicantis arenæ instar, qualem ☿um arenosum post purificationem ☿i vini residuum subsidere facit, &, si probè eluatur, omnis saporis erit expers. *Sala in Tartarolog. Sect. II. c. V. p. m.* 141. Æmulatur sui simplicis, à quo fuit segregatum, virtutem.

Conserva. §. 17. *Conserva* capitalis est, & fit ex floribus, uti tyronibus notum. Ex qua deinde, additis addendis, façilè conflamus electuarium, ut *istud Riverij L. I. prax. c.* 1.

Elect. ℞. Conf. Rad. acor. [aut Zingib.] & cort. citr. condit. an. ℥j. *fl. salv.* rorismar. an. ʒvj. nuc. mosch. cond. ℥ß. myrob. cond. n. 1. ther. vet. Conf. alcherm.

alcherm.an.ʒiij.pulv. elect.diambr. diam. dulc. an.ʒj. F.c. syr. cort. citr. opiat. Dos. ad magnitudin. castan. mane 2. hor. ante pastum, superbibendo parùm vini generos. mediocr. dilut.

§ 18. *Sal fixum* elicis ex herba incinerata. Velim autem, ut monitum Zwölfferianum in *mantiss. Hermet.* in *animadv.* in salia probè observes. Vel: *Sal.*

℞. Herb. simplic., aut cum aliis ingredientibus mixtam, & temperatè calidam summèque arefactam, coq. in aq.communi secund. art. donec omnis vis & interna salsedo probè fuerit excocta, aliàs in vanum laboras. Postea decoctum aufer per inclinationem, & denuò recoquendo ad justam consistentiam mellis, vel syrupi crassioris, conforma, in loco valde frigido colloca, usque dum crystallos concrescendo referat, quos tunc exime, & aliquoties solvendo, filtrando, & coagulando decenter purifica, donec ad usum medicum sint apti. Extrahitur etiam ex succis herbarum inspissatis *Sal* elegans & *crystallinum*, quo de vide *Begvin.L.II. c.17.Tyroc.Chym.p.296.* Et horum salium essentialium *grana tria* in praxi plus valent, quàm vulgarium isto-

rum per calcinationem factorum *integer scrupulus.* Gaudet etiam *Salvia* copioso & manifesto *sale volatili.* Odor enim ejus & sapor acris, subtilis & penetrans. Hæc *salia,* ait Cl. *Vogelius* in *tract. de memoria p. m.* 117. *instar mercurij cerebri, pervadunt meatus, pituitam alterant, incidunt, & fermentationem à frigidis & humidis humoribus impeditam restaurant, & specificâ virtute confortant.* Ceterùm quî ea artificiosè ex plantis eliciantur, jamdudum docuit *Hercules* noster *Curiosus* c. *V. de Sale volat. plantar.*, ad quem Te amando.

Balneum. 2. 19. Tandem inservit *Salvia* variis balneis, mani- ac pedilaviis, ut sectione sequenti singula κατὰ τάξιν probabimus. Maximum equidem Artis & languentium damnum, si Medicamenta non fideliter composita abs imperitis dentur. *Imperitis*, ajo, & æquè *Pharmacopœos*, quàm *Medicastros*, hac voce sugillo. Iliacos enim intra muros peccatur & extra. Graviter *Lindenius in manuduct.* ad *Medicin. p.* 95. *Medicus falcem suam non immittat in pharmacopœorum messem,* & pilulas è marsupio porrigat, aut theriacam, *adeoque lumen præferat* ad *fraudes* & *sordidum lucrum.*

Medicus à Pharmacopœo certô modô distinctus.

lucrum. Nam etiamsi non ignorem, veteris ævi medicos etiam in præparandis medicamentis operam suam ægris præstitisse, atque hodie [quod pronuper in præfatione quoque dixi ad *Amstelredamensium* Pharmacopœam,] *fraudes esse passim apud Pharmacopœos sordidè lucellum ligurientes,* feces emi, sordes vendi, *neque medicis sæpiusculè tutum offerre, neque salutare ægris pharmaca sumere* ; tamen ex re utrorumque censeo, quicquid artis hic vel curæ poscitur, id omne medicamentariorum relinquere candori fideique, sanctissimo humani pectoris bono, quæ nullâ necessitate ad fallendum cogitur, nullo corrumpitur præmio. *Nam quemadmodum quis putet, se medicamenta insuper ægris præparare posse, & singulis tempestivè deferre, qui unus, uti mox è Celso citavimus, multos curare nequit, & eodem simul tempore plurimis præesse. Et cui satis illud non suppetit ad obambulandum, imò totos dies per urbium vicos omnes ab aulis ad caulas cursitandum,* an *superesse autumet alteri huic muneri, non minus integrum hominem requirenti ? utrumque tamen videas fieri à famelicis istis auri* , & *quorum expleri tartarea ingluvies nequit. Sed hi* se *forte* in *ministris excusabunt* , &

quos

quos suæ domi illi uni negotio intentos atque occupatos alunt. Quasi verò sic minùs eorum avaritia pelluceat per hunc fucum, quàm facies per lugubre istud & ludicre velum, quod hodie ei virginum deformiores prætendunt. Hinc Reverendissimus ac Celsissimus Episcopus & Princeps *Paderbornensis* & *Monasteriensis*, FERDINANDUS, Princeps sanè Eruditissimus, in der Artzney-Ordnung/ edit. Nihus. An. 1667. *Tit.* 1. §. 3. hæc sanxit:

Constitutio Padabrunnens.

Daß ein ieder Medicus sich in den Schrancken seiner Profession halten/ denen Chirurgis im Aderlassen und verbinden keinen Eintrag thun soll/ auch keine Medicamenta Gewinstes halber im Hause præpariren/ und den Patienten heimlich oder öffentlich verkauffen und beybringen/ sondern selbige alle auf dises Ortes von uns zugelassenen Apothecken/ bey Straff zehen Reichsthaler/ ordiniren und verschreiben/ damit dergestalt die Apothecker mit desto bessern und frischern Materialien und Wahren sich versehen können/ auch bey den Artzneyen/ so mit sonderbarem Fleiß und Unkosten zubereitet werden/ ohne Schaden und Nach-

theil

theil verbleiben mögen/ und ihnen an ihrer Nahrung und Beruf kein Abgang geschehe. Und ob zwar einem ieglichen promovirten Doctori, Krafft seines Privilegii, einige Artzneyen seinen Patienten zu Nutz / selbsten zu præpariren erlaubt ist/auch vor Zeiten Galenus, und andere vornehme Medici, ihre Medicamenten bißweilen selbst zu Hauß verfertigt / so soll doch nunmehro die gemeine Gewonheit deß gantzen Teutschlands / üm Liebe und Einigkeit zu unterhalten / auch allen Verdacht zu verhüten / hierinnen observirt werden / dergestalt/ **daß die Bereitung der Artzneyen nicht beym Medico, sondern allein vom Apotecker und seinen Gesellen vollendet werde.** Dafern aber ein Medicus ein oder ander sonderbares approbirtes Stück oder Secretum hätte / womit er in sorg- und gefährlichen Kranckheiten etwas heilsamers als sonsten außzurichten sich getrauet/ solches vor sich behalten/ uñ dessen Description dem Apotecker zu comuniciren Bedenckens trüge / kan er sich dessen zu zeiten / prælertim in occasione præcipiti, bey seinen Patien-

tien-

tienten bedienen/ sonsten soll er schuldig seyn / solche privatas compositiones & singularia remedia, so er zu Hause præparirt / dem Apotecker um einen rechtmässigen billichen Preiß überzulassen/ welcher sothane Mittel/ nach deß Medici Anordnung/ den Patienten widerum um ein zulässiges und billiches außzutheilen / oder auch andern Artzneyen zu incorporiren / sich befleissen soll / damit nicht ein überwässiger Nutze der Liebe deß Nechsten vorgezogen/noch dessen Gesundheit / durch dergleichen heimliche Specifica, zu deß Medici eigner Confusion, in Gefahr gesetzt werde.

Quæ laudabilis constitutio nunquam non mihi arrisit, quamque ego, dum apud *Westphalos* praxin medicam exercui olim, constanter & sanctè observavi.

§. 20. Ejusdem tenoris est ordinatio Medica *Mauritij*, Hassiæ Landgravij, de anno 1617. cui adstipulatur responsum Amplissimæ Facult. *Wittenb.* de anno 1629. *Quoniam verò hoc tempore summus Magistratus in omnibus fere Rebuspubl., non sine causa sontica, pharmacopœam à Medicina privilegiis certis*

Judicium Wittenb.

certis separavit, nostro judicio, arbitramur, Medicis non licere ordinationes istas conculcare, officinas privatas sibi comparare, lucelli turpis ergò, officinalia sub *prætextu Chymicorum* vendere, *sed quemadmodum pharmacopæi vocatione sua contenti esse, optima quævis remedia, cujuscunque etiam sint scopi, præparare, Ministros idoneos officinis præficere, Medicis debitam reverentiam exhibere, composita singulari studio concinnare, justo pretio omnia erogare, à morborum curatione prorsus abstinere debent: ita vicissim æquum, ut Medici* intra limites officii sui se contineant, & *hâc ratione officinas publicas* conservent magis, quàm destruant. Adde respons. Inclutæ Facult. *Lips.* eiusd. anni in *Med. Critica D. Ammanni nostr. edit. p.* 191 *seqq.* Verissimè *Dryander* noster *loc. cit.* p. 195. Medicus *Arcanorum*, vel *Chymiæ* nomine, suam ignorantiam pallians, IDIOTA est. Qui verò *arcanorum* titulo *vulgaria* venditat, FALSARIUS est. Quô verò titulô coronabimus eos, qui *extra* omnem *necessitatis casum*, officinâ *bene instructâ*, & à Summo Magistratu *privilegiatâ*, petulanter prætereitâ, contra fas & æquum,

incau-

incautæ plebi ſtagmata ſua vendunt, terribili & flebili ſubſequente letho? At veritas heu! nunc habetur pro *crimine*. Interim clamat Sanctus Vates. *Plurimos occidiſtis in hac urbe, & implèſtis vias ejus interfectis*, *Ezech*. XI. 6. Aureus Canoniſtarum canon:

Ubi conſcientia, ibi ſcientia; contrà verò, ubi nulla ſcientia, ibi neque conſcientia.

At ea *temporum nunc infelicitas, non licet* loqui, *quæ ſentis, nec* ſentire, *quæ loqueris. Aventin. Annal. Bojor. L. VI. p. m.* 371.

SECTIO

SECTIONIS II. PARS I.

Quæ

MEDICO-CHYMICA,

Pharmacevtico-Therapevtica,

De

USU SALVIÆ SPECIALI.

In

AFFECTIBUS SUPREMI VENTRIS,

cujus

MEMBRUM I.

De

AFFECTIBUS CEREBRI ET CAPITIS.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN FRIGIDIS AFFECTIBUS CEREBRI ET CAPITIS.

§. 1.

Ommunis, & venusta, corporis nostri divisio in *Ventres* & *artus*. Venter est insignis cavitas, quæ *nobile* aliquod custodit viscus. *Corp. human. divisio.*

incautæ plebi ſtagmata ſua vendunt, terribili & flebili ſubſequente letho? At veritas heu! nunc habetur pro *crimine.* Interim clamat Sanctus Vates. *Plurimos occidiſtis in hac urbe, & impleſtis vias ejus interfectis, Ezech.* XI. 6. Aureus Canoniſtarum canon:

Ubi conſcientia, ibi ſcientia; contrà verò, ubi nulla ſcientia, ibi neque conſcientia.

At ea *temporum nunc infelicitas, non licet* loqui; *quæ ſentis, nec* ſentire, *quæ loqueris. Aventin. Annal. Bojor. L.VI. p. m.* 371.

SECTIO

SECTIONIS II. PARS I.

Quæ
MEDICO- CHYMICA,
Pharmacevtico- Therapevtica,
De

USU SALVIÆ SPECIALI.

In
AFFECTIBUS SUPREMI VENTRIS,
cujus

MEMBRUM I.

De

AFFECTIBUS CEREBRI ET CAPITIS.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN FRIGIDIS AFFECTIBUS CEREBRI ET CAPITIS.

§. 1.

Ommunis, & venusta, corporis nostri divisio in *Ventres* & *artus*. Venter est insignis cavitas, quæ *nobile* aliquod custodit *Corp. human. divisio.*

viſcus. Et veluti *tria* ſunt *membra principalia*, ſic tres etiam communiter facimus *ventres*. *Infimus*, vulgò *abdomen*, eſt totum illud ſpatium, quod intus diaphragmate à thorace diſtinguitur. Circumſcribitur à cartilagine enſiformi, oſſibus pubis, coxendicis & ſacro, lumborum vertebris, ac utrinque coſtis nothis. *Medius*, *thorax* dictus, eſt id, quod circumſcribitur parte ſuperiore à claviculis, inferiore à diaphragmate, parte antica à ſterno, poſtica ab oſſibus dorſi, lateralibus à coſtis. Pars ejus anterior dicitur *ſternum* & *pectus*, poſterior *dorſum*, laterales *latera*. *Supremus* eſt *caput*. Artus verò ſunt *manus* & *pedes*.

Capitis & cerebri excellentia.

§. 2. Voluit equidem DEUS *caput* & *cerebrum*, etiam ethnici judiciô, *Hipp. L. de ſacr. morb. Judicem intelligentiæ* & *nuncium*, *Dominum ac cuſtodem mentis*, *Democrit. in epiſt. ad Hipp.* Ex hoc enim utplurimùm eluceſcit (*Platonis verbô L. IX. de rep.*) *admirabile* iſtud *monſtrum*, quod alibi θαῦμα θαυμάτων nominat. Hinc Veteres, ad ſuperſtitionem proni, cùm ſingulis Microcoſmi partibus ſuos præfeciſſent Deos, quos prolixè recenſet civis meus eruditiſſimus *Johañ. Roſinus L. II. Ant. Rom.*

*Rom.c.IX.p.m.*391. Jovi,ceu Principi Deorum,*caput* religiosè reservabant.

§. 3. Ut verò quisque suos patitur manes:sic nec ipsum *cerebrum & caput* à suo fato sunt exemta. *Caput* enim & *lien morbis maximè sunt obnoxia*, inquit Senex noster *L.IV. de morb. Sect. V.* Verbo: ῥίζα τῶν ἀνθρωπίνων νοσημάτων ἡ κεφαλὴ. *Hipp.in epist, ad Democrit. c.m. primariâ* enim & communis lege consortij *pluribus gravioribusq;* affligitur morbis, aliisque *morborum causam* suppeditat, ut è tripode loquitur *J.Lang.L.II.epist.*53.

§. 4. Cùm enim *cerebrum* domicilium sit facultatis animalis & rationalis, [ipsius *animæ sedem* esse primariam cum antiquis putavit *Campanella*, qui verò insigniter vapulat ab Eximio *Lindenio Med. Physiol. L.II.c.* 8.*artic.* 21.§.154.*seqq.*] hoc munere verò neutiquam ritè fungi queat, nisi spiritus habeat *lucidos,puros, tenues,subtiles* & *minus calidos*; Ipsum autem [censente *Coo L. de carnib.*] *frigidi* & *glutinosi metropolis sit & matrix*, fit equidem, ut ingens aliquando colligatur sentina, ἰλιας κακῶν. At ille,qui percutit,etiam sanat.*Job.V.*18, Ubi enim morbi, ibi etiam nascuntur remedia. Quid non

Error Campanellæ.

efficit *Salvia* noſtra in *frigidis capitis cerebrique* affectibus?

Delirium Scholaſticorum.

§. 5. Vetus Scholarum tintinnabulum: *Frigida capitis intemperies ſine materia.* At ſonus eſt & amplius nihil. Omnis alteratio non fit tantùm à nuda qualitate, ſed à *ſubſtantia*, qualitatem alterantem includente. Accidentia enim non migrant de ſubjecto in ſubjectum. Quando aqua, igne ſuppoſitô, incaleſcit, id non fit qualitatum, ſed ſubſtantiæ ignis, per fundum lebetis ſubeuntis, receptione. Pari modo, quando igneæ atomi paſſim in aëre volitantes per patulos corporis poros ingrediuntur, & ſpiritus ſanguinemque plus æquô calefaciunt, ſequitur intemperies, Hæcne autem ſine ὕλῃ? Heu mihi, quid calvum vellimus? ſic *frigidæ* intemperiei actio non erit frigida, niſi materiam copules. Nec dicam *humidam* intemperiem [quam jamdudum in dubium vocavit *P. Ægineta L. III. de re med. c.* 4. nec dolorem inducere, nec continuum ſolvere, ipſo fatente *Sennertô*, acerrimô intemperierum Patronô, *L. I. Prax. P. III. Sect.* 1. *c.* 2. *p.* 734. Nec *ſiccitas* id efficiet, licèt *Foreſt. L. IX. obſ.* 8. exemplum cephalalgiæ ex ſiccitate ortæ alleget, quod

tamen

tamen vix apud me merebitur fidem. Ceterùm tu, qui verum amas, expendas velim continuum sanguinis spirituumque περίοδον, mecumque ridebis vanam scribacium operam de *intemperie sine materia.* In fumum ergo abeat *umbra sine corpore, accidens sine substantia* & *subjecto, non entium germana soror, volubilium nugarum egregie particeps,* & *vanitatum vanissima vanitas,* ut sincerè loquitur Exc. *Langius* Prof. Lips. in *Miscell. Med. Curios. c. 2. p.* 4. Conf. D. *Ammann Paranes. ad discent. L. II. P. I. c.* 3. *p.* 123. *Ambros. Rhod. disp. suprà c.* 12. *Id. Med. Philos. Cl. Severini p. m.* 175. Non formidabimus igitur *umbram,* dicturi potius divinam *Salviæ* efficaciam in *capitis* morbis, à *frigiditate* ortis, subtexturi selectiores tantùm formulas, asteriscô dignas.

§. 6. Cunctis potionibus & decoctis, pituitam in capite & alibi concoquentibus & digerentibus, immiscemus *Salviam,* siquidem in omni *capitis* morbo, à quocunque humore fiat, admiscenda esse *phlegmagoga,* monet Pergamenus *L. I.* κατὰ τόπ. c. 2. Methodicè etiam purgantibus præmittimus *præparantia,* autoritate *Hipp. II. aph.* 9. & ratio- *Cur purgantibus digerentia præmittantur?*

ratione ac experientiâ muniti, i.e. talia medicamenta, quæ tenaces aliusvé indolis humores corrigant & incidant, obstructasque vias recludant; & ita cuncta ritè disponant, quò Natura saburram lernamque sibi molestam feliciùs extrudat. Martis æmuli sumus. Hic enim urbem aliquã & situ & opere benè munitam, in qua adhuc civium vigilantia, & pugnandi cupido fervet, faustè expugnaturus, non statim, atque accesserit, muros insultat, sed locum prius arctissimè cingit, aggeres molitur; fossas complet, mœnia frangit, tremendisque machinis obsessos terret, atque miris modis oppugnando ad extremam lassitudinem redigit, donec victor irruperit. Ita nos morbum evicturi, in quo rebelles adhuc tumultuantur humores, & meatus sunt obstructi, non statim validis purgantibus eum aggredimur, sed præparando, digerendo, & præcipitando istos decentibus remediis mitigamus ac domamus, quò factô feliciùs ac faciliùs succedet purgatio. Sin secus; symptomata augebimus, humorum ferociam conduplicabimus, vel insignem virium ruinam, vel utrumque periculum, & alias notabiles noxas, provocabimus.

§. 7.

§. 7. Inservit autem *Salvia* nobis internè sub forma *decocti* seu *potionis*, cujus παραδίγματα suprà dedimus. Unicum subjiciemus è *Fr. Jcele L. I. prax, Sect. II. p. m.* 168. *Decoctum seu potio.*

℞. H. beton. majoran. serpill. hyssop. *salv.* stæch. arab. rorismar. an. Mß.
Sem. carv. fœnic. siler. mont. an. ℥iij.
Rad. pœon. glycirrhiz. dauc. cret. an. ʒij. cinam. macis an. ʒi.

Incis. & cont. impon. simul in canthar. stanneum, affund. ℔iij. hydromell., & oblinita junctura canthari in lebetem colloca, & coq. per 2. hor. Col. admisc. Syr. è stæchad. Oxymell. scyllit. an. ℥iij. F. potio. Dosis mane, ac vesperi, 2. hor. ante cœnam ℥iv. Aliam vide apud Eund. *l. c. S. III. p. m.* 188. *Rolfinc. in Medic. spec. Commentat. L. V. Sect. 2. c. 9. p.* 486. *Fr. Hofmann. in Thes. pharmaceut. p.* 44. *Sennert. L. I. Prax. P. I. c. x. p. m.* 85. *Laz. River.* L. I. *Prax. c.* 1. *p.* 3. quæ simul digerit & expellit. Sic unâ fideliâ duos dealbâsti parietes.

§. 8. *Vinum* præscripsit *Grüling. L. I. Pract. P. I. c. 2. p. m.* 22. *Vinum medicatum.*

℞. Rad. ireos flor. ʒiij. enul. ʒvj.
H. *Salv.* majoran. beton. melifs. an. ʒij. fl. rorismar. paralys. an. p. ij. bor-
rag.

rag. p. 1. incis. & contus. D. in Miß. vin.

E selectis remediorum formulis Magni *Rolfincii*, à me, tyrone Artis, olim collectis, tale occurrit.

℞. H. rorismarin. chamæp. *salv.* puleg. hyssop. an. Mj. fl. lil. convall. p. vij. tunic. stæch. arab. an. p. v. pœon. p. iij. Rad. pœon. helen. an. ℥ß. cubeb. pip. nigr. an. ʒij. CC. phil. calcin. ℥ß. Concis. & cont. D. pro vino medicat.

Plura dabit *Dolæus L. I. Encyclop. Med. c. 1. p. m.* 15. & *Fr. Hofmann. in Thes. pharmaceut. Sect. XIV. p.* 77. ac *Rolfinc. l. c. p.* 489.

▽æ destillata. §. 9. Nobilis *aqua vitæ cephalica Ang. Salæ*, Vicentini, Archiatri Megapolitani, in *append. hydrelæolog. c. IX. p. m.* 112.

A. Salæ. ℞. Fol. beton. rec. exsiccat. fl. ros. rub. stæch. arab. Cort. ligni sassafr. fruct. myrtill. nuc. mosch. an. ℥j. lign. aloes opt. rad. irid. florent., caryoph. pœon. mastich. el. succin. alb. styr. calam. benzoin., amygd. alvid. an. ʒvj. calam. arom. cubeb. gran. paradis. an. ʒij. spic. ind. cardam. an. ʒj. sacch. albiss. ℥ij. essent. fl. primul. ver. ℥ß.

℥ß. ol. *Salviæ*, rorismar. major. caryoph. an. gr. vj. fœnic. dulc. ℈j. ambr. grys. gr. xxiv. mosch. opt. gr. xij. Pulveris. f. a.

Hujus pulveris ℥iiij. 🜄 rectif. affund. ℔. iv., & postquam spirit., spatiô unius diei elapsô, abunde tinctus est, is cum expressione, ad pulv. siccitat., per linteolum colatur, hinc cum ▽ melis. & ros. opt. [in quibus sacch. finis. ℥vj. solut: sunt] an. ℔j. Misce.

Caput & nervos mirificè confortat, calefacit & siccat, sensuum interiorum meatus aperit, humidam cerebri intemperiem, vertiginem, defluxiones, tinnitus aurium, imbecillitatem memoriæ, veternum, apoplexiam, epilepsiam & spasmum insigniter juvat. Dos. à cochl. 1. ad ij. mane ac vesperi. *Vires.*

Aq. *cephalica Hassiaca* hæc: ℞. *Herb. rec. Salv.* ℔j. melis. matricar. rut. an. ℥iß. rorismar. ℥iij. menth. crisp. ℥ß. cinam. ℥j. gr. paradis. N. mosch. Zinzib. an. ʒvij. cort. citr. ℥ß. castor. ℥ß. ℈ij. ol. laurin. expr. ℥iß. spic. ʒiß. 🜄 opt. rectif. ℔. xij. F. digestio & destillatio in MB. *Aq. Hassiaca.*

▽ Vitæ ejusdem *Salæ cephalica alba* vid. *ibid.* Ros ☉is ejusd. in *Exegesi chymiatr. p. m. 645.* ▽ *carbunculi* minori *Salvia* nobilis prostat apud *Schroder.* *Alia.*

in *pharm.Med.Chym.L.I.c.*38.*p.m.*136. & *Dorncreil. in dispensat. P. II. c. 7. p. m.*35. ▽ cephalica D. *Brucei*, PP.Rostoch., apud eund. *l.c.p.*21. Conf. Dn. *L.Scharffij c.*8.*de juniper.p.m.*89.& D. *Birling.append.ad C.*1.*Advers. curiof. p.*19. B. Aqua vitæ *composita*, & aqua vitæ *alba* Saxonica reformata videatur in *Dispensat. Hafniens.Clafs.XIV. p.*168. *seq. alia*.l. c.p.158. aquam cephalicam *Quercetani*, & aliam, omnes tamen *Salviâ* illustres, exhibet *Sennert.L.I.P.I.c.*2.*p.m.*Pro tenuioris fortunæ homuncionibus Dorncreil. l. c. p.m.20. hanc ordinavit.

℞. ▽ beton. fœnic. majoran. *salv.*an. p. æqv. M. Dof. ℥iij.c. Syr. de stæch. comp. ℥iß. Conf. *Timæi descript. medic.epist.annex.p.*441.&445. Hûc refer *mixturam* A.*Sala in append.Essent.vegetabil.p.m.*48.

Spiritus. §.10. Ab aquis ad *Spiritus*. Mynsichtianus in *Armament. Med. Chym. Sect.XVIII. p. m.*274. & Rolfincianus *L.III.Chym. Sect.*2.*art.*1.*c.*18. magni usus est tam intus, quàm extra adhibitus. Dof à cochl. 1. ad duo &c. Ang. *Sala* autem talis in *Exeges. Chymiatr. p. m.* 641.

[A Sala. ℞. Fl. lil. convall. Mij. *salv.* Mj. sp. junip. aut ceras. ℔iv. digere in ☉e dies

quin-

quindenos circiter. Deinde expr. Col. inde Conserv. lavend. rorismar. an. ℥ij. sacch. cand. in aq. lavend. solut. ℔j. spec. diambr. diamosch. an. ℥ij. M. macera per mensem: tandem destilla.

Memoriam eximiè corroborat, apoplexiam, epilepsiam, & hujusmodi mala avertendo. Dos. cochl. i. aliquoties in hebdomade. Adde alium è Dispensat. *Haffniensi Class. XX. p. 249.*

§. 11. *Syrupum* dabit Mynsicht *l. c. p. m.* 255. Fernelianus de stæchad. composit. [cujus descriptionem vid. in *Pharmacop. Augustana Class.* 1. *p. m.* 81.] *Salviâ* auctus, & suis pollet virtutibus, si dextrè præparetur. Mihi tamen placet Syrup. de stæchade capitalis Zwölferi in *Pharmacop. Regia p. m.* 828. *Syrup.* *Zwölferi.*

℞. Fl. stæch. ℥ij. *salv.* beton. lavendul. Summit. majoran. thymi. H. & fl. rorismar. an. recent. ℥iß. Rad. doronici, pœon. sem. coriand. an. ℥ß.

Incis. & contus. crassiusculè, ac cucurbit. vitr. immiss. superaffund. ▽ lil. convall. sine additione ▽ s. vel etiam [ubi hi flores in copia haberi nequeunt] cum vino destillat. ℔ij. factâque digestione unius vel alterius diei F. destillatio & evocatio aquæ

aquæ ℔iß. Huic ▽ destillat. statim immergat.

Rad. doron., pœon. calam. arom. an. conscissar. non contusar. ℥ß. & peractâ digestione, vase clauso in loco calido per unum vel alterum diem f. colat. & filtratio, essentiâ interim asservatâ. Tum accipe species omnes à destillatione & extractione relict. & affus. ▽ f. q. f. f. decoct. ad ℔ij. Decoct. express. colat. & cum albumine ovorum optimè clarific. addit. sacch. ℔ij. coq. ad omnimodam tabulati consistent., cui denique adjunge ▽æ superioris destillat. & essentificat. q. s. [℥xv. circiter] pareturque solâ dissolutione syrup. capital. efficacissimus.

Elixir. §. 12. Qui mavult *Elixir*, adeat Zephyrum nostrum, Excel. D. *Tilingium*, Amicum honorandum, in *prodrom. prax. Chymiatr. Clas. III. p. m.* 481. Dosis ejus à gutt. vi. ad xx. & plures in vehiculo. Vide sis etiam *Cl. Birling.*, Collegam & Amicum Curiosum in *append. ad C. I. Advers. curios.* p. 75. ubi D. Michaelis *elixiria* promit. Adde *Rolfinc. L. IV. Chym. Sect.* 2. c. 2. & *Fr. Hoffmann. thes. pharmac.* p. 58. seq.

Elect. §. 13. *Electuaria* prostant apud

Gvalt.

Gvalt. Bruel. in *Prax. p. m.* 10. *Grüling. L. I. Prax. P. I. c.* 1. *p.* 18. & 23. Nobile etiam hoc:

℞. Cons. ros. ℥ij. beton. *salv.* majoran. melifs. anth. an. ℥ß. sp. diambr. diam. d. an. ʒß. Syr. de beton. q. s. f. elect.

℞. Nuc. mosch. condit. ʒv. cort. citr. & aurant. condit. an. ʒiij. Myrob. chebul. cond. ℥ß. conf. alch. compl. ʒiiß. *Conf. salv.* anth. melifs. lavend. lil. convall. an. ℥ß. fuccin. ppt. ʒj. Rad. acor. helen. condit. an. ʒiij. ambr. gr. vj. ol. nuc. mosch. destill. macis, cinam an. gt. iij. c. s. q. syr. borrag. & stæch. Fernel. f. elect.

Quod sanè longè jucundius ac nobilius illâ Alexandrinâ *Nicol.* in Pharmacop. Aug. *Clas. xv. p. m.* 449. aut extr. Herbipol. in *append. Advers. Curios. Birling. p.* 60. A. *Add. Rolfinc. l. c. p.* 634. *seq.*

§ 14. Nec *pulveres* fastidias velim apud *Sennert L. I. Pr. P.* 1. *c.* 2. *p. m.* 22. *Grüling. l. a c.* 2. *p. m.* 16. & complures alios. Nec Bolos. e. g. *Pulv.*

℞ Conf. beton. *salv.* an. ℥j. mithridat. ℈ij. f. c. facch bol, sum. duabus vicibus *Senn. l. c. p. m* 23.

§. 15. Nec *Rotulas.* Præstantissimæ *Sennert. l. c. p m* 24. *Rotulæ.*

℞ Sacch.

℞. Sacch in ▽ beton. ſ. q. ſolut. ℥iij. ℬ anis. gt. vij. roriſmar gt. iiij. *ſalv.* gt. ij. ambr. gr. gr. v. f. rotul.

Adde *Rolfincianas L. vii. Med. Com. ſpec. S.* 1. *c.* 7.

Sal. §. 16. Efficax etiam *Sal* compoſit. *Rolfincij L. V. Chym Sect. I c* 16. *p. m.* 297. cujus doſis ℈ß. in ſpecifico liquore Annectam *errhina* & *ptarmica*, *Riverij L. I. Prax. P. II. c.* 1. *p.* 6. hoc eſt:

Errhina & ptarmica River.

℞ Fol major. *ſalv.* roriſmar ſicc. an ʒß. Rad. pyrethr. helleb alb. an ℈j, moſch gr. iij.
f. pulv. pennæ tubulo inſuffletur in nares.

S. Paulli. Ptarmicum Excell. D. D. *S. Paulli*, trium Reg. Boreal. Archiatr., & primi Anat., Chirurg, & Botan. PP. in inclyta & Reg. Acad. Hafnienſ., Fautoris olim mei ſingularis, in *Bot. Quadrip. Claſs. I. p. m.* 6. tale:

℞. Rad. helleb. alb. pyrethr. an. ℈ij. cubeb. tabac. an. ʒß. *ſalv.* roriſmar. majoran an. ℈j. ſem. nigell. pip. alb. an. ℈ß. ſp. roſ. ℈ß. moſch. ambr. an. gr. ij. f. pulv.

Clyſt. §. 17. *Clyſterem* parabit *Sennert. l. c. c. x. p. m.* 82. & Foreſt. *L. IX. obſerv.* 7.

p. m.

p.m.262. Sic internè: ita externè inserviunt **Balsam.**

Balsama. Nobile istud *Sennert. l. c. p. m. 29.*

℞. ☍ majoran. ℈ß. *salv.* macis, caryoph. an. gr. vj. meliss. lavend. succin. an. gr. iij. N. mosch. expr. q. s. f. bals.

Conf. *Grüling. L. I. Prax. P. I. c. 2. p. m. 23.* & *Hofmann. Thes. pharmaceut. Sect. III. p. 33.*

§. 18. Succedunt *aquæ ad extra*, vel *Sennert. l. c. p. m. 95.* quæ insignis, vel *Capivaccij* apud Eund. *l. a. p. m. 25.* quæ talis: **▽ ad extra.**

℞. ♀. viv. ℔j. Sal. ℔ß. H. majoran. serpill. stæch. arab., calaminth. mont. *salv.* beton. rorismar. puleg. meliss. an. Mj. ▽ commun. ℔C. coq. ad tert. part. consumt pro stillicidio.

Conf. *Güldenklee L. I. epist. 7.*

§ 19. Confice etiam *cucupham*, seu *sacculum* cephalicum, cum A. *Sala Oper. Chym. p. m. 843.* ex **Cucupha.**

Fol. rorismar. exsicc. *salv.* major. ros. rub. an. ℥ß. lign. aloës elect. caryoph. R. irid. nuc. mosch. succin. alb. benz. el. styr. calam. an. ʒij. f. pulv. pro cucupha. Aliam dabit *Sennert. l. c. p. m. 96.* & *Rolfinc. l. c. p. 642.*

§. 20. *Suffumigium* est hoc: **Suffumigium.**

℞. Salv.

℞. *Salv.* major. rorisinar. caryoph. cinam. an. ʒj. Fol. laur. ʒß. lign. aloes ℈j. thur. ʒiß. gall. moschat. ʒß. f. pulv. pro suffimigio.

Balneum. §. 21. Jam intrabimus *Balneum*. Mynsicht. l. c. *Sect. XXVIII. p. m.* 418. paravit hoc:

℞. Nitr. opt. Sal. marin. an. ℥iij. fl. cham. malv. arbor. ros. rub. an. ℥j. H. origan. beton. *Salv.* rut. an. ℥ß. coq. pro pedilavio matutino ac vespertino. Egregiè proderit.

Lixivium. Sapo. *Lixivium* pro roborando capite vid. apud. *Grüling. L. I. pr. P. I. c. 2. p.* 17. & 21. & apud *Eund. l. c. p.* 20. *Saponem* pro roborando capite *Salviâ* clarum.

Emplastr. §. 22. Sequuntur *Cerata* & *emplastra*, quæ inter caput effert empl. de *betonic.* cephal. Cl. *Zwelferi* in *Pharmacop. Reg. p. m.* 193. quod omninò excellens, & miræ virtutis est, vertebris colli, fronti, temporibus, & vertici applicandum.

Unguent. §. 23. Agmen claudat famosum istud *unguentum Martiat. Nicol.* in *Pharm. Aug. Cl.* 17. *p. m.* 609. quoque memoratum, quod sine *Salvia* non parabitur. Confusa equidem & inepta descriptio Autoris, Nicolai, at prudenter reformata à *Zwolfero*.

CA-

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN VIGILIIS NIMIIS.

§. 1.

Quid molestius accidit ægro, quàm assidua illa doloris comes ἀγρυπνία? Somnus verò est suavissima illa *Helena*, quæ verum & legitimum *Nepenthes*, seu dolorum oblivionem, propinat. Quocirca Medicus nil prius habet & antiquius, quàm ut *meliorem hanc humanæ vitæ partem* [*Orphei* verbô] languentibus largiatur. Hujus voti compotem eum facit & *Salvia* nostra. Interne — ἀγρυπνία.

℞. Opii purificat. ℈j. Mag. perlar. corall. an. ℈j. *Sal. Salv.* & majoran. an. ℈ß. c. Conf. alch. f. pilul. n. XVIII. D. inaurat. dos. j. cum ▽ lactuc. ℥ij. & syr. de papav. ℥ß. *Senn. L. I. prax. P. II. c. 1. p. m. 233.* — *Pilulæ.*

§. 2. Externè laudamus *epithema Mynsicht. l. a. Sect.* XXIII. *p. m.* 369. — *Epithema.*

℞. ▽ hyoscyam. *salv.* verben. troch. de Rhodia nostra an. ℥j. M. pro epithemat., &, si necesse fuerit, petiam duplicem lini infund. & fact. expression. tepidam applica fronti & temporibus.

Narcoticum salv. §. 3 Efficax etiam A. *Salæ narcotic. oper. chym. p. m.* 544.
℞. Majoran. *salv.* fl. ros. rub. an. ℥ß. cort. aurant. ʒij. f. pulv. irroret. acet. fl. samb. seu ros., & calefact. duob. linteolis interpon., frontique applica.

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN CEPHALALGIA.

§. 1.

Potio. N gravissimo *capitis dolore* pituitoso cum sibilo & clangore aurium religiosæ cuidam potionem, *salviâ* conspicuam, magno cum fructu præscribit *Hildesheim spicil. I. p. m.* 65. Plura decocta præparantia & evacuantia vid. apud. *Forst. L. IX. obs.* 9. 17. 19. 25. 59. 63 & alibi passim. Elegans etiam mixtura *Tim. a* **Güldenklee** *L. I. cas. med.* 2.

Mixtura. ℞. ▽ fœnic. hyssop. an. ℥iv. beton. *salv.* an. ℥ij. syr. de hyssop. ℥ij. de stæch. simpl. beton. an. ℥j. essent. rorismar. ʒij. M.

▽a destillat. §. 2. *Aquam* imperialem correctam, & ▽ lavend. composit., *Salviâ* ornatam consignavit *Schröd. L. I. Pharm. Med. Chym.* c. 38. p. m. 144. in cephalalgia

gia tutò usurpandam. Summæ etiam commendanda ▽ theriac. cephalic. *Ulmens.* apud *Toner in append. ad obs. med. p. m.* 366. & est hæc:

℞. R. pœon. acor. vulg. visc. quer. an. ℥iß. gran. junip. sem. pœon. an. ℥ß. sinap., vel eruc. caryoph. mac. an. ʒiij. castor. ʒij. dict. alb. ʒiiß. fl. lavend. calend. beton. rorismar. *salv.* til. lil. convall. lup. an. p. ij. Cont. macer. p 3. dies in vin. alb. cret. ℔iiiß. ▽ ceras. calend. *salv.* an. ℥vj. deinde expr. fortiter, cui add. Ther. ℥iß. conf. anacard. ʒvj. spec. diambr. ʒij. macer. p 3. dies, destill. per MB. — *Ulmens.*

§. 3. Præstans etiam liquor *cephalicus* Mynsi. l. c. p. *m.* 332. ex ▽ antapoplect. suæ description. ℥iv. antepilept. lil. convall. an. ℥iij. majoran. beton. *salv.* an. ℥iß. rot. diambr. ℥j. Conf. smaragd. ʒß. sal. succin. alb. ℈j. M. dos. cochl. j. vel ij. — *Liquor.*

§. 4. *Syrupum* pro humoribus crassis & adustis in diuturno capitis dolore habet *Brunner. Consil. Med.* 1. *p. m.* 4. & *Mynsicht. l. a. p. m.* 255. nosque supra transcripsimus. Efficacissimus Syr. de betonic. composit., seu cephalicus, Cl. *Zwolferi Class. I. Pharmacop. Reg. p. m.* 817. qui meretur notari. — *Syrup.*

Elect. §. 5. Debile à doloribus caput confortat *Electuarium Joëlis L.I.prax. S.I. p.m.* 151.

℞. Conf.anth. melifs. *salv.* fumar.an. ℥ß. sp. lætif.Rhaf.diambr.an.ʒj. f.c. syr.de granat. elect. dof. quantitas mediæ nucis juglandis manè.

Pilul. §. 6. Cerebri sentinam, doloris causam, expurgant *Pilulæ Hildsheim Spic.I.p.m.* 56.

℞. MP. de hier. comp. coch., aggregat.an.℈ij.f.c.🜄 *salv.*pilul. n.L. inaurent. Summatur sub lecti ingressum xxv.pro una dos.

Gargarismus §. 7. Elicit quoque phlegma *gargarismus Foresti L.IX.obs.* 17.

℞.🜄hyssop.beton.melifs.*salv.*an.Mß. sinapi ʒij.fic. n.v.f. gargarismus pro ℔j.add. Mell. ros. oxym.scyllit. an. ℥ij. usurp. tepidè. Alium componet *Dionys. Fontan.de morb. int.curat. L. I. p.* 13.

Clyster. §. 8 .*Clyster* sufficiat unicus, isque *Timaanus L.I.cas.*2.

℞.H.melifs.beton. rut.hyssop.*salv.*rorismar.an Mß. fl.cham .malv. c.tot. an. Mj. rad. alth. ʒvj. lil. alb. ʒiij. sem. carv. fœnic. an.ʒij. coq. in. s.q. 🜄 s. ℞. Col. ℥x. cui admisc. elect. diaphanic.hier.simpl. an.℥ß.ol.rut. cham.

cham. an. ℥j. Sal. gemm. ʒj. f. clyst. plures dabunt *Bruel in praxi p. m.* 9. *Forest. L. IX. obs.* 7. *Mynsicht.* l. a. *p. m.* 430. & alij.

§. 9. Externè utere *pileolo Bruel.* *l. a. p.* 11. seu *Toneri L. II. obs.* 1. vel *Grülingij, C. I. obs.* 58. aut sacculo *Hildsheim. Spicil. I. p. m.* 57. & p. 101. seu *fotu Ranchin.* de *morb. subit. c.* 30. Vel *frontali Hildsheim.* p. 106. aut *Ranchin. de morb. Virgin. S. III. c.* 2. *p. m.* 408. seu *epithemate Hildsheim. l. c. p.* 98. aut *Mynsicht. l. c. p.* 369. quod tale: — *Cucupha.* *Sacculus.* *Fotus.* *Frontale.* *Epithema.*

℞. ▽ chamom. *salv.* ros. an. ℥iv. nucl. persic. ℥ß. oliban. opt. ʒij. caryoph. macis, lign. aloës an. ʒj. Rad. Zedoar. ʒß. M. pro epithemat. Vel *Grülingiano* isto *C.* 5. *obs.* 15.

§. 10. Multum quoque emolumenti affert *oleum Joël. L. I. prax. S. I. p.* 155. inprimis in cephalalgia *ex lue* ♀ea orta. — *Oleum.*

℞. Rament. lign. guajac. *salv.* stæch. arab. rut. an. Mj. vin. rhen. opt. ℔ß. ol. vet. ℔j. Contus. coq. ad vin. consumt. Col. Servet.

Cum hoc oleo sæpius inungatur caput. Seu admisce ei pulv. pulegij, serpill. saturej. *salv.* origan. sabin. ad ʒij. bacc. laur. oliban. coct. Zingib. pyrethri, castor., euphorb. an. ℈j. cer. q. s. — *Unguentum.*

 M.

M.f.l. a. unguent., quô, abrasis pilis, caput inungatur.

Emplastrum. §. 11. Extremum sit *emplastrum Hildsheim Spicil.I.p.m.*78.

℞.Spec.dianth.diam.d.an.ʒß.fl.majoran.*salv.* rorismar. lavend. rof.rub. spic.celt. an. ʒij. cubeb. cardamom. nigell. nig. oliban. carab.an. ʒij. & ℈ij. nuc. mosch. macis. an. ℈iv. camph. ℈j. f.c. pulverisat. ladano purifs.ʒvj. cer.℥vj. ☍ ros.℥ij.de castor.ʒß.spic.ʒiij.l.a.Emplastr.

Mani- & pedilaviū. §. 12. Lanx satura demum *Mani- & Pedi-lavium Grüling.L.I.pract.p.I. c.*1.*p.m.*11.*seq.*

℞.Fol.salic.persic. an. Mij. viol. lactuc. vitis alb. fl. nenuph. ros. alb. cham. melifs. H. beton. origan. *salv.* an. Mß.cort.citr.arant.an.ʒiij.Cap.pap. alb. n. V. coq. in lixiv. leni & ▽ p. æq. add. sub fin. acet. & vin. an. p. æqu. Alia pro lotione capitis dabit *Ranchin.de morb.subitan.c.*30.*p.m.* 642. Adde *Timai L.I.epist.*15.

Obs.practica. §. 13. Virgo xxv. annorum, contumacissimâ *cephalæâ* per quinquennium miserè divexata, multorumque consiliis usa, meum tandem petiit, dicens: sibi omninò videri, ac si *animalculum* in capite hinc inde cursitaret, & esse

esse morbum à fascino inductum. Dedi primò, ut par erat, Vinum digerens *salviâ* conspicuum, quo de sumsit quotidie bis ℥iv. instillando semper gt. x. spirit. sal. armon. Lunâ decrescente præscripsi purgans: purgata citra molestiam ex voto. Tandem, omnibus ritè præmissis, *vermiculi* prorepsêre *rubicundi & pilosi*, sicque optimam Virginem à supicione fascini & omni querela liberavimus. Soli DEO gloria!

CAPUT IV.

DE USU SALVIÆ IN SOMNIIS TURBULENTIS.

§. 1.

Multorum questus cum *Jobo VII*, 14. quòd per *somnia* terreantur, & per *visiones* terrore concutiantur. Id accidit Abbati cuidam, cui *Augustus* ille Artis nostræ Antistes *Tonnerus* [non neglectis tamen aliis] hoc præscripsit *vinum medicatum*.

℞. Rad. cichor. pol. querc. caryophyll. an. ℨij. enul. ℨiß. H. beton. absinth. rom. card. ben. hyssop. citrar. anth. *salv.* an. P. j. f. senn. s. st. ℨx. agar. tec. trochiscat. Mech. alb. an. ℨiiß. *Vinum medicatum.*

 rhab.

rhab.el.ʒij. cinam. acut.ʒj. gal.min. ℈ij.passul.min.mund. Mß.c.sindon. alb.f. saccul. vin. immergend. & ▽ beton. vid. *L.VI.*ejus *epist. medicar.* 23.

Obs. pract. §. 2. Novi puellum septeñem,quem Parentes à *somniis horribilibus* hisce remediis liberârunt. Primò digerebant tenaces humores aq. melisf., rorismar, *Salv.*,beton.&c.eosque leniter educebant, deinde hôc utebantur pulvere:

Pulvis. ℞. Pulv. bezoard. Sennert. ℈ij. sal. corall.rubr.*Salv.* an.℈j. sal.lap.*69.* gr. xiv.rad. pœon.ʒß. vitriol.♂tis lentè ad albedin. calcinat. gr.v. M.f. pulv. dos.℈.

Observ. §. 3. Honesta femina XLII. annorum, valde *hypochondriaca*, crebriùs etiam hujusmodi somniis infestata,aliquando (referente marito) cœpit vociferari: O *diabole! diabole!* Expergefacta cum lachrymis narrabat, quòd rem habuerit eâ nocte cum truculento aliquo *urso*,qui eam *impregnasset.* Pudore igitur suffusam præ dolore ita clamâsse. Curata tandem ab insigni Medico D.E.S.,Amico nostro,qui *Salviam* quoque nostram ad partes vocârat,ut ex formulis remediorum vidi.

§. 4.

§. 4. Puer XIII. annorum in Westfalia noctû aliquando in somno lachrymans miserè ejulare cœpit. Roganti causam Parenti, dixit: *se cecidisse de arbore.* Qui contrà bono eum animo esse jussit, & hujusmodi mentis ludibria parum curare. Sequenti die abit in pomarium, conscendit *pyrum*, & cum ipso ramo, quem deprehenderat, decidit luxatô brachiô. In cujus curatione *Salviam* quoq; adhibitam esse memini. *Alia.*

Vir Artis nostræ peritissimus somniârat, ac si un⁹ è *caninis* sibi excideret *dentibus*. Hinc cum terrore expergefactus, eundem *dentem*, nondum anteà vacillantem, alveolô suo verè excisum, ex ore protrahit, quem vidi. *Alia.*

§. 5. Occiderat nuper Amicus *bufonem* propè *Salviam* nidulantem, spectante filiola sexenni. Quæ spectaculô hôc perterrita, sæpius *de bufone* turbulentissima habuit somnia, ut, quo vaderet, ubivé sederet, *bufonem* adesse, clamitaret. Sagacissima Mater in omni jusculo & cibo puellæ dedit *Salviam*, sicque omnem abegit timorem. *Alia.*

§. 6. *Jacobus* Schnitter/ Centurio pedestris, ex crebriori crapula plerumque habebat *terrifica somnia*, à quibus tamen immunem se dicebat, si unum *Alia.*

alterumve scyphum *vini salviati* interponeret. Sic enim citra molestiam, sine ullo phantasmate, suaviter dormire poterat. Nullum vidi alium, qui frequentiùs & largiùs vorâsset *Salviam*, quàm iste *Schnitterus*. In omni siquidem potu & cibo admistam habebat, seu tamen crudâ vescebatur.

CAPUT V.
DE USU SALVIÆ IN VERTIGINE.

§. 1.

Decoct. & potion.

Nternè propinabimus *Potiones* & *decocta Hildsheim. Spicil. V. p.* 479. 486. 499. seu *Foresti L. X. obs.* 68. Præparatos ritè humores faciliùs expelles haustu laxante *Hildsh. l. c. p.* 481. *vel Bruel. in prax. p. m.* 51. nodulum pro *vino* vid. in *Consil. Medic.* XII. *Brunneri p. m.* 81. aut sit talis.

Vinum. ℞. Rad. cichor. pœon. acetos. an. ℥ij. fol. meliss. *Salv.* beton. an. M ß. fl. anth. lil. convall. an. p. ij. spic. ind. ℥ß. f. senn. alex. s. st. ℥ß. rhab. opt. mechoacann. an. ℥j. cost. ver. caryoph. arom. an. ℈j. cryst. ♀ ℈iv. Concis. & cont. D. S. Species zum Lapier-Wein.

§. 2.

§. 2. Excellentem in vertigine *aquam* [*auream* ab effectu dictam] habet *Hildesheim l.a.p.m.*491.

℞. *Salv.* ℥iß. nuc. mosch.℥iß. macis ℥j. Zingib. alb. ℥iß. gran. paradis. ʒvj. cinam. galang. an.ʒj. lavend. majoran. rut. an. Mß. chamom. abrot. an. ʒvj. castor. ping. ʒj. pip. long. bacc. laur. f. ejusd. an.℥ß. menth. crisp. Mj. Incis. & contus. affund. 🜄 rectif., ut madefiant, deinde vin. rhen. opt. aff. canth. unum. Stent in infusion. loco calid., ut fermententur, tunc destilla per alembicum. Usus ejus intus & extra.

Adde aquas *Sennerti L.I. pract. P. II.c.4. p.m.*279. *Hartmanni Beyeri apud Uffenbach. in append. Antidotar.p.*591.*& alios*

§. 3. *Syrup. de betonic.* magistralis *Salviâ* insignis describitur à *Foresto L. IX. obs.* 63. nec elixir vitæ *Querc.* apud *Schroder, L.I. Pharm. Med. chym. c.* 52. *p.m.* 192. & *Hofmann. in Thes. pharmaceut. p.* 59. suô defraudabimus encomiô. Ita autem posterius: *Syrup.*

℞. Rad. acor. pœon. visc. querc., lign. aloës, bacc. junip. an. ℥ß. sem. pœon. ʒiij. cinam. caryoph. macer. cardamom. fruct. anacardin. an. ℈iv. fl.

anth.

anth. *salv.* prim. ver. pœon. calend. beton. lavend. stæch. arab., lil. convall. euphras. til. an. p. 1. affund. ♈ opt. q. s. digere per ρ ♂ vi. ad extrahendam essent., postea l. a. destilla. destillato adde

℘ lavend. destillat. quant. velint imbibere. Sal. juniperin. sp. Vitriol. impregnat. ʒj. extr. lign. aloës ℥ß. Reliquum in fundo adde & Misce. ut f. elixir.

Ra. §. 4. Sequens Ra. scotomatica excellens est:

℞. Flor. pœon. lil. convall. an. ℥ß. rorismar. ʒij. *salv.* beton. til. an. ʒij. c. ∼ cran. hum., sale suo impregnati, ℥xij. digere. f. l. a. Tinctura. D. *Delaus L. I. Encyclop. Med. c. 8. p. 115.*

Electuar. §. 5. Bellum quoque *Electuarium Bruelis in prax. p. m. 51.*

℞. Rad. galang. Zedoar. an. ℈iv. *salv.* ʒiiß. Zingib. condit. ℥j. nuc. mosch. cinam. an. ʒj. sem. pœon. ʒiß. junip. ʒj. menth. ℈iß. Syr. ros. simpl. q. s. f. elect. molle. dos. magnitudo avellanæ sæpiùs de die.

Et istud *Grulingy L. I. prax. P. I. c. 10. p. m. 57.* seq.

Aliud. ℞. Cons. fl. anth. beton. *salv.* borag. an. ℥ß. cort. citr. cond. ʒij. diacydon.

simpl.

simpl.℥ß. sp. diamosch. dulc., diamarg. fr., diambr. diarth. Abb. an. ʒß.f.c.s.q. Syr.de stæch.electuar. ac *Foresti L.X.obs.46.*

§. 6. Salutares etiam *rotulæ Hildesheimij Spicil.p.m.77.* *Rotulæ.*

℞. Pulv. corall. rub.ppt. ʒj. margarit. ppt.ʒß. extr. galang. gr. v. ☋ *salv.* succin. caryoph. an. gr.ij. cinam. gr. iij. sacch. albiss. ℥v. dissolv. in ▽ pœon. [aut salv.] f.rotul. egregiè præservantes.

Clysterem applicabit *Bruel. l.c.p.m.* 50. quem sîs vide. *Clyster.*

§. 7. Externè feliciter usurpamus *Balsamum Sennert. L.I. Prax. P.II. c. iv.p.m.* 281. *Balsam.*

℞. Ball.*salv.* rorismar. caryoph. an.℈ß. ☋ nuc. mosch. expr.ʒj. lavend. gt. iiij. succin.gt.ij. ambr. gr.iij. mosch. gr.iv. Zibet.g.v.f.balsam.,quô nares & tempora sæpiùs inunge.

Vel; ℞.☋ nucist.expr.ʒß.rut.majoran. *salv.* puleg. lign. rhod. spic. succin. an.gt.iv,bals. peruvian.℈ß.f.l.a.balsam. *Alius.*

§. 8. ▽ naribus crebriùs admovenda apud eund. *Senn.l.c.p.*280. ita paratur: *Aqua.*

℞. ▽ multipl. infus.fl.lavend,℥ij. apopleӕ.

plect. ℥ß. majoran. rut. *salv.* an. ℥j. Cinam. ʒij. M.

Nodulus. §. 9. *Greg. Horst. L. II. obs. xi. p. m.* 105. ▽m apoplect. cum castor. destill., cui sequens nodulus infundebatur, nobili vertiginoso commendavit:
℞. H. majoran. *salv.* fl. lavend. an. Mß. macis acero ppt. cubeb. nuc. mosch. an. ʒß. camphor. gr. iij. f. pulv. nodul. incl. quo spina frequenter fricetur.

Cucupha. Balneum. §. 10. *Cucupham* parabit *Grüling, L. I. pract. P. I. c. x. p. m. 66. balneum* idem *C. V. obs.* 38. & *L. I. prax. p. 66. salvia* ubique memor.

CAPUT VI.
DE USU SALVIÆ IN MEMORIA LÆSA.

§. 1.

Æ grande fidæ Mnemosynes præsidium *Salvia.* Cùm verò causa debilitatæ memoriæ crebrò sit *frigida* cerebri constitutio, aut humor vitiosus eidem, glutinis instar, impactus, hunc ut emollias & amoveas, necesse est. Huic scopo inserviunt *potiones* & decocta *Fr. Hildshemij Spicil. III. p. m.* 321. & 353. *Sennert. l. c. p. m.* 298. *seq.* & mixtura *Timæi L. I. cas. med.* XI.

Potiones & decocta.

§. 2.

§. 2. Aqua de *Xyloaloë Myns. l. c. p. m.* 289. in confortanda memoria insignis. Aperit enim omnes meatuum cerebri obstructiones, omnesque crassos, lentos & viscidos humores absumit. Dos. cochl. j. vel ij. Sumat autem mane, simulque nucha eâdem illinatur & fricetur, servatis diætæ legibus. *Aquam* cephalicam *Brucæi* ex *Dornereil.* dedimus suprà. Aquam vitæ pretiosam *Peuceri* describit *Sennert. L. I. prax. P. II. c. V. p m.* 305. Præstantissima etiam *Joëlis L. I. prax. Sect. II. p. m.* 170. *Aqua.*

℞. ▽ stillat. juniper. ℔iiij. fl. lil. convall. ex stipitibus decerpt. Mij. fl. *salv.* Mj. macer. in ☉ ρ xiv. deind. expr. & col. liquori rursus indant. Cons. rorismar. lavend. an. ℥ij. sp. diam. dulc. diambr. an. ʒij. facch. cand. in aq. lavend. sol. ℔j. *Joëlis.*

Quibus simul mixt. macerent. per mens., ac tandem destillent. Hujus aquæ coch. 1. ter in hebdomade sumtum illustrat spiritus animales & mirificè corroborat memoriam. Aliam vide apud *Tob. Vogelium* in *tract.* de *memoria* p. m. 119. Chymici specialiter commendant Sal margarit. a ℈ß. ad ℈j. cum ▽ *salv.* sumtum. Item: elix. pr. P. g. xii. v. xv. cum eadem.

§. 3.

Syrup. §. 3. *Syrup. Hildesheimii* reperies in *Spicil. III. p. m* 350. & *Benedict. Vict. Faventini* apud *Sennert. L. I. prax. P. II. c.* 5. p. m. 300.

Elect. §. 4. Tenacissimam quoque efficit memoriam seq. *electuar. Joel. L. I. Prax. Sect. I.* p. m. 170.

℞. Cons. fl. beton. *salv.* anth. melis. an. ℥j. s. diambr. diam dulc. an. ʒj. pulv. Zedoar. caryoph. cubeb. carv. an. ʒß. M. & add. ☍ cinam. gt. ij. Dos. quantitas mediæ juglandis.

Aliud dat *Vogel.* libr. allegat. p. m. 114. *Sannert. L. I. prax. p. m.* 302. & *Hildsheim* l. c. p. 352. *Villanov. apud Fischer. L. III. corp. m.* p. 203.

Pulv. §. 5. Pulvis valde utilis *Grülingi* videatur *L. I. p. m.* 57. & alius, *Jesuitarum* dictus, pro memoria apud *Birling.* in *append. ad C. I. Advers. p. m.* 111.

Lixivium. §. 6. Externè habemus *lixivium sapientiæ Mynsichti l. a. p. m.* 408. quod memoriam notabiliter fulcit, spiritusque irradiat, si, corpore priùs purgatô, semel tantùm in septimana caput eô laveris. Scilicet

Mynsicht. ℞. Rad. caryophyllat., pyrethri, asari, an. ℥j. visc. querc., oliban. succin. citr. an. ℥ß. H. rorismar. major. melis. origan. *f. salv.* acut. laur. lavend.

ros.

ros. rub. pœon. beton. prim. ver. an. ʒj. bulliant in lixivio dulci.

Simplicius *Rulandinum* L. I. *curat. empiric. p. m.* 36. **Rulandi.**

℞. Chamom. *Salv.* origan. majoran. f. ſenn. an. Mj. ſuppon. cinerib. ut f. lixivium.

§. 7. Et *cucupham Tonneri L. II. obſ. p. m.* 109. ac ſacculum *Hildesheim. Spicil. III. p. m.* 339. & *Sennert. L. I. Prax. p. m.* 312, qui hic: **Cucupha.**

℞. Fl. lavend. roriſmar. *ſalv.* f. majoran. meliſs. fl. ſtæch. arab. ſerpill. an. Mß. nuc. moſch., macis, caryoph. an. ʒj. ſtyr calam. benz. an. ʒß. ſem. carv. ʒij. f. ſaccul. **Sacculus.**

§. 8. *Oleum*, quô tempora inungas, nares, & partem cerebri poſteriorem, ita parabis: **Oleum.**

℞. F. beton. *ſalv.* lavend, roriſmar, ros. rub, an. Mj. nuc. moſch. piper. long. galang. cyperi an. ℈iv. caſtor. ʒij. nuc. ind. ʒß. myrrh. thur. an. ʒiij. croc. ℈ij. M. cont. & in aq. ros. inf. ℔iiij. vel v. per hor. xxiv. prius addendo olei communis ℔ij.

Vaſe optimè obturatô & in loco calido detento, vel in MB., ſeu hypocauſto, ad ☉in, vel in fimo, Tunc fiat ebullitio, lento tamen △e, & tamdiu, donec

F nec

nec tota ▽ rosacea absumatur, & ☋ tantùm relinquatur. Sic enim tota vis in ☋ recipietur. Postea f. expres., & ☋ inde expres. collig. & S. ad usum. Alium hoc *oleum* præparandi modum, eumque singularem, tradit *Hildsheim Spicil. III. p. m.* 319.

Linimentum. §. 9. Hoc tandem fieri potest *linimentum*:

℞. ☋ de lateribus, nardin. an. ℥ß. nuc. mosch. expr. ʒij. destill. *salv.* majoran. nuc. mosch. an. gt. vj. mosch. gr. ij. cer. par. f. linim.

Obs. practica. §. 10. Vir ferè sexagenarius & summè melancholicus, tempore quadragesimali per fluvium equitaturus labitur in eundem. Ex quo terrore & frigore gravissimam sibi contraxit febrim, cum notabili *memoriæ* læsione, ut spartâ suâ amplius fungi nesciret. Meæ fidei curæque commissum, DEI gratiâ, ita restitui. Primùm dedi sequens *Vinum*:

Vinum. ℞. Acor. ver. arist. rot. polyp. quercin. an. ʒij. cort. tamarisc. cappar. an. ℥ß. fl. : il. anth. borag. stæch. arabic. an. p. ij. fol. beton. melis. cap. ♀, *salv. acut.* majoran. an. Mß. sem. coriand. ppt. siler. mont. an. ʒj. cubeb. ℥ß. prun. Damascen. n. vij. f. senn. alex.

s. st.

s.ſt.℥iß.agar.recèns trochiſcat.ʒiij.
Jalapp.reſinos.ʒvj.rad.helleb.nigr.
ritè ppt.ʒij. Crem. ♀ nodul. incluſ.
℥j.f.nodul.D.S. Pündel zum Purgier-Wein.

Poſtea *pilulas*: *Pilulæ.*

℞. MP. coch. ʒß. extr. helleb.n. gr.vi.
troch.alhand.gr.iij. Mag.jalapp.gr.
iiij.c.ſyr.de ſtæch. f. pilul .n.xvi. illin.☿.*ſalv.* & obduc. ☽.

Nec *emetica* & *diaphoretica* oblitus ſum.*Errhinum* erat tale: *Errhinum.*

℞. Tabac.Ind.℥ß.fol.beton.anth. *ſalv.*
majoran. an. ʒß.fl. viol. roſ. cheiri,
borag.an.℈j.ſem.anis.coriand.præp.
cubeb. an. ʒß.ras. lign. ſaſſafr. rhod.
an.ʒj.ſtyr. calam. thur.maſt. el.ſuccin.an.℈j.incis.& conc. D.ad ſcat. S.
ſonderlicher præparirter Haupt-Taback.

Caput confortavimus electuario *cap.I.§.16*, deſcriptô, & cucuphâ, *Salviâ* noſtrâ auctâ. Cuncta feliciter. Sit nomen Domini benedictum!

CAPUT VII.

DE USU SALVIÆ IN DELIRIO ET PHRENITIDE.

Tres Microcosmi ignes. (1) *Lunaris.*

§. 1.

Unt *trini* in nobis circuitus ignis, ait elegantissimus *Lindenius* in *Medicina Physiol.* c. *XV.* §. 40. *seqq. Primus*, seu *Lunaris*, à *corde*, tanquam centro suo, exiens per arterias cœliacas ad ventriculum & intestina, i. e. ad *cava humidorum, Hipp. L. I. de diat. t.* 13. seu *puteum & fontem salientem, Eccles.* verbo XII. 16. perveniens, insinuat se ibi contentis cibo chyloque, queis confectis, partem meliorem secum vehit, per tubulos lacteos & chyliferum ductum, velut jugi scaturigine, ad venas jugularem & axillarem ascendit & ebullit, sicque, circulo confecto, ad metam suam, cor sc. redit. Hæc igitur aqua viva est illud humidum, quod *cordis hydria*, auxiliante pulmone, ceu *rotâ*, hauriunt è fonte corporis. Hic verò ignis dicitur *Luna* potestate esse. Sicut enim calor *Luna* remissus valde & humidus est: ita talis fit, qui cibos subit & chylum, *tepidus* sanè à vaporibus, quos facit. Et velut *Luna crescens* concharum omne genus auget & corpora implet, *decrescens* verò deplet & minuit: sic, *crescente Lunâ vitali*, auctô putâ chylo,

lo, augetur sanguis, tumescunt carnes: ita *decrescente* minuuntur & detumescunt. *Interlunium* nobis *Jejunium* est. Luna *nova*, quando *novus* in ventriculũ *cibus potusque* ingeritur: statim namque accurrit spiritus, & calefacit ingesta. Quæ dum coquuntur, ut Luna lumine, sic ignis vitæ viribus crescit. Coctione perfectâ, interim dum distributio viget, *Luna* nobis *plena* est, & ignis, ejusque circuitus, potentissimi. Cum verò, devigescente distributione chyli, devigescit paulatim ignis, & tardescit circuitus ejus.

§. 2. *Secundus* ignis, seu *ætherius*, à *corde* exiens, ille est, qui per arterias soporales ascendit in cerebrum, & hinc per nervos decurrit in musculos, & hinc cum sanguine per venas redit ad cor. Hunc circuitum, ad *exteriorem ambitum*, i.e. habitum corporis, & ad circumvestientem concretionem, i.e. ad carnes musculorum, ventres suo complexû foventes, suoque amplexû vestientes ossa, & utrosque ab injuriis defensantes, ait *Hippor. siderum* potestate. Ut enim illa purissima & fluidissima, caloremque ad nos mittunt imbecillissimum, Sic sint spiritus animales omnium defecatissimi, subtilissimi, agillimi, & minimè calidi. (2) *Ætherius.*

§. 3.

(3) *Solaris.* §. 3. *Tertius* ignis, seu *Solaris*, à *corde* exiens, ille est, quô agitante fervet sanguis, & ebulliens è corpore pulsatur per arterias in totum corpus, & hinc resumtus in venas propellitur rursus in cor. Hunc potestate *Solis* esse, licèt Noster apertè non dicat, facilè tamen concluseris, tum ex eo, quod *medium* circuitum *Soli* tribuat, *L. de insomniis*, tùm ex eo, quòd ignem hunc *calidissimum* & *fortissimum* vocet. Uti namque *Sol* suô igne omnia vegetat; sic *cor* suo igne omnia animat.

§. 4. Quando igitur ignis *ætherius*, seu spiritus animales, exutô geniô suô, prorsus *ignei* fiunt, membranas cerebri inflammant, mentemque imaginatione & ratiocinatione depravatâ pervertunt, totumque microcosmum accendunt, inde *delirium* & *phrenitis*, quibus malis tamen *Hildsheim* de *affect. cap. Spicil. II. p. m.* 117. in declinatione, ubi valentioribus resolventibus opus est, animosè opponit *Salviam*.

Delirium & phrenitis.

Clyst. §. 5. Ad revellendam materiam applica *Clysterem Grülingii* *C. I. obs.* 18. *Pedilavium* & *lixivium* pro capite habet *Idem C. VI. obs.* 29. *Rolfinc. L. II. Consult.* 9. cuidam ex amore insano *cucupham* præscripsit *Salviâ* conspicuam:

Pedilavium.

℞. Fl.

℞. Fl. anth. beton. lil. convall. prim. ver. lavend. ros. *salv.* an. P. ij. succin. mastich. an. ℨj. benzoës, styr. opt. an. ℈ij. Gumm. Junip. N. mosch. an. ℨiß. cubebar. ℈ß. D. pro cucupha, adsperg. ol. majoran. destillat. gt. vi. lign. rhod. gt. iiij. *Cucupha.*

§. 6. Tertium inter quinque ista remedia *Epiphanij Ferdinandi*, longâ experientiâ probata, pro demorsis à *tarantulis* est ejusd. ▽ *vitæ*, *Salviâ* nobilis. Vid. *Senn. L. I. prax. p. II. c. 17. p. m.* 448. *& Scharf. de Junipero c. xv. p. m.* 216. *Tarantismus.*

§. 7. Henning Kleinschmid / Artis Chirurgicæ haud ignarus, in *vigiliis*, *contumacissimisq; cephalalgiis dysentericorum*, cum *delirio* conjunctis, plantis pedum applicabat theriac. diatesser., cum pulv. bufon. exsiccat. mixtam, additis *fol. recent. nobil. salv.* minut. incis. & acet: irrorat., quô multos ab interitu servabat, non neglectis tamen aliis. *Obs pract.*

§. 8. Idem in contumaci *phrenitide* Judæo Westfalo seq. *cataplasma* bono successu applicabat: *Alia.*

℞. Sed. maj. medull. cucurb. an. ℥iß. *fol. salv. hortens.* rad. nymph. lut. an. ℥j. Contus. misc. cum lacte primiparæ.

 [etiam

[etiam capræ] ſuaviter ſomnum conciliabat.

Alia. §. 9. Multis in febri *delirantibus* hoc cataplaſma, plantis pedum applicatum, profuiſſe novimus.

℞. Fol. *ſalv.* acut. rut. hortenſ. incis. f. cum ferment. acerrim. maſſa, admiſce tel. araneat & raſur raphan. ruſt.

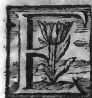
Alia. §. 10. *Georgius* Glattberger / S. Theol Studioſus, diu *ex febre delirans*, variis muliercularum remediis fruſtrà uſus erat, obtinet tandem à vicino Mercatore hauſtulum *vini medicati*, alium in finem præſcripti. Quo largiter evacuatus, ſenſim ad ſe rediit. Repetita iſta doſis, & iſte convaluit. Audiens hoc, ſubitò inquiſivi è quibus rebus confectum iſtud vinum, quas inter integrum manipulum *Salviæ nobilis* reperi.

Alia. §. 11. Vagatur jam in Vicinia famoſus & impius Empiricus, qui ſimile quid in primaria quadam matrona tentare voluit, ſed *lethali* cum ſucceſſu, qui finis plerumque ſtultarum ſuarum curationum eſt, & tamen à plebe laudatur & amatur. Ego verò cum *Angelo Politiano L. II. epiſt. ad Nicol. Leonicen.* doleo generis humani vicem, quòd in ſe graſſari *tamdiu impunè triſtem*

stem hanc *inscitiam* patiatur; atque ab his interdum *vitæ spem pretio emat*, unde *mors certissima* proficiscatur. Rectè *Seneca* de *brevit. vitæ*, & *epist.* 29. *nullum extat* majus *argumentum* malæ, *imò* pessimæ, *rei, quam turba popularis delectus.*

CAPUT. VIII.
DE USU SALVIÆ IN RABIE.

§. I.

Et equidem ὑδροφοβία, seu *rabies*, judiciô *Herediæ L. I. disp. c.* 1. *Naturæ miraculum*, nihil ominùs tamen suum habet alexipharmacum, *Salviam.* Etenim *Jul. Palmarius*, Med. Parisiensis, *L. de mors. canis rabidi p.* 277. Pulverem præscribit, qui cunctis aliis remediis temtis, imò & victus ratione neglectâ, [quod tamen non facilè suaserim] quocunque à morsu tempore exhibeatur, certissimus & tutissimus dicitur, ut quo nullum unquam animal usum fuit, quod non miserrimi hujus affectûs periculum evitârit, illæsis tamen capitis partibus, & modò vulnus inflictum partes capitis ore superiores non attigerit, aut aquâ elotum fuerit. Talis verò est: *Pulvis Palmarianus.*

 ℞. Fol.

℞. Fol. rut. verben *salv* plantag. polyp. absinth. vulg. menth. artemis. melissophyl. beton. hyperic cent min. sing. pond. æq. e. g. an. ℥iij Collig. autem singula, quando sunt efficacissima, & sicca in umbra. F. pulv. dos. singulis matutinis à ʒß. ad ʒij. cum dupla quant. sacchar. in vin. vel juscul. calid.

Commendatur. §. 2. Hujus pulveris felicem usum internum pariter & externum commendant *Guldenklee L. VIII. cas.* 22. *Sen. L. I pract. P. II. c.* 16. *p. m.* 440. *Blas. Med Univers. c. V. p. m* 391. *Petr. de Heredia in tract. Var. disp. I. c.* 4. *p. m.* 13 *Gokel consil. Med. XIX. p. m.* 208.

Hannemanni potus. §. 3. Excell. D. D. *Hannemann*, in illustri Cimbrorum Acad PP., Curiosorum NESTOR II., Amicus & Collega honorandus, *Vol. II Act. Hafn. Med. obs.* 110. inter alia secreta contrà *rabiem* matris suæ ἐυπόριστον innectit, quô ipsam multos, jam actû rabidos, feliciter restituisse fatetur.

℞. Fol. rut. abrotan. beton *salv* angustifol. an. Mj. M. incis. aff. acet. vin. opt. ℔j. sique tempus permittit, per aliquot hor. maneant in infuso, exprefs. add ther. Androm. ʒij. Adulto dabis magnum haustum, juniori, seu

seu puerulo, cochleatim. Si verò periculum metuatur, adde ℔ card. fullon. Mj vel hujus semin. contus. ℥ij.

Vulnus commorsum per 9. dies apertum tenendum, ac prædictæ herbæ expressæ post fricationem cum bacillo è vite applicandæ omni mane tamdiu, donec æger in portu naviget. Si metus periculi adhuc sit, repetatur potio. *Tota Resp. Medica simile euporiston vix habet, quod æque prodest*, ait NESTOR.

CAPUT IX.

DE USU SALVIÆ IN AFFECTIBUS SOPOROSIS.

§. 1.

Aristippo olim, narrante *Laërtio L. I. c.* 8. à Siculorum tyranno *Dionysio tres* parili formæ elegantiâ contendentes *Virgines* offerebantur, datâ optione, quam sibi vellet, eligendi. Omnes apprehendens; *ne Paridi*, infit, *tutum fuisse novimus, unam ceteris prætulisse*. Hæ *tres sorores* Germanæ, quas nunc in scenam producemus, *carus, coma*, & *lethargus*, torvæ quidem sunt & abominabiles, juvat tamen furias istas simul apprehendere. **Aristippus.**

Quo-

Quomodo aliàs inter se differant, vel tyrunculi recitabunt.

Decoct. §. 2. Vin' igitur *decoctum incidens, attenuans* & *calefaciens* in caro: adi *Timeum à Güldenklee L.I.cas.med.* 9. & satisfaciet tibi. Quàm nobile enimhoc:

℞. Cost. ægypt. ver. ℥vj. rad. pœon.) decrescent. collect. fœnic., acori veri angelic. cyperi, enul. ireos an. ℥iii. H. rorismar beton. meliss *salv.* origan. majoran. thym. an. M ß. fl. primul. ver. lavend lil. convall. stæch. arab. an. P. j. bacc. laur. junip an. ℥iij. sem. aneth. fœnic. rut. an ℥iß lign. sassafras odorif. ℥vj. incis. & conquassat. coq ex s.q ▽ i.

℞. Colat. ℔iij. eique admisce. Syr. de hyssop. stæchad. pœon an ℥iß. de beton. ℥ij. oxymell. simpl. ℥iiß. M. clarif. c. album. ovi D. in fictil.

Potic. Potiones purgantes, *salviâ* claras, vid. apud *Forest. L. X. obs.* 38. *Plater. L. I. obs.* p. 8 . *Craton. L. VII. consil. p. m.* 522. *Sennert. L. I. P. II. c.* 20. *p. m.* 468. & innumeros alios. *Pilulas* cum ▽ *salv.* dissolut., & conditum, conserv. fl. *salv.* excellens, *Forest. L. X. obs.* 38. nec non

Pilul. Condit &c. gargarismum & clysterem dedit in *carum* lapsis *salviatum Plat. l. a. p. m.* 10. Conf. *Bruel. prax. p. m.* 97. *Hildsheim.*

heim.l.c.Spicil.III. p.377. Senn.l.a. p.466.&c.

§. 3. Superatô affectu caput confortetur elect. *Sennert.l.* 1.

℞. Conf. beton. anth. *salv.* an. ℥j. lavend. ℥ß. cal.arom. condit. ʒij. nuc. mosch. condit. ʒj. sp. arom. ros. sp. diambr. an. ʒß. Mithridat. ℈ij. c.s.q. syr. è stæch. f. elect. **Elect.**

Balsam. & ♁ *salv.* multum præstant in lethargo.

§. 4. In omni soporoso affectu *decoctum* resolvens è *salvia* paratum capiti applicat, eôque brachia, manus, pedes & crura fricari, jubet *Laz. Riverius l.* 1. *prax.c.*2. Add. *Senn.l.c.p.m.* 471. & est hoc: **Decoct. Riverian.**

℞. Beton. *salv.* rorismar. fl. stæch. arab. spic. nostr. an. ʒij. castor. ʒiij. bacc. laur. junip. an. ℥ß. sem. pœon. rut. fœnic. an. ʒi. pyrethri ʒiij. coq. in vas. dupl. loco cal. digere. Col. expr. caput illinatur.

§. 5. *Cataplasma* Angeli *Salæ oper. Med.Chym.p.m.* 471. est tale: **Cataplasma.**

℞. Majoran. *salv.* cort. arant. fl. scorpioid. an. ℥ß. f. pulv. subtil. coq. c. acet. ros. ad consist. pultis, extend. in linteo duplici, & fronti calefact. appon., ubi refrixerit, vicissim acet. vin. calefact. humect. & applic.

§. 6.

Errhinum. §. 6. *Pulvis sternutatorius*, quô *Timaus* Virginem à *caro* excitavit, erat hic:

℞. Helleb. alb., castor, piper. alb. an. ℈i. ☋ destillat. rut. majoran. *salv.* an. gt. ij. M. f. pulv.

Inspiretur per calamum unum alterumvé granum. *L. I. cas. med. 9.*

Clyst. lixiv. unguent. §. 7. In *catalepsi* applica *Clyst. Bruel. l. a. p. m.* 104. aut *Foresti L. X. obs.* 42. utile etiam *lixivium Bruel p. m.* 105. & *unguent. Hildesheim.* l. a. p. m. 426. quod tale:

℞. ☋ nardin. mastich. an. ℥iß. vin. rub. stypt. *succ. salv.* acet. ros. an. ℥ß. nuc. cupress. cort. thur. fl. anth., stæch. arab. ros. rub. an. ʒj. pulverisat. bulliant lento △ ad vini, succi & aceti consumt. Excol. pulver. crassiores. Col. add. ☋ nuc. mosch. pingued. castor. an. ʒiij. Sandarac., thur. mast. an. ʒj. spodij ʒß. f. c. cer. alb. unguent.

CAPUT X.

DE USU SALVIÆ IN LASSITUDINE SPONTANEA.

§. 1.

§. 1. *Unguent.*

Dhibe cum *Hildesheim de affect. cap. Spicil. VIII. p. m. 676.* hoc *unguent.* ℞. Rad. & fol. ebul. p. v. fol. ivæ arthet. *salv.* rorismar. an. Mß. beton. p. iij. lumbr. vino lotor. ʒx. ☿ anethin. ℥ij. ʒij. cheirin. ʒix. ebuli, caulium, an. ℥j. vin. opt. ℥ix. coq. ad vini consumt., Col. & expr. iterum leniter coq. & add. bacc. laur. ʒj. thur. albiss. pulveris. subtil. ʒij. sal. opt. trit. ℈iv. mucilag. rad. alth. ℥j. cer. q. s. f. unguent. quo inung. pedes & tibiæ.

§. 2. Pl. Reverend. Dominus *Laurentius* Blumentopff/SS. Theol. Candid. diu hâc lassitudine pressus, purgato prius corpore catharticô & diaphoreticô, *pedilavium* sibi fecit ex communibus plantis. fl. chamom., sabin., cent. min., fl. samb. rad. bryon., helen., *fol. salv.* bacc. laur. &c. impositis tandem plantis pedum soleis, ex *raphano*, confectis, agilior factus, & ad quævis negotia aptior. Commendaverat idem remedium alii, infausto cum eventu. Adeò verum vetus istud scholasticum: *Duo quando faciunt* idem, *non est* idem semper. *Obs. practica.*

§. 3.

Alia. §. 3. *Erasmus* Lerchenbein / Phil. & S.Theol.Studios.in Regia *Hafniensi*, tantam jam à multis mensibus senserat *lassitudinem*, ut vix domô pedem amplius efferret pauperculus. Hospita tandem ejus miserta, in balneum conscendere jussit, è variis plantis paratum, quas inter copiosa *salvia*. Pedibus circumponebat empl diaph. Mynsicht., & in integrum restitutus.

Alia. §. 4. Nauta *Stralsundensis*, ad prohibendam obesitatem, & quæ eam sequuntur, incommoda, omnem cibum potumque *Salviâ* condiebat, & *nicotiana* fumum tantùm non omni horâ spirabat, sed, quod *rarius*, sine *ullo* interposito *potu*, quem in prandio saltem & cœna, *parcè* tamen sumebat, omni etiam usû spiritus vini adusti penitus proscriptô. Quam male enim *capnophili* usui tabaci potum, eumque generosiorem, immisceant, D. D. *Jacob* Wolff / Curiosor. *Socrates*, Collega & Amicus dilectissimus, in eleganti sua de *obesitate disp.* c.6. p.m. 76. funestis exemplis comprobavit.

CAPUT XI.
DE USU SALVIÆ IN TREMORE.

§. 1.

REctè Salernitani: *Salvia confortat nervos, manuumque tremorem tollit.* Humores siquidem phlegmaticos, nervis impactos, fauste præparabis hâc potione.

℞. Syr. de beton. de stæchad. mell. ros. an. ℨiij. ▽ *salv.* beton. an. ℥j. cinam. ℥ß. M. pro haustu, *Hildesheim. l. c. Spicil. VIII. p. 683.* — *Potiones.*

A nonnullis hæc *aqua* habetur pro arcano.

℞. Fol. *salv. rec.* ℔j. camph. ℥j. vini alb. q. s. diger. per VIII. ρ deinde destill. in MB. *Sennert. l. a. p. m. 499.*

§. 2. Ad *nervos* verò confortandos, materiâ ejectâ, hoc parabis *electuarium.* — *Elect.*

℞. Conf. fl. lavend. rorismar. *salv.* an. ℥ß. elect. diacor. ℨvj. cerebr. lepor. assat. ℨj. castor. ℨß. cran. hum. ppt. ℨij. pulv. rad. & sem. pœon. an. ℨj. visc. querc. ℨß. prim. ver. ℨj. Essent. salv. ℨß. c. s. q. syr. de stæchad. f. l. a. electuar.

Vid. *Senn. L. I. pract. P. II. c. 25. p. 497.* Aliud dabit *Hildesheim. l. c. p. 683.* & laudatus *Sennert. l. a. p. 498.*

§. 3. Peccantes verò humores, *nervis* inimicos, evacuant *Pilulæ Forest. L. X. obs. 99.*

℞. Pilul.de hier.simpl.℈iiß. tr.de agaric.℈ß.c. ▽ *salv.*f. pilul.vij. Vel:
℞.MP.coch.℈iiß. castor.℈ß. *c*.▽ *salv.* f.pilul.n.vij.idem l.c.

Manilavium. §. 4. Externè fiat *Manilavium* simplicissimum ex sola *Salvia* in vino cocta,vel macerata,quod etiam *Ranchin. de morb.senum Cl.IV.*c.1.*p.m.*583. approbat.Vel tale *Joël.L.I.prax.Sect.III.* p.190.

℞.Serpill.*salv.* majoran., fl.lavend.rorismar. an. Mj. rad. pyrethri, helen. an.℥ß.sem.eruc. cymini an.ʒiij.concis.& cont. coq.in s.q. ▽ ut f. lavacrum.

Aliud conficiet *Forest. L.X. obs. 99.* & *Ranchin.l.c.* cujus tale:

℞. Fol.*salv.* rorismar. beton. chamæp. majoran.an.Mj.coq.c. ▽ & vin.pro manilavio.

Unguent. §. 5. *Unguentum* dabit *Hildesheim l.c.p.m.694.*

℞. Sapon.commun., vin. ardent. sublim.q.s.Zingib.℈j.fl.lavend.*salv.*an. ʒß. macerent.per 8. ℘ in vino sublimat. Col. add. ▽ absinth. *salv.* menth. an. ℈iv. vini malvat. ʒj. inung.part.affect.

Aliud. Vel: ℞. 🜍 lumbric. terrestr. ʒvj. vulpin. costin. chamom. an.ʒij. succin. *salv.*

salv. lavend. vin. rhen. an.ʒij. pulv. verm.terrestr.ʒj.fl. stæch.arab. salv. an.℈j.coq. lent. ▽ ad succor. & vini consumt. Excolent.pulver. crassiores,f.c.s.q.cer.unguent.

Idem l.c.p. 684.

Vel:℞.axung.taxi,cervi an.℥ij.ol.lumbric. vulpin. ad ℥j.*succ.salv*.beton. major.an.℥iv.pulv.fl. anth.*salv.* lavend.an.ʒj.vini rubelli parum,coq. ad. vin. & succi consumt. , deinde cum pauca cera & pauco oleo nuc. mosch.f.liniment. pro manibus [& pedibus] post lotionem. *Aliud.*

Vel: ℞. Calam. aromat. cyper. an.℥j. styr.calam.℥ß. fol.laur.origan.*salv.* chamæpit.lavend.an.Mj.bacc. laur. junip.an.℥j,fl. chã. anth.salv.stæch. an.P. j. coq.c. ▽ & vin;pro lotione manuum, crurum & pedum. *Ranchin.l.c.*

CAPUT XII.
DE USU SALVIÆ IN PARALYSI.

§. 1.

Nter omnia simplicia in hoc affectu primatum facilè obtinet *Salvia*, Internè enim damus potiones & decocta, Præparantem *Potiones & decocta.*

& concoquentem habet *Joël. L. I. pract. Sect. III. p.* 184. *Sennert. L. I. Prax. p.* 527. *Hildesheim l. a.* p. 668. *Forest. L. X. obs.* 122. *River. L. I. prax. c.* 3. *p.* 21. Adde elegantissimam Cl. *Deckeri in not. ad prax. Barbett. p. m.* 34. b.

Deckeri. ℞. Rasur. lign. sanct. ℥iij. cort. ejusd. ℥j. lign. junip. ℥ii. ▽ font. ℔ vij. coq. s. a. per hor. iij. tumque adde bacc. junip. ℥j. rad. angelic. ℥ß. fol. majoran. *nob. salv.* rorismar. an. Mß. senn. mundat. ℥j. hermodact. ʒvj. coq. ulteriùs, vase oprimè claus., ad Col. ℔iv. quibus adde ▽ antiparalyt. theriac. simpl. an. ℥iß. ∾ Sal. armon. ʒj. M. Dos. quotidie bis aut ter ℥iv.

Aliorum. Plures describet *Bruel in praxi p.* 20. *Crato L. III. consil.* 5. *p.* 57. & *L. VII. cons.* 105. p. 671. *Sennert. l. c.* p. 529. *Decker. l. a. p.* 35. a. *Timaus L. I. epist.* 7. Insigne etiam *vinum* medicatum, & decoct. ligni guajaci dabit idem Experientissimus *Güldenklee L. I. cas.* 14. ad pituitam nervis tenaciùs impactam ulteriùs attenuandam, resolvendam & discutiendam.

Timai. ℞. Lign. guajac. veri ℥iv. cort. ejusd. ℥j. sassafras. ʒvj. rad. pœon. helen. ireos an. ℥ß. incis. & conquassat. aff. ▽ font. puriss. ℔v. stent infus. in loc. calid.

calid. p hor. xxiv. postea coq. ad remanent. ℔iiiß, in fine decoct. ingere *fl. salv.* prim. ver. anth. lavend. stœch arab. an. ʒij. cinam. acut. ℥ß. cost. Ægypt. ʒiij. ebulliant semel ac iterum. Col. dulcoret. saccharo.

Conf. *D. Dolæi* L. I. *Encyclop. Med. c. XI. p.* 175. b.

§. 2. *Aquam imperialem* correctam huic affectui apprimè salutarem vid. apud *Schrod. Pharm. Med. Chym. L. I. c.* 38. *p. m.* 144. Plures magnæ virtutis invenies apud *Sennert. l. c. p.* 533. & 537. seq. & p. 543. *Gruling. L. I. prax. P. I. c.* 7. *p. m.* 51. & 53. *Aqua.*

§. 3. Spiritum formicarum Regiæ officinæ *Warsaviensis* vide apud *Cnofelium Consil. pro Rege Uladislao IV. affix. T. VII. Eph. Cur. Germ.* p. m. 43. Dos. cochl. 1. cum aq. lavend. vel alterius convenientis ʒiij. extra si hac ▽ spirituosâ membra affecta illinas & frices, magnum quoque senties levamen. *Spiritus.*

§. 4. Mistura *Rolfinciana* vid. *L. II. consult.* 20. *p.* 295. Conf. *Bruel.* p. m. 20. *Fischer. L. III. corp. med. p.* 272. Syrup. de iva arthetica [cujus compositio extat apud *Sennert. l. c. p. m.* 528.] alii singulariter laudant. Alium dige- *Mistura.*

 ren-

rentem vid. apud *Forest. L. X. obs.* 83. & *Tim. à Güldenkleè L.I. cas. med.* 14. purgantem apud *Sennert. l.c. p.* 531. *Julebus* fit ita:

Julep. ℞. Syr. stæch. ℥ij. Mell. ros. syr. de hyssop. an. ℥j. *decoct. salv.* ▽ hyssop. rorismar. an. ℥iij. f. julebus.

Ra. Ra eo modô, quem habet *Sennert. l.a. p.m.* 537.

Hydrom. §. 5. Si cupias *hydromel*, seu melicratum, utere istô *Quercetani*, cujus descriptionem vide *L.I. Pharm. dogm. restit. c. xi.* & apud *Sennert. l.a. p.m.* 529. aut hôc *Toneri L.I. obs.* p. 90.

℞. Rad. helen. ireos fl. an. ʒij. H. beton. meliss. anth. *salv.* an. P. 1. fol. senn. s. st. ℥j. agar. rec. troch. ℥ß. mechoacann. alb. ʒiij. turbit. alb. gummos. ʒij. gal. min. ʒj. f. saccul. pro mensur. hydromell.

Elect. §. 6. Placet *electuarium*? cape istud *Foresti L. X. obs.* 85.

℞. Cons. fl. beton. *salv.* rorismar. herb. paralys. an. ℥j. pulv. galang., seu rad. acor. ver. ʒij. Rad. pœon. ʒj. enul. condit. ʒß. sp. arom. ros. ℈iiß. diagalang. diarrh. Abb. an. ʒß. f. c. syr. è stæch. elect.

Aliud. Aliud in linguæ paralysi sibi familiare vid. *eod. L. obs.* 86. Conf. *Bruel. in Prax. p.* 21. Vel:

℞

℞. Cons. anth. prim. ver. *salv.* an. ℥ß. rad. helen. cond. ʒiij. sp. diambr. diam. d. an. ʒß. cran. hum. ppt. succin. ppt. pulv. cephal. Quercet. an. ℈j. N. mosch. in Ind. condit. n. 1. ambr. gr. v. ~ Oli ceph. gr. x. syr. stæch. q. s. f. l. a. elect.

Adde *Joel L I. prax. p. m.* 185. *Craton. L. VI. Consil.* 33. *p. m.* 218. *Sennert.* l. a. *p. m.* 555. *Becker. L. II. Med. Microcosm.* c. 3. *p. m.* 111. *Timæi L. I. epist.* 7.

§. 7. *Pulveres* etiam varii parari queunt, qui in aqua appropriata, vel cum pane, vino, aut mulso madidi sumuntur. *Pulv.*

℞. Nuc. mosch. ℥ß. rad. pyrethri ʒj. fl. lavend. ʒij. anth. *salv.* an. ʒß. cinam. caryoph. an. ʒj. galang. cubeb. cardam. an. ʒß. M. f. pulv. *Sennert. l. c. p. m.* 536. Vel: *Alius.*

℞. Anis. fœnic. an. ℥i. coriand. c. acet. ppt. & decoct. *salv.* ℥j. galang. min. ʒiß. cort. citr. sicc. ʒij. cinam. integr. ʒiij. sacch. ad dupl. omnium. f. pulv. utatur post pastum. *Hildesheim l. c. p. m.* 666.

§. 8. *Pilulæ* sunt hæ: *Pilulæ.*

℞. MP. coch. assaieret. agar troch. an ℈j. f. c. ▽ *salv.* pil. n. xxvii.

Alia. Vel: ℞. Castor. opopanac. sagapen. an. ʒß. c. mell. anacard., aut ▽ *salv.* f. pil.
Vel loco harum pilularum utere ʒj. anacard. conf. *c.* ▽ *salv.* dissol. *Joël L. I. prax. Sect. III. p. m.* 184.

Bolus. §. 8. *Bolum* devoraturo hunc dabimus:
℞. Theriac. ℈ij. aur. alex. ℈j. conf. fl. lavend. ʒij. essent. castor. gr. v. Sal. chamæpit. gr. vij. *essent. salv.* ℈ß. c. s. q. sacch. f. bolus post cœnam deglutiendus.

Alius. Vel istum: ℞. Conf. beton. *salv.* an. ʒiß. ther. ℈ij. extr. lign. sanct. ℈ß. Sal. chamæm. gr. vij. f. c. s. q. sacch. bolus. *Sennert. l. c. p.* 532. & *p.* 548.

Morsuli. §. 10. *Morsulos* qui cupit, habeat hosce:
℞. Extract. calam. arom. ℈j. ☍ destillat. nuc. mosch. *salv.* rorisinar. cinam. an. gt. vj. caryoph. gt. ij. Sp. diambr. ʒß. sacch. in aq. lavend. dissol. ℥iij. vel iv. f. l. a. Morsul. *Senn. l. a. p. m.* 539.

Rotulæ. §. 11. Qui *rotulas*, hasce:
℞. Sp. diambr. ʒj. olei destillat. *salv.* nuc. mosch. caryoph. an. gt. iiij. sacch. in ▽ ros. sol. ℥ij. f. rotulæ.

Aliæ. Aut tales: ℞. Sacch. ℔ß. coq. in aq. fl. lavend. & lil. convall ℥iv. add. ☍ suc-

succin. rectif. gt. xiv. ol. cinam. gt. ix. *essent salv.* ʒj. f. rotul. *Sennert. l. a. p.* 536. & 548.

Vel illas: ℞. extract. *salv.* chamædr. lil. convall. an. ʒß. sp. diambr. mag. cran. hum. an. ℈j. pulv. cephal. Craton. ʒj. ambr. gr. v. ol. salv. gt. iij. sacch. in s. q. ▽ ceras. nigr. apoplect. ʒij. sol. q. s. f. rotul. *Aliæ.*

§. 12. Qui *pastillos* & *trochiscos*: ℞. Pulv. nuc. mosch. ʒiß. sem. nasturt. pœon. an. ℈ij. rad. pyrethr. ℈j. castor. ʒß. mosch. gr. ij. c. *succ. salv.* f. trochisc. lupinis similes, detineantur mane jejuno stomacho & hor. pomeridian. in ore. *Pastilli & trochisci.*

Vel: ℞. N. mosch. ʒj. castor. ʒij. F. c. *succ. salv.* pastilli lupiniformes. *Sennert. l. a. p.* 532. & 970. *Alij.*

§. 13. *Gargarismos* dabit *Bruel in prax. p. m.* 21. *Hildesheim l. a. p.* 669. & 677. *River. T. II. Sect. II. Prax. c.* 4. p. 149. *Joël. L. II. Prax. Sect. vii. p. m.* 251. *Forest. L. X. observ.* 87. Nos talem dedimus adolescentulo: *Gargaris.*

℞. Rad. pyrethri ʒiß. calam. arom. ʒj. ireos ʒß. gran. junip. ʒj. *fol. salv.* majoran. an. P. 1. rorismar. melis. an. P. ß. cubeb. ʒß. coq. in s. q. ▽ pur. ad tert. Col. ℞. ℥vij. inque ea dissolv. *Es-*

*sent.salv.*ʒij.syr.stæch.℥iß.M.

Detineatur unum vel alterum cochlear calefact. per hor. quadrant. in ore. Multum efficit in *paralysi linguæ.* In simili casu commendamus istum *Horst.L.I.obs.26.p.46.*

Alius. ℞. ▽*salv.* lil.convall.an ℥vj. sp. ceras. n. ℥iß. mithrid. ʒiß. M. pro gargarismo.

Clyster. §. 14. *Clysteres* parant *Dion. Font. L.I. de morb. int. cur. p. m. 69. Mynf. in armam. Med. chym. p. m.* 437. *Brnel l. c. p.* 20. *Gokel. Consil. med. p.* 527. *Hildesheim l. a. p.* 667. & 670. *Sennert.* l. c. *p.* 526, Nos ita conficiemus:

Alius. ℞.Rad.Ireos,fl.pœon.an.℥ß. hel.n.ʒij. H.*salv.* rut. beton.cent. min. stæch. arab.cham. chamædr. an.Mß. f.señ. ℥ß.agar.in petia ligat.ʒij. sem.siler. mont. carv. an.ʒj. Coq. in s. q. ▽ s. Colat.℞.℔j. add. elect. hier. picr.c. agaric.ʒvj. ol.castor.rut. an.℥ß. Sal. rut ʒj. mell. anthos.℥j. M. pro clyst.

Alius. In linguæ paralysi *Forestus* usurpat hunc *L.X.obs.*87.

℞. Cent.min.*salv.*majoran.beton.hyssop. fl. chamom. melilot an. Mß. sem. anis. ʒij. pœon.ʒj pulp. colocynth.ʒß. agar.troch.ʒiß. an. in pet.

con-

conclus. coq. in ▽ commun. Col. add. hier. picr. ben. laxat an ℥ß. diaphæn. ʒiij. ol. cham. rut. an ℥iß. Sal. commun. ʒiß. M.

§. 15. Tantum internè: *Externè* habemus *aquam Horstij L. II obs.* 21. **Aqua.**

℞. Rad. Ang. ireos, cyperi long. asari an. ℥ . *H. salv.* major. chamædr. ver. ivæ arthet. lavend. beton. rorismar. an. Mj. fl. chamom. lil. convall. til. anth. stæch. an. Mß. nuc. mosch. macis, caryoph. an ʒij. Concis. & cont. inf. in vin. malvat. s. q. stent in loc. calid. per iv. ℘., postea destilla per MB. inung. membra paralytica. Intus etiam adhibere potes.

Vel: ℞. H. paralys. majoran. lavend. rorismar. *salv.* an. Mß. saturcj. P. I. bacc. laur. junip. an. ʒiß. caryoph. Zingib. an ʒi. incis. & cont. superinf. ▽ lavend. & bacc. junip. an. ℔j. M. **Alia.**

Lavetur eâ sæpius lingua. *Hildesheim l. c. p.* 680.

§. 16. *Spiritus* vini paralyticus *Mynsicht. l. c. p. m.* 284. nobilissimus est. **Spiritus.**

℞. Lumbric. terrestr. exsicc. bacc. juniper. sem. eruc. an. ℥ij. rad. angelic. pyrethr. aron. an. ℥j. fl. lavend. rorismar. *salv.* acut. piper. long. allii recent.

cent. an.℥ß. mastich. & myrrh. rub. succin. citr., euphorb. castor. ver. an. ʒiij. Cont. & mist. inf. in ∀ opt. rectif. ℔iiij. diger. per mens. & postea filtra, spiritusque Serv. ad usum. Inung. eô membra paralytica, [præmissis tamẽ universalibus,] inque eo panni linei madefiant, & supponantur membris affectis, ac brevi felicem miraberis operationem.

Balsam. §. 17. *Balsamum Guidonis* de *Cauliaco* vid. apud *Senn. l. c. p.* 541. longe autem præstantior *Mynsichtianus l. a. p.* 472.

℞. ♁ galban. cum. spirit. terebinth. destillat. succ. rectif. an. ℥j. rosmar. angel. an. ʒj. cham. rom. caryoph. *salv.* an. ʒß. origan. cret. lavend. an. ℈j c. ♁ nuc. mosch. expr. s. q. f. balf. cui pro ditioribus adde sîs troch gall. mosch. ℈j.

Nuchæ, membrisque paralyticis inunctus mirabiliter juvat. Omnes enim nervos penetrat & roborat. Laudabilis etiam *Horstianus L. I. obs.* 26. p. 46.

Alius. ℞. ♁ nuc. mosch, expr. ʒj. balf. rut. roris mar. majoran. an. ℈ß. ♁ *salv.* gt. vj. M. f. balsam.

Et *Clossæi* apud *Schröder. L. I. Pharm. c.* 41. *p. m.* 160.

§. 18. Sequuntur *cucuphæ* & *sacculi* apud *Bruel. l.c. p.m.* 23. Dabimus unicam. *Cucupha & saccul.*

℞. Stœchad. arab. *salv.* fl. til. lil. convall. an. Mß. sem. ocym. lign. sassafras, rhod. an. ʒi. mastich., succin. rad. ireos flor. an. ʒiß. ol. majoran. *salv.* an. gr. iij. mosch. gr. ij. M f l a. c. sind. rub. pileolus.

§ 19. Ad *balneum* nos invitat *Mynsicht. l.c. p.m.* 411. Si *therma* desint *naturales*, *Balneum.*

℞. 🜍 citrin. ℔iij. sal. marin. rad. pyreth. ℔j. ♀ alb. nitr. an. ℔ß. bacc. junip. laur. an. ℥vij. lumbr. terrestr. 🜄 lotor. & exsiccat. ʒvj. H. rorisinar. *salv.* min. majoran. spic. nostr. hyssop. chamæpyt. thym. an. ℥j. fl. cham. verbasc. melilot. hyperic. an. ℥ß coq. pro baln.

Et Crato *L. I. Consil. Med. XI. p. m.* 90. & *L. II. epist. p. m.* 392. *Bruel* l. c. p. 22. *Dion. Font. L. I de morb. int. p. m.* 71. *Senn. l c. p.* 545. *Horst. L. II. obs.* 7. *p.* 94. *Joël. L I.. Prax Sect. III. p m.* 185. *Tim. à Guldenklee L. I. cas. med.* xiv. *Fr. Hofmã. L. I. c.* 19. *p. m* 287. *Poter. C. II. obs.* 93. *Alia.*

Tsidagus, Monachus Corbeiensis, [quo de latiùs in *Theatr illustr. Viror. Corb. Saxon.*] *Bogelislaum*, Bohemiæ

ducem,

ducem, præmissis universalibus, sequente balneô fauſtè reſtituit, ut etiam, ſoſtri locô, Epiſcopatum *Pragenſem*, adeptus fuerit. Parabat balneum ex abſinth. hyſſop., cent. min., roſm., *ſalv.* fol. laur. bacc. junip., fl. cham., rad alth. lil. alb., injećt. ☿ ♀c & ⊖ c. Addidit ſub finem coćturæ *catulos bene paſtos pinguesque* n. iv. Exeuntem è balneo abſterſumque inungi juſſit balſamô antiparalyticô. *Iſib. ab Amelunxen* in *Breviar. rer. memorabil.* ad An. 998.

Fotus. §. 20. *Fotus* fiunt ſic:

℞. Rad. alth. bryon. ireos, lil. rec. incis, [de ſingulis quantum poculum vulgare capit] abſinth. thym. *ſalv.* an. Mj. fl. cham. melilot. ſamb. an. P. 1. ſem. lin. fœn. gr. an. cochl. iij. vel iv. coq. in decoćt. inteſtinor. capit. & pedum vituli, add. pauc. vin. In hoc fove membra contraćta ſingulis matutinis. *Plater. L. I obſ p. m.* 140.

Alij. Vel: *Salv.* origan. roriſmarin., ivæ arthet. an. Miij. incis. coq. in ahen. & decoćt. cum herb. calent. inf. in vaſcul. ad hanc rem præparat. quod tegatur supernè panno quadruplici, & fomentent. membra mane ac veſperi per 4. hor. *Crato L. II. epiſt. p. m.* 324.

Plu-

Plures vide apud *Bruel l. a. p.* 22. *Cnofel. libr. supra cit. p. m* 44. *Hildesheim. l. c. p* 674. 679 & 690. *Forest. L. X. obs* 92. *Craton. L III. consil. p.* 362.

§. 21. *Oleum Quercetani* ad paralysin & contracturam nervorum, quæ ex vulneribus accidunt, habet *Becker. L. II. Med. Microcosm. p. m.* 163. At longè efficacius Cl. *Zwelferi in append.* Reg. *Pharmacop. p. m.* 180.

℞. ♁ olivar. recent. ℔iij. cui immerg. incis. & cont. crassiuscul. Gemmar. populi arbor. recent. ℥vj. summit. abiet. arbor resin. ℥iv. summit. junip. ℥iij. H. recent. calam. mont. menth. odor., origan. puleg fl. recen. cham. lavend. an. ℥ij. bacc laur. ℥iij. Maccrent. septiman. unâ vel alterâ, post ebulliant parùm in alembic. vitreo suo capitello munito, ut particula, quæ prodit, humiditatis reaffundi queat; Tum f. colat. & fortis herbar. expressio. Oleum express. à residentia, dum aliquandiu quietè steterit, separetur, cui adde lumbr. terrestr. vivor. ℥viij. Et factâ unicâ ebullitione denuô colet. Colat. superad ♁ *destill salv.* majoran. an. ʒiij. f. oleum nervin. præstantissimum. *Oleum.*

§. 22.

Unguent. & liniment. §. 22. *Unguenta* & *linimenta* nunc dabimus. *Georg. Horstî tale L. II. obs.* 7.*p.m* 94.

℞. Pingued. taxi, vulp., anat.anser.an. ℥j ol.absinth cham.rut. an.℥ß.bacc. laur. junip.an.ʒij. fl.cham. *salv.* an. Mj. vin. generos. seu malvat. ℥iij. coq. & col. express. S. pro unguent.

Aliud. Vel: ℞.Unguent. paralyt. *Mynsicht.*ʒj. petrol. ʒiij. ol. caryoph. *salv.* rorismar. junip.an. gt.iiij. pingu. castor. ʒj.M.f.unguent.

Aliud. Vel: ℞. Unguent. nervin.℥j. ol. anth. succin. an.℈j.rut.coct.ʒiij.spic.*salv.* junip.an. ʒß. bals. de Peru nigr. ʒj. M.D.D. *Dolaus L.I. Encyclop. med.* Cap.XI.p.179.

Alia. Adde alia apud *Hildesheim. l.c.p.m.* 671. *Sennert.l.a.p.m.*541. *Dorncreil. in dispensat.c.*19.*p.m.*62. *Valleriol.L.V.* obs.9. *Craton.* L.III. *Cons.p.m.*365. & *L.I. cons.* XI. *p.*90. & *L. II. epist.*393. *Timaeum L.I. epist.* 7. & 8. *Culpeper. in testamento p.* 321. *Aregon. Nicol.*, sed reformatum, in *Pharm. August. Class.* XVII.*p.m.*594.seq. & aliud *Class.cit.p.* 618. sed catè reformatum apud *Mynsicht. l.a. p.m.*483. Omnium verò instar mihi sunt admirabilia ista bina *Cl.Daniel.* Prottenij, mei olim in Reg.

Acad.

Acad. *Hafniens.* commilitonis conjunctissimi, quorum descriptionem pete ex *L. I. Sect. IV. c.* 14. *Med. Sept. Bonetti p.m.* 69. *B.* & *Cl. Zwelferi in append. ad Pharmacop. Reg. p.m.* 186. Sequenti unguentô Celeberrimus D. D. *Wedelius*, Curiosorum *Hercules*, in illustri *Salana* Prof. eminentissimus, Fautor & Collega pl. æstimandus, elegantissimam Virginem *Isenaci* omnino & diu contractam ex voto restituit. **Aliud.**

℞. Unguent. nervin. ℥j. ol. petr. alb. ʒj. succin. *salv.* torism. an. gr. v. nucist. expres. ℈ß. d. in pyxid. S. Glieder-Sälbgen.

§. 23. Palmam cunctis *emplastris* præripit, meô equidem judiciô, *Zwolferianum* l.c. p.m. 189. **Emplastr.**

℞. Terebinth. clar. odorat. ℥vj. in qua liquefac. Gummi carannæ puriss. ℥j. pulv. gummi tacamahac. ℥ij. Gummi elemi, anim., sagapen. an. ℥iß. mastich. el. ℥iij. His liquat. add. seqq. commist. & liquefact. simul jam dum in alia patella, scilicet

Cer. flav. odorat. nov. ℥viij. axung. hum. ℥ij. & canis rec. ℥iij.

Et dum adhuc liquata in diplomate hærent, superinjiciantur subsequent: subtiliss. incisa & contus. scil.

H Gem-

Gemmar. popul. arbor. recent. ℥iiij. Summit. abiet. vel laricis [vulgò fähren Gipffel / ℥ij. junip. recent. ℥iß. H. recent. calam. mont. chamæpit. majoran. an. ℥iß. rorismar. *salv.* hort. an. ℥iij.

Item: pulv. croc. austriac. ℥iß. dilut. ad form. pultis cum paucillo vini alb., in quo lumbr. terrestr. ℥ij. ebullierint, pulv. bacc. laur. oliban. myrrh. an. ℥iiß.

Et in fine, cùm qs. refrixerint, immisceantur balf. Indic. de Peru ℥j. ol. *destill. salv.* majoran. an ℥iß. M. exactè & f. s. a. emplastrum nervos & membra debilitata eximiè confortans.

Obs. pract. §. 24. Attexemus nostram, si quæ est, experientiam in curatione *paralyseos inveteratæ* in puella XII. annorum. [1.] Dedimus potionem seq.

Decoctum. ℞. Rad. aristol. rot. angelic. helen. ireos fl. polyp. querc. an. ℥ij. *fol. salv. acut.* beton. torismar. an. Mj. fumar. card. ben. chamædr. champit. an. Mß. fl. lavend. summ. cent. min. stæch. arab. an. P. ij. bacc. junip. ℥vj. sem. anis. ℥ij. cinam. cubeb. an. ℥j. incis. & cont. coq. in s. q. ▽ s. ad tertias, Col. add. syr. betonic. oxymell. simpl. an. ℥ij.

syr.

syr. de stæch. comp. ℥iß. M. D. S. digestiv. Tranck.

Sumsit ter in die ℥ij. instilland. sinsul. dosib. gt. vj. spir. sal. armon. Et optimè cessit puellæ.

[2.] Dedi MP. coch. gr. x. extr panch. Croll. gr. xij. sal. volat succin gr. vj. Mag. jalapp. gr. vj. *ol. salv.* gt. iij. F. c. Ra. ♀i. pil. n. xiv. *Pilula.*

De his sumsit vij. & toties purgata est, ita, ut quælibet pilula fecerit secessum, cum levamine.

[3.] Decoct. lign.

℞. Ras. lign Guajac. ℥iß. sassafr. junip an. ℥ß. R. chin. orient. non carios. ℥vj. inf. in ▽ font. ℔iiiß. hor. 24 postea coq. lent. △e, vas. benè tectò, per tres hor., tunc add. bacc. junip. ℥ß. summit absinth vulg. Mß. rad. angel. ʒij. fol majoran. *salv.* nobil. rorisimar. an. P. ij. hermodact. ʒiij. coq ulterius vase bene cooperto ad Col. ℔ij. adde syr. de beton. fumar. an. ℥iß. stæch. comp. ℥ij. sp. sal. armon ℈iv. d. dos. quotidie bis aut ter ad ℥ij. *Decoct. lignor.*

[4.] Unximus spinam dorsi & loca affecta *unguento Pachequi* *dño* apud *River. in obs. commun. n.* 8. Addidimus balneum, fota m, & unguenta, *Unguentum.*

juxta manuductionem præscriptam, *salviæ* nunquam immemores, cum fausto successu. DEO gratias!

Alia. §. 25. Puella Rustica *Werthenæ* ad Visurgim, in Diœces. *Corbeiensi*, VI. annorum, tota *paralytica*, à vetulis, barbitonsoribus, circumforaneis, Medico etiam, qui cupiebat videri, diu, at frustrà, curata, tandem ad me defertur. Re altiùs expensâ, commodè occurrit observatio *Salmuthiana, Cent. I.* 44. Concludo: omne malum esse à *vermibus*. Nec me fefellit conjectura. Exhausto enim seq. vinô, expulsi sunt, juxta parentum calculum, 77. diversi coloris, magnitudinis & figuræ.

℞ Rad. gramin. filic. mar. gentian. angelic. an. ℥ij. cich ℥iij. fol. scord. Mß. fl. hyperic. *salv.* nob. cent min. an. P. ij. sem. tanacet. ʒß. bacc. junip. ℥ß. fol. senn. alex. s. st. ʒiß. rhab. elect. ʒj. Incis. & cont. D. affund. vin. absinth. De Colat. D. manè cochlear. ij.

Deducta deinde in balneum è fol. *salv.* majoran. origan. fl. chamom. bacc. junip. &c. confect., à quo magnum sensit levamen, inuncta *unguent. nervin. Augustano.* Sicque intra XIV. dies integram parentibus reddidi.

CA-

CAPUT XIII.

DE USU SALVIÆ IN SPASMO, SEU CONVULSIONE.

§. 1.

Nternè valent *Potiones digerentes*, qualis illa *Joël. L. I. Prax. Sect. III. p.* 188. & aliæ, quas suprà dedimus: seu *Vinum* medicatum. *Potiones.*

℞. Rad. cichor. ℥j. vincetox. caryophyll. an. ℥ß. succis. pœon. an. ʒij. H. betonic. cap. ♀, ivæ arthet. prim. ver. c. tot. an. Mj. *fl. salv.* anth. thymi an Mß. fol. card. ben. Mj. incis. & cont. D. pro vino medicato. *Gr. Horst. epist. med. S. VII. p.* 374. Aliud præscripsit *L. l. obs.* 15. p. 29. *Vinum.*

§. 2. *Felix Platerus L. I. obs. p. m.* 128. in *palpitatione convulsivâ, in buccis, labrum & sinistram narem sinistrorsum continuò trahentem*, sequentem ▽ tepidam, in ore, præsertim sinistra sede, continere jussit nobilem Matronam. *Aq. destil lat.*

℞. Rad. angelic., pyrethr. acor. ver. ireos an. ʒij. H. *sicc. salv.* major. thym. chamapit. origan. an. ʒij. fl. lavend. stæch. an. ʒj. nuc. mosch. cinam. an.

 ʒj

ʒj. ſem. fœn. carv. an. ʒiß. ſem. eruc. ʒij. Pulſeriſat. aff. vin. generoſ. deſtill. ſ. a.

Syrupus. §. 3. *Syrupum Bruel. l. c. p. m.* 77. conficit ita:

℞. Fl. anth. ſtæch *fol. ſalv.* beton. origan. an. Mj. hyſſop. Miß. f. decoct. in ſ. q. ad tertias. Colat. iterum coq. in ſ. q. mell. ad conſiſt. ſyrup Det. ℥iß. c. decoct. fol. ſalv. beton. card. ben. an. ℥iij.

Elect. §. 4. *Sennerti electuarium in ſpaſmo, cum febre maligna* connexo erat hoc:

℞. Rad pœon. viſc. querc. an. ℥ij. caſtor. *ſalv.* an ℥j bacc. laur. cran. hum. ppt. an. ʒij. Ther. Mithrid. an. ℥xij. Mell. deſpum. ℔ij. f. s. a. elect. *L. IV. de febrib. c.* 16. *p. m.* 564.

Pulvis. §. 5. *Pulvis* ejus *convulſivus* in eodem caſu *l. c.* talis eſt;

℞. Rad. vincetox. helen. ſuccis. caryophillat. pœon. an. ℥iß. bacc. laur. ℥j. *ſummit. ſalv.* ſerpilli, fl. roriſmar. an. ʒij. ſp. diam. d., pliris archont. dianth. an. ʒiß. f. pulv doſ. ʒj.

Horſtius habet hunc *L. II. obſ.* 24. *p.* 135.

Alius. ℞. Rad. vin etox. helen. caryophillat. pœon. an. ℥ß. H. beton *ſalv.* an. Mj. fl. ſtæch. arab. anth. an. Mß. ſp. dianth.

dianth. plir archont, an.ʒß. diagal. arom. caryophillat. an.℈j. sacch. ad pond. omnium, f. pulv. dos.ʒj. cum haustul. vin. salv. & rorisinar. mane per xiv. dies.

Et *Sectione VII. epist. p.m.* 374. alium, *Sennertiano* fere similem.

§. 6. *Pilulæ Ranchini* de *morb. subitan.c.*V. hæ; *Pilulæ.*

℞. MP. de agarico,coch.an.ʒß. diagrid. gr.iiij.malax.*c.* ▽ *salv.*& f.pilul. n.vii. deaurent.

§. 7. *Clysteres* prostant apud *Bruel. l.c.p.m.*27. *Forest. L.X.obs.*104. *Mynsicht. l.a. p.m.*435. & alios. Placet ille *Joëlis L.I. prax.S.*III.p.187. *Clyster.*

℞. Beton.*salv.*serpill. majoran.an .Mj. ☿ial.cent.min an.Mß.sem.coriand. carv.an.℥ß.concis.& contus.coq. in s q. ▽ ad mediet.Col. ℞. ℔j. cui admisc. hier.simpl.℥iß.diaphœn.℥ß.☍ rut.℥iij.Sal.ʒj.f.clyst.

§. 8. Externè prosunt *Balsama*,quæ inter excellens *Mynsicht. l.a. p.m.*473.

℞. Pingued. anguill.℥j.ol. galban.cum spir. terebinth. destillat. ℥ß. ol. lumbr. terrestr. lil. alb. an.ʒiij. succin.alb. rectif.rorismar. angelic.an. ʒiß. bacc. junip. chamom. origan. cret. laur. an.ʒj. caryoph. lavend. *Balsam.*

salv. rut. an. ℈j. M. & c. ol. nuc. mosch. expr. & cer. alb. an. f.q. f. l. a. balsam.

Præmissis universalibus hôc balsam. non tantùm locum affectum inunge, sed etiam à collo, ad ultimam usque vertebram, bis aut ter in die. Caveat interim æger ab aëre frigido, nec spasmotica membra ▽ frig. humectet; cibos flatulentos, crapulam, cruditatem, & veneris excessum vitando. Alium ordinabat *Querectan.* olim in Aula *Cassellana*, quem sîs vide apud *Petr. in nosolog.* T. I. *dissert.* 8. *p.* 168.

▽ *externa.* §. 9. Hîc meritò etiam commendabimus egregiam *aquam*, contrà *spasmum flatulentum*, Illustri Viro, Dn. *Theodoro Reinkingio*, Reg. Cancell. Glückstad. Patrono meo, dum viveret, sincero, à Magno Artis nostræ Antistite D. D. *Sim. Paulli*, Archiatro Regio, studiorum meorum fautore singulari, & nunquam sine summa animi reverentia nominando, præscriptum, quam tecum candide communicabo.

℞. H. *Salv.* Mj. fl. tanacet. verbasc. an. Mß. castor. præping. & opt. in taleol. concis. ℥j. tabac. virgin. ℥ß. inf. in vin. adust. ex frument. parat. ℔iß. pond. civil. stent loco calid. ciner.

vase

vase probe obturato per 3. p. postea fortiter expr. &Colat.S.pro usu. S. Wasser äusserlich zugebrauchen.

§. 10. *Sacculus* Plateri talis; *Sacculus.*

R. Rad. ireos fl. ℥vj. enul. angelic. an. ℥ß.H.*salv.* beton. chamæp.fl.cham. nobil., melilot., samb., ros. lavend. an.ʒj.sem. coriand.ʒij. milij ☉is ℥j. carv. ʒj. sal.℥j. f. pulv. pro sacculo bombace,vel lanâ intersuendo.

§. 11. Nunc invitat nos *balneum* *Balneum.* *Joelis L.I.pract.Sect.III.p.m* 188.

℞.Beton *salv.*serpill.origan.chamæpit. chamæm. an. Mij. rad. helen. alth. an.℥ij. sem. fœn. gr. ℥iij.♀.citr.℔j. alum.℔ß. cont. & concis. coq. pro lavacro, quô partes convulsæ ante prandium, aut totum corpus ter vel quater lavetur,& confricetur. Quô factô cervix & spina dorsi specifico quodam linimentô inungatur.

Aliud parabit *Verzascha* L.I. *River. controv.* c. 6. *Dion. Font. L.I. de morb. int. cur.* c.21. *River. L.I. prax.*c.4. & *Purmann.* im Chirurgischen Lorbeer-Krantz *P.III.c.*15.*p.*833.

§. 12. *Fotum* coquet *Bruel. l. c. p. m.* S. ita; *Fotus.*

℞. Fol.*salv.* rut. an. Mij. sem. fœn. gr. ℔ß.ol.commun.& ▽ q.s. pro fotu.

Plures vid.apud. *Becker L.II.Med.Microcosm c.2.p.m.*102.*a.Senn.L.I.prax.P.II.c.*28.p.570. omnes tamen *salvia* plenas.

Cataplasma. §.13. In *convulsione maligna*, ad ulteriorem materiæ malignæ dissipationem, & nervorum roborationem, seq. *cataplasma* ad integram spinam ordinavit *Greg. Horst.L.I. obs.*15.*p.m.* 28.

℞. Sem.lini,fœn.gr. an. ℔ß. fl.cham.f. *salv.* an Mij.castor.ʒj, coq.in aq.& vin.an.p.æq.adde ☿ rut. adip.hum. an ℥ß.M.pro cataplasmate.

Unguent. §.14. Pro *spasmo ex vulnere* ex *Cæs. Magati L.I.c.*77. prolixum describit *unguentum Sennert. L.V.* Prax. *P.IV.c.*25.*p.*519. At longe concinnius & præstantius *Mynsichtianum l.a.p.m.* 488.

℞. ☿ limac per descension. destillat. lumbric. terrestr. sesamin. an. ℥iß. pingued. ariet. castrat. erinacei, vulp.an. ℥j. butyr. majal. sine sale, medull. cervin.an.℥ß.sp. junip.℥iij. M.& coq. ad consumt.spirit., postea add. ☿ destillat.succin.alb.ʒiij,chamom. laur, an.ʒiß. rorismar. *salv.* an.ʒj. M. & c. s. q. cer. alb.f.s.a.unguent.

Inun-

Inungatur eô locus spasmaticus mane & vesperi calidè, præmissis tamen universalibus, ut par est. Aliud ex *Paræo* commendat *Fabricius Hildan*, *c.*24. *tr de gangræna*.

℞. H. *salv.* chamæpit, majoran. menth, rut. lavend. fl. chamom. melilot. aneth. hyperic. an. Mß. bacc. laur. junip. an. ℥ij. rad. pyrethri ℥ij. mast, benz. an. ℥iß. terebinth. vener. ℔j. ol. lumbr. aneth. catellor. an ℥vj. terebinth. axung. hum. an. ℥ij. vin. malv ℔iß cer. q. s. pro unguent. *Aliud.*

§. 15. *Linimentum* habet Gr. *Horst.* *l. a.* & plura consignavit *Becker.* l. c. p. m. 102. & *River.* l. d. *p. m.* 25. & *Ranchin. de morb subitan. c.* 5. *p. m.* 604. & 606. *Liniment.*

CAPUT XIV. DE USU SALVIÆ IN EPILEPSIA.

Decocta & potiones præparantes ac purgantes suppeditabit *Dion. Fontan. de morb. int. curat. L. I. c.* 15. *p. m.* 43. *Plater L. I. obs. p.* 19 *Bruel. l. c. p. m.* 66. *Forest. L. X obs.* 53. *& obs*64 67. seq. *Grüling. C. V. obs.* 100. *Ranchin de morb pueror Sect. II. c.* 2. *p. m.* 296. *brunner. in Consil. p. m.* 106. *Decocta & potiones.*

106. *Sennert. L. I. pract. P. II. c.* 31. *p.* 600. & nos suprà dedimus. Vinum injungit *Plater. L. I. obs.* p.m 25. seq. & *Mynsicht.* l.c. *p.* 359. nec non *Cl. Decker in not. ad prax. Barbett. L. I. c. i. p.* 17. a. Adde *hydromel. Sennert. l. a. p.* 600. & *Brunner. in Consil. p.* 96.

Aqua destillat. §. 2. De *aquis* antepilepticis [quas si non omnes, plerasque tamen *salvia* ingreditur] quivis ferè practicus sibi triumfâsse videtur. Aqua *picarum*, & ▽ *salv. composita* prostat apud *Schröder. L. I. Pharmacop. c.* 38. *p.* 147. seq. & *Sennert. L. I. prax. P. II. c.* 31. *p. m.* 611. seqq. Aliam describit *Mynsicht. l. c. p. m.* 286. aliam *Dorncreil. in Dispensat. P. II. c.* 1. *p. m.* 23. aliam *G. Horst. L. II. obs.* 21. p. 125. aliam *Brunner. in Consil. p.* 107. & *p.* 114. *Fischer. L. III. corp. med. p.* 241. aliam *Fr. Hildesheim. de affect. cap. Spicil. VII. p.* 605. aliam *Tiling. in prodromo suo prax. chymiatr. p. m.* 526. alias *Becker. L. II. Med. Microcosm. p. m.* 118. *seqq. Matthiol.* in *Ph. August. Class. XV. p. m.* 514. ac *Ranchin. de morb. pueror. Sect.* 2. *c.* 2. *p. m.* 299. Regis & Reginæ Daniæ promet *Birling. in append. ad C. I. advers. p. m.* 20. seq. alias idem p. 23. *seq.* & *p.* 26. *seq.* & *p.* 36. & 39. Optima mihi videtur illa Cl. *Cnöfelij*

felij mistura in annex. *T.VI.Eph.Germ.Curios.p.*52.& est hæc:

℞. ▽ beton. *salv.* chamædr. chamæpit. an. ℥ij. cinam. ℥ß. extr. pœon. ir. flor. elix. cephal. an. ℈j. ~ ⊕li ceph. ʒj. syr. de stæch. q s. M. Adde *Rolfinc. L. IV. chym. Sect.* 4. c. 3. Ceterùm justa & candida est Cl. *Zwolferi animadversio* in ▽s destillatas, quibus miscentur *picæ*, & alia animalia. *Mistura.*

§. 3. *Spiritum antepilepticum* describit *Plater. Tr. I. p.* 85. & *Rolfinc. L. III. chym. Sect. I art.* 2. c 19. quos vide. *Syrupum Hildesheim de aff. cap Spicil. VII. p.m.* 585. & *Sennert. l.c.p.m.* 602. *Spiritus. Syrup.*

§. 4. Bonum quoque *Electuarium Plateri L. I. obs. p.* 28. *Bruel. l.c.p.m.* 67. *Fr. Ranchin.* l. a. Mihi placet *Joëlis L. I. prax. p. m* 180. quod *Grüling.* etiam *L. I. prax. P. I. c.* 3. *p. m.* 38. integrum transcripsit, & est hoc: *Elect.*

℞. Cons. beton *salv.* rorismarin. an. ℥j. rad. cichor. condit. cort. citr. condit & minut. concis an. ℥ß. sp. diam. d. diambr. an. ʒiß pulv. visc. quern. ciner. cucul. avis, cran. hom, corall. rub. ppt. an. ʒj. sem. pœon. ʒiß. ol. cinam. ℈ß. c. s. q. syr. de cichor. f. elect. Dosis quantitas semijuglandis jejunò stomachò.

Plura

Plures compilavit *Becker. l. d. p. m.* 116. *Forest. L. X. obs.* 68. *Sennert.* l. c. p. 603. *Brunner. Consil. Med. p. m.* 134. & 121.

Pulv. §. 5. *Pulvis Cratonis L. VI. Consil.* 38. *p. m.* 136. paratur sic:

℞. Chamædr. chamæpit. an. ℥ß. *salv.* beton. an. ʒvj. gentian. ʒij. meliss. rub. tinct. an. ʒß sem. anis. ligust. petroselin. an. ʒij. f. pulv. dos. ʒj. in usculo.

Alios vid. apud *Sennert. l. c. p.* 620. & *Toner. L. II. obs. p.* 91.

Pilulæ. §. 6. *Pilulæ* phlegma expellentes, possunt esse tales:

℞. MP. coch. ℈ij. atab. ℈j. troch. alhand. gr. iij. *ol. salv.* gr. j. f. pilul. n. xxiv. Vid. *Senn. l. a. p. m.* 602.

Morsuli. *Morsuli Plateriani L. I. obs. p.* 29. hi:

℞. Nuc. mosch. n. iij. rad. pyreth. ʒj. *fol. salv.* majoran. fl. lavend. anth. an. ʒß. nigell. ℈j. cinam. ʒiß. caryoph. galang. an. ʒß. cran. hom. ppt. cin. hirund. an. ʒß. sacch. ℥vj. solut. in ▽ salv. f. tabul. pond. ʒiß. Conf. Sennert. l. c. p. 604.

Gargarismus. §. 7. *Gargarismos* paravit *Crato L. I. cons.* 4. *Sennert. l. c. p.* 619. *Brunner. Consil. p. m.* 106. & 116. & alii *Clysterem* specificum *Mynsicht. l. a. p.* 434. *Clyster.*

&

& innumeri alii, nosque suprà formulas adspersimus.

§. 8. *Cucuphas* reperies apud *Platerum L. I. observat. p.* 20. *Lixivium* apud *Brunnerum in Consil. p.* 85: saponem *ibid. & p.* 95. *Fotus* apud. *Horst. L. II. obs.* 6. In epilepsia infantum spinam dorsi & membra contracta sequente *linimentô* illiniri jubet *Verzascha L. I. River. contr. c.* 8. *Cucupha.* *Lixivium.* *Fotus.* *Linimentum.*

℞. ▽ *salv.* ℥ij. ▽ vit. c. castor. & mastich. ℥j. spir. lil. convall. junip. an. ℥ß. ☍ destill succin ℈j. M.

§. 9. Tandem dabimus *ceratum Brunner. in Consil.* p. m. 99. *Ceratum.*

℞. Succin. alb. thur. nuc. mosch. an. ℈ij. corall. rub. ppt. sandarac. arab. an. ℈j. fl. st[...]ch. arab. *salv.* lavend. an. ℈ß. excip. c. s. q. ladan. f. s. a. cum oleo n[...] mosch. massa, quæ inducatur alutæ pro bregmate: affricetur ☍ caryoph. fœn. an. gt. 1. obduc. sindone.

§. 10. Puella XVII. annorum, mensibus ultra decem menses obstructis, fit *epileptica*, ut singulis fere septimanis aliquot horrendos sustineret insultus. Observatis tamen diætæ legibus, DEI misericordiâ, seqq. restituimus. *Obs. practica.*

[I] Dedimus *Vinum medicatum*:

℞. Rad

Vinum medicatum. ℞. Rad. helen. acor. ver. angelic. valerian. sylv. arist. rot. an. ℥ij. *fol. salv.* beton. artemis hyssop. meliss. an. Mj. bacc junip ℥ß. Summit. cent. min. absinth. nostr. an. P. I. sem. fœnic. dulc. dauc. cret an. ʒj. cinam. acut. ʒij. cort. aurant. nuc. mosch. an. ʒj. fl. cheiri, hyperic. anth. til. salv. an. P. I. f. infus. in ▽ beton. & fl. til. an. ℔iß. dos. bis in die ℥iv. instillando cuilibet ex spirit. sal. armon. Tinct. castor. & fl. hyperic. gt. xviij.

Pilulæ. [II.] Post triduum purgata est seqq. pilulis:

℞. MP. ☿ Quercet. juxta animadv. Zwölferi correct. ℈j. ☿ ♃lat. gr. ij. Mag. Jalapp. gr. iij. sal. volat. succini, artemis. an. gr. ij. f. c. ▽. *salv.* pilul. n. xviij. obd. ic. ☽.

Dejecit alvum septies citrà molestiam, continuando cum vino.

[III.] Duobus diebus ante plenilunium iterum devoravit *pilulas* jam dictas; alterô tamen die levem habuit paroxysmum.

Pulvis. [IV.] Pridie & postridie, imo in ipso *plenilunio*, vesperi sumsit pulv. seq.

℞. Cinab. ♁ij. gr. xii. succin. alb. præp. gr. xiv. corall. rub. ppt. ℈ß. matr. perl. præpar. gr. viij. ras. ebor. ℈ß. lap.

♁ ppt. gr. xii. visc. quer. lp. cordial. temperat. an. ℈j. *sal. salv.* artemis. an. gr. vij. castor. gr. xii. f. pulv. adsperg. aliquot guttul. ol. salv. & divid. in 3. doses. D. cum ▽ melissæ.

Vires hujus pulveris summopere commendavit, nec hactenus ullum sensit insultum.

[V.] Eôdem mense, alterô die post ultimam ☽æ quadram, denuò sumsit pilul., supra memoratas, alia purgantia fastidiens.

[VI.] Interim misturam dedi ex ▽fl. til. ℥iß. *salv.* meliss. an. ℥j. antepilept. Lang. ʒx. beton. ℥ij. spir. sal. armon. gt xxiv. ol. succin. gt. vj. mane & serò cochleatim. *Mixtura.*

[VII.] Tribus diebus ante *plenilunium* manè, post *pedilavium* & *fotum* ventris, nec non ejus inunctionem, sumsit *bolum* tribus auroris:

℞. Ferment. vet., cui immisce pulv. myrrh. ʒß. succin alb. præp. fol. dictamn. cret. an. ℈ß. croc. gr. vj. castor. gr iiij. sacch. q. s. dos. quantit. minoris juglandis. *Bolus.*

Pedilavium erat hoc: ℞. Herb. artemis. sabin. meliss. puleg. origan. *salv.* beton. an Mj. fl. chamom. cent. min. salv. an. Mß. rad. alth. lil. alb. an. ℥ß. *Pedilavium.*

vincetox. arist. rot. an. ℥iij. sem. aquileg. lini an. ℥j. bacc. junip. ℥iß. coq. pro pedilavio.

Unguent. *Unguentum* tale: ℞. ol. lil. alb. chamom. an. ℥ij. pulv. sabin. arist. rot. an. ℈j. adip. anserin. ℥ß. f. unguent.

[IIX.] Pridie postridieque *novilunij*, imò in ipso *novilunio*, sumsit vesperi cubitum itura iterum *pulv.* suprà dictum.

[IX.] Demum dedi pilulas seqq.

Pilulæ. ℞. Myrrh. elect. ℈j. sal. volat. succin. artemis. an. gr. vj. castor. gr. vij. extr. sabin. gr. iij f. c. syr. artemis. pilul. n. xxiv. inaurent.

Cuncta feliciter, & ex voto. Soli DEO gloria! Hanc methodum cùm musteus quidam Doctorandus, quem meritò inter τῶ ὀνόματι ἰητρὼς (*nominetenus Medicos*) cum *Hipp. Lib. de Arte* numeramus, roderet, operæ pretium duxi, integram historiam sincerè hîc iñectere, rumpantur ut ilia Momo.

CAPUT XV.

DE USU SALVIÆ IN APOPLEXIA.

§. 1.

Simile. QUemadmodum *Luna* in Macrocosmo, terrâ inter *Solem* & hanc interpositâ, necessariò *ecclipsin* patitur,

patitur, h. e. lumine suo à Sole accipiendo privatur, ita ut lucem, tenebrarum illud solatium, animalium generi præstare non possit, neque influxû suô, sapientissimè à Creatore instituto, generationum & mutationum vicissitudines obire: ad eundem modum *Cerebrum* in microcosmo, *sanguine* inter hoc & cor interposito, qs. *ecclipsin* patitur, h. e. omnibus suis operationibus privatur, ita ut omnia corporis membra, lucis, spiritus animalis indigentia, extremis obruantur tenebris, cùm neque oculus tum videat, neque auris audiat, neque manus, neque pes ullum faciat officium, &, quod maximum est, ne ratio quidem ipsa tantum possit, ut ægritudinem suam cognoscat. Tantùm potest αἱμοσασία, uti *morbum attonitum* ingeniosè definit Hospes & Doctor olim meus in Reg. ac Equestri Acad. Sorana *Just. Cortnummius* in aureo suo de hoc affectu libro, cui tu, quisquis verum amas, *BONUM FACTUM* præfigas velim.

§. 2. Tanto tamen morbo heroicè se opponit *Salvia*. Potiones & decocta pete à *Platero L. I. obs. p. m.* 14. *Sennert. l. a. p.* 668. *Hildesheim. l. c. p.* 519. &

Potiones & decocta.

& p. 524 *seq. Forest. L. X. obs. 69. 77. 81. seq. Bruel. l. a. p. m* 89. & aliis.

℞. Rad. pœon galang. helen. an. ℥ß f. beton. rorisinar. *salv.* an. Mj. fl. pœon. lavend. anth. lil. convall. primul. ver. *salv.* stœch. arab. an. P. ij. Sem. anis. coriand. ppt. lign. aloës, santal. citr. an. ʒj. cubeb. caryoph. cost. arab. an. ℈j. incis. & cont. M. D. in chart. S. Species zum Präparir-Tranck.

Purgans. Haustulum purgantem præscripsit Cl. *Decker. l. c. p. m.* 29. B.

℞. Extract. elleb. nigr. gr. xvi. resin. colocynth. gr. iij. ∾ ⊖ is armoniac. gr. vj. castor. pulverisat. ♀ vitriolat. an. ℈ß. ▽ *salv.* q. s. f. H.

Vinum. §. 3. *Vinum* propinabit *Grüling. L. I. Pract. p. m.* 47. *seq.* & *Cl. Decker l. a. p.* 30.

℞. Rad. angelic. irid. flor. arist. rot. an. ʒiij. *fol. salv.* origan. majoran. puleg. an. Mj. Senn. mund. ℥j. fl. lavend. hyperic. an. P. j. agar. alb. ʒiij. bacc. junip. ℥j. cubeb. cardam. nuc. mosch. cinam. an. ʒiß. ⊖ ♀i. ʒj. Concis. & cont. D. pro vino medicato. dos. ter in die ℥ij. infus. singulis vicibus gr. x. ∾ ⊖ is armon.

▽ destillatæ. §. 4. ▽*s* destillat *Langius*, modò audiat

audiat monitum *Zvvelferi in Pharm. August. Class. xv. p. m. 529. River. L. I. Prax. c. 2. p. 17. Casp. Bartholin. in Miraculis Medico-Chym. Mölleri p. m. 67. Gruling. L. I. Prax. p. m. 41. Timæus* à *Guldenklee in append. ad cas. med. p. 395. seq. Kohlreiter* & *Roth. apud Birlingium nostrum in append. ad C. I. Advers. curios. med. p. m. 40. Sennert. l. c. p. 670. seqq. & p. 682. Croll. in Basil. chym. p. m. 189. Hildesheim Spicil. VI. p. 533. 522. & 613. seq. Schröder L. I. Pharmacop. c. 38. p. m. 135. Fr. Hofmann. in Thes. pharmaceut. Sect. I. n. 2. Dispensat. Hafniens. Cl. xiv. p. 154. Tiling. in prodrom. prax. chymiatr. p. 534.* Cunctis verò palmam facit dubiam nobilis illa triga *Cl. Zvvelferi in Pharmacop. Regia Class. XV. p. 889.* & in *append. ad hanc Pharmacopœam p. m. 167.* quam sîs vide & fide ; *Ranchin. de morb. subit. c. 1.* & quid plures referam?

§. 5. Efficax etiam in ipso paroxismo *mixtura Deckeriana l. c. p. 28.* cochleatim infusa. **Mixtura.**

℞. ▽ *salv.* lavend. antepilept. an. ℥j. R. castor. ʒß. ∾ ⊖ armon. ℈j. ℅ succin. gt viij. syr. de stæchad. ℥j M.

Adde *Rolfincianam L. IV. Chym. Sect. IV. c. 2.*

Spiritus. §. 6. Elegans quoque laudatissimi *Zvvolferi* in *Mantissa Hermet. p. m.* 746. *spiritus cephalicus*, ad quem in omnibus à frigiditate affectibus tutò recurre, nec non Cl. *Mœbii* apud *Birling. l. c. p m.* 45. & *Frid. Hofmann. Sect.* xxvi. *thes. pharmacent. p* 101. & 103.

Hydromel. *Hydromel Tonneri* contrà apoplexiam, in paralysin dextri lateris cum oris tortura desinentem, præscriptum reperies *L. II. obs.* 4. *Syrupum* largitur

Syrupus. *Sal.* *Brunner. in Consil. Med. p.* 140. Sal *antapoplecticum Mynsicht. l. a. p. m.* 194.

Pulv. acuit *Salvia. Pulvis* D. *Fabri* describitur à *Beckero in Med. Microcosmic. L. II. p. m.* 113. *Pilulas* habet *Forestus L. X. obs.* 82. Vel;

Pilulæ. ℞. MP. ♀ Quercet. marocost. Minderer. an. ℈ß. extr. aloës gr. xij. castor. *salv.* an. gr. vj. resin. scammom. gr. iiij. f. pilul.

Rotulæ. §. 7. Utiles etiam *Rotulæ Senn. l. a. p. m.* 681.

℞. ♃ destillat. nuc. mosch. cinam. caryoph. an. gt. iv. succin. gt. v. *salv.* gt. iiij. sacch. in ▽ ros. sol. ℥iv. f. s. a. rotul.

Et istæ *Tonneri L. V. Cons.* 4. *p. m.* 241.

§. 8. Placet *electuarium*? adi *Hildes-*

desheim l.c.p.m. 547. *Gokel.consil.med.* 28.*p.m.*341. *Forest.L.X.obs.*76.78. seq. *Sennert.l.a.p.*673.681. Unicum dabimus *Grulingij L.I. pract. P.I.c.6. p.m.*43. *Elect.*

℞. Cons.fl.beton,*salv.*anth.an.℥ß.nuc. moſch. condit, ʒiij. Mithridat. ʒij. oxymell.ſcyllit.q.s.f.electuar. Conf.*Cent. ejus II. obs.*27.

§. 9. In ſelectis & probatis remediorum formulis conſummati Saxoniæ ſuperioris Æſculapii, D.D. *Michaelis*, in adoleſcentia à me collectis, tales invenio morſulos: *Morsuli.*

℞. Cons.beton.ʒiij. anthos,*salv.*pœon. prim. ver. lavend.tunic an. ʒj. myrob. chebul. condit.ʒij. Nuc. ind. cond.ʒiiß. ſuccin. alb. ppt ʒiij. fæc. pœon.ʒß ung. alc.ppt.ʒj. ſmaragd. ppt.ʒß. ſp. diambr. diam. d.an. ʒiß. conf. alcherm.℈ij. c. ſ.q. ſacchar. in ▽lil.convall.& meliſs.c.vin.deſtillat., & antapoplect. diſſolut. F. s. a. Morſuli.

§. 10. Vin' *gargarismum*? coquet eum *Crato L.I. Cons.*5.*p.m.*58.& *Grüling. l.c. obs.*26. *Clysteres* parabit *Hildesheim l.a.p.*524. *Dion.Font. l.c.p.m.* 51. *Horst. l.d. p.m.*84. *River. l.a.p.*15. *Bruel. l.c. p.*87. *Forest. L.X.obs.*67.75. *Gargarismus.*

77.&c. *Sennert.l.a.p.665.*seqq. *Gokel l.c.p.m* 338.*Grüling.l.d.p.*43. unicum *Timæi* transcribam. *L.I.cas. med.* 13. p.30.

Clyst. ℞. H. prim. ver. beton. *salv*. rut. orig. cent. min. an. Mß. fol. laur. fl. lavend.stæch.arab.an. P.1.Rad. angelic.℥ß.fol.senn.ʒv.pulp. colocynth. in petia ligat. ʒiß. sem.sesel., carvi, rut.aneth.an.ʒiß. Incis.& conquassat.coq. in ▽ s.℞.Colat.℥x. & hier. simpl.ʒvj. ben. laxat.℥ß. ol. rut. castor.an.℥j ⊖ gemm.℈iv.f. enema.

Alius. Adde *Deckerianum L.I.c.2.*

℞.H.rut.cent.min.origan.*salv*.an. Mj. Rad. aristol. rot. elleb. nigr. an.ʒij. cyclam. ʒij. sem. cartham. agar. in petia ligat an. ʒij. pulp. colocynth. ʒß. coq. in s.q. ▽s. Col. ℞.℥vij. in quibus dissolv. elect.hier.cum agaric.℥j. Sal. rut.ʒj. castor. ℈j. Mell. anthosat.℥j.M f. clyst.

Aqua externa. §. 11. *Externè* inserviunt etiam *aquæ*. Hanc Excellentissimus *D. Simon Paulli* in *Consil.* quodam *medicè* singulariter commendat:

℞. ▽ lil. convall. cum vin. *salv*. cum vino an. ℔ß pond. civil. castor. præpingu., demtis membranis, in taleolas minutas concis. ℥j. stent.

stent in digestione ciner. calid. per vj. hor. postea D. fortiter expres. pro usu S. Wasser zum Rückgrad.

D. *Dolaus* hanc habet *misturam L. I. encyclop. med. c. x. p. m.* 158. a. **Alia.**

℞. ∼ convulsiv. nostr. ℥j. essent. ad membra ʒj. ▽ *salv.* beton. hyperic. an. ʒß. M. D.

§. 12. *Cucupha Toneri* hæc *l. c. p. m.* 241. **Cucupha.**

℞. Fl. majoran. *salv.* anth. stæch. arab. beton. chamomill. lign. aloës vernic. succ. alb. gall. musch. &c. an. q. s.

§. 13. *Lixivium Bruel l. c. p. m.* 89. & *Brunner* parârunt *l. c. p.* 141. *balneum Joël l. a. p.* 183. *Thermas artificiales Gokel l. c. p. m.* 540. *Oleum Zvvölferi in append. ad Pharmacop. Reg. p. m.* 179. **Lixivium &c.** **Oleum.**

℞. ♁ still. succin. ℥j. *salv.* ʒvj. cer. ℥ß. ol. majoran. coriandri, lavend. torismar. an. ʒij. nuc. mosch. ʒiij. M.

§. 14. *Balsamum* communicat *Tiling. l. a. p. m.* 545. & *Cl. Cnöfel. l. c. p. m.* 41. **Balsamus.**

℞. ♁ nuc. mosch. expr. ℥j. bals. ind. ver. ℥ß. ambr. grys. ʒiij. mosch. di levante ℈j. ♁ *destillat. salv.* c. lil. convall. parat. gt. xxj. mastich. gt. xv. caryoph. gt. xij. succin. rec. gut. vj. cinam. ʒß. & gt. ij. gummi tacamahac. q. s. M. f. balsam.

Fotus. §. 15. *Fotus* vid. apud *Hildesheim l. c. p. m.* 540. & *Senn. l. d. p.* 183. qui etiam componet *linimentum* p. 675. quod magni usus est. Vel:

Linimentum. ℞. Unguent. nervin. Martiat. an. ℥ß. axung. castor. ʒß. ⊗ laur. petrol. an. ʒj. *salv.* succin. rut. an. gt. vj. ∾ formic. ʒij. M.

Unguent. §. 16. *Unguentem* addit *Toner. l. c. p.* 24. ex ansere tosto farcto frusto carnis vulp. pingu. galb., serap., ammon., bdell., castor., myrt., lumbric. terrestr. *salv.* rorismar., gran. junip.

CAPUT XVI.

DE USU SALVIÆ IN INCUBO.

§. 1.

Elect.
Legans Cl. *Deckeri conditum in not. ad Prax. Barbett. L.* 1. *c.* 3.

℞. Cons. fl. anth. *salv.* an. ʒj. sp. diambr. diam. dulc. an. ʒj. Mithridat. Damocr. ʒij. ol. succin. gt. vi. ∾ Sal. armon. ʒß. syr. stæchad. q. s. f. condit. dos. est magnitudo castan*

§. 2. *Cucupha* potest esse talis:

℞. Fol. serpill. *salv.* pol. mont. puleg. fl. pœon. lil. convall. spic. an. ℈iv. ladan. stor. calam. succin. benz. myrrh.

el.

el.an. ʒj. sp. diambr. ℈j. sem. anis. pœon. rut. lign. rhod. an. ʒß. incis, & cont. M.

§. 3. Adolescens XVII. annorum, affectû hoc correptus, Deô annuente, brevi in integrum restitutus vinô medicatô, *salviâ* conspicuô, pil. ♀eis quercet., ad mentem *Zwölferi* legitimè correct., electuariô cephalicô, & impositâ cucuphâ, suprà *C. I.* §. 16. & 20. descriptâ, *salviaque* semper immixta. *Obs. pract.*

§. 4. Equitum Magister, Dn. *Sigismundus Antonius* von Hellbach/ malô hoc diu crebrôque infestatus, sequenti *electuario*, præmissis universalibus, multum ferebat acceptum: *Alia.*

℞. Cons. meliss. beton. *salv.* an. ℥ß. pulv. bezoard. D. Schoneri ʒj. theriac. diatess. ʒij. lap. cancr. crud. ℈ij. Sal. volat. succin. ℈j. ℞. castorei gr. xxvj. M. c. s. q. syrup. citr. perlat. f. electuar. *Elect.*

Quo de sumebat singulis vespertinis *incœnatus* ad magnitudinem castaneæ. Quàmplurimis aliis suæ vitæ sociis commendâsse ferebatur, eximio cum levamine. Solô decoctô *Salviæ* & rad. helenii medebatur rustica *Albatiensis* ad Visurgim tribus suis puellis. *Alia.*

lis, quæ ad unam omnes malo hôc torquebantur, ut ex ore ejus habeo. Capuccinus quidam, P. *Candidus*, tria *salviæ* folia, ipsô die resurrectionis Dominicæ in nomine P. & F. & S. S. decerpta, & precibus missaticis expiata, *amuleti* loco in hoc, & aliis morbis, adhibebat, nec infeliciter, cujus rei testis αὐτόπτης ego. Magna vis Phansasiæ!

Alia.

CAPUT XVII.

DE USU SALVIÆ IN CATARRHO.

§. 1.

OMnis ferè antiquitas *catarrhorum* generationem ad *cerebrum* restrinxit, per essentiam, vel consensum, affectum. ἡ κεφαλὴ τῶ φλέγματος καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ κολλώδεος μητρόπολις, *caput fons pituitæ, & frigidi ac glutinosi arx*, dicente *Coo Lib. de carnib.* Idem sensit *Pergamenus. L. II. de different. febr. c. ult. Plato L. III de Rep.* & *Stagirita Lib. de somn. & vigil. c. 3.* & *L. II. de P. A. c. 3.* Aliter verò & rectiùs *Schneider. Libro de osse cuneiformi*, cujus vestigia calcat Celeberrimus *Rolfincius L. VI. dissert. anatom. c. 56. p. m. 1251.* seqq. Non habent

Vetus error.

enim

enim *catarrhi* generationis sedem vel primigeniam, seu postgeniam, in *cerebro*,eô,quô prisci credidere, modò. Absolvit ab hoc crimine innocentissimum cerebrum laudatissimus *Rolfinc.*,& cuncta enucleat solidius.

Decocta & potiones.

§. 2. Sufficiat nobis scîsse, *salviam* catarrho, inprimis frigido, animose semper restitisse. Ideò eam Practici omnibus decoctis & potionibus digerentibus nunquam non immiscent. Vid. *Hildesheim de aff. cap. Spicil. IX. p.m.*731.734.747.& *Crato L.VI. Consil.*29. ut innumeros alios taceam. In diuturniore catarrho *vina medicata* & cerevisiæ utilissimæ, quam ad rem ecce! species *Sennerti L. I. Prax. P. II. c.* 34.

Vinum medicatum.

℞. Rad. caryophyllat.Mij. gran. junip. Mj. sarsaparill. ℔ß. *salv.*torismar. chamæpit.an Mij.caryoph.galang. an.ʒß. affund. s.q. musti vel cerevis. recent. in dolio convenient, ut f. vin.vel cerevis.medicat.

Conf. *Gruling. L. I. prax. p.* 80. & *C.I.obs.*100.*Toner.L.II.obs.*13.

Mixtura.

§. 3. *Mixtura Timæana* optima *L.I.cas.med.*18.

℞. ▽ *salv.* beton,fœnic,an.℥ij. hyssop. ℥iij. syr. de beton. hyssop. an.℥iß.

oxy-

oxymell. simpl. ℥j. essent. rorismar. ʒij.M.

Syrupus. Adde *Sennert. L.I. Prax. P.II.c.*34. *p.*709. *Syrup. D. Kegleri* vid. apud *Senn. L II. prax. P.III. c.*5. *p.m.*369. eumque purgantem apud *Fr. Hildesheim Spicil.X.p.m.*733.

Elect. §. 4. *Electuaria* maximè hûc facientia collegit *Sennert. L.I. P.II.c.*34. *p.m.*711. seq.

℞. Cons. fl. anth. *salv.* lavend. an. ℥ij. ros. ℥ß. conf. alch ℈j. spec. diaplir. ʒß. solut. corall. rub. perlar. an. ℈j. essent. *salv.* ʒj. mithridat. ʒij. ▽apoplect. ℥iij. f. elect. c. syr. de stæch.

Conf. *Bruel. prax. p.m.*172. Conserv. *salv.* commendat *Petr. T. I. nosolog. dissert.* ix. *p.m.*188. cum Syrup. de stæchade. Adde istud *Timæanum L. I. cas.*18.

℞. Elect. nostr. cephalic. ℥iij. cons. ros. rub. ℥j. nuc. Indic. condit. ʒvj. medull. nuc. indic. condit. ʒvj. cubeb. ʒiiß. coriand. ppt. ʒiß. oliban. ℈ij. *essent. salv.* ʒij. f. c. syr. de rosis q. s. elect. Sumatur vesperi sub hor. decubitûs.

Pilulæ §. 5. Universali corporis evacuationi inserviunt *pilulæ Timæanæ L. I. cas.*18.

℞. Extr.

℞. Extr. pilul. de hier. cum agaric., phlegmagog. an. ℈j. ℅ *destillat. salv.* gt. ij. f. c. syr. stæch. pilul. n. ix. *Pilulæ.*

§. 6. Evacuato corpore *succus salv.* & majoran., vel pulv. cum succo betæ naribus attrahatur. *Errhinon.*

℞. ▽ verben. *salv.* majoran. an. ℥j. sacch. ʒij. M. pro errhino.

Conf. *Forest. L. X. p. m.* 410.

§. 7. *Gargarismus Joëlis* hic *L. I. prax. Sect. III. p. m.* 195. *Gargarismus.*

℞. H. hyssop. *salv.* rec. ros. an. Mß. passul. ℥j. cubeb. ʒij. Rad. pyrethr. sem. eruc. an. ʒß. contus. coq. in ▽ & acet. an. ℔j. ad medias. Col. admisc. Mell. ros. ℥ij. f. gargarismus.

Cratonis iste *L. VI. cons. med.* 1.

℞. H. origan. *salv.* rorismar. an. Mj. ros. rub. P. 1. pyreth. Zingib. an. ʒiß. coq. in s. q. ▽ pur. admisc. acet. acerrimi ℥j. M. *Alius.*

§. 8. *Clysterem* parabit *Hildesheim l. c. p. m.* 731. & *Bruel l. a. p.* 170. *cucupham Toner. L. II. obs.* 13. *Senn. L. I. Prax. p. m.* 713. *Crato L. vj. consil. p. m.* 528. *Gokel. consil. med. V. p.* 53. Sufficiat unica *Timæi*: *Clyst.* *Cucupha.*

℞. Fol. melits. *salv.* origan. majoran. an. P. 1. fl. ros. rub. ʒij. lavend. stæch. arab. rorismar. pœon. tunic. an. ʒj. thur.

thur. nuc. mosch. cinam. caryoph. gran. Kerm. an. ℨß. gummi elemi, benzoës an. ℨj. stor. calam. ℨij. M. pro cucupha.

Saccul. *Sacculum* conficiet *Hildesheim l. c. p.* 747. seq. *Grüling. l. a. p.* 82. Suffitum *Sennert. L. I. Prax. P. II. c.* 34. *p.* 713. *Balneum.* *Balneum idem l. a.* & *Hildesheim. l. d. p.* 720.

Capitis lotio. §. 9. Pro lotione capitis in *catarrho* parat *Lixivium Grüling. L. I. pract. p.* 79. *C I. obs.* 70. & 100. *ac Hildesheim Spicil. IX. p. m.* 749. *Pedilavium.* pro *pedilavio Timæus L. I. cas.* 18. *p.* 46. *a.* *Emplastr.* *Emplastr.* in dolore cervicis ac dorsi, à catarrho frigido, vid. sîs apud *Hildesheim. l. a. p.* 758.

Obs. pract. §. 10. Ipsemet in molestissimo *catarrho* cum ἀναυδίᾳ [quo de vide, si vacat, & placet, *Eph. nostr. Germ. Curios. Dec. I. Ann. III. obs.* 60.] nobilis *salviæ* efficaciam evidenter deprehendi, & aliàs etiam semper cum levamine. In *simplicibus quippe Natura, in exoticis conjectura* [sæpius eheu!] fallax, dicente *Plin. Lib.* XXII. *cap.* 13.

MEM-

MEMBRUM II. DE AFFECTIBUS OCULORUM.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN DOLORE OCULORUM, VISU IMBECILLI, AQUULA ET CANCRO PALPEBRARUM.

§. I.

Palladis arce, quam contrà primarios ejus hostes *salviâ* munivimus, ad *κάτοπτρα τῆς ψυχῆς*, *Alex. Aphrodisæi* voce, *specula animæ*, seu *fenestras Jerem. IX. 21.* Oculorum excellentia. Ἡδὺ γὰρ τὸ θαυμαστόν. *Delectabile admirabile, Arist.* III. *rhet.* 2. *Oculô* nihil unquam *pulcrius* fabricavit Natura, nihil *mirabilius*, nihil *artificiosius*. *Oculi* rerum optimarum cognitionem nobis suppeditârunt. *Unde* [cum stupore *Plato in Timæo*,] *Philosophiæ genus nobis comparavimus, quâ neque majus neque utilius bonum, Deorum immortalium beneficio atque munere, ad genus hominum pervenit, neque perveniet unquam. Hoc autem voce oculorum*

K ma-

Miseria. maximum *beneficium.* Verùm, si censente *Coo L.VI.epid.Sect.*4. ut *oculi* valent, ita plerumque reliquum corpus: Illi autem tot morbis, variisque ingentibus casibus magis, quàm ulla alia corporis pars, obnoxij, judiciô *Celsi L.VI. c.6.* ut miseriam suam fleant, æquum, ut erudiamus eos. Dexter tamen mihi salit oculus, quòd adhuc magna eorum Salus in *Salviâ* nostra.

Decoctum. §. 2. Decoctum *ophthalmicum Timaanum* in *descript.med.singul.casib. Med. annex p.m.*409. eximium est in affectu frigido:

℞. Rad. Valerian. fœnic. caryophyllat. an.℥ß. pimpinell. enul.an.ʒij. H. euphras. cum flor. Mij. beton. puleg. rut. chelid. cum toto an. Mß. *salv.* verben. an. Mß. lign. sassafras. odorif.ʒj. sem. fœnic.ʒiij. siler. mont.ʒij. fl. stæch. arab. salv. anth. calend. ros. rub. cyan. an. P. 1. bacc. junip.℥ß. cubeb. cardam. an.ʒij. Incis. & conquassat. coq. ex s. q. ▽ s.

Lixivium. §. 3. *Lixivium* pro capite *Cl. Timæi L.I.cas.med.*24. hoc est:

℞. Sarsaparill.℥ij. stæch. arab. beton. euphras. an Mij. verben. majoran. rorismar. hyssop. *salv.* an. Mj. coq. in lixivio, q. iô caput lavetur. Locô saponis utere agaricô crudô. A

A lotione caput, tempora & frontem ▽ *cephal.* Caroli V. consperge, superinductâ *cucuphâ* :

℞. Fol. majoran origan. beton. *salv.* verben. an. Mß. fl. stæch. arab. roris-marin. an. P. 1. lign. sassafras ℥iij. nuc. mosch. caryoph. macer. an. ℥ß. gummi elem. stor. calam. an. ℥j. succin. alb. ℥iß. M. pro cucupha. *Cucupha.*

Et *Ranchin.* præmissis præmittendis, observatisque diætæ legibus, *Tract. de morb. particular. senum Cl. I. c. V. p. m.* 558. commendat *Syrupum* magistralem, *opiatam*, *aquam* destillatam, aliamque externè usurpandam, quas vide *ibidem*. Adde eximiam oculorum aquam à *Tilingio innex. Prodrom. prax. chymiatr. Cl. III. tit. 6. p.* 553.

§. 4. Decoctorum materia in *aquula* [quam graphice depingit *P. Ægineta L. VI. c.* 14.] est vinum, in quo elixa *salv.* rut. &c. *Sebiz. T. I. Spec. Med. Pr. P. II. Sect. V. cap. 9. p. m.* 561. *Andr. Cnefel in fascicul. altero medicament. singul. Tit. VIII. p. m.* 71. vinum promit *polychrestum*, primariò ad *visûs obscuritatem, oculorúmque dolorem*, ex humoribus frigidis directum, & *salviâ* nobilitatum, quô Sigismundus III., Rex Poloniæ, feliciter usus est. Vid. in *Vinum.*

append. ad Eph. Germ. Cur. Ann. VII. Adde sis Tiling. prodrom. prax. chym. Class. III. tit. 6. p. 554. & *Plater. L. I. observ. p. 98.*

▽a. §. 5. Laudanda etiam *aqua ocularis interna Mynsichti in Armament. Sect.* XIX. *p.* 297. *Dorncreil. in dispensat. P. II. c. 2. p. m. 27. Sennert. L. I. Prax. P. III. Sect. 2. c. 44. p. m.* 873. seq. *Becker Med. Microcosm. L. I. c. 9. p. m. 52. Quercet. c. VII. Pharm. dogmat. restitut. cujus* formulam etiam dabit *Scharf. de Juniper. c. VIII. p. 13. Grüling. L. I. prax. P. II. c. 2. & Cl. Hofmann. in thesaur. Pharmacent. S. I. p. 7. Timaus in epist. p. m.* 441.

Elect. §. 6. *Elect. è Tiling. l. c. p.* 553. tale: ℞. Rad. enul. condit. myrob. chebul. cond. an. ℥ß. piper. long. caryoph. an. ʒij. macer. galang. Zingib. cubeb. an. ʒj. fab. marin. præp. ocul. lucior. H. euphras. puleg. chamadr. fl. tunic. anth. an. ℈ij. sem. siler. mont. fœn. an. ʒß. anis. petrosel. apii, aneth. saxifrag. alb. an. ʒj. Pulveris. M. cum facch. alb. ℥vj. in spirit. junip. & succ. depurat. *salv.* rut. chelid. hyssop. an. q. s. & ad just. consist. coct. f. elect. cui adde ☿ still. cinam. nuc. mosch. an. gr. xv. Dos. mane & serò quan-

tit.

tit.nuc. castan. Conf. *Hofmann. in clave Schröder.pag.* 53.

§. 7. *Pulveres* vid. apud *Grüling. C. VI. obs.* 51. & *l.c.p.* 95. *Senn. l. a. p.* 873. & 885, Militi Flandro, qui *apertis oculis duo semper cernere* videbatur, *fotum* è *salv.* cum successu applicuit *Forest.* L.XI. *obs.* 39. Qui etiam juvenem ex largiori vini usu in dolorem & rubedinem oculorum lapsum, reliquis non neglectis, ita restituit: **Pulv. & Fotus.**

℞. Cort. rad. cich. fœnic. an. ℥ß. fumar. Mij. beton. Mj. acetos. *salv.* euphras. an. Mß. sem. anis. ʒij. coriand. præp. ʒj. fol. senn. ℥iß. sem. siler. mont. ʒß. uvar. passar. ab arillis repurgat. P. 1. prun. damascen. n. ix. coq. in ℔iij. ▽ s. ad mediet. stent per ♂, mane Col. cum expres., add. cinam. ʒj. sacch. q.s. pro edulcoratione.

§. 8. In *cancro palpebrarum* hanc commendant potionem: **Potio.**

℞. Rad. vincetox. tormentill. serpentar. sanicul. an. ℥iß. valde bon. *salv.* an. ℥j. inf. hor. xiv. in cerevis. Coq. & Col. dos. manè & vesperi cochl. iv. *Sennert. l.c.p.m.* 761.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN SUFFUSIONE.

§. 1.

Miseria cæci.

Quàm miser homuncio *cæcus* sit, in *Tobia Seniore* videmus, cui licèt Angelus salutem & gaudium precaretur, ille tamen cum suspirio: ah! quid mihi cum gaudio, *qui in tenebris* sedeo, lumine cœli orbatus *c.V.*12.*seq.* Benè tamen, quod & cœcos *oculare* queat *salvia*, ut ita cum B. *Cypriano tract. iv. de van.idol.* loquar.

Decoct. §. 2. *Decoctum* præparans & concoquens vid. sîs apud. *Forest. L.XI. obs.* 30.*Vinum* dabit *Plat. L.I.obs.p.m.*98.

Vinum. ℞. H. rut. fœnic. euphras. verben.chelid. an. Mj summit. torismar. *salv.* fl. ros. an. P. 1. bacc. junip.℥vj. laur. ℥ß. caryoph. piper.an.℥j. cinam.℥ß. lign. aloës ℥ß.sem. fœnic. ℥ij. siler. mont.℥j.rut.℥ß.inf. in vin.generos. & destill.

Elect. §. 3. Mirabile *electuarium* ad visum recuperandum prostat apud diligentissimum *Hofmann.*in *clave Schröderian.p.*53. & est hoc:

℞. Sem. fœnic. meliss. chelidon. fl. bryon.

bryon. an. ℞ iiij. cinam. fl. anth. euphras. puleg. aneth. croc. gr. junip. hyssop. an. ʒij. fl. siler. mont. *salv.* menth. beton. chamædr., rad. chelid. cumin anis. petroselin. artemis. an. ʒj. rut. cardamom. liquirit. majoran. verben. an. Mj. pulveris. add. ℔xij. mell. despumat. alb. f. elect. Correctum habet laudatus *Hofmannus. Elect. opticum Mynsicht.* l. *a.p.* 231. succô *salviæ* vix commodè carere potest.

MEMBRUM III. DE AFFECTIBUS AURIUM.

CAPUT UNICUM. DE USU SALVIÆ IN TINNITU AURIUM, AUDITU GRAVI ET SURDITATE.

§. 1.

Ristіcus XL. annorum à septem septimanis acerbissimis capitis doloribus misserrimè afflictus; cum *tinnitu* fere *perpetuò aurium* & depravato auditu, per octiduum usus est decocto:

Decoctum. ℞. Decoct. acori ℥j. *H salv.* beton. hyssop. rorismar. an. Mj. fl. lavend. serpill. anth. stæch. an. P. 1. bacc. laur. junip. an. ℥ß. sem. nigell. anis. an. ʒij. incis. & cont. coq. in cerevis. Col. dos. ℥iiij.

Auribus indidit bombacem unâ seu alterâ guttul. ol. succin. madidam, sumtis tamen priùs pilulis ex extr. pil. coch ʒß. diagrid gr. ij. ℈ anis. majoran. an. gt. j. f. pil. n. ix. c. ▽ *salv.* Quibus remediis integrè convaluit. *Grüling. C. VI. obs. 7. Conf. L. I. epist. Timæi epist. 19.*

Mixtura. §. 2. *Mixtura Timæana L. I. cas. 31.* efficacissima:

℞. ▽ meliss. beton. fœnic. serpill. hyssop. an. ℥iij. cephal. nostr. ℥iv. syr. aperit. Mindereri ℥iij. de beton. stæch. hyssop. an. ℥ij. essent. rorismar. *salv.* an. ʒij. M. *Conf. Grüling. C. I. obs. 47. Plat. l. a. p. 118.*

▽ *a.* §. 3. *Aquam Sennerti* vide *L. I. Prax. P. III. Sect. 3. c. 7. p. 919. Mindereri* acusticam parvifacio, nisi juxta *Zwölferi animadvers. in append. p. m. 59.* correcta sit. D. *Belzeri* aquam dabit *Birling. in append. ad C. I. Advers. Cur. p. 33.*

Vinum. §. 4. *Vinum* medicatum D. *D. Joh. Michaël.* in hoc affectu olim tale:

℞. Fol. beton. *salv.* nob. lavend. an. Mj. origan. serpill. fl. lil. convall. stæch. arab. spicæ an. P. vj. summit. verben. majoran. an. P. v. sem. raphan. ℥j. cumin. fœn. an. ʒß. cinam. ʒij. Incis. & cont. M.

§. 5. *Syrupus Foresti* hic *L. XII. obs.* 12. ℞. Cort. rad. fœnic. ℥j. rad. acor. ver. ℥ß. sampsuci, salv. beton. hyssop. meliss. an. Mj. fl. anth. stæch. an. P. 1. fol. laur. Mß. cicer. rub. ℥ß. coq. in ▽ beton. *salv.* an q. s. ad ℔iß. Col. admisce syr. de byzant., calaminh., oxysacch. comp., de stæch. an. ℥j. aromat. cum pulv. cinam. elect. ʒiß. sp. diambr. ʒß. f. syrup. pro V. dosib. *Syrup.*

§. 6. *Electuarium* ejus *l. c.* ℞. ther. venet. ℈ij. seu mithridat. ʒj. *cons. fl. salv. anthos. an.* ʒiß. M. *Morsuli Plateri* hi *L. I. obs. p. m.* 113. *Elect.* *Morsuli.*

℞. Nuc. mosch n. ij. rad. pyreth. ʒj. *f. salv.* majoran. lavend. anth. sem. nigell. an. ʒß. cinam. ʒij. caryoph. ʒß. diam. dulc. ʒß. sacch. in s. q. ▽ origan. dissol. f. morsuli.

§. 7. *Gargarismus Cratonis*, præmissis tamen universalibus, optimus: *Gargarismus.*

℞. Rorismar. origan. *salv.* rut. an. Mß. ros. rub. P. ß rad. Zingib. incis. ʒiß.

pyrethr. ℥iij. coq. in ℔ij. ▽ ad mediet. Col. add. acet. rosac. acerrimi ℥j. d. Vid. *L. IV. consil. 2. p. 16.*

Fotus & sacculi. §. 8. *Fotus & sacculos* concinnabit *Sennert. l. c. p. m. 911. Forest. L. XII. obs. 14. Greg. Horst. l. c. p. 57. Grüling. L. I. Prax. P. III. c. 1. & 2. Ranchin. de morb. part. senum Class. I. c. 6. p. m. 560. Plater. L. I. obs. p. 111. & 116.* parat sic:

℞. Rad. ireos, imperator an ℥ß. H. *salv.* rorismar. majoran. thymi, laur. fol. an. Mß. sem. carv. ℥ß. bacc. laur ʒvj. conquass. coq. in vin. pro suffitu & fotu auribus excipiendo.

Stillicidium. §. 9. *Stillicidium* elegantissimum *Timæi L. I. cas. 31.*

℞. Lixivii ex cineribus junip. ℔ LX. extinguantur in his laminæ argenteæ novem plus vicibus repetendo, adde ♁is ℔iß. Sal. gemm. ℥iij. coq. ad perfect. solution. Col. add fol. laur. Miiij. rorismar. origan. rut. serpill. agrimon. malv. cum tot. an. Mj. fl. stœch. arab., lavend. *salv.* lil. convall. an. Mj. chamomill. melilot an. Miß. rad. alth. ℥j. sem. lini ℥iß. fœn. gr. carv. aneth. an. ʒvj. bacc. laur ℥iß. coq. in vase duplici. Col. pro usu Serv.

Pulvis. §. 10. *Pulvis pro suffitu* per infundibu-

dibulum excipiendo *Ranchin.l.a.p.* 560. hic:

℞. Styr.calamit.ladani,benzoin.an.℥ij. thur. mastich. bacc. laur. & junip. contus.an.℥j. summit. majoran. lavend. anth. *salv.* absinth. an. Mj. fl. anth.salv.stæch.an. P.1.f.pulv. crassior.

Post suffitum immitte in aures guttulas aliquot balsami ab eodem l. c. præscripti,quem sis vide. *Wirsung. P.I.c.5.§.9.*pingued.anguill.c.*succ. salv.* auri instillat. laudat in gravi auditu.

§. 11. Tandem ingrediemur balneum ex *salv.* origan. chamomill. &c. confectum. Cetera pete ex superioribus, & transfer huc, si meretur, observat.nostram in *Lagograph. curiosa* annotatam *Sect.II. c.*21. non quidem in *præconium* nostrum, sed in *usum aliorum*, monente *Seneca L.I. de tranquillit.anim. c.*1. Hisce remediis Pl. Rev. Dominum *Christianum Gotterum*, Superintendent. *Wangenheimensem*, Amicum veterem & colendum, faustè restituimus, & nuper alium bonum Juvenem. Spectant huc etiam ὠτικὰ φάρμακα ἔξω, apud Illustrem *Rolfincium*, *Balneum.* *Obs.pract.*

cium, *salvia* nostrâ aucta, in *Med. Comment. special. L. VII. Sect. II. c. 6. p. 666.*

Alia. §. 12. Nobilissimi Domini *Wilhelmi Ludovici* ab Harstall, fautoris honoratissimi, filiæ, diu molestô aurium tinnitû, & gravitate capitis vexatæ, ex legitimo *salvia*, &, quæ ex ea parabantur, remediorum usu optatissimum sensêre auxilium. In quàmplurimis aliis nobilem *acutæ salviæ* usum nunquam infaustè deprehendimus, ut minimè opus esse censeam ex *Adversariis* nostris heîc allegâsse exempla.

MEMBRUM IV.
DE
AFFECTIBUS
NARIUM.

CAPUT UNICUM.
DE USU SALVIÆ IN OBSTRUCTIONE, ULCERIBUS, POLYPO, ET HÆMORRHAGIA NARIUM.

§. 1.

Decocta. N *obstructione narium* admodum diuturna cum variis symptomatibus hoc *decoctum* præscripsit *Forest.* cum errhino, lau-

laudabili successu *L. XIII. obs.* 9.

℞. Beton. virid. Mij. cap. ♀. chamædr. fumar. summit. lupul. agrimon. *salv.* bugl. borrag. an. Mj. fl. stæch. cordial. an. P. 1. anth. Mß. rad. cichor. dent. leon., fœnic. apij, asparag. an. ℥ij. sarsaparill. select. ℥iiß. hagioxyli cum cort. limat. ℥iß. rad. chin. ℥iij. bacc. laur. ℥ij. uvar. pass. enucleat. ℥j. uvar. corinth. ℥ß. inf. in ℔viij. ▽ puriss. Macerent. per ♂. tunc coq. in duplici vase ad ℔iij. Col.

Supra residuum projice ▽ pur. ℔viij. & coq. ad ℔v. aromat. c. ℥ij. cinam elect. pauco adjecto sacchar. alb. pro grato sapore & f. potio secunda.

§. 2. *Errhinum* autem hoc: *Errhinum.*

℞. Succ. bet. alb. ℥iv. succ. majoran. ℥ij. fol. rut. ℥j. ▽ *salv.* ℥ß. depurent. leniter, ebulliendo c. exiguo melle f. nasipurgium.

Attrahatur portio aliqua manè jejunô stomachô in vola manus positô succo quodam, ore cerevisiâ seu aquâ repleto, ne per palatum regurgitet.

§. 3. Obstructos a *catarrho frigido* nares D. *Timæus* L. I. cas. 18. seq. inmixit *balsamo.* *Balsam.*

℞. Pin-

℞. Pingued. anserin. c. ▽ majoran. ter lot. ℥ß. ol. stillat. majoran. gt. v. *salv.* beton. an. gt. iij. M. f. balsam.

Aqua. §. 4. Efficax etiam ▽ hæc non solùm *ozænis*, sed omnibus *narium & oris* fœtidis ulceribus apud *Senn. L. I. prax. P. III. Sect. IV. c. 1. p. 932.*

℞. Mell. rosac. ℥ij. ♀is vivi, alum. crud. an. ℥j. alb. græc. summit. sabin. an. ℨß. spong. samb. ℨj. f. hyperic. rut. rorismar. plantagin. *salv.* puleg. an. Mß. coq. in vin. & aquæ ℔ij. ad digit. transversi consumtion., sub fin. add. ærugin. æris ℥j. & relinque, donec refrixerit. Postea Col. S. ad usum.

In *Polypo* non *exulcerato Salviâ* etiam utebatur *Horstius L. II. obs. c. 27.* exemplô *Aet. c. 92. serm. 2.*

Epithema. §. 5. In *hæmorrhagia narium* Cl. *Petræus Vol. I. dissert. harmon.* XII. *p. m.* 232. inter alia etiam commendat *fol. salv.* trita, cum acet. fronti imposita.

Obs. pract. Novi puerum rusticum, cui in *deplorata narium hæmorrhagia* vetula emplastrum ex stercor. suill. cum acet. dilut., immixtâ *salviâ* & plantagine, bonô cum successu circa collum posuit. *Alia.* Habebat rusticus *ulcus* quoddam fœtidum in *nare sinistrâ*, quod, purgatô

tô prius corpore, crebriùs lavabat aquâ Veronicæ & *salviæ*, idque brevì perfectè sanavit, ut nuper adhuc mihi ingenuè fassus est.

MEMBRUM V. DE AFFECTIBUS LINGUÆ.

CAPUT I. DE USU SALVIÆ IN SICCITATE ET INFLAMMATIONE LINGUÆ.

§. 1.

Ationem & orationem tantùm obtinet *sanctius* istud animal, *mentisque* capacius *altæ*, *Ovid. I. Met. f.* 2. τολμηρότατον τῆς φύσεως ἄγαλμα, *audax illud Naturæ miraculum*, homo, dos & gloria brutorum *sensus*, quod prolixiùs evici *S.I. c.2. cynograph. meæ.* Loquelæ autem organum *lingua*, sic dicta, quòd per articulatos sonos verba *liget*, *Isidor. L.XII. orig.c.1.* At quàm crebrò etiam suos patitur manes, ut munere suo fungi nesciat. Adesto, igitur *Salvia*, & inspira languenti salutem!

§. 2.

Gargarismus. §. 2. *Linguæ siccitatem* & incipientem *inflammationem* in matrona nobili, febre continuâ decumbente, hoc *gargarismo* profligavit *Horst. L. I. obs.* 28. *p. m.* 51.

℞. ▽ prunell. plantag. fl. ligustr. an. ℥ij. *salv.* ℥ß. rob nuc. mell. rof. an. ʒiij. nitr. præp. ℈j M.

Alius. In pauperculis *gustum imminutum* in angina & reliquis oris, linguæ, fauciumque affectibus, seq. *gargarismo* crebriùs faustè restitui:

℞. Malv. hort. Mj. fl. ros. rub. prunell. veron. *salv.* an. M. ß. rad. pol. querc. ʒij. coq. in ▽ prunell. ℔iiij. & acet. vin. ℥vj. usque ad casum transversi pollicis. Colat. leniter exprim. & d.

Alius. §. 3. Ad lentorem linguæ fauciumque abstergendum inservit sequens *gargarismus* apud *Senn. L. IV. de febrib. c.* 18. *p.* 578.

℞. Hord. integr. *salv.* hyssop. an. Mß. caricar. n. vij. coq. in s. q. ▽ pur. & in decoct. ℔ij. dissolv. syr. acet. simp. ℥iij. [vel oxymell. ℥ij.] M.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN PARALYSI LINGUÆ, ET LOQUELÆ AMISSIONE.

§. 1.

§. 1.

Licet suprà *Membr. I. c. xij.* multa huc facientia sincere innexa sint, paucula tamen hîc adjiciam. *Sennert. l. c. p. m. 790.* exhibet pastillos:

℞. Nuc. mosch. ʒj. castor. ℈ij. *f. c. succ. salv.* pastilli lupinor. form. d. tineantur in ore. — *Pastilli.*

§. 2. *Hildanus C. VI. obs.* 14. puellam seqq. feliciter restituit. — *Fotus.*

℞. Fl. beton. *salv.* anth. prim. ver. hyperic. cent. min. ros. rub. summit. majoran. ivæ arthet. an. Mj. bacc. junip. ℥ij. Concis. & cont. d. ad saccul., quô in ▽ coct. collum fomentetur.

Postea ℞. ▽ beton. prim. ver. *salv.* lavend. an. ℥ß. sp. junip. sine vino fact. ʒj. ther. opt. ʒij. M. inungatur collum.

Gargarismum parabis cum *Foresto L. XIV. obs.* 32. ex decoct. hyssop. *salv.* rad. cappar. pyrethr. origan. fic. &c. — *Gargarismus.*

§. 3. *Aquam* efficacissimam, sæpius in ore detinendam, quâ puella IV. annorum, quæ post morbillos loquelæ usum amisit, fauste restituta est, habet *Birling. C. I. Advers. Curios. c. 49.* — *Aqua.*

℞. ▽ apoplect. ℥j. beton. lil. convall.

prim. ver. *salv.* an.℥ß. spirit. ceras. nigr. essent. castor. an.ʒij. M.

Mixtura. Aliam *mixturam* dabit in *append. p. m.* 8.

℞. ▽ *salv.* ℥j. leucoi lutei ℥ß. epilept. Lang. ℥ij. ⁓ ⊕l. gt. vj. ☍ succin. gt. iij. rut. gut. ij. M.

Possunt etiam *fol. salv.* in ▽ lavend. tantùm macerari, & sub lingua detineri. Vel:

℞. ▽ vit. Mens. j. bacc. junip. Mij tund. & inf. in ea per 3. ρ post. col. dein imponant. *fol. salv.* puleg. nasturt. croc. an. ʒj.

Sebiz. T. I. Med. pract. Spec. P. II. Sect. iv. c. 17. p. m. 483.

Apozema purgans. §. 4. Pro puella, ex subitaneo terrore *aphona* & *paralytica*, *Gokelius noster Consil. med.* 57. *p.* 542. *seq.* præscripsit apozema purgans:

℞. H. torismar. *salv.* beton. melis. majoran. an. Mß. rad. ireos fl. pœon. calam. arom. an ʒij. galang. min. ʒi. flor. stæch. paralys. an. P. 1. bacc. junip. laur. an. ʒj. Rhabarb. ver. ʒiij. fol. senn. el. ʒj. Gialapp. agar. trochisc. pol. q. an. ʒij. helleb. n. ppt. ʒj. cinam. opt. ʒj scob. lign. sassafr. ʒß. ♀ alb. crud. & pur. ʒij. anis. fœn. an. ℈j. Concis. & cont. includ. saccul.

ex

ex sind. alb. coq. in ▽ & vin. alb. quartarijs V. Dos. quotidie mane jejunô stomachô ℥iiij.

§. 5. Adde *elect.* Ejus confortans pro eadem l.c.p.543. **Elect.**

℞. Cons. ros. ant. ℥j. *salv.* majoran. an. ℥ß. Conf. alch. incomp. ℈ij. specier. contrà apoplexiam incis. diamb. an. ℈j. syr. fl. tunic. ℥ß. M. f. elect. dos. quant. avellanæ.

§. 6. *Trochisci Sebiziani l. a.* **Trochisci.**

℞. Castor. hyssop. *salv.* cass. lign. cinam. an. ℈j. f. pulv., qui cum melle ros. aptetur in trochiscos.

Anus quædam subitò *loquelam* omnimodam amisit, subsequente summa deglutiendi difficultate, solô gargarismô ex decoct. *salv.* in vino, & continendo in ore ▽ vit. infus. thym. feliciter restituta est. *Plat. L. I. obs. p. m.* 209. In summa raucedine, & clarioris *loquelæ* amissione, à frigore contracta, euporiston istud *Hofmannianum L. I. M. M. c.* 19. *p.* 307. proficuum expertus sum: **Gargarismus.** **Alius.**

℞. Fl. pœon. lil. convall. lavend. *salv. cruciger.* tiliæ, rorismar. beton. an. P. iij. incis. coq. in cerevis. add. in fin. aq. ceras. nigr. f. Gargarismus.

MEMBRUM VI. DE AFFECTIBUS FACIEI.

CAPUT I. DE USU SALVIÆ IN TORTURA ORIS.

Faciei eminentia.

St facies [ut ore loquar *Sebiziano T.I. spec. med. Pract. P. II. Sect.* 3. *c.* 1.] quasi quoddã *theatrum, tabella, imago,* & *speculum morum & affectuum animi, ætatis, sexûs, stirpis, sanitatis, ægritudinis, vitæ & mortis.* Nam in *facie* elucent signa *verecundiæ, humilitatis, humanitatis, amoris, hilaritatis, superbiæ, severitatis, iracundiæ, odij, mœroris, tristitiæ atque timoris.* Est *facies* ætatis index, quia *vivida & florida* cernitur ætatibus *primis, pallida, rugosa, macra* & *tetrica* in *senectute. Facies* sexum prodit *virilem*, quoniam siccior, durior, severior, pilis & barbâ prædita: *femininum* verò, quia venustior, mollior, tenerior, nitidior, amabilior, blandior & glabra. Eadem *facies* stirpis sive generationis familiæ est nota, quo-

quoniam ἀναλογία docet, posteros & liberos sæpenumero avos, proavos, & parentes repræsentare, vultû ac facie. *Sanitatis* index est, si sit bene colorata, probè formata, & mediocriter carnosa. *Ægritudinis* contrà νεκρώδης, quæ huic in colore, figura & crassitie ac tenuitate contraria. *Vitam* pollicetur in ægrotantibus, si sanorum faciei similis sit; sin autem huic planè contraria, admodum terribilis & formidabilis erit.

§. 2. Quàm fœdè tamen in *distortionis* illa figura, quæ *irati canis rictum* exprimit, vitietur, notum est constatque inter omnes. Sed abi ad *Salviam* & pete remedia. *Aqua Langiana L. I. epist.* 1. hûc facit, & aliæ in paralysi & convulsione descriptæ. *Syrupus Foresti hic L. X. observ.* 124. ▽æ. Syrup.

℞. Oxymell. simpl. syr. è stæch. mell. ros. col. an. ℥ß. ▽ beton. *salv.* hyssop. an. ℥j. M. alium porriget obs. seq.

Elect. ejus hoc: ℞. Cons. fl. anth. *salv.* mithridat. an. ʒiß. castor. theriac. opt. an ℈j. oxym. scyllit. ℥j. M. Elect.

§. 3. *Gargarismum* paravit sic:

℞. *Salv.* majoran. origan. hyssop. thymi an. Mj. sem. sinap. alb. ʒiß. coq. in aq. Gargarismus.

 s. pr.

s.pr.℔j. oxym. simpl. scyllit.an.℥iß. f.gargar. *Clyster* sit talis; *Birling. l. a. p.* 77.

Clyst. ℞. Rad. pœon. caryophyllat.an.℥j. *H. salv.* beton. cent. min. rosmar. an. Mj. fl. anth. lavend. lil.convall. an. P. I. sem. cartham. in pet. ligat.ʒvj. agar. in pet. ligat. ʒiij. coq. in s.q. ▽.s. Col. ℞. ℥x, in qua dissolv. elect. hier. picr. c. agaric. ℥j. sal. rut. ʒß.extr.castor.gr.vj.f.clyst.

Lixivium. §. 4. *Lixivium* coxit *Sennertus L. II. Prax. P. I. c.* 8. & *Timaus L. I. cas.* 39.

℞. Fl. stæch. arab. *salv.* lavend. an.Mj. fol.rut.laur.beton.rorism.majoran. an. Miß. coq. ex lixivio è cinerib. junip. præp.

Inter lavandum caput fricetur *agaricô* crudô.

Unguent. §. 5. *Unguentum Rösleri* hoc:

℞. Ol.vulp.ʒiij. cost. ʒiß. chamom.ʒj. castor. ℈ß. *salv. destillat.* gt.iij. M. pro unguento.

Vid. *Ephem.Germ. Curios. Ann.* III. *obs.* 332. *Decur.* I.

Fotus. §. 6. Aut foveatur pars affecta ▽ *salv.* rorismar.lavend.*ibid.*

Vel; ℞. pulicar. H. paralys. origan.calaminth. fol.laur.rut. anth. an. Mß. fl.stæch. *salv.* sambuc. an. P. I. rad. pyetrh.℥j.f.saccul.

CA-

CAPUT II.

DE USU SALVIÆ IN VARIS, PHLEGMONE, ET ALIIS FACIEI VITIIS.

§. 1.

DIgerentibus & discutientibus *varos* immiscemus fol. *salv.*, monente *Schiz. l.c. p.* 417. in *phlegmone* faciei sinistri lateris, cum spasmo cynico & suffocationis periculo, pro corporis evacuatione, vid. sîs *vinum* medicatum apud *Gokel. l.c. p.m.* 432. *salviâ* nobilitatum. *Vinum.*

§. 2. Nob. D. *Francisci Guilielmi* à *Steinhaus* conjux, athleticè sibi visa valere, unicâ nocte, stupentibus omnibus, in tota *facie*, crustâ insigniter obductâ, cum eminenti capitis tumore, fit scabiosa. Monstrum dixisses, si vidisses honestam feminam. Subitò imperavi V.S., alterô die potionem purgantem, immistâ *salvia*. Et facta denuò est bella metamorphosis, crustis decidentibus. *Obs. pract.*

§. 3. *Ernest. Schmizmann*, Canonicus, è biliosis & phlegmaticis humoribus quasi compactus, malæque & inordinatæ diætæ studiosus, sentit in dextra faciei parte catarrhum cum ma- *Altera.*

gna inflammatione. Parum æstimati; malô interim crescente. Dedi purgans: Largiter evacuatus ἄνω ἢ κάτω. Tumor tamen auctus suffocationem minabatur. Applico vesicatorium, do diaphoretica, & pro materia, per ἐφίδρωσιν exantlanda; vinum medicatum, *Salviâ* nobile, Πάντα καλῶς. Ipsi tumori imposui empl. de melilot., & diach. c. gumm. Vigon. & gumm. ammon. in acet. sol. Leges verò diætæ admodum neglectæ *Schmizmannum* è scylla in charybdin detrudebant. Tumor enim nunc degenerabat in maliciosum scirrhum. Denuò purgatum impurissimum corpus, imposito tumori cerat. de ammon. *Foresti* à *Zwvelfero* correct. & sensim emollitus est, ferróque apertus fœtentem eructavit materiam. Denique diætâ severiùs injunctâ, reliquas impuritates expuli hôc vinô;

℞. Fol. chelid. maj. beton. *salv.* marrub. alb. an. Mj. Rad. cichor. polyp. q. helen. bryon. an. ℥ij. fl. salv. bugloss. an. P. ij. summit. cent. min. absinth. an. P. i. bacc. junip. ℥j. sem. fœnic. anis. an. ℥ij. Fol. senn. alex. s. st. ℥ij. agar. recens trochiscat. rhab. an. ℥iij. crem. ♀i. nodul inclus. ℥j. Myrob. chebul. ℥ß. cort. citr. ℥iij. Incis. & cont. D.

MEM-

MEMBRUM VII.
DE AFFECTIBUS ORIS.
CAPUT I.
DE USU SALVIÆ IN APHTIS.

§. 1.

Ingulis diebus ter quaterque confricentur *aphtæ* fol. *salv.* virid. *salv.* in aq. prius ablut., & deinde vino rubro imbut. *Joël* *Lib. IX. Prax. Sect. III. p. 507. Sennert.* habet *gargarismum L. II. Prax. P. I. c. 18 p. m. 68. seq.*

℞. Prunell. plant. caud. equin. *salv.* an. Mj. R. tormentill. acor. lut. stipit. uvular. n. iij. fl. malv. arbor. ros. an. Mß. coq. in vin. rubr. & ▽ ad remanent. ℔ iß. Col. s. ad usum. *Gargarismus.*

§. 2. Nobilis puellus vix biennis in *faucibus & lingua* quamplurima habebat *ulcuscula candida*, maxime *dolorifica*, cum summa inflammatione, ut omnes dies noctesque, sine potu ac cibo, lachrymas inter consumeret. Dederat mater ei *Theriacæ* cœlestis *Ha-* *Obs. practica.*

 novi-

novienſ. ferè granulum, cum tribus granis lap. bez. orient. Quô remedio in ſomnum lapſus ſuaviſſimè quievit per totam noctem. Porrò *ſpongias ſambuci* in aq. fabrorum ferrariorum & *Salviæ* infuſas pro collutione oris uſurpabat, optato cum ſucceſſu.

§. 3. Alia recentia *folia ſalviæ*, in ſummitate decerpta, in *oleo raparum* macerabat, iisque poſtea *aphtas* crebriùs fricabat. Equidem *oleum* iſtud præſentiſſimum & tutiſſimum remedium, etiam experientiâ Exc. *D. Hannemanni*, Curioſorum *Neſtoris II* Collegæ & Amici honorandi, *Dec. I. Eph. Cur. Ann. IV. obſ.* 82.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN FOETORE ORIS.

§. 1.

Nter ſpecifica contrà hanc mephitim numeratur *Salvia*. ▽m, defluxum ad dentes inhibentem, ab odontalgia & ſcorbuto præſervantem, anhelitumque gratum conciliantem è *Matth. Martini* citat *Mollenbroc. de cochlear. c. XXI. p. m.* 135. Pulv. communicabit *Birling. l. c. p.* 102.

Ex.

℞. Menth. crisp. pulv. ℥j. fol. *salv.* ℥ß. M. dos. ℈ß. ad ℈ij. c. pane in vino madefacto jejunô stomachô.

§. 2. Idem *Pegasus* ex *Foresto* hoc commendat *linimentum* ad gingivas malè olentes, putidas, mucosasque ac sanguifluas & flaccidas, quô sœpe fricari debent: *Liniment.*

℞. *Salv. exsiccat.* & pulv. ʒij. alum. ℈ß. c. succ. cochlear. beccab. & s. q. mell. f. linim.

§. 3. Aut colluatur os *aq. salv.* rorismar. menth., cum acet. scyllit. Excel. D. D. *Georg. Francus*, Elect. & inclytæ Universit. *Heidelb.* Pro-Cancellarius, inque ea Prof. suæ Facult. primar., Elect. Trevir., Ducis Würtenb. & Marchion. Badens. Archiat., C. P. Cæs., Curiorum ARGUS, Fautor, Collega & Amicus magni semper æstimandus, in disp. sua inaugurali [quam sis vide in *Med. Septentrionali Cl. Bonetti Vol. I. L. II. Sect. xvi. c.* 1. contra *fœtorem oris* hasce divulgat pilulas:

℞. Caryophyll. galang. nuc. mosch. macis, cinam. an. ʒiß. myrrh. el. aloes an ʒij. sampsuch. sicc. *salv.* an. ʒj. mosch. ambr. caphur. an. ℈ß. cum vin. f. pilul. *Pilulæ.*

Devora unam quotidie, & alteram ore detine.

MEM-

MEMBRUM IIX.
DE
USU SALVIÆ
IN AFFECTIBUS DENTIUM.
§.
CAPUT I.
IN DENTIUM CORROSIONE ET MOBILITATE.
§. 1.

Gargarismus.

Ccurrit gratus *Joelis L. II. Pract. Sect. vi. p. m. 248. gargarismus:*

℞. Herb. verben. veron. *salv.* hyssop. an. P. 1 caryoph. rad. irid. illyr. an. ʒj. spic. ind. mastich. an. ℈j. concis. & cont. coq. in ℔j. vin. rub. ad tertias, Colat. tepidâ dentes abluantur.

Post ablutionem *pulv. Joel.* dentium cavitati insere, ut præserves eos ab erosione, & gratum concilies halitum.

Aqua.

§. 2. Utilis etiam seq. *aqua* apud *Sennert. L. II. Prax. P. I. c. 10. p. 30.*

℞. Fol *salv.* rorismar. an. Miij. menth. chamæp. an. Mij. schænanth. Mj. cort. citr. ʒj. lign. aloës cyper. rot. an. ʒij. Con-

Concis. aff. ▽ fl. prunell. periclymen. ros. an. q. s. vin. cydon. ℔ß.

Stent per 3. ℞ in infuſ., deinde deſtill. in MB., in fin. add. moſch ℈ß.

§. 3. Commendandus quoque *gargariſmus* de acacia *Mynſicht, in armam.* ejus *Sect. xxvi. p. m.* 406. *Gargariſmus.*

℞. Acac. opt. & recent. ℥ß. nuc. cupreſſ. balauſt. malicor. an. ʒij. H. majoran. hyſſop. *ſalv.* an. ʒiß. Rad. ireos fl. alum. an. ʒij. gland. ros. rub. an. ʒß. bulliant in vin. rub. & ▽ fol. querc. an. q. s. ad tert. Col. ℞. ℔iß. rob. nuc. ℥ij. ∾ ⊕ li ℈j.

Grüling. C. III. obs. 81. & *Lib. I. Prax. P. IV. c. X p. m.* 143. hunc habet: *Alius.*

℞. Cort. granat. ℥iß. balauſt. ʒj. ros. rub. ʒß. alum. ʒiß. H. *ſalv.* Mj. roriſmarin. ʒiß. ſem. coriand. ʒij. incis. & cont. D.

Sum. cochl. 1. & bulliat in s. q. vin. & acet. Teneat. in ore. Aliquoties tamen immutavit eum poſtea.

CAPUT II.

DE USU SALVIÆ IN DOLORE DENTIUM.

§. 1.

§. 1.

Decoct. Uòd si quis ex manipulo *salviæ* & tabac. Virginiá. concis. ℥ij. & P. 1. itemque altero tritæ polentæ decoct. ex acet. cerevis. sibi paret, ut os eô proluat, aut dentes foveat, dum dolent, is ab hujus usu ingens levamen persentiscet, uti aliquoties in iis comperit, queîs ex vulgo id commendavit, D. *Sim. Paulli Class. III. Botan. quadrip. p. 467. Decoctum odontalgicum hoc Timæi in append. casib. ei annex.*

Aliud. ℞. Rad. bistort. pyrethr. an. ℥ij. fl. ros. rub. Mß. *salv.* P. 1. cort. granat. tabac. virgin. an. ℥iß. nuc. cupress. ℈iv. gallar. n. iij. alum. ℥iij. mixt. coq. in s. q. ▽ s. & acet.

Aliud. D. *Segleri*, notante *Birlingio l. c. p. m.* 5. erat hoc, idque probatum:

℞. Fl. ros. rub. balaust. an. Mß. *salv.* P. 1. Rad. pyrethr. bistort. an. ℥ij. f. tabac. cort. granat. an. ℥j. nuc. cupress. ℥iß. gallar. n. iiij. alum. crud. ℥vj. Cont. grosso modo coq. in med. part. ▽ & acet.

Hoc *Seglerianum* & *Timæanum* unum idemque est.

§. 2. *Tinctura odontalgica.* Eruditissimi *Timæi hæc l.a p.*432.

℞. Rad. lign. sanct. ℥j. buxi ℥ß. sem. hyoscyam. alb. ʒiij. fol. origan. serpill. *salv.* an ʒij. cort. inter. pini, samb. an. ʒiij. Rad. pyrethr. ʒij. santal. rub. ʒiiß. caryoph. ℥ß. balaust. ʒj. alum. ℈ij. opij theb. puriss. ʒiij. spirit. vin. ex laudan. opiat. resid. q. s. ad eminent. iv. digitor. digerant. in MB. per 3. ♃, postea filtr. In colat. dissolv. essent croc. ʒß. camphor. ℈j.

§. 3. *Syrupus* digerens *Cratonis* talis: *L. VI. consil.* 47. Syrup.

℞. Syrup. de beton. hyssop. an. ℥iß. mell. ros. col. oxym. simpl. an. ℥j. ▽ hyssop. *salv.* beton. H. paralys. borrag. an. ℥ij. M.

Adde *Plater. L. II. observ. p. m.* 376.

§. 4. ▽ *odontalgica* P. H. D. apud *Hofmann. Sect. I. thes. pharm. p.* 30. hæc: Aqua.

℞. Rad. pyrethri ʒiij. hyoscyam. ʒv. cort. rad. mandrag. caryophyll. an. ʒij. f. buxi, *salv.* plantagin. serpill. fl. balaust. ros. an. P. ij. caric. pingu. n. vj. coq. in s. q. Decoct. hord. ad ℥viij. Col. add. Mell. ros. col. ℥iiß. camphor. gr. v. opii thebaic. ℈ß. M. S. Mund-Wasser. Conf. *Fischer. L. III. corp. Med. p.* 342.

Vel coque cum *Sennerto L. II. prax. p.* 40. talem in frigida causa *gargarismum*:

Gargarismus.

℞. Fol. beton. *salv.* majoran. rorismar. an. Mß. fl. stæch. arab. Pij. sem. nigell. rad. pyreth. an. ʒij. coq. in vin. alb. & acet. an. p. æqu. pro collutione oris.

Conf. *Plater. L. II. obs. p.* 372. D. *Grüling. L. I. Prax. P. IV. c.* 7. In MSS. *Michelianis* reperi hunc:

℞. Fol. origan. *salv.* serpill. rorism. an. Mj. lign. sanct. ℥j. rad. sarsaparill. pyrethr. an. ʒj. coq. in una part. ▽ f. & duab. vini. D. Colat.

§ 5. Præpositus quidam cœnobii intolerabili, & qui nullis medicamentis mitigari poterat, *dentium dolore* afflictus, seqq. curatus est à *Ruland. L. I. curat. empiric. p.* 77.

Alius.

℞. Origan. beton. *salv.* an. Mß. sem. nigell. ʒij. cort. granat. ℥j. ros. immatur. in nodis existent. Mß. pyrethri ʒij. staph. ʒj. coq. in vin. rubell. ℔ij. & acet. ros. ℔j. ad consumt. ℥vj. f. gargarism.

Conf. Myns. l. c. p. 406. *Grüling. C. III. obs.* 48. *Joel. L. II. Prax. S. vi. p. m.* 245.

§. 6. In *causa calida* fiunt ita:

Alius.

℞. Fl. ros. rub. fol. malv. [addidi *salv.*

P. I.]

P. 1. Jan. Mj. coq. in vin. auster. ℞. Col. ℥viij. in qua dissolv. ☿ acid. ℈ß. croci ℈j. M.

In quacunque demum causa hoc laudabile *ἐυπόριστον Sennert. l. a. p. 41.* *Alius.*

℞. Rad. filic. pentaphyll. an. ℥iij. bistort. ℥ij. fol. rut. *salv.* beton. fl. ros. rub. an. Mß. coq. in vin. rub. & adstringent. ▽ comm. an. q. s. ad consumt. part. tertiæ. d. pro gargarismo.

§. 7. Memini, *Cortnummium* nostrum, Cl. & Excell., Dn. *M. Hieron. Weizio*, Gothâ-Turingo, moderni Augustiss. & Potentiss. Dan. & Norwag. Regis CHRISTIANI V. quondam Informatori, tunc Eloqu. PP. in Reg. & Equestri *Sorana*, Hospiti & fautori meo singulari, hosce olim cum successu dedisse trochiscos: *Trochisci.*

℞. Rad. pyrethri ℥ß. oxylapath. ʒij. *fol. salv.* ʒj. sem. hyoscyam. ʒij. alum. tragacanth. an. ʒj. acet. vin. acerr. q. s. f. s. a. trochisci. S. Küchlein zun Zähnen.

Ceterum ad reliquias materiæ biliosæ & serosæ in Senatore quodam discutiendas & absumendas *Timæus L. l. cas.* 41. commendavit ▽ rorism. & *salv.* cum tantillo acet. fl. lavend.

§. 8. *Clysma* paravit *Crato l. c. p.* 292. *Clyst.*

M Dabit

∇*a.* dabit etiam ∇*m externam Crollius in Basil.Chym p.198. Birling. l.a p.38. &* 168.& *Grüling. L.I. Fr. P.IV. c.7. Toneri est hac L.II,obs.*10.

℞. ∇ *salv.* serpill. origan.an.℥iij.spir. vitriol ℈ß.M.

Spirit. *Spiritus* vini *odontalgicus Mynf. vid.l.c.p.*277. *balsamus* apud *Birling.*

Bals. & Fotus. *l.a.p.*55. *a.* & *Fotus* pro maxillis apud *Craton.l.a.p.*294.

CAPUT III.

DE USU SALVIÆ IN NIGREDINE ET STUPORE DENTIUM.

§. 1.

Pulv. STyli *dentifricij Cnöfeliani* egregij sunt, & tales:

℞. Lap. pumicis ℥ß. corall. rub. & alb. an. ʒiiß. alum. ʒiß. rad. ireos fl. ℥j. f. pulv. subtiliss., cui add. ambr. & mosch.an. gr.v. ol.ros.stillat.ver. ex fl. gt.iij. M. ex hoc pulv.f. cum mucilag. tragacanth. per ∇ *salv.* fact.massa, ex qua tandem forment. styli dentifricij in umbra lentè exsiccandi. *Vid.T.VII. Eph.Curios. annex.p.*75.

§. 2. *Sennert.* L.II. *Prax.P.I.* c.14. *p.m.* hunc habet:

℞. Summit. myrthi, lentisci, oleastri, *salv.* rorism. an. Mj. corall. rub. ebor. dent equor. an. ℥iiij. ure in fictil. vase simul, add. ⊖ commun. P. 1. donec omnia dealbata sint, f. pulv., cui add. caryoph. cinam. rorism. an. ʒiij. mosch. ℈j. M. *Alius.*

§. 3. *Gruling. L. I. Prax. P. IV. c.* 10. habet hoc:

℞. ▽ prunell *salv.* fragor. an. ℥ij. alum. ust. ʒj. camphor. ℈ß. mell. ros. camphor. diamor. an. ℥j. M.

Ad stuporem dentium vide collutionem oris apud *Schonborn. in manual. pract. p.* 49. & *Macas. in prompt p.* 688. Elegans etiam *spiritus Rolfinc.* in *Med. Comment. special. L. VII. Sect. II. c.* 8. *p.* 672.

MEMBRUM IX. DE AFFECTIBUS GINGIVARUM.

CAPUT UNICUM. DE USU SALVIÆ IN GINGIVARUM PUTREDINE ET EXCRESCENTIA.

§. 1.

Pulv.

P*Ulvis Cratonis L.V. consil.8. p.m.*32. talis in *putredine gingivarum*, pro quodam generoso Domino:

℞. *Fol. Salv.* recent. bene mundat. alum. usti, oss. mandib. lucii ustor. myrrh. rub. an. ʒiß. Mell. q.s. [si linimentum velis] addatur.

Liniment. §. 2. *Linimentum Senn. L. II. Prax. p.m.* 52. hoc:

℞. Fol. aquileg *salv.* menth. crisp. nuc. mosch. an. ℥ß. alum. ust. ʒj. mell. puriss. ℥iv. vel q.s. pro liniment.

Adde sis rut. & myrrh. Conf. *Grüling. L. I. Prax. p.* 143.

Tinctura. §. 3. *Tinctura* Sereniss. Reginæ *Ceciliæ* ad *gingivas tumentes* & *sanguinolentas* hæc:

℞. ▽ *fol. salv.* querc. an. ℥vj. phlegmat. Olei, Onis an. ℥iij. Gumm. lacc. [in bacillis] pulv. ʒvj. alum. ʒiß. M. stent in digestione per ♀ & ♂, postea filtr. per chart. R. rubini instar. S. usui. Vid. medicam. *Cnöfel. T. VII. Eph. Cur Germ. annex. p.* 76.

Gargarismus. §. 4. *Gargarismum Senn. l. c. p.* 52. conficit ita:

℞. Rad. tormentill. cort. rad. prun. sylv.

ſylv. hyperic. *ſalv.* acut.an. Mj. coq. in vin. ℔ij. ad tertias. Colat. os colluatur.

§. 5. *Balſamum* medicamentoſum tandem ſubnecto *Mynſicht*. ex *armament*. ejus *p.m.* 478. **Balſam.**

℞. Tinct. roſ. cum ▽ lapid. medicament. fact. Mell. virgin.an. ℥iv. alum.uſt.℥j.terr.vitriol.dulc.gumm. laccæ an.ʒiij. coq. ad conſiſt. balſami, poſtea add. Corall. rub. ppt. ſanguin. dracon. an. ʒij. ſarcocoll. myrrh. rub. maſtich. an.ʒj. ol. lign. rhod.nuc.moſch.*ſalv*. an. ℈j. f. balſ. juſt.conſiſtent.

Valet ad gingivarum putridam, tumidam, ſuperincarnatam & denigratam carnem, & multa alia, ſi credimus Mynſichto. Manè autem & ſerò [vel pluries in die] caro maligna fricetur, oſque eluatur ▽ *ſalviæ*, ut feliciter olim experti ſumus in Rev. Domino, *Friderico Henckhuſio*, familiæ Benedictinæ Monacho, & Illuſtris, ſemperq; Liberæ, ac Imperialis Eccleſiæ Corbeienſis ad Viſurgim Capitulari, Amico, dum viveret, ſincero & colendo.

MEMBRUM X.
DE AFFECTIBUS GURGULIONIS.
CAPUT UNICUM.
DE USU SALVIÆ IN PROLONGATIONE GURGULIONIS.

§. 1.

Gargarismus. UTilissimus *Joël. l.c.p.261. gargarismus:*

℞. *Salv* origan. hyssop. f. laur. an. Mß. fungor. arb. samb. vetustis adnascent. ℥ß. gallar. ℨiij. coq. in acet & ▽ ℔j. ad medias, Col. edulcor. cum mell. ros. ℥ij. f. gargarismus.

Alius. Vel: ℞. Sem. eruc. ℨv. Rad. pyrethr. ℥ß. *salv.* hyssop. an. P. 1. Mell. ros. nondum colat. ℥iij. acet. & aq. an. ℔j. coq. ad medias.

Vel: ℞. Decoct. *salv.* hyssop. an. ℔ß. alum. saccharin. ℈j. diamor. ℥j. Mell. ros. ℥ß. M. *Crato L.V. cons. 9. p.m. 34.* Quem etiam *Sennert. praxi sua* intexuit. *p.m. 74.*

Obs. pract. §. 2. Nobilissimus Dominus *Johannes Ludovicus ab ütterod,* fautor meus ho-

honorandus, malô hoc diu afflictus, utilissimos semper deprehendit gargarismos, *Salviâ* prægnantes, ut etiam his, aliis frustrà tentatis, tandem liberatus sit. **Alia.**

§. 3. Alius solo *fermentô*, côque acerrimô, cui immiscuit *fol. salv. hort.* & succinum album, capiti, rasis pilis, applicato, *gurgulionis laxationem* nuper emendavit feliciter, ut bonâ fide superiori septimanâ *Crucisburgi* ad Vierram mihi narravit.

MEMBRUM XI.
DE AFFECTIBUS TONSILLARUM.
CAPUT UNICUM.
DE USU SALVIÆ IN TUMORE TONSILLARUM.

§. 1.

DAbimus unicam *Grülingii* aquam internè usurpatam in *glandularum tumore* ex catarrho in fauces prolapso. *C. V. obs.* 82.

℞. ▽ plantag. equiset. prunell. *salv.* an. ℥iß. syr. viol. ex succ. hyssop. diamor. rob. **Aqua.**

rob. nuc. an. ℥j. ⊖ prun ell. ʒß. M.

Obſ. pract. §. 2. N. - - Schrammin / honeſta Matrona *Iſnacenſis*, eodem affectu ultrà menſem miſerè cruciata, me tandem acceſſit, dedi *gargariſmum* ex fol. prunell., *ſalv.* plantagin. fl. ros. rub. fic. &c. paratum, admiſtô Diam. Nicol., rob. nuc. &c. & eôpſe die moleſtia omnis ceſſabat.

Alia. §. 3. Matrona alia *tonſillarum* tumorem, *columellæ* laxitatem & inflammationem paſſa, cum difficili reſpiratione, degluttiendi impedimento, voce raucâ & genarum rubore &c. cui ſolùm ſimilis ferè *gargariſmus* auxilium tulit, nec aliis medicamentis opus habuit;

℞. Fl. prunell. *ſalv.* an. Mj. gran. myrtill. ℥iß. coq. in vin. rubr. & aq. an. ℔ij. ad medium. Horum juri colato admiſc. diamor. ℥iß. f. garg. *Vid. L. I. Curat. empir. Rulandi p. m.* 90.

SE-

SECTIONIS II. PARS II.

De USU SALVIÆ SPECIALI.

In AFFECTIBUS MEDII VENTRIS, Cujus

MEMBRUM I. DE AFFECTIBUS FAUCIUM.

CAPUT UNICUM. DE USU SALVIÆ IN ANGINA.

§. 1.

Idimus, B.L., vim *Salviæ* omninò divinam, omnique hymnô majorem, in averruncandis plurimis *supremi ventris* affectibus. Nunc cum *pectore* tuo volve, quanta præsidia eadem spondeat *pectori*, seu *thoraci*, quæ ἀκρόπολις, ἐν ᾗ τῆς

τῆς φύσεως ζωπυρὴν κεῖται, est *arx quædam, in qua Naturæ focus absconditur*, *Arist. III. de P.A. c.7.* & *pectus* lætitiâ abundabit, modò non sis corpus sine *pectore*. Exere igitur vires, ô salutaris *Salvia*, in debellanda *angina*.

Gargarismus. §. 2. Næ hanc incipientem, maximè tamen molestam, vel unicô hoc *gargarismo* crebrius profligavimus:

℞. H. malv. hort. Mj. f. prunell. *salv.* veron. plantag. an. Mß. sem. anis. ʒii. nid. hirund. med. fic. ping. n vij. coq. in ▽ f. ad tert. Col. add. diamor. Nicol. ℥iß. f. gargarism.

Obs. pract. §. 3. Dn. *Georg. Rudolf.* Gronfeld/ Consil. Corbeiensis, Amicus colendus, à gravissima febri faustè redemtus, sub Jove humido frigidoque in sylvam excurrit, domumque reversus bellè cænat, hilariter decumbit, deque omni malo securus alacriter surgit. Brevi autem post, cum omnium stupore, in momento qs. *vox & respiratio* cessant, ut nunc actum esse putarent singuli. Vehitur currû *Ottbergâ* ad me, sub pluvioso & frigido cœlo, licèt in diebus canicularibus, meque ad se statim è vicinia vocari jubet. Advolans dedi subitò, quod inquilini ad manus habebant, scilicet, De

△bugl.

℞ bugl. serpill. *salv.* ros. an. ℥iß. cinam ʒß. syr. rub. id. pap. rhœad. an. ℥j. M. circa octavam vespertinam tria quatuorvé cochlearia. Queîs exhaustis benè dormivit, & circa auroram corpus denuò motitabat, quod antea sine gravi dolore & punctione nequibat. Propino vicissim dosin de mistura aliam. A meridie surgit, ambulat & venustè discurrit. Purgatus à me & in pace dimissus, adhuc pancraticè valet.

§. 3. Sequente annô circa initium Maji, Uxor ejus insultus febriles sentiens, unà cum intensissimis *faucium doloribus*, anginam reverà præsagientibus, ita ut ægerrimè quid deglutire posset, meam industriam flagitat. Dedi catharticum cum levamine. Eôpse die circa vesperam, incisis sub lingua venis, cataplasma confeci, immistis *salv.* foliis. Dolor remisit, somnus obrepsit, deglutitio facilior. Denuò corpus purgatum catharticô. In augmento & circa statûs principium *anginæ* hoc tutò usurpare potes: **Altera.**

℞. *Fol salv.* Mij. fl. lavend. Mj. coq. in vin. s. q. an, ℥vj. Col. add. diamor. ℥j. dianuc. ℥iß. sal. prunell. ʒj. alum. crud. ℈j. M. pro collut. oris. **Gargarisma.**

Plu-

Plures dabit *Grüling. L. II. Med. Pract. P. I c.* 8. *Mynſ l. a. p.* 400. & ſexcenti alii, *Clyſterem* habet *Bruel. l. a. p.* 187.

MEMBRUM III.

DE AFFECTIBUS GUTTURIS.

CAPUT UNICUM. DE USU SALVIÆ IN STRUMIS.

§. I.

VEtus ille Cheruſcus *Grüling. L. V. Med. Pr. P. III. c.* 19. *p.* 588. præmiſſâ purgatione, *ſtrumâque* emollitione per linimentũ & emplaſtrum, pro potu ordinario præſcripſit *cereviſiam ſalviatam*, & hoc *vinum* uſuale, quo de patiens primum hauſtum capiat inter paſtum. *Vinum.*

℞. F. beton. *ſalv.* an. Mj. lign. ſaſſafr. ʒvj. guaj. ℥j. ſarſ. ℥ß. rad. pœõ. fl. caryoph. an. ʒiij. H. chamædr. chamæp. an ʒj. glycirrhiz. ʒß. bacc. junip. ℥iß. nuc. moſch. Zingib. ſem. anis. coriand. ppt. fœnic. ſem. card. ben. cubeb. an. ℈ij. incis. & cont. ſuperf. menſ. ij. vini.

Pulverem ibidem deſcribit, cujus

tamen

tamen loco *vinum* aliud, *salviá* nobilitatum, syrupi instar, comparat.

§. 2. *Julebus* præparans *Plateri L. III. obs. p. 649.* hic est: *Julebus.*

℞. Mell. ros. syr. de byzant. an. ℥j. syr. de stæchad. ℥j. ▽ fœnic. *salv.* hyssop. majoran. beton. an. ℥iij. f. juleb. arom. Zingib. ʒj. cinam. ʒij. D. pro 5. dosibus.

§. 3. Adolescentem rusticum è Præfectura *Pollensi*, Ducatûs Hannoverani, à *struma* sic liberavimus: *Obs. pract.*

℞. *fol. salv.* nobil. Miß. beton. ard. ben. an. Mij. fl. cent. min. *salv.* an. P. ij. rad. scrophul. rusci pol. q. an. ℥ß. vincetox. ℥j. bacc. junip. ʒvj. sem. carv. anis. an. ʒij. cinam. el. ʒiiß. Incis. & conc. D. S. species ins Bier und ordinari Tranck.

Humores exantlârunt pilul. ♀eæ quercet. Tandem dedimus experimentum *Grülingian. l. c. p.* 589. & omnia benè.

§. 4. Parochus quidam in finibus *Hassiæ* puellam XVI annorum, fœdè *strumosam*, hisce remediis optimè curavit: *Alia.*

℞. Fl. ligustri & *salv. hort.* q. v. admisc. ol. olivar., expone in Vitro soli per XIV. dies. Hoc de oleo sume q. v. admisc.

misc ciner. talpin., rad. rusc. & exuvias serpent. & fac s.a. Unguent.
Quo de, [inprimis Lunâ decrescente,] præmissis tamen præmittendis, collum aliquoties quotidiè inunxit. Famosum fuisse ajunt hôc experimentô. Sit fides penes illos, qui mihi retulêre. Ego tamen illud æstimo. De *ligustri* floribus bellè *Velschius II. Mictom.* 42. De *talpa* cinere fusiùs nos in dissert. nostra de *Talpa*; *Serpentes* in- & externè varii commendant Practici.

MEMBRUM III. DE AFFECTIBUS ASPERÆ ARTERIÆ.

CAPUT UNICUM. DE USU SALVIÆ IN ANGUSTIA EJUS.

§. 1.

Fotio.

I à humore crasso & frigido, utile erit, & juxta leges methodi, attenuantibus & incidentibus humectantia permiscere, ne nimia medicamentorum caliditate humores exsiccati magis incrassescant. & lentescant. Saluberrima ergò potio *Sennerti L. II. Prax. P. II. c. 4.*

℞. Pallul. ℥iß. sem. fœn. ℥ß. hyssop. *salv.* acutifol. an. Mß. capill. ♀P. i. jujub. sebest. an. n. xij. dactyl. sine nucleis, fic. an. n. iiij. glycirrhiz ras. sem. anis. cinam. an. ℨij. rad. helen. ℨß. coq. in ℔iij. ▽ col. dulcor. sacch. alb. ℥v.

§. 2. In senibus & phlegmaticis efficacissima ejusd. ▽ *pectoral.*, quæ humores crassos coquit, eosque ac flatus dissipat, vires roborat, & sputum facilius reddit: *Aqua.*

℞. Rad. ireos, helen. fœnic. glycirrhiz. tussil. an. ℥ß. mors. diabol. ℨiij. H. veron. scabios. hyssop. *salv.* marrub. cap. ♀ an. Mij. cinam. gran. junip. an. ℥ß. sem. anis. fœn. scillæ præp. an. ℨij. fic. n. x. amygd. amar. pineat. an. ℥ß. croci ℨß. affund. ▽ q. s. stent in infus. xiv. ρ postea destilla.

§. 3. Paupercula una cum puello, quem ulnis gestabat, stipem ostiatim petens, reperit forte in platea *chelas cancrorum* abjectas, quas tollit, & vagienti pusioni incauta porrigit, saltem ut demulceret. Ille ori admovet eas, & tandem, [præ fame forte] matre non animadvertente, ingerit. Hærebant in palato cuspidibus alte infixis, ut jam-jam actum esse clamitasses. Tuso autem palma matris tergo infantis, & *Observ.*

paulu-

paululùm terrâ versùs inclinatô capite, *crebriores* supervenêre, *sternutationes*, à quibus *chela* tandem comotæ, exque faucib⁹ rejectæ sunt. *Aspera* quoq; *arteria* portiuncula quædam illapsa, sed tussi expulsa. Datô pusioni à Matrona quadam [cujus ædes præteribat] *vinô salviatô*, successit vomitus, in quo particulæ aliquot *chelarum* inventæ.

MEMBRUM IV.
DE AFFECTIBUS PULMONIS ET THORACIS,
CAPUT I.
DE USU SALVIÆ IN DIFFICILI RESPIRATIONE.
§. 1.

Uod pueris in Schola est *Positivus, Comparativus*, ac *Superlativus* gradus; hoc Medico *dyspnœa*, *asthma* & *orthopnœa*, quos affectus uno *difficilis respirationis* nomine involvimus. Una eademque singulorum causa, radix & mater, nec aliter differunt, nisi *gradû*, seu magnitudine. Cunctis opponimus heroicam nostram salviam. Si igitur cupias

Vm

▽m pectoralem, nos è *Birlingio* nostro *l.c.* in *append.p.*27. talem dabimus.

Aqua.

℞. Rad.enul. farfar. an.℥j.gentian. caryophyllat. Zingib.an ℥ß.bacc.laur. junip. an ʒij. alkekeng. cinam.an. ℥ß. cardam. ʒij. *fol. salv.* majoran. hyssop. marrub. rad. ireos flor. pol. q. liquirit. pass.min. dactyl. excort. amygd. dulc. pinear. an.ʒvj. squill. ppt.℥j.pulm.vulp.ppt.℥ß. fic.pingu. ʒvj.sem. urtic.fœnic. origan.an.℥ß. sp.vini ℔x. destill. per vesic., post add.sacch.℔iß mosch. gr.ij.M.

Mavis aliorum? adi *Schrod. L. II. Med. Chym. Pharm. c.* 38. *p.*146. *seq. Mynsicht.l.c.p.*298. *Greg. Horst. L. III. obs.* 17. *Frid. Hofmann. Sect. I. Thes. pharmacent.p.*5 .*Pharm. August. Class.* xv.*p.* 496. & alios. Præstans illa *Sennerti L. II. Prax.p.*329.

Alia.

℞. H.veron. scabios.an.Mij.cap.♀hyssop. *salv.* marrub. an.Mj. rad. ireos flor.glycirrhiz.eryngij,helen.,fœn. an.℥ß. cinam, opt. gran. junip. an. ʒiij.aff. 🜄 opt.q.s. stent in infus.xiv. ℘ postea destill. Destillat.funde super dactyl. n. x. jujub. sebest.an.n. xxx. fic. n.x.passul.min. maj.exacinat.un.℥ij.croc.ʒß.diger.& filtr.

Longe tamen præstantior *Zvvölferiana*

riana in Pharmacop. Reg. Class. xv. p. m. 890. & insignis etiam *Timaana in medicam. descript. casibus annex. p. m.* 597. quam posteriorem dabimus:

Alia. ℞. Ficuum n. xv. passular. minor. ℥iv. major. ℥ij. looch. san. & expert. ℥iiß. de pino ℥ij. succi liquirit. inspissat. ℥iß. Cons. fl. hyssop. tussilag. veron. an. ℥ij. cinam. acutissim. ℥ij. squillæ ppāt. ℥iß. spec. diaireos ℥j. cardam. min. ℥ß. macer. ʒiij. croc. orient. ʒij. H. cap. ♀ marrub. an. Mij. fl. malv. arbor. farfar. *salv.* an. Mj. Cont. & mixt. inf. in sp. vin. simpl. ℔x. digerant. per diem. & noct., postea destillent., & edulcorent. sacch. cand. alb. q. s. ad grat. saporem. *Conf. append. ad epist. p.* 442.

Potio. §. 2. Seu velis *potionem* pro plebeiis nunquam te derelinquet Salvia.

℞. Rad. helen. ireos fl. an. ℥ß. glycirrhiz. ℥iß. *H. salv.* hyssop. pulmonar. an. Mj. sem. anis. fœn. an ℥ß. coq. in 🜄 s. add. sacch. cand. ℥ij. M.

Grüling. L. II. Prax. p. 173. plures habet *C. I. obs.* 91. & *C. IV. obs.* 86. 87. 89. Aut para tantùm cum *Rulando L. II. curat. empir. p. m.* 129. *hydromel* ita:

Hydromel. ℞. *Fol. salv.* hyssop. an. Mj coq. in s. q. 🜄 ℔viij. ad consumt. mediet. Col. admisce mell. despumat. cochl. iij.

§. 3. *Vinum*, seu claretum passulatum laxans pete à *Mynsicht. l.a.p.*351. *cerevisiam* à *Grulingio C.V.obs.*45. quæ talis:

℞. Rad. angelic. ireos flor. an. ℥ß, enul. ℥j. H. scab. veron. hyssop. *salv.* beton. an. Mj. bacc. junip. ℥vj. M.

Conf. *Schenborn. Manual. Med. Pract. p.*73.

§. 4. Placet *Syrupus*? prostat apud *Mynf. l.c.p.*257. aut *elixir* quoddam *asthmaticum*? ecce incomparabile istud *Zwolferi in Pharm. Reg. Class. xv. p.* 891. *Syrup.*

℞. Rad. enul. ℥ij. ireos florent. ℥ij. H. recent. calaminth. mont. odorat. hyssop. *salv.* rorismar. an. ℥iiß. sem. anis. ℥iij. bacc. junip. ℥ij. cinam. opt. ℥iij. camph. ʒj. incis. & cont. ac vitr. cucurbit. immiss. superaffund. 🜄. opt. ℔vj. ▽ros. opt. ℔iß. factâque digestione destill. per MB. ad siccitat. specier. immissis alembici rostro in petia ligat. benzoës, styr. calamit. an. ʒij. croci ʒiiß. sal. armon. sublim. ℥ß. Tandem dulcoret. Syrup. alicujus pectoralis ℔ß. *Elix. Zwolfer.*

Aliud vide sis in *prodrom. Prax. Chym. Tilingi Cl. III. tit. IX. p.m.* 589.

Adde *Rolfincianum L. IV. Chym. Sect.* 2. *c.*3. *Rolfinck.*

℞. Rad. gentian. rubr. glycirrhiz. ras. ireos. fl, enul. ungul. caballin. an. ℥j. cort. scillæ ℥ß. *f. salv.* roris, ☉. hyssop. veron. cap. ♀ marrub. an. Mij. pulm. vulp. ppt. n. ij. vitul. recent. n. 1. Myrrh. rub. benz. an. ℥j. cardam. cubeb. an. ℥ß. cinam. caryoph. N. mosch. an. ℥j. sem. anis. fœn. an ʒiij. urtic. rom. ℥ß. ocymi caryoph. ʒij. 🜄 anis. seu junip. ℔x. stent in digestione per ♂ ρ iv. Media hujus tincti liquoris pars lentâ digestione exhalet parum, S. Elix pectorale. Cetera vid. apud ipsum Autorem.

Mixtura. §. 5. Præstans etiam *mixtura* antiasthmatica ejusd. Celebratissimi *Rolfincii L. IV. Chym. Sect. IV. c. 3.*

℞. Mist. simpl. ℥iiij. 🜄 ♀ campan. ℥j. 🜄 asthmat. comp. ℥j. extr. enul. ireos fl. an. ℈j. sal. sanguin. volat. cerv. ℈j. essent. croc. roris ☉is an. ℥ß. essent. *salv.* thym. an. ʒiij. syr. de pra's. hyssop. viol. veron. an. ℥j. M. S. Lufft-Mixtur

Pulv. §. 6. Nobilis quoque *Pulv.* dia♀is apud *Tiling. l. c. p. 595.* oleum *salv.* chymicè confect. nobis frequenti in usu, à gr. v. ad vij. c. vin. dat.

Pedilav. *Pedilavium* in dyspnæa crebrius paravit *Plater. L. I. obs. p. 159.* ex f. *salv.* beton. majoran.

ori-

origan. puleg. spic. celt. an. Mj. fl. stæch. P.1. agar. ℥ß. bacc. laur. sal. an. P.1. coq. in lixiv. & vin. alb. Vel simpliciter ex fl. chamom. & *fol. salv.* lixivio in-coct. *l. a. p.* 173.

§. 7. Civis *Guelferbytanus* summè *asthmaticus* circa solstitium brumale meam flagitans opem, cum religio mihi foret seria differre in crastinum, obtinuit potionem pectoralem *salviâ* auctam; *Obs. pract.*

℞. H. beton. *salv.* tuss. cap. ♀ marrub. alb. an. Mß. R. fœnic. helen. pol. q. ireos fl. an. ʒiij. liquirit. ʒvj. sem. anis. fœn. an. ʒij. urtic. ʒj. fl. *salv.* P. ij. tussil. bugl. an. P. 1. summit. cent. min. P. iß, bacc. junip ℥ß. fic. ping. n. viij. passul. min. ℥j. incis. & cont. coq. in ▽ s. Col. admisc. Syr. de prassio, hyssop. an. ℥ij. liqrit. ℥j. oxymell. scyll. syr. ros. sol. an. ℥j. ▽ cinam ℥vj. M. dos. mane ac vesperi ℥iv. instillando cuilibet dosi gt. viij. spirit. sal. armon.

Pectus inunxit seq. *Linimento*: *Liniment.*

℞. Adip. gallin. ʒiij. medull. cervin. ʒij. unguent. dialth. ℥vj. ol. lil. alb. cheirin. am. d. an. ℥ß. pulv. rad. ireos, helen. an. ℈ij. croc. ℈j. cer. par. f. liniment.

Deinde bis purgatus Pilul. ♀eis *Pilul.*

Quercet. correct., troch, alhandal, extr. helleb. nigr. &c. auctis.

Ab his remediis ingens sensit levamen, ut officio suo commodè fungi quiret. Reliqua distulimus in tempus vernale, quò ita restituimus cordatum Germanum, ut ὀρθοστάδως sibi videretur. Mulo-Medici etiam crebriùs utuntur *Salviâ* in asthmate equorum, ut *Martin. Bohm* in der Roß-Artzney/ *pag.* 21. Solô vinô medicatô, cui *salvia* etiam immersa, V. Cl. Domino *Henrico Börstelmanno*, Scholæ *Isnacensis* Rect. Præceptori quondam honoratissimo, in diuturno *asthmate* nuper notabile admodum tulimus levamen.

Observ.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN TUSSI.

§. I.

*S*At diximus in præcedente capite, ut irritum videatur longiùs hîc fari. Pace tamen tuâ, mi lector, hîc fabimur, seriò commendantes in tussi humida cum raucedine elegantissimam potionem *Timai L. II. cas. med. XII. seq.* ac *L. V. cas. XI.* nec non decoctum ejus in *append. p.* 409. & aquam *pneumaticam p.* 397. *b.* Adde sîs *Grüling. L. II. Prax. P. II. c. 2. p. m.* 178.

Potiones.

178. seq. & *Rolfinc. Med. Comment. L. V. S. 2. c. 9.*

§. 2. *Syrupum* præbebit *Kegler* apud *Sennert, L. II. Prax. p. 369. & Pedemont.*, citante *Achille nostro, Exc. D. D. Petri*, Archiatro Mogunt. & Prof. Erfurtino, *in Tract. de card. bened. c. VIII. p. 118.* inprimis autem *Cnofel. in medicam. singul. descript. Tit. XI. p. 79.* seq. *T. VII. Eph. Cur Germ. annex.* quem transcribam: *Syrup.*

℞. Rad. glycirrhiz. ℥ß. polyp. ℥j. farfar. helen. petroselin. tussilag. fœnic. an. ℥ß. H. cap. ♀ Mj. botryos scabios. *salv.* cochlear. veron. an. Mß. fl. malv. arbor. hed. terrestr. viol. mart. genist. an. Pij. sem. anis. fœn. an. ℥j. urtic. nast. aquat. an. ʒij. squill. pp. ʒvj. passul. maj. exacinat. ℥ij. dactyl. pingu. à cuticula interna purgator. n. xx. caricar. n. xxv. jujubar. sebest. an. n. x.

Incis. & crassiusculè contus. coq. in aq. hord. ℔. x. ad consumt. tertiæ partis; in expressione adhuc calida inf. per hor. 24. fabar. antiquar. & grosso modo contus. & furfur. triticei à farina bene excussi [melius pulv. grofs. rad. ireos] an. ℥j. f. lenta una atque altera ebullitio & colat. sine expressione; in qua

intfol. fenn. el. ℥v. agar. alb. fem. carth. excort. an. ℥j. fol. hyssop. ℥ß. cinam ʒvj. mac. ʒij. Zingib. fal. ♀i an. ʒj. Macerent. per 2. dies continuos in balneo tepido, deinde f. omnium levis ebullitio, colat. & expressio: cui adde sacch. alb. ℔iiij. clarif. c. album. ovor. [melius ante infusion. purgantium] & coq. lento △ ad syrupi consistent. Add. *Culpeper Testament. p.* 117.

Electuar. §. 3. *Electuarium* largitur *Petraeus Vol. I. differt. Harmon. XVII. p.* 316.

℞. Cons. beton. *salv.* an. ℥iij. looch. san. ℥j. fl. ♀ liquirit. an. ℥j. c. s. q. syr. prass. f. elect.

Solenandri. *Looch. Solenandri* invenies *Sect. IV. Consil. Med. n. x. p.* 344. transcripsit istud *Achilles* noster Curiosus de *card. bened. c.* 8. *p.* 117.

§. 4. Promovent etiam copiosi phlegmatis excretionem *Rotulae Toneri L. III. obs.* 2. & sunt ob effectum ac suaveolentiam commendandae; *Rotulae.*

℞. Spec. diair. simpl. diatrag. cal. an. ʒj. sacch. in *aq. salv.* dissolv. ℥iv. f. rotulae.

Trochisci. Vel: ℞. succ. glycirrhiz. ʒß. sp. diair. f. diatr. fr. an. ʒij. myrrh. el. ʒj. extr. helen. veron. an. ʒß. sacch. cand. ℥j. c. mucilag. tragacanth. in aq. tussilag.

[aut

[aut *salv.*]q.s.f. trochisci successivè deglutiendi.

§. 5. Species pro *cucupha* conficienda præscripsit seqq. *Gr. Horst. L. III. obs.* 17. *Cucupha.*

℞. Rad. ireos fl.ʒij.f.beton.asari c. radic.,rorism.,*salv.* an.Mß.fl.stæchad. arab. lavend.ros.rub.chamom.an.P. I. N. mosch. caryoph. coriand. ppt. thur.an. ʒij. santal. citr. ʒiß. ambr. gr. iij.mosch.gr.v.f.pulv.

§. 6. *Johann. Lampe*, Civis Gvelferbytanus,post febrim abs idiotis malè curatam, incidit in tussim, diu noctuq; molestissimam & continuam, viribus omninò dejectis, appetituque prostratô,cum manifestis *veræ phtiseos* indiciis. Omnibus frustrà tentatis,ego in consilium vocatus, sequens præscribo apozema: *Obs. pract.*

℞. Rad. alth.ʒvj. ireos fl.℥ß. pol. q.cichor. an.ʒij. *fl. salv.*Mj. fol. malv. vulg. Mß. senn. alex. s. st.ʒij. rhab. el.ʒiß.tamarind.℥ß.liquirit.ras.ʒiij. sebest. n.viij. passul. min.℥j. sem. anis.ʒij. fic.n.vj. sem. aquileg. urtic. rom. an.ʒß. coq. in s.q. ▽ hord. In colat. dissolv. Syrup.de symph. Fernel. ℥ij. pap. errat.℥ß.ros. sol.ʒvj. oxym. scyllit.℥ß.M.f.apozema. *Apozema.*

 Dosis

Dosis ℥iij. bis in die. Blandè & ex voto purgatus. Jusculis semper instillabat gt. iiij. aut vj. ∼ ⊖ is dulc., non neglectis aliis, quæ ratio postulabat & methodus. Et ecce! *Lampius*, præter omnium expectationem, alterum pedem, quem jam in cymba Charontis habebat, retraxit. Sed inordinatæ diætæ amantissimus, adque iram pronissimus, in statum longè deteriorem se conjecit, ut vix dignum censerem beneficio, precibus tamen conjugis victus, denuò fidem & industriam ei spopondi. Dici non potest, quàm blandè appetitum excitârit *elix. vitriol. Mynsicht.* & quam grandes mihi tulerit suppetias electuar. *Winckleman.*, de quo in seq. cap., sic, ut rem suam postea egerit satis feliciter.

CAPUT III.

DE USU SALVIÆ IN PHTISI.

§. 1.

Quamvis hic affectus utplurimùm *chronicus* & *lethalis*, in progressu omnem eludens Medici operam, ut ingenuè fateatur Experientissimus *Timæus L. II. epist.* 2. se in tota sua Praxi, quam ultrà xxxvij. annos exercuit, *neminem* ex iis,

qui ulcere pulmonem affecti fuerunt, *integræ* sanitati restituere potuisse; etiamsi nihil intentatum reliquerit; nec ab aliis, etiam celeberrimis, Medicis quempiam restitutum fuisse. Benè tamen, & DEO gloria, quòd *Salvia* haud omninò sterilis in putido hoc affectu.

§. 2. *Mynsicht. l. a. p.* 301. extollit *aquam* suam *pulmonis vituli*, *Salviâ* condecoratam; cujus usû hectici & phtisici diu possunt foveri; aliam Neapoli magno cum successu usurpatam revelat *Müller.* in *miracul. & myst. med. chym. p. m.* 77. aliam, pro infantibus præsertim, describit *Wirsung. P. II. c.* 5. aliam in *Consil. med. p.* 322. alias *Frid. Hofmann. Sect. I. Thes. Pharmaceut. p.* 10. alii alias. Addo unicam *Sennerti L. II. Prax. P. II c.* 12. *p. m.* 211. *Aqua.*

℞. Veron. hed. terr. botryos, *salv.* pulmonat ☉eæ, pilosell. an. Mj. rad. tussilag. ℥j. infund. in aq. hed. terrestr., pimpinell. sanguis. an. q. s. vin. alb. ℔iß. hor. 24. addit. pulmon. & epate vituli concis. postea destilla; potest etiam cons. ros. addi, vel in destillato dissolvi.

§. 3. *Cnöfelii decoctum* antiphtisicum (vid. *T. VII. Eph. Cur. Germ. p.* 82. *Decoct.*

in

in append.) eximiæ virtutis eſt, hujusque deſcriptionis:

℞. Rad. farfar. polypod. glycirrhiz. leviſtic. an. ℥j. H. pulmonar. *ſalv.* verben. ſcabios. fl. epatic. nobil. an. Mj. ſebeſt. jujub. an. ʒij. ſem. anis. ℈vij. caric. n. x. ▽ s. pur. ℔iiij. incis. & cont. craſſiuſculè coq. in præſcript. menſ. ▽ uſque ad tertias. Decoct. colat. & purificat. dulcoret. cum melle clarific. q. s. doſ. ℥iiij. ad ℥vj. & ℥viij.

Subnectit ibidem *vinum*, ſeu *cerevi-ſiam* medicatam, cui tutò quoque *ſalviam* immiſcebimus.

Pulv. §. 4. *Pulvis* D. D. E. talis;

℞. Viſc. pyror. *fol. ſalv.* an. ℥j. pulmon. veron. fl. farfar. an. ℥ß. pulm. lup. præp. enul. an. ʒij. ſacch. cand. alb. ℥ij. M. f. pulv. doſ. ʒj. ad menſem unum.

Frid. Hofmann. in *theſ. pharmaceut. Sect. xxiii. p. 93.*

Eclegma. §. 5. *Eclegma Timœanum* in ulceris conglutinatione, ſingulis ferè horis delibandum, maxime conveniens eſt *Caſ. 4. L. II.*

℞. Succ. ſymphit. maj. ℔iß. ſucc. veron. portulac. ros. rub. *ſalv.* hed. terreſtr. pulmon. aur. pimpinell. an. ℥iiij.

depu-

depurent. diligentissimè, &c. s. q. sacch. albiss. coq. ad consist. eclegmatis.

§. 6. Uxor post hæmoptysin labitur in *phtisin*, adjunctâ *hecticâ*. Expuebat tussiendô purulenta cruore tincta, aderat sudor colliquativus, & respiratio valde difficilis. Tamen hôc unicô remediô, præter spem & opinionem omnium, evasit; *Obs. practica.*

℞. Rad. symphit. major. tussilagin. helen. mundat. an. ℥iiij. coq. in s. q. ▽ simpl. ad mollit. Tunde & trajice per setaceum. *Elect.*

℞. Passul. maj. & min. an. ℔ß. coque in brodio reliquo à radicibus, & extrahatur pulpa eôdem modô.

℞. *Salv. acut.* beton. hyssop. veron. hed. terrest. pulmonar. maculos. an. Mj. coq. ad mollitiem in brodio à passulis relicto.

℞. Decoct. colat. sacch. canar. ℔j. coq. ad consistent. Colet. Add. pulp. rad. & passul. amyd. dulc. excort. pinear. rec. probè pistar. an. ℥iij. cinam. ʒij. croci ℈j. M. f. s. a. Elect.

Eodem remediô, paucis immutatis, filiolum suum *triennem*, cui post petechias superatas, vomicæ in pulmonibus *quatuor vicibus* collectæ & ruptæ, *Alia.*

ptæ,

præ, ita, ut pus in magna copia expectoraret, macie valde confectum, & calore hectico consumtum feliciter restituit Excell. D. D. *Wincklerus*, Archiater Elect. Brandenburg., Fautor & Collega Curiosus honoratissimus. *Tom. VI. Eph. Germ. nostr. obs.* 95. Idem commendavi olim *Joh. Anton. Sauren*, Westfalo, consummato *phtisico*, summo cum levamine, ut etiam aliquoties, me insciô, denuo præparari curaret. Tandem verò doctâ plus valuit arte malum.

Alia. §. 7. Fæmina quædam jam ab aliquot annis verâ *phtisi*, cum falsa à capite in pulmones destillatione, tuncque horrendâ uteri suffocatione, laborabat. Medicus, quô usa erat hactenus, solis purgantibus morbũ oppugnaverat, & hoc tantùm effecerat, ut ipsa clinica facta fuerit. Periculũ subitò prædixi, victus tamen propinquorum precibus, præscripsi primàm confortantia, turpiter hactenus neglecta.

Aqua. ℞. ▽ acetos. *salv*, melifs. bugl. ros. an. ℥iij, sp. diam. fr. ℈ij. ▽ virt. ℥j. conf. alch. incompl. ℈j. dulcor. man. Christ. S. Krafft-Wasser.

Quæ valde placuit: sumsit cochl. duo aliquando cum levamine. Contrà suf-

suffocationem verò uterinam interdum dedi unum, vel cochlear. duo hujus aquæ:

℞. ▽ anthyst. Fabricij, melifs. cum vin. destill. an. ℥ij. ol. succin. gut. xij. *salv.* gt. vj. laud. opiat. correct. gr. iiij. M. D.S. Mutter-Wasser. *Alia.*

Externè verò cum gossypio pudendis hoc *oleum* ut inderet, jussi:

℞. ☍ lil. alb. ℥j. mosch. gr. ij. Zibet. gr. iv. M.S. Mutter-Oel. ☍.

Et symptomata hysterica quieverunt: Pro faciliori expectoratione erat hæc potiuncula. ℞: oxymell. scyll. s. an. ℥ß. ol. am. d. rec. syr. de papav. viol. an. ʒvj. ▽. anis. *salv.* scab. veron. an. ℥iß. sp. diair. ʒj. ol. anis. still. gt. xv. sacch. cand. alb. ℥ß. M.

Pro corroborando capite *cucupham* gestabat *Timæanam L. II. epist. I.* à marito commendatam. Usa etiam elect. *Wincleriano*, magna cum spe restitutionis, sic, ut fere in portu jam navigare eam crederent domestici. Tandem, ex casu, terrore & mœrore, multis aliis supervenientibus symptomatibus, erat mors ultima linea rerum. *Cucupha.*

§. 8. *Joachimus* Wehn / Pistor in Ducatu Gvelferbytano, ultrà quinque menses *quartanâ* insanùm vexatus, *Obs. pract.*

diver-

diversisque mulierculatum consiliis usus, quotidie è scylla labebatur in charybdim. Aderant simul manifesta *phtiseos* indicia, tussis, eaque continua molestissima, præsertim noctu, & sicca, sputum, aliquando si excerneretur, *purulentum*, etiam *cruentum*, appetitus planè dejectus, macies summa, in carpis potissimùm, & extra quartanam febricula continua. Hydropis præludiū intumescentia pedum, sitis continua &c. Scorbuti λευμήρεια, corpus rubris sublividisque maculis pictum, & alia: Vocatus ad eum, prædictô dubiô eventûs prognosticô, tamen, DEI gratiâ fretus, laborem & candorem meum ei spopondi. Pausam hactenus fecerat *quartana*, sed nil minùs cogitantem eôpse vespere [erat d. 31. Jan. 1585.] crudeliter invasit, cum intensissimo calore, ut mentis planè impos mirabiliter delirârit. Alterô die, circa tertiam pomeridianam, sopitô nunc deliriô, dedi quatuor cochlearia sequentis apozematis:

Apozema. ℞. Rad. pol. q. cich. fœn. chel. maj. asari, liquirit. an. ℥ij, Fol. beton. *salv.* acut. cuscut. agrimon. fumar. card. ben. an. P. ij, tussilag. Mß. summit. cent. min. absinth. nostr. an. P. d. fl. bugl. genist.

geniſt.an. P. iß. Cort.tamariſc. rad. cappar.an.℥iij. bacc. junip.℥ij. ſem. anis.℥iß.fic. pingu.n.vij. fol.ſenn. s. ſt.℥iij. paſſul. min. tamarind. an.℥ß. coq.in s.q. ▽s.ad tert. Col.c.album. ovi clarif. admiſc. ſyr. ros. ſol. pap. rh. an. ℥vj. de praſſio, oxym. ſcyllit. an.℥ß. inſperg. adhuc pulv. rad. jalapp.ʒß.cryſt.♀℈j.M.

Diebus intermiſſionis manè circa ſeptimam, & à meridie inter tertiam & quartam, utebatur ℥ij. iisque bellè, citra moleſtiam, exque voto, purgabatur. Appetitum ſuſcitavimus *elix. Vitriol.Mynſichti*, quod magni ſemper fecimus. Dici nequit, quàm fœtida rejecta fuerit ſentina, quam nec æger, nec domeſtici ſuſtinere valebant, nec ullis poterat corrigi ſuffitibus. Quamprimùm verò eidem cum ſyrup. abſinth. *antiquartan*: meum *ſpecificum* dediſſem, ſubſtitit febris. Uſus ille poſtea *elect. antiphtiſico* ſuprà dicto, [non temtis tamen aliis, quæ neceſſaria videbantur] & quatuordecim abhinc diebus ad panificium ſuum rediit, & cetera commiſit Naturæ. Sic ego manum de tabula. Adhuc tamen hôc die, quô hæc ſcribo, benè vivit valetque.

§. 9. Dominus *Joh. Caſp.* Gron- *Obſ. alia.*

O mann/

mann / Sereniſſimi noſtri Cubicularius, idem uſurpavit *electuarium* ſummo cum emolumento, ut crebriùs cum honorifica mentione mei commendarit. Nobiliſſimus Dominus *Henricus Wolfgangus ab Utterodt*, fautor noſter honorandus, in ſimili, eôque deplorato, caſu idem à me obtinuit, isque adeò reſtitutus, ut vegetus agilisque nunc per ſaxa & nemora diſcurrat. Quod cùm ipſe gratus prædicet, omnesque hîc non neſciant, nolo prolixiùs de eodem fari. Et noverit Pharmacopœus Urbis noſtræ, Dn. *Joh. Chriſtoph. Belling*, Vir Artis ſuæ peritiſſimus; quoties hôc ipsô annô, me jubente, id præparaverit. Commendabûnt idem *Hermannus* Brunn / Steinbachienſis, & *Johannes Enzel*, Eichsfeldenſis, & plures alii. Sic tamen aliquando *phtiſis*, etiam *deſperata*, feliciter curata eſt, quæ ſcilicet ex inordinata diæta, inflammatione, vulneratione, vel aliô modô, contrahitur, quod exemplis etiam fide dignis confirmat D. *D. Daniel Crüger*, Phyſ. *Colbergenſis, Decur. II. Eph. Curios. Germ. ann. IV. obſ. 9. &* D. *D. Chriſtianus Menzelius*, Potentiſſimi Electoris *Brandenburgici* Conſiliar. & Archiater, Curioſorum *Apollo,*

Alia.

Alia.

pollo, Fautor, Collega & Amicus honoratissimus, *Librô citatô obs.* 17.

§. 10. Novi honestam Matronam, quæ folia *Veronicæ & salv. acut*, unà cum *floribus*, in umbra siccata, & in pulverem redacta, *phthisicis* magno cum levamine in aq. *Veronicæ*, ter in die, ad ℈j. vel ℈iv. propinat. D. D. Sommer / Archiater *Arnstad.* Collega & Amicus honorandus, communicavit nuper mecum excerpta quadam ex consilio Medico, à Consummatissimo Medico *D. D. Johanne Backmeistero*, Med. & Mathes. P. P. in illustri *Rostochiensi*, an. 1682. dato, cujus hæc sunt verba: *Alia.*

In dem Kraut Ehren-Preiß steckt vil verborgen / welches noch nicht bekandt. Ich habe ohngefähr sub initium Praxeos meæ vor 35. Jahren die simplicia so genau durchsucht / daß ich ohngefähr wol weiß / was darinn vorhanden ist / und dennoch finde ich täglich etwas / das damals nicht observiret.

Addit tandem hoc remedium domesticum, quod *probatum* vocat.

Man nimmt Ehren-Preiß / etwa drey Messerspitzen voll / mit ejusdem aquæ drey oder vier Löffel voll / omni

manè, post prandium & ante somnum. Es conservirt die Lunge / und macht wider Appetit zum Essen / und wann so vil Lunge / als ein Apffel groß noch vorhanden wäre / und braucht diß fleissig / so wird er mit GOttes Hülffe von Tag zu Tag wider restituirt werden. Hæc ille; ut laudatæ Matronæ consilium minimè temnendum sit, siquidem ipsemet felices successus vidi. Communicavit etiam nuper mecum *Dn. Joh. Christ. Belling*, Pharmacopœus Urbis nostræ dignissimus, aquam, quæ nec suô defraudanda encomiô, ℞. Vitulum planè nigrum, pro maribus masculum, pro feminis contrà, mactetur, & dum adhuc calent pulmo, ac hepar, injic. mensuris IV. vini generosi, post. 3. vel 4. hor. separ. vinum, conscind. per minima, tunc vinum prædictum iterum superfund. cum additione herbar. incisar. *Salv. minor.* veron. pulmonar. hep. nobil. an. Mij. stent per 4. vel sex dies & noct., quotidie bis movendo, deinde destilla per MB. & S. ad usum. Tandem, si placet, adde *ceratum* pro picatione in *atrophia* membrorum ex quacunque causa probatum *Cl. Fischeri L. III. corp. Medic. Tit. IV. §. 2. p. 385.*

CA-

CAPUT IV.
DE USU SALVIÆ IN PLEURITIDE.

§. 1.

INsigne decoctum in *pleuritide pituitosa Timæi*, quod viscidos lentosque humores potenter incidit, attenuat & blande extrudit *L. II. cas. med. 6.* Decoct.

℞. Rad. fœnic. ℥ß. enul. liquirit. an. ʒiij. sem. anis. fœn. an. ʒj. melon. ʒiß. H. card. ben. scab. *salv.* hyssop. an. Mß. fl. viol. P. iß. bellid. Mß. pap. rh. P. ij. fic. n. v. coq. in 🜄 s. Colat. ℔iß. add. syr. cap. ♀. de liquirit. ex succ. card. ben. an. ℥j. oxymell. s. ℥ij. M.

Elegans quoque istud *Horst. L. III. obs.* 10. in *pleuritide* confirmata in phtisin transeunte. Bellus etiam *Bruel. l. c. p.* 216. *Julebus*, quem dabimus: Aliud.

℞. Rad. ireos fl. enul. an. ʒj. alth. ʒvj. H. thym. tussil. *salv.* beton. hyssop. an. Mß. coq. in 🜄 ad tert. Col. add. Mell. despumat. q. s. f. juleb. Juleb.

§. 2. Aliquando pro maturando pure *Horst. loc. cit. cataplasma* ordinavit, præmissâ tamen unctione: Cataplasma.

℞. H. *salv.* rut. serpill. majoran. an Mj. farin. hord. fabar. lupin. an. ℥ß. sem. lin. fœn. gr. an. ʒj. mucilag. sem.

psyllii ℥iß, ol. am. d. aneth. an. q.s. cer. par. f. cataplasma.

§. 3. Puerpera *pleuritica* in pago Kirsenbrück/ valdè phlegmatica, paucis hisce remediis, Deô benedicente, restituta.

[I.] Dedi decoct. ℞. Rad. helen. lapp. maj. angelic. an. ℥ij. liquirit. ℥iij. f. card. ben. & card. Mar. *salv.* an. Mj. fl. pap. rh. scab. an. P. ij. cent. min. P. j. sem. anis. ℥ij. card. Mar. ℥iiß. bacc. junip. ℥ß. coq. in ▽ Col. add. Mell. despumat. s. q. dos. ℥iiij. bis in die.

[II.] Locum affectum inunxit ol. hyoscyam. chamom. *salv.* & lil. alb.

[III.] Humores peccantes expuli Rad. jalapp. c. diagrid. & Mag. jalapp. acut. demum manè ac vesperi sumsit ℈j. pulv. antipleurit. Mynsicht. in aq. card. Mar.

Alia. §. 4. Eôdem modô, iisdemque remediis, paucis interdum mutatis, deploratam *pleuriticam*, jam usque ad octiduum ægrè decumbentem, DEI

Alia. gratiâ, restituimus in pago *Heyningen*,

Alia. diœces. Hildes. Puella xiv. annorum, ultrà novendium eôdem affectu correpta, cum pertinacissima alvi obstructione, & summâ virium imbecillitate, præmissô clystere, & immistis confor-

fortantibus, iisdem medicamentis abs interitû liberata est. *Johann. Jacobus Bertuchius*, Scholæ *Isenacensis* Alumnus, annor. xvii. *spuriâ pleuritide* nuper laborans, obtinuit à me potionē, phlegma concoquentem, sensimque expellentem, cui *fol. salv.*, card. bened., & fl. cent. min. erant immixta, & ecce! quamplurimi *lumbrici*, partim *rubicundissimi*, globatim expulsi. Alia.

§. 5. Eruditus Cimber B. T. Amicus colendus, diu periculosam in pectore circumferens *vomicam*, incidit aliquando in historias quasdam ludicras, queîs insanùm delectabatur, inque risum totus solutus, subitò quid in pectore rumpi sensit, sequente leviori lipothymia. Materiâ fœtidâ partim ἄνω, partim κάτω, rejectâ, bene postea valuit, & à *pleuritide*, quæ antea familiaris fuerat, immunis. In usu fere quotidiano ei *Vinum salviatum*, quod an probent, seu improbent alii, nescio. Hoc tamen scio, salubritatem ejus mihi sæpiùs commendâsse. Alia.

CAPUT V.

DE USU SALVIÆ IN EMPYEMATE, INTEMPERIE, PALPITATIONE ET DOLORE CORDIS.

§. 1.

Aqua. A*Qua apostematica Kohlreiteri* hæc:

℞. H. scab. mors. diabol. *salv. min.* chærefol. an. Mij. Veron. satur. cent. min. an. Mj. rad. polyp. ℥j. H. rut. mur. pervinc. pyrol. sanicul. auric. mur. an. Mß. card. ben. menth. endiv. hyssop. lingu. cervin. fumar. puleg. pentaphyll. fragar. melifs. majoran. rorism. an. Mß. rad. agrimon. malv. fœnic. pimpinell. an. ℥ß. fl. lavend. cham. rom. epat. alb. lil. convall. an. Mß. inf. ▽ rhen., vin. rhen. an. canth. iij. postea destilla. *Birling. in append. ad C. I. Advers. Curios. p. m.* 33.

Alia. §. 2. Ad cordis *intemperiem frigidam* specificè commendat *Sennert.* aquam virtutis *L. II. Prax. P. III. c.* 2. *p.* 398.

Alia. §. 3. *Palpitationi* opitulatur ▽ ex *corde cervi* Mynsichti, omnibus officinis in Germania nota, *l. c. p.* 304. & *Julebus Plateri L. I. obs. p.* 220.

Juleb. ℞. ▽ *salv.* melifs. an. ℥ij. vin. alb. ℥j. *Vinum.* facch. ros. tabulat. ℥ij. M. Vinum *cardiacum Rolfincii* hoc:

℞. Fol. card. ben. *salv.* rorismar. scord. veron. an. Mß. rad. helen. vincetox. ostrut.

ostrut. mors. diabol. an. ℥ii. rhapont. ver. ʒß. fl. spic. hyperic. bugl. borrag. an. P. iij. Zedoar. cardam. an. ʒj. ras. ebor. in petia ligat. ʒiij. Mum. ver. ʒj. incis. d. ad chart. *Epithema.*

§. 4. Utile etiam *epithema Mynsicht. l. a. p. 573.* Sacculus *Ranchini* de *morb. Virgin. Sect. III. c. 2. p. m. 406.* talis:

℞. Lign. aloes, santal. citrin. an. ℥j. cort. citr. caryoph. anis. fœn. an. ʒj. summit. majoran. melifs. an. Mß. styr. calamit. ℥ß. pulv. diambr. lætif. Galen. diam. an. ʒß. fl. anth. *salv.* ros. an. P. 1. f. pulv. quo de form. saccul. cardiacus ex serico. *Sacculus.*

Clysma in *dolore* cordis *Plater. L. II. obs. p. m.* 402. Adde alium, quô solô DEI interveniente gratiâ, puerperam nuper à præsentaneo interitû, præter omnium expectationem, faustè liberavimus. *Clyst.*

℞. Rad. pol. q. alth. helen. an. ʒvj. fol. malv. mercurial. beton. *salv.* an. Mß. fl. cham. [illegible] min. an. P. ij. sem. carv. anis. an. ʒ[illegible] incis. & cont. coq. ex aq. simpl. Col. ℞. ℥x. in quibus dissolv. elect. diacathol. bened. laxat. an. ℥ß. Mell. ros. ʒvj. ol. chamomill. ℥j. f. clyst.

Vix horulâ elapsâ largiter operari

O 5 cœpit.

cœpit, cessante omni dolore & anxietate cordis, ut misella femina, cui ad funus jam omnia erant parata, è faucibus lethi verè erepta sit, nullô ampliùs adhibitô medicamine.

CAPUT VI.

DE USU SALVIÆ IN DELIQUIO ANIMI, ET VIRIUM IMBECILLITATE.

§. I.

Aqua. Omnibus *frigidis* cordis affectibus, ejusque palpitationi & animi defectioni, insigniter subvenit *aqua cordialis calida Mynsicht. l.c. p.* 306. aqua carbunculi *Dorncreil. in Dispensator. P.II.c.7.p.m.*31. *aqua vit. composita Augustanorum* in *Pharmacop. Class. XV.p.m.*538. modò pro ℔j. *fl. salv. odorata* recipias ℥ij. seu unam, & cetera, ad mentem *Zwelferianam*, observes. Aq. *vit. cordial. Ang. Sala in append, hydrelæol. c.*5. *p.*108. *aqu. vit. alb. Dresdens.* apud *Sennert. L. II. Prax. p.m.*429. & *aqua odorifera* pretiosa apud *eund. l. o. p.* 419. nec non ista *Wirsungii* im Artzney-Buch / *L. VIII. c.*6. cujus ingredientium farrago quodammodo tamen indistincta videtur. Conf. *Sect. II. P. I. Membr. I. c.* 1.

§. 2. Omne punctum autem fert *Spi-*

Spiritus cephalicus Augustan. in Mantiss. Hermetica p. m. 746. qui meretur transcribi:

℞. Flaved. cort. citr. pomi recent. sem. pœon. rec. excort. an. ℥iv. bacc. junip. matur. laur. decort. an. ℥ij. cinam. acut. ℥iij. lign. aloës opt. dictamn. alb. caryophyll. an. ℥j. N. mosch. macis, galang. min. costi alb. arom. an. ℥ß. santal. citr. odoratiss. cardam. min., piper. alb, an. ʒiij. longi ʒj. macerent. c. ℔iiij. 🜄 rectif. optimè, stent in infus. per x. ♀ Insuper

℞. Menth. crisp. lavend. puleg. nepet. *salv. nob.* fœn. meliss. an. ℥iij. inf. c. vin. malvat. opt. ℔v. stent. per ♀ vj. post destilla; destillat. add. priori ∾ colat., & simul mixt. dissolv. sacch. cand. alb. ℔j. Col. iterum, addit. in fine croc. orient. ʒj. ambr. el. gr. xv. & mosch. finiss. ℈ß. in sindon. tenui ligat. S. usui.

Non tantùm cerebrum & omnes ejus functiones mirè corroborat, catarrhos discutit, præservat ab apoplexia, epilepsia &c. sed verbo: omnibus à frigiditate morbis summopere conducit.

§. 3. *Elixir vitæ Matthioli* tantô, **Elix.**

quô

quô vulgo mactatur, elogio indignum est: posset tamen juxta correctionem *Zvvölf.* parari, si omninò velis. Vid. *Pharm. Aug. p. m.* 517.

Pulv. §. 4. Quid laudis mereatur *pulv. vitæ* Comitis de *Salburg* in *app. p. m.* 117. à *Birling. annex.* ipsemet judica. Longè concinniorem, *Salviâ* insignem, vino immersit *Plater. L. I. obs. p.* 219.

Sal. §. 5. *Sal cordiale Mynsicht. l. c. p.* 196. si dextrè conficiatur, quàm maximè valet:

℞. Rad. caryophyllat. buglofs. an. ℔ij. H. rorism. *salv.* meliss. an. ℔j. sem. ocymi caryophyll., cort. citr. an. ℔ß. fl. quinque cordial. tunic. an. ℥iv. M. & calcina, vase undique firmiter clausô, postea add. Ciner. cinam. ℥iij. & cardamom. & caryoph. an. ℥iß. croc. orient. macis an. ʒiij. extrah. è ciner. mixt. c. ▽ cordial. ⊖ pulcherrimum. dos. à ℈ß. ad ℈j. in aq. cordial.

Acetum. §. 6. Nec *acetum* ejus aromaticum suo privandum encomio *l. c. p.* 361. approbamus etiam *cucupham*, Comiti *Cucupha.* Mansfeldio à *Greg. Horst. L. III. obs.* 17. præscriptam. Binos *balsam. vitæ* *Balsam.* notavit *Schröder L. II. Pharmac. Med. Chym.*

Chym. c. 41. *p.* 157. *seqq.* & *epithema Mynsicht.l.a.p.*373.ac *Frid.Hofmann.* in *Thes.Pharmaceut.p.*34.

CAPUT VII.
DE USU SALVIÆ IN VULNERE PECTORIS, ET SANGUINE COAGULATO.

§. 1.

IMmiscuit *salviam* decocto suo Excell.D. *Sim. Schulz*, Amicus venerandus, optimo cum successu in gravissimo *pectoris vulnere*, quo de legi meretur *Cl.Bonet.L.II.Med. Sept.Sect. XXIV.c.*1.*p.m.*500.seq. Et ad præcautionem symptomatum vulnera concomitantium decerpit *salviam Gockelius* noster, Curiosorum *Alector*, Amicus & Collega pl. colendus, *Cons. Med. p.* 347. *Decoct.*

§. 2. Quamvis non semper, plerunque tamen, sanguis coagulatur *in pectore*, quem potenter dissolvit *salvia*. *Unguentum* Reginæ *viride* non aspernabimur, si cum *Zwölfero* dextrè præparaveris, *Ph. August. Cl. XVII.p.m.* 638. Egregium etiam *viride butyrum* potabile F.F. & multiplici experientiâ à nobis probatum: *Unguent.*

℞. *H. salv.* hyssop. prass. menth. beton. scolopendr. scab. cich. fœnic. meliss. veron. *Viride.*

veron. matrisylv. aquileg. rut. petrosel. millefol. cent. min. agrimon. arist. rot. plantag. c. toto an. Mij. but. majal. ℔viij. inf. herb. omnes recent. suo quamlibet collectionis tempore in butyro, stentque, donec omnes collegeris & infuderis, postea expr., Expres. coq. ad consumt. ▽sitatis. F. l.a. unguent.

Sanguinem coagulatum resolvit, dolores lenit, mucilaginem pulmonum demulcet, & expellit. *Schrod. L. II. Pharm. c.* 87. *p.* 310.

Obs. pract. §. 3. Juvenis rusticus *Wüllershusanus* nuper ex plaustro, fœno onusto, in pratum desiliens, altero die gravissimas dextri *lateris punctiones* sensit, cum crebriori *sputo cruento*. Præmissâ venæ sectione, aliisque, quæ ad rem utilia videbantur, tàm in- quàm externis, notabile profectò adjutorium pauperculo tulit *Viridis butyri* usus. *Alia.* Alius *Mihlanus*, quem *taurus* cornû feriebat, idem optato cum successu usurpavit. *Alia.* Alius ex vicina *Valle*, qui *equo* delapsus erat ebrius, eôdem feliciter *Alia.* sibi redditus. Puella, à scelesto milite *de ponte* in aquam dejecta, solâ V. S. & *butyrô* hoc servata est. Pluscula hujus rei experimenta in *Diariis* meis occu-

occurrunt, sed cui bono ea attexam? Prudenti igitur pauca!

CAPUT VIII.

DE USU SALVIÆ IN DOLORE MAMMARUM.

§. 1.

Puerpera *Lüchtringensis* sentiebat gravissimos & vix tolerabiles *mammarum* dolores, à veneficis [ut vulgus subitò retur] immissos. Suspicionem omnibus exemi, *mammas* saltem calidè fovendo sacculo, in quo ex ▽s. coxeram fl. cham. melilot. *fol. salv.* nob. & sem. hyoscyam. Omnis statim dolor miraculi instar evanuit. *Obs. pract.*

§. 2. Alia, Præfecti excubiarum, *Meyeri*, conjux, in exercitu Gloriosissimi olim Principis mei, Domini *Christophori Bernharti*, Episcopi Monasteriensis, &c. extra puerperium *similes* perpessa dolores, *eôdem* remediô faustè restituta est. *Alia.*

§. 3. Rusticus è *monte S. Jacobi*, Diæces. Corb. sub *dextra mamilla* intensissimis doloribus compunctus, suasû Parochi cujusdam, cui, ex relatione mulierecularum, εὐπόριστον meum innotuerat, foliis fl. cham. fol. hyoscyam, & *salv.* in lact. coct., & in saccul. expr., calide *Alia.*

lide

lide applic., ocyus ab omni cruciatu redemtus est.

In lactis redundantia. §. 4. Etiam ad *lactis redundantiam* valet *succ. salv.*, menth. petroselin. an. q. v.; si pannus in eo maceratus *mammis* imponatur. *Sennert. L. IV. Prax. P. III. Sect. 2. c. 2. p. m.* 519. & faustum hujus rei experimentum memini, nuper in paupercula *Isenacensi*, ante portam *Nicolaitanam*, factum.

Observ. §. 5. Militis cujusdam uxor, quam vulgò vocabant Schlössers Käth / *mammillarum inflammationem* valdè *dolorificam* hoc cataplasmate insigniter demulsit & pepulit:

℞. Farin. fabar. cui admisce herb. senecion., rad. althææ, & *fol. salv.* F. cataplasma.

Alia. Alia farinâ fagopyri, *fl. salv.* & malv. arboresc. idem præstitit.

Alia. §. 6. Alia in Saxonia inferiori exquisitissima *dextræ mammillæ* tormenta solis pomis putridis, foliis & floribus verbasci, *ac salviæ hortensis*, adjectô pugillô croci, brevissime profligavit.

Alia. Obstetrix ad Visurgim crebriori in usu habebat unguentum ex *oleo bufonum*, qui sub *salvia* habitantes M. Junio in aurora capti fuerant.

Alia. Alia fol. malv., *salv.* & flor. chamomill. vulg.,

in

vulg., in oleo communi coctos, calidè imponebat. Alia ex fimo ovino, *aq. salv.* & butyro caprino parabat unguentum. Alia puerperæ *stercus infantis* sui adhuc *fumans* cataplasmatis instar imposuit, internè verò dabat de seq. potiuncula: | *Alia.*

℞. *Fol. salv. hort.* Mj. fl. chamom. roman. P. ij. galang. min. cubeb. an. ʒj. croc. P. 1. Concis. & cont. include nodulo, superfunde vin. alb., & bibe singulis matutinis ℥iij.

Hoc sanè rugosa Vetula *summi secreti* instar custodiebat, quod tandem à filia ejus, meæ curæ tunc commissa, facilè obtinui; Lege & judica.

SECTIONIS II. PARS III.

De

USU SALVIÆ SPECIALI.

In

AFFECTIBUS INFIMI VENTRIS,

Cujus

MEMBRUM I.

DE

AFFECTIBUS VENTRICULI.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN FRIGIDIS VENTRICULI AFFECTIBUS.

§. 1.

Fab. Menenii.

On minùs ingenioſè, quam diſertè & venuſtè *Menenius Agrippa* diſcordes Romanos ad concordiam revocaturus, recitabat de diſſidio humanorum artuum cum *ventriculo* fabulam. Suâ curâ,

curâ; suô labore ac ministerio omnia ventri quæri: ipsum verò in medio quietum, nihil aliud, quàm datis voluptatibus frui, artus omnes clamabant, eique ulterius famulari pertinaciter negabant. *Livius Dec. I. Lib. 2. Val. Max. L. VIII. c. I. Flor. L. I. c.* 22. Cum verò omnia membra cum toto corpore ad extremam tabem venissent, apparuit sanè, ventris quoque haud segne ministerium esse, nec magis ali, quàm alere eum, reddentem in omnes corporis partes, hunc, quô vivimus vigemusque, divisum pariter in venas maturum confectô cibô sanguinem. Ut valet *ventriculus*; ita totum corpus. Qualis enim Rex, talis etiam grex. *Rex* autem *Ventriculus*, encomiô *Q. Ser: Sammoni c.* 17. *Stomachus Rex.*

Qui stomachum Regem *totius* corporis *esse*
contendunt, verâ niti ratione videntur.
Hujus enim validus firmat tenor omnia membra,
& contra ejusdem franguntur membra dolore.

Non mihi, sed *populo*, ajebat *Hadrianus*. Non *mihi*, sed *corpori*, infit *Ventriculus. Toti* enim inservit, dum cibum & potum, caloris innati & humoris fermen-

talis beneficio, in chylum, pro futura sanguinis generatione, commutat, commutatum ita ad intestina cum chylo ulteriùs perficiendo transmittit. Chylus autem ex intestinis per venas lacteas ad glandulas lumbares, inde ad subclavios ablegatur ramos, ut cum sanguine ad cor deferatur, & ibidem in sanguinem pariter mutetur. Suo autem officio Ventriculo exeunte, subtractâ sanguinis materiâ, totum demum corpus ad tabem venire necesse est; vel eôdem laborante, vitiosus elaboratur chylus, cujus error nec in secunda, nec tertia corrigitur concoctione, adeoque vitium hoc in omnes manat partes, totumque in consensum trahit. Πάντα tamen καλῶς, quod & vitiis stomachicis *Salvia* nostra citò, tutò & jucundè mederi non nesciat.

🜄 *stomach.* §. 2. Næ inter omnia simplicia *stomachica* eminet *Salvia*, ceu cupressus inter myricas. Aqua *Timœana l. c. p.* 400. est hæc:

℞. Rad. calam. aromat. ℥j. galang. zedoar. an. ʒvj. pimpinell. enul. an. ℥ß. fol. menth. meliss. an. Mij. Com. absinthi Mj. ft. tunic. ros. *salv.* an. Pij. Corr. citr. aurant. an. ℥ß. nuc. mosch. ʒj. cinam. acutiss. ℥iij. macer. ℥ß. piper. long. ʒij. caryoph. ʒvj. gran. paradis. ℈iv. cibebar.

bar.exemt.acinis℥iiij.medull.pan.siligin.℔iß.vini malvat.℔xij.stent in digestione per triduum,postea destill.

Mynsicht. Armament. Med. Chym. Sect. xix.p.m,307. dabit hanc: *Alia.*

℞. Galang.min.℥iß.caryoph.nuc.mosch. cinam. acut.Zingib. alb. mastich. el. rad. pimpinell. enul. camp. acor. aquat.an.℥j.menth.crisp.ʒvj.rorismar. *salv.* acut. absinth.an.℥ß. cardamom. utr. calam. arom. macis, piper. long. sem.ameos an.ʒiij.schænant.spic. ind. lign.aloës an.ʒij. M.& cont.macer. in Vin. malvat.℔viij. ▽ puleg.& melifs. an. ℔j. per xiv. dies, postea in MB destill. dosis à cochl.j. ad ij. vel iij., vel ab ℥ß. ad ℥ij.

Aliam, summè etiam utilem, præscripsit *Dorncreil. P. II. dispensat. c. x. p. m.* 41.aliam *Timaus in app. ad epist. p.* 446. a, *Alia.*

§. 3. Potio digerens, incidens & detergens *Cl.Horst.L.IV.obs.*1. talis: *Potio.*

℞. Squill. præp.℥iß. helen.ʒj. H. menth. *salv.* absinth. an. Mj. fl. chamom. P.1. sem.fœn.anis.an.ʒiß.galang.cinam.an. F.decoct.in s.q. vin. ad tertias Col.℔j. ℈j. qua de sum. quotidie bis, 3. hor. ante cibum, ℥iiiß. & cum oxymell. scyllit.℥ß. permisceant. fiatque continuatio per quatriduum.

§. 4. Nobilius & efficacius *stomachicum* in tota rep. medica vix invenies, quàm *elix. stomachale Mynsicht. l. a. p.* 270. In qualicunque enim ventriculi affectu frigido-humido ingens &incomparabile secretum est. Suprà modum stomachum cum intestinis confortat, & simul omnia membra refrigerata calefacit,& appetitum quàm bellè excitat.dos. cum ▽ Myns. stomach.seu menth.crisp. &c.à ℈ß. ad ℈j. Compositionem nolo transcribere,cùm in officinis passim prostet,ipseque *Mynsichtus* omnibus notissimus.Omnia autem verè ita esse, ut Nobilissimus Autor asserit,bonâ fide testor, divinas hujusElixirij vires multiplici experientiâ probans. Familiarissimum mihi est, exque voto mihi satisfecit semper, ut satis prædicare nesciam. Add. Alichsiro stomach. *Rolf. L.IV. Chym. S.II. c.9.* & Elixir *Frid. Hofmanni in Thes. Pharmaceut. p.59.*

Elect. §. 5. *Electuarium Cratonis L. IV. consil.64.p.*381. non solùm ventriculo, sed & hepati ac cordi, maximè proficuũm,& pro Illustrissimo quodam Principe præscriptum,hujus tenoris.

℞. Cons. ros.℥iij. fl. anth.℥ij. *salv.*℥ß. sp. arom. ros. compl.ʒiß.Cort. citr. condit.℥iij. caryoph. incis. ʒj. M. f. elect. dos.

dos. magnitud. castan. aliquoties in septimana.

§. 6. *Sacculum stomachalem* ita contexuit *Grüling.C.II.obs.67.* *Sacculus.*

℞. Absinth. meliss. menth. an.Mß.*salv.* rut. rorisinar. serpill. origan. an. P.ij. cal.arom.ʒij.nuc.mosch.n.1.caryoph. ʒß. sem.anis.fœnic.coriand. an.ʒj.rad. ireos fl.ʒß.incis.& cont.D.pro sacculo.

Alium dabit *C.VII.obs.56.*

Epithema.

§. 7. *Epithema stomachicum Cl. Zwölferi* in *append. ad Pharm. Reg. Class.xv.p.m.* 177. multis aliis palmam facit dubiam.

℞. H. recent. cal. arom. menth. crisp. absinth. rorismar. *salv.* an. ʒvj. cardamom. min. cinam. opt. caryoph. macis, N. mosch.piper. long. an. ʒij. bacc. laur. ℥ß. mastich. elect. styr. calam. an. ʒiij.

contunde diu multumque in mortario, post diluantur cum vino malvat. ℔iß. V. ℥iiij. Col. per linteum colatorium rarum, ut potiores specierum contusarum partes per illud transeant, liquor colat. & expres. petiâ quadruplâ in eo madefactâ regioni stomachi sæpius applicetur calidè. Cur verò hujusmodi epithema ex plantis recentibus conficiat, non

mirabitur, qui vim efficaciamque in plantis recentioribus longè majorem considerabit, quæ licet non singulis anni temporibus germinare soleant, nihilominus hæc ipsa epithemata [quæ, pro quolibet infirmo, æquè verno, æstivo, ac autumnali tempore sigillatim parari possunt,] urgente necessitate sat diu in cellariis incorruptè asservari queunt, si, uti moris est, in succis herbarum conservandis, vitris strictioris orificii imponantur, & oleô superfusô ab aëre præserventur.

Ol. §. 8. *Oleum stomachicum* compositum laudati *Zwölferi l.cit.p.m.*181. tùm externo, tùm interno usui saluberrimè destinatum, magni sanè ponderis.

℞. Olei olivar. recent. ℔ij. cui immerge minutim concis. absinth. nostr. menth. crisp. odorif. an. recent. ℥v. rorismar. *salv.* an. recent. ℥iij. calam. arom. recent. ℥iiiß. bacc. laur. ℥ij. junip. ℥j. caryoph. ℨß. styr. calam. ℥j.

Factâ digestione sufficiente ebulliant parum in alemb. vitreo, suô capitellô munitô, ut humiditas, quæ transit, reaffundi possit residuo, coletur tandem oleum, dum omnia refrixerint, speciesque exprimanr., expresso, colato; & à residentia, postquam aliquamdiu quietè stete-

steterint, separato vel decantato & add., ac in eo liquefac

Mastich. elect. ℥iij. ol. nuc. mosch. expr. ℥iß. M. leni in calore, ut f. oleum.

§. 9. *Ungnentum stomachale* à Reverendissimo ac Illustrissimo Episcopo & Principe Genevensi, D. *Francisco de Salis*, communicatum dedit *Birling*. in *append. ad. C. I. advers. Curios. p. m.* 133. Ego enim, ob nimiam prolixitatem, transcribere nolui. *Unguent.*

§. 10. Civis quidam de humido & frigido Ventriculo valde conquerens, seq. elect. faustè & brevî restitutus est. *Obs. pract.*

℞. Myrob. chebul. cond. ℥ß. agar. rec. trochisc. ℈j. troch. alhand. gr. xv. croc. ♂tis aper. ℈ß. sp. diambr. ʒj. sal. absinth. *salv.* an. gr. xij. c. syr. acet. citr. s. q. f. elect.

Idem præscripsi *Baronissæ ab Hellen*, felici cum successu. Dos. quantitas cochl. mediocris. Commendavi pluribus, & singulis optimè profuit.

§. 11. Alius imbecillitate Ventriculi & flatibus multo cum phlegmate, distentus, & miserè cruciatus, summo cum emolumento seq. usus est aquâ.

℞. H. serpill. cum flor. Mj. fl. cham. rom. cent. min. fol. menth. crisp. *salv. acut.* an. Miß. bacc. laur. excort. junip. an. ʒj. calam.

calam. arom. ℥iß. Rad. Zedoar. gal. min. flav. cort. aurant. ficc. an. ℥j. fem. cumin. anis. fœn. carv. an. ℥iiß. concis. & cont. inf. in vin. rhen. ℔iij. per quinque ρ fœpius interim agitando, postea destilla f.a. Dof. cochl. iij.

Addidit ipfe *pulv. ftomach. domeft. Rolfincii in Med. Comment. Special. L. IX.* S.I.c.1. *p.* 736. & 741.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN DOLORE VENTRICULI ET ANOREXIA.

§. 1.

Saccul. DOlori *Ventriculi* à flatu, tunicas ejus divellente, injectô clystere, cum *Laz. River. L. IV. Prax. c. x. p. m.* 120. tutò admovebis fotum fequ.

℞. Rad. cyperi, galang. calam. arom. an. ℥j. fol. menth. puleg. hyffop. origan. majoran. *falv.* an. Mj. fem. anis. fœnic. carv. dauci, bacc. laur. an. ℥ß. fl. chamom. melilot. anth. lavend. an. P. 1. Cont. & confcis. includ. duob. faccul. qui bulliant in vin. generos., dein expreffi ventriculo & toti ventri alternatim admoveantur.

Aq. ftomach. §. 2. *Anorexiæ* fubvenient binæ hæ aquæ ftomachicæ, à *Grüling. L. III. Prax. P. I. c. xi.* annotatæ, quarum pofterior,

ejus

ejus encomio & experientiâ, valde efficax ad ventriculum calefaciendum, nauseam, vomitum, appetitum dejectum, confortandum hepar & lienem, omnesque cachexias. Et est talis:

℞. Cinam. elect. ℥iß. Rad. calam. arom. ℥ij. caryoph. macer. an. ʒiiß. Zingib. ʒj. cubeb. cardamom. an. ʒij. *H. salv.* menth. beton. absinth. majoran. ambros. meliss. hyssop. an. Mj. fl. lavend. ros. an. P. ij. sem. anis. fœnic. coriand. an. ʒj. incis. & cont. superfund. s. q. vin. rhen., stent in loco calid. per 3. ⅌ ut digerantur, deinde l. a. destilla.

§. 3. *Apozema* incidens & expellens *River. L. IV. Prax. c.* 1. hoc: *Apozema.*

℞. Rad. acor. vulg. cyperi cal. arom. an. ʒj. cort. citr. sicc. rad. sarsaparill. an. ʒvj. sem citr. anis. an. ʒiij. senn. mund. ℥ij. epithym. fol. absinth. pont. menth. majoran. chamædr. chamæp. an. Mj. cartham. cont. ℥j. agar. troch. ʒiij. *fl. salv.* anth. lavend. an. P. 1. Coq. ad ℔iß. in aq. dissolv. syr. de absinth. pont. cond. cort. citr. an. ℥ij. f. apozema clar. & aromat. pauco cinam. & pulv. elect. arom. ros. pro iv. dos. matutin.

In quarum prima & ultima dissolvi possunt, ad uberiorem purgationem, elect. de citro solut. ʒiij. cum rhabarb. pulverisat. ℈j.

Pulv. §. 4. Pulvis *Grülingianus hic L. III. Med. Pract. c. xi. p. m. 234.*

℞. Cinam. ℥ij. galang. caryoph. N. mosch. macis, Zingib. Zedoar. mastich. an. ʒiij. *fol. salv.* sem. anis. fœnic. rut. carv. an. ʒiiß. Rad. pimpinell. glycirrhiz. oliban. an. ʒij. sacch. cand. alb. ℥iiß. f. pulv. dos. à ʒß. ad ʒj.

In bulimo. *Sacculos ejusd. vid. l. c. & C. vi. obs. 61.* vel utere *Riveriano* §. 1. præscripto. Contrà in *nimia ventriculi appetentia* commendatur *vinum Salviæ.*

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN RACHITIDE.

§. 1.

Rachitides Anglorum affectus est, ex inæquali succi nutritij distributione ortus, ob cujus defectum, vel superabundantiam, partes aliæ nutrimento privatæ marcescunt & macrescunt; aliæ verò plus satis nutritæ in molem justô majorem augentur. In hoc affectu [quem hûc transstulimus] conducunt hæ *rotulæ*:

Rotulæ. ℞. Rad. osmund. regal. ʒiß. pæon. mar. flav. aurant. cond. ʒiij. lign. santal. citr. sem. nasturt. aquat. an. ℈j. sacch. q. s. in ▽ osmund. regal. solut. f. rotul. vel tabul. pond. ʒj. sumat infans bis in die ʒß. vel ʒj. superbibendo ▽ seq.

℞.

℞. Rad. ari, pœon. mar. osmund. regal., vel filic. mar. an.℥iiii. *fol. salv*. beton. nast. aquat. beccab. veron. mar. hepat. summit. abiet. an. Miij. jugland. virid. ℔ß. Milleped. lot. ℥iij. castor. ℥j.

Incis. & cont. affund. seri lact. ex vin. alb. parat. ℔vj., destill. communi destillatorio liquor totus. Misc. Dos. ℥j. ad ℥ij. bis in die.

§. 2. Unguentum *Dolæanum* intus & extra usurpandum, quô nuper puerum 3. annorum curavit, hoc est: *Ungent.*

℞. Fol. osmund. regal. virent. [i.e. filic. maris] Mvj. *salv*. rub. anagallid. an. Mj. fol. laur. major. rorismar. an. Miß. succ. herb. cardiac. & becab. ac nasturt. aquat. nec non trif. fibr. an. ℥j. bacc. junip. ℥j.

Concis. omnia minut. contund. in mortar. lign. vel marmor. c. ℔vj. butyr. majal. non salit., dein macerent. dies 14. tum paulatim liquescant in MB. & cùm fermentescere incipit F. express. & unguent. S. ad usum.

Excell. *D. D. Dolæus L. vi. Encyclop. Med. c. xiii. p.* 1033.

§. 3. In eodem affectu laudat Celeberrimus Vir hoc decoct. pag. seq. *Decoct.*

℞. Rad. osmund. regal. ℥iij. fol. beton. *salv*. rorismar. majoran. nast. aquat. an.

an. Mj. fl. chamomill. melilot. samb. an. P. 1. bacc. laur. junip. an. ℥ß. coq. in s. q. ▽ font. ad ℔ij. add. vin. alb., vel ▽ vit. vulg. ℔j. Col. S. usui.

Unguent. §. 4. Unguentum Cl. *Majovij* in eodem affectû hoc:

℞. Fol. samb. majoran. rorisinar. laur. *salv.* beton. summit. lavend. an. Mij. bacc. laur. junip. an. ℥j. M. incis. & contus. inde vas. idoneo cum butyr. majal. vel recent. non salit. ℔iij. & ▽ vit. ℔ß. coq. lent. △ ad ▽ vit. consumtion., Express. adhuc calid. add. ol. nuc. myristic. per express. ℥ß. bals. peruvian. ℥j. f. unguent.

Locô butyr. majal. substitue medull. bovin. seu sev. cervin., & ol. lumbric. vel vulpin. an. ℔iß. *D. Dolaus loc. citat.*

CAPUT IV.
DE USU SALVIÆ IN SINGULTU.

EPiphanius Ferdinandus *hist. xxvij.* per DEUM testatur, *singultum in febribus malignis*, tanquam *characterem* summe *exitialem*, sibi esse observatum. Et sic revera est. Referam tamen ex sterili mea praxi tria exempla, mihi sanè notanda. *Observ. pract.* *Melchior* Suthof coquus aulicus Gvelferbyti, annô 1684. tempore autumnali, ardentissimâ febri

cor-

correptus, cum gravissimis symptomatibus, è quibus princeps ferè *singultus continuus*, ad *triduum*, & ultrà perseverans, nullique, etiam probatissimo, remedio tantillùm cedens. Contraxerat sibi hunc à nimio usû succi, ex fol. sempervivi expresi. Tandem cùm omnia viderentur conclamata, ipseque per totam urbem pro mortuo haberetur, levi hoc remediô domesticô, à lethali malo bonum Virum liberavimus:

℞. Fol. card. bened. absinth. cent. min. an. Miij. *Salv. nobil.* Mij. bacc. junip. ℥ij. sem. anis. ℥j. Incis. & cont. d. pro saccul. stomach. coq. in ▽ s., expresf. applic. calid. crebriùs id repetendo.

§. 2. *Susanna* Völckerin / extra muros urbis habitans, febri malignâ *lethaliter* decumbens, *singultû* inprimis *triduanô*, & sudoribus frigidis molestabatur maximè. Commodè autem incidit mihi adhuc sacculus *Süthofianus*. Itaque ut nihil in paupercula intentatum relinquerem, subitò præscriptas herbas colligi jussi. Quæ cum dictô modô applicarentur, cessavit *singultus* eâpse nocte, desiêre sudores frigidi, ipsaque sensim integrè sibi reddita, ut ipsa adhuc fatebitur cum domesticis. *Alia.*

§. 3. *Henricus Andreæ*, Civis & Pistor *Alia.*

ſtor *Iſnacenſis*, in platéa *Georgiana* habitans, Menſ. Mart. hujus anni febre maligna, per urbem graſſante ; etiam correptus, conſulit ſtudioſum quendam. Qui, quod potuit, fecit. Ipsô *Gregorij* die, qui erat XII. ejus menſis, morbi autem ſeptimus, circa meridiem ſubitò vocor. Advolo : ſed ecce ! triſte visû, domeſtici cum Pl. Reverendo Domino *Joh. Ludov. Gümbrachtio*, Superint. Saxo-Iſnacenſi Generali, Viro ut Zeloſo, ſic Religioſo, Fautore & Amico meo pl. honorando, in terram proſtrati ; manantibus genis pro ſalute animæ decumbentis preces ad DEUM fundebant, ipſe verò ἄφωνος jacebat inſtar trunci. Vera dico ; omnes defecerant ſenſus. Oculi adhuc quidem aperti, ſed rigidi, concavi, & immoti. Ne ſignum quidem, vel nutû aliôve modo, edere poterat amplius. Manus adhuc movebat interdum, ut floccos legeret, quod laudatus Dn. Superintendens, unà cum domeſticis, bonâ fide teſtabitur fuſiùs. Cum quo etiam re infectâ diſceſſi, inunctis tamen carpis balſamô quôdam penetrantiſſimô, quod Doctori meo Sorano, Exercitatiſſimo *Cortnumio*, Regio ibidem Profeſſori, adhuc debeo. Circa veſperum potiunculam propinavi ex mere cordialibus & confortantibus, quæ

tamen

tamen malignitati simul erant inimica. Quievit. Alterô die summô mane compono eum ad sudorem, leviorem quidem, at certè saluberrimum. Siquidem *nonus* dies, quem omnes formidabant, totô morbi tempore ipsi *optimus* fuit. Intra octiduum cum regimine diætæ dimisi eum in pace. Nulla posthac secuta est *crisis*, quam etiam Natura non facit, nisi quando vel ex *conniventia*, vel *ignorantia*, seu *malitia* Medici, statis diebus totum onus bajulat. Ego sanè, monente *Helmontio L. de febrib. c. xi.* §. 18. ante *crisin* semper studui morbum superare, sin secus egero, dic sodes, quid Medicæ artis auxilio adscribere velis? Cumque *singultire* aliquando cœpisset, subitò sacculum meum ventri jussi imponi, magno cum successû. Scilicet *Natura paucis contenta* simplicibus gaudet, *& sæpe unicâ* herbulâ appropriatâ *morbus* citiùs & tardiùs *profligabitur, quàm* prodigiosis istis *compositionibus*, ait *Frid. Hofmannus L. I. M. M. c.* 4. *p.* 23. Ego interim cum veterano *Hofmanno* Aldorfino in *præfat. in mater. officinal. c. f.* rogo Te, quisquis es, bonæ mentis vel *Medicus*, vel *Pharmaceuta*, vel *Chirurgus*, confide post Deum *conscientiæ* tuæ, quæ per *Hippocratem* [VI. *Epidem. Sect.* 2. *text.* 50.]

Monitum pro medicis.

præcipit tibi, morbis *non obesse*, si *prodesse* nequeas. Ego à tyrocinio Artis meæ quotidiè cum timore: *Domine, quibus non dederis* ut *sim* remedio, da *saltem*, ut *sim* levamini, *sim* solamini, *nulli* pernitiosus, *omnibus* utilis. *Da mihi* animi firmitatem, *ne desperem*, *posse* curari *morbum*, *si non* abs me, à te *tamen*, *ô Salus hominum*! *Plerique* Medici [ait *Hippocrat. Lib. de veteri Medicin.*] eadem, quæ *mali navium gubernatores* admittere mihi videntur. Illi enim cùm in *tranquilitate gubernantes delinquunt*, nemo eos *delinquere* animadvertit. Quòd si verò *vehemens ventus*, aut *tempestas* illos oppresserit, tunc *omnibus* manifestè constat, navem *eorum imperitiâ* & *culpâ* fuisse perditam. Ad hunc sanè modum *mali Medici*, quando homines nihil *grave patientes* curant, in quibus vel *gravissimi errores* commissi, non *magnam* tamen *noxam* inferunt. Sunt autem multi hujusmodi morbi, ac *longè frequentiores*, quàm ij, qui *cum periculo* conjuncti sunt. In talibus, inquam, delinquentes *idiotis* & *plebejis* manifesti non fiunt. Ubi verò in *magnum*, *vehementem* ac *periculosum morbum inciderint*, tunc ipsorum ars & *errores omnibus* sunt in conspicuo. Utinam, & millies ô

Etiam

ut ina miselli isti homunciones saperent, intelligerent, & novissima providerent! *Deut.xxxii.29.* Quantum enim *lucellum* cum *jactura* animæ? *Matth.xvi.26.* Adde, si placet, *D. Lentilii*, Phys. *Nordlingens.* Curiosor. *Oribasii, observat. cum Scholio Dec. II Eph. nostr. ann. IV. n.* 156. *p.* 292. *seq.* & Excell. D.D. *Haunemanni*, Curiosorum *Nestoris II.* Amici honorarissimi, *observ.* 118. *in Dec. II. Eph. nostr. ann. V.*

MEMBRUM II.
DE AFFECTIBUS INTESTINORUM.

CAPUT I.
DE USU SALVIÆ IN HERNIA INTESTINALI, ET PROCIDENTIA ANI.

§. I.

IN *hernia intestinali* sequens præscribit *electuarium Cl. Sennerti. L. III. Prax. P. II. Sect. I. p. m.* 27. ℞. Cons. ros. rubr. ℥ij. symphit. maj. herniar. tormentill. acor. palustr. an. ℥j. *Cons. salv.* ℥ß. cinamom. ℥ij. f. c. s. q. syr. myrtill., vel corall. electuar. *Electuar.*

Quo de aliquid manè sumatur, superbibendo haustul. vin. malvat., seu alius convenientis liquoris. Ego in curatione Viri religiosi olim hoc:

Aliud. ℞. Cons. ros. rub. antiq. ℥iß. consol. maj. ℥j. R. tormentill. cichor. an. condit. ℥ß. *fl. salv.* cons. ℥ß. f. c. syr. plantag. elect.

§. 2. *Fotum* ita coxit *Crato L. VII. cas.* 14. *p. m.* 67.

Fotus. ℞. Origan.. *salv.* dictamni an. Miß. absinth. ros. rub. burs. past. an. Mj. ▽ opt. ℔x. sem. anis. fœnic. cumin. an. ℥ij. coq. ad tertias. Colet.

Alium in *hernia umbilicali* dabit *Sennert. l. c. P. X. c.* 2. *p.* 981. *Decoctum* *Decoct.* *Grülingianum* hoc: *C. VII. obs.* 98.

℞. H. Sanicul. *salv.* herniar. hepat. nob. polygan. plantag. an. Mß. pyrolæ P. iij. rad. symphit. maj. ℥ß. bardan. tormentill. pentaphyll. an. ʒiij. sem. perfoliat. ʒij. coriand. ppt. ʒiij. coq. in s. q. vin. & ▽ chalyb. ad ℔ij. ℞. Colat. edulcor. sacch. alb. ad gratiam, adde syrup. myrtin. ℥iß. M.

§. 3. Ad *ani procidentiam* specifice commendatur *salvia* à *Sebizio T. I. specul. Med. Pract. P. IV. Sect.* 2. *c.* 7. Hinc *Dion. Fontanus*, Doct. Montispessulan., *L. III. de morb. int. curat. c.* 15. *p. m.* 233. seq. habet decoctum pro fotu: ℞.

℞. Primul. ver. *salv.* chamomill. balaust. gallar. rhois obsonior. fl. & fol. verbasci, cort. querc. fol. pini an. Mis. mespilor. Mj. coq. in ▽ chalybeat. & vino adstringent. **Fotus.**

Quô calidè lavetur anus prolapsa, aspersô tamen pulvere conveniente & stringente, quem ibidem subtexuit.

§. 4. Puer triennis *exitu ani* laborans, inter alia hoc *balneô* insigni cum successu usus est. **Obs. pract.**

℞. *Fol. salv. cum flor.* meliss. laur. an. Miij. rad. cynogloss. ℥ij. coq. in aq. pro balneo, in quo crebriùs chalybs extinguatur.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN COLICA.

§. 1.

Essentia carminativa D.D. *Michaëlis salv.* fl. condecorata, & à *Birlingio* nostro communicata in *append.* ad *C.I. advers. Curios. p. 66.* hæc est:

℞. Fl. chamomill. Miij. lavend. Mis. ros. hyperic. verben. sambuc. prim. ver. *salv.* H. chamædr. chamæp. majoran. rorismar. serpill. puleg. an. Mj. rad. imperat. enul. angelic. an. ℥iiij. ireos flor. ℥ij. bacc. junip. ℔j. laur. ℥iij. f. l. a. species ad essent. carminativ. **Essentia.**

Clyst. §. 2. Clysma optimi *Toneri* tale : *L. III. obs.* 5.

℞. H. malv. alth. mercur. p arietar. an. Mj. beton. anth. *salv.* an. Mß. fl. chamomill. melilot. aneth. an. P. j. sem. anis. fœn. carv. an. ʒij. lin. ʒiij. coq. ad. med. in Colat. ℥x. dissolv. elect. diacathol. ʒvj. diaphæn. ros. Mesv. an. ʒiij. mell. anthos. ℥j. ol. chamom. amygd. d. an. ℥iß. vitell. ov. n. 1. sal. parum, f. clyst.

Alius. Ego *Reverendissimo* cuidam hoc præscripsi:

℞. *Fol. salv.* acut. mercurial. malv. c. tot. rut. n. Mj. *fl. salv.* cent. min. chamom. samb. melilot. an. Pij. R. alth. ʒvj. sem. anis. aneth. carv. an. ʒij. bacc. junip. ℥j. laur. ʒiß. coq. in ▽ f. Col. ℞. ℔j. cui admisce bened. laxat. ℥j. elect. hier. simpl. ʒij. & chamom. laur. an. ʒiij. sal. gemm. ʒj. M.

Obs. pract. §. 3. *Nobilis* Matrona, à multis annis *colicô* cruciatu miserè afflicta, nunc, beneficiô vini medicati, quod ex baccis junip. & lauri, *fol. salv.* & rorismarini, rad. bryon. & helen., nec non. fl. chamomill. vulg. sibi paravit, benè vivit. Vocor nu-

Alia. per ad Nobiliss. & strenuum Dominum *Joh. Ernestum*, ab Hanstein / Equitum Magistrum, exquisitissimis doloribus, mox calculum, jam *colicam*, mentienti-

bus,

bus, excruciatum, quos sacculô fol. hyoscyam., chamomill. *salv.*, bacc. junip. &c. repletô, inque lacte coctô, & sic loco dolenti impositô, brevi sedavimus; humoribus peccantibus postea seq. potione feliciter expulsis.

℞. Rad. cich. ℥ß. passul. min. ℥j. tamarind. ℥vj. f. senn. s. st. ℥ß. agar. troch. ℈iv. rhab. el. ʒij. incis. & cont. coq. in aq. s. Col. admisc. syr. ros. sol. viol. laxat. cich. c. rhab. an. ℥j. fumar. compos. ʒx. cryst. ♀ gr. xij. Mag. jalap. ℈ß. pulv. rad. jalapp. ℈j. *sal. salv.* gr. xij. M. Dos. cochl. 5. aut sex, optimo cum successû. **Potio.**

§. 4. Vetulæ *Schönaviensi*, in summis angustiis & tormentis nuper constitutæ, bono cum effectu dedi in aq. carmin at. Dorncreilii ☍ *stillat salv.* gt. iiij. & ☍ citr. gt. V., præmisso tamen clystere, nec aliis neglectis. **Obs. alia.** Juvenem *Stedtfeldensem* pudendum tauri [quo de summus *Bartholinus* C. *VI. hist.* 50.] ad ʒj. in decoct. *rut.* & *salv.* datum, etiam ex voto restituit. **Alia.** Radix imperatoriæ, quâvis formâ usurpata, vel cum sp. vini, seu aq. Veronic., aut chamomill., seu decoct. fœnicul., *carv. salv.* &c. multis pauperculis eximiè profuit. Nobilis quidam *Saxo* summi arcani instar habebat *cor alandæ cristatæ*, à ʒj. ad ℈iv. in decoct., vel aqua,

 salv.

salv. chamomill. & verbasci datum, quô multos se curâsse affirmabat, idque testabantur alii fide digni.

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN FLUXU ET CONSTIPATIONE ALVI.

§. 1.

Conf. stiptica. INternè cuidam *fluxu* hoc, ex rheumatismo orto, *Forest. L. XXII. obs.* 19. imperavit *Cons. salv.* beton. ros. &c. *Mynsicht. Sect. XIII. Armam. Med. Chym. p.* 227. *confectionem* suam *stipticam* pro mirabili experimento venditat à ʒj. ad ℥ß. ex vino generoso jejuno stomacho sumendam. Vires ejus mihi nondum experiri licuit. *Balsam.* verò ejus *stipticum l. a. p.* 478. descriptum experientiâ firmati commendabimus, & est tale: *Balsam. stiptic.*

℞. Empl. stiptic. nostr. [lib. alleg. p. 504.] ℥iiij. ⅋ vitell. ovor. q. s. f. l. a. balsam, cui add ⅋ caryoph. nuc. mosch. *salv.* an. q. s. M.

Observ. §. 2. Amplissimus & Consultissimus Dominus *Hermannus* Schmiedt/ Civis & quondam condiscipulus meus, tunc LL. Candid., nunc U. I. L. & Syndic. *Sangershusanus*, ex Gallia in Reg. & Equestr. Acad. *Soran.* in Insula Danorum Sælandia,

dia, anno 1664. redux, ex diuturna & pertinacissima *alvi constipatione*, quæ in decimum usque diem perseverârat, gravissimam sibi contraxerat febrim; sed ab Hospite & Doctore meo *Corthummio* unicô haustû purgante ex voto restitutus;

℞. Rad. cichor. taraxic. elleb. n. ritè præp. an. ℥ij. H. fumar. cuscut. cap. ♀is *fol. salv.* acut. an. M℞. f. senn. s. st. ℥vj. sem. fœnic. ℥j. coq. l. a. in s. q. ▽. s. ℞. Colat. ℥iij. in quib. dissolv. Mann. calabrin. syr. ros. sol. an. ℥j. elect. de succ. ros. ℥ß. M. & D.

§. 3. Rectè igitur contrà alvi constipationem specialiter commendat *pulverem salviæ*, cum axungia porcina mixt., & ad avellanæ magnitudinem umbilico impositum, Excellentiss. D. D. *Frideric. Hofmann. Meth. Med. L. I. cap. xix. p. 329.* cujus experientiâ fretus, sæpè cum successu in infantibus adhibui. *Alia.*

§. 4. *Bartholomæus* Baumbicker / ex largiori esu cerasorum, prunorum, & hujusmodi fructuum, in perniciosam lapsus *diarrhœam*, solô vinô absinth., cui rhab. opt. imposuerat, & factâ ebullitione, manè seròque ℥iv. [addit. miv. cydonior., & ∾ mastich.] calidè sumserat,

brevi restitutus est. Potus ceterùm ordinarius erat *Vinum*, quo valdè delectabatur, *Salviatum*, in quo fol. *quercûs* ebullierant.

Alia. § 5. Alius XXIII. annorum, *diuturnô alvi fluxû*, ad extremam usque tabem pervenerat, cui barbitonsor ex vicinia sequentem dedit Potum:

℞. Fol. asari ʒj. aq. menth. crisp. *salv.* absinth. an. ℥j. M.

Quô sumto, largiter sudavit, & crebriùs vomuit, tertiô die prodibat in publicum. Virum novi religiosum, Amicum honorandum, qui quoties *carnem* *Alia.* *vervecinam* pinguiusculam assamque, cui *Salvia* addita, comedit, toties egregiè purgatur, non secus, ac si fortius quoddam catharticum sumsisset. Aliam contrà novi *puellam*, quæ ad intuitum *Alia.* *Salviæ* levi aliquô deliquiô corripitur.

CAPUT IV.

DE USU SALVIÆ IN NECANDIS ET EXPELLENDIS VERMIBUS.

§. 1.

Oleum. Oleum tale, quod etiam contrà *ischuriam* & *hydropem* eximium est, FF. S. *Justinæ* Patav. Ord. Bened., si tempora, nares, larynx, præcordia, pulsus & umbilicus eô inungantur, brevi

brevî stupendas operationes edere dicitur. Vide sis illud in *append. Birling.p.* 50. vel apud *Bartholin. C.VI. Hist.* 67. Sufficiat nobis, quòd *Salviâ* augeatur.

§. 2. Ego sane, quod sincerè fateor, in omnibus fere remediorum formulis, *vermibus* oppositis, studiose immisceo *Salviam*, nec sine successu. Si enim *alexipharmaca*, seu *bezoardica*, censurâ acutissimi D. *Haubtmanni in epist. ad Athanas. Kircher*, nil aliud sunt, quam remedia *vermibus* infensissima, & à quibus horum natura omnimodè abhorret, *Salvia* verò inter *alexipharmaca* meritò triumphat, utique *vermibus* etiam animosè resistet. *Obs.*

§. 3. Juvenis quidam *vagos hypochondriorum totiusque abdominis dolores lancinantes* sentiens, nescio cujus consiliô sumsit Vinum *salviatum*, longô crassoque *verme* rejectô. Meam postea exposcens operam, obtinuit aliud vinum medicatum, immersa æquâ *Salvia* quantitate. Quô sumtô plures excrevit *vermes*, cum multa pituita. *Alia.*

§. 4. Puella xv. annorum quatuor abhinc annis febre erraticâ, torminibus ventris ejusque insigni distensione, & quæ princeps querela, *horrendô pedum tumore* diu afflicta, ut ægerrimè [ob ni- *Alia.*

miam

miam pedum gravitatem] per hypocaustum, etiam manu ducta, ambulare quiret, solo hôc remediô intra biduum integrè convaluit.

℞. *Decoct. salv.* ℥iij. sp. diat. c. rhab. ℈j. ☿. dulc. ℈ß. mag. jalapp. gr. iij. M.

Ejecit LXXXIII. *vermes*, quos inter plerique *pilosi*, & *quadrupedes*.

Alia. §. 5. Rusticus puer in vicinia miris *symptomatibus* & *convulsionibus* vexatus, solô ptarmicô, etiam *Salviæ* foliis conspicuô, per nares diversos expulit *vermes*, jam optime valens. *Eberhard Casparus* Dattler/ diu pro *nephritico* habitus, longiori tandem *lumbrico* ejectô, sibi redditus est.

Alia. Hunc verò operâ *theriacæ Augustanæ* [quam *Salvia* nostra coronat] expulerat, ut ex ore ejus habeo.

Alia. Generosissimus puellus, XI. ferè annorum, corripiebatur *duplici tertianâ cum vermibus epidemia*, ob austrinam imbribus & procellis infestantem canicularium constitutionem, æstus erat mordax ad tactum & igneus: Pulsus magnus & celer. Dolor capitis gravissimus, tumor superciliorum, sitis molestissima, &c. Cum in declinatione paroxysmi sudores non satis erumperent, proliciebantur hôc haustû.

℞. Aq. card. ben. è succ. destillat. ℥iij.

Ther.

Ther. *auct. à Roman. & Bonon.* ℈ij. M. F. H.

Quem optimè tulit. Sumsit porrò seq. haustulum:

℞. Gumm. gott. el. gr. ix. syr. ros. solut. ℥ß. sp. ⊕li. gt. iij. aq. cinam. & endiv. an. ℥j. M.

Quo bis evomuit, & sexies κάτω rejecit multa mucosa & biliosa, simulque *lumbricum caudâ bifidâ, capite nigerrimô, un. & dimid. ulnarum*, puerô in integrum restitutô. Plura dabimus in *Nosograph.* nostra *Verminosa.*

MEMBRUM III. DE AFFECTIBUS HEPATIS.

CAPUT I. DE USU SALVIÆ IN OBSTRUCTIONE HEPATIS ET CACHEXIA.

§. 1.

Hic scopo fideliter famulabitur *aqua epatica Timæana in append. ad cas. med. p. m.* 401. dextre confecta: ℞. Rad. cost. ægypt. curcum. an. ℥j. fœnic. gramin. asparag. rhapont. *Aqua.*

pont. cal. arom. an. ℥ß. H. absinth. utr. veron. agrimon. eupator. fumar. cent. min. an. Miß. *fl. salv.* tunic. epat. ros. rub. an. Mj. sem. fœn. card. ben. an. ʒij. cort. fraxin. ʒvj. cinam acut. ℥iij. passul. minor. ℔ß. epat. lup. præp. ℥iiij. incis. & conquassat. aff. vin. absinth. & helenit. an. ℔vj. ▽ agrimon. veron. an. ℔j. macerent. per 3. p postea l. a. destill.

Alia. Adde, si placet ▽ *hepat. Schonbornneri in Manual. Pract. p.* 148. & aliam *Timæi in append.* ad *epist. p.* 446. quæ hæc:

℞. Fl. epat. nobil. Miiij. samb. lupul. *salv.* cent. m. an. Mij. aff. vin. rhen. absinthit. q. s. macerent. in loc. tepid. per hor. vij. tunc destilla.

Vinum. §. 2. *Sacculum* pro *vino* medicato conficit *Excell. D. D. Gockel. Consil. XII. p.* 156.

℞. H. absinth. card. ben. cent. min. hepat. scolpendr. agrimon. *salv.* nob. cap. ♀ an. Mß. Rad. 5. aperient. maj. an. ʒj. fœnic. asar. aspatag. cichor. tarax. caryophyllat. an. ℥ß. rhab. ver. ℥ß. f. senn. s. st. ℥iß. cort. tamarisc. med. fraxin. bacc. laur. juniper. an. ʒij. cinam. el. ʒj. macis ℈j. crem. ♀ ʒij. sem. anis. fœnic. an. ℈j. M. & incis. ac cont. D. ad saccul. ex sind. alb. & f. infus. cum 2. ℔ vini.

Alium

Alium dabit *Grüling. C.VI. obs.* 84. & *C. VII. obs.* 83.

§. 3. *Elixir vitæ* minus *Quercetani* apud *Schröder L. II. Med. Chym. c.* 52. specificum est ad omnes cachexias, stomachi, capitisque imbecillitates, & fit ita: *Elix.*

℞. Rad. gentian. cent. min. an. ℥iij. galang. cinam. macis, caryoph. an. ℥j. *fl. salv.* rorism. an. P. ij. vin. alb. generos. ℔vj. macerent. in MB. ρσ viij. dein expr. fort. & destill. per ⚹ in ciner. ad siccit. Residuæ materiæ extrah. Ram c. ▽ illa destill. s. a. postea inciner. materias reliquas, & elice Sal c. ▽ card. ben. [seu fontan.] quod inspissatum & purificat. add. Ræ superiori, & circula.

§. 4. Elect. quoque *Grülingi* bonæ monetæ *C. VI. obs.* 84. *Elect.*

℞. Cons. meliss. absinth. *salv.* an. ℥iß. ros. ℥iij. cond. cord. arant. ℥ß. & citr. ℥iij. R. eryng. condit. ℥vj. & enul. cond. ℥iij. sp. arom. ros. ℥ij. Zingib. condit. ℥iiß. cal. aromat. cond. ℥ij. syr. cort. arant. q. s. f. elect.

§. 5. *Fotus* pro pedibus esto talis: *Fotus.*

℞. H. menth. thym. puleg. hyssop. origan. rut. meliss. serpill. rosm. *salv.* hyper. lavend. majoran. an. Mj. fl. chamom. samb.

famb. spic, stæch. ros. rubr. melilot. an. Mj. scob. lig. junip. guajac. an. ℥ij. Rad. pyrethr. ebul. an. ℥j. bacc. laur. junip. an. ℥ij. sal. commun. ℔ß. nitr. ℥ij. ♀. ℥iij. ⊕ crud. ℔ß. divid. in 4. part. æqu. S. herb. pro fomento. *Gokel.* Alium

Alius. vid. apud *Eund. l. c. p.* 160.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN HYDROPE.

§. 1.

Cerevisia. IN *ascite*, ex hæmorrhoidum suppressione & lienis obstructione nato, seq. præscripsit *Cerevisiam Forest. L. XIX. obs.* 39.

℞. Sarsaparil. ℥ij. lign. sanct. ℥j. tamarisc. rec. Mj. ceterach. chamædr. an. P. 1. Cort. rad. cappar. ʒij. cinam. confract. ℥ß. f. 3. globuli, seu puppæ.

℞. Lign. sanct. ℥iij. R. fœnic. asparag. brusci, ononid. an. ℥j. *fol. salv.* chamædr. an. P. 1. rad. hirundinar. ℥j. gran. junip. bacc. laur. an. ʒiß. rad. caryophyllat. polyp. querc. an. ℥ß. Com. absinth. Mß. f. magnus globulus, seu puppa, quæ conjiciatur in quartam partē cupæ cerevisiar. Sit pro potu ordinario.

Syrup. §. 2. *Syrupum* magistralem *Salviâ* conspicuum exhibet *Crato L. VI. Consil. p. m.* 493. in *ascite*, à mensium & hæmorrhoidum obstructione excluso.

§. 3. *Electuar. Solenandri Consil. med. Sect. III. n. 2. p. 221.* hoc est:

℞. Rad. cichor. condit. ℥iß. borrag. rosar. an. ℥ij. *fl. salv.* anth. an. ℥j. ther. Androm. ʒx. lign. sanct. subtiliss. trit. ℥iß. cort. ejusd. sarsæparill. an. ℥ß. myrob. embl. cond. n. viij. margarit. corall. rub. præp. an. ℥ß. sp. arom. ros. diarrh. Abb. an. ʒiij. sem. card. ben. ʒiiß. amygd. amar. non rancid. ℥ß. fol. ☉. finiss. n. viij. c. syr. cort. citr. vel aurant. q. s. f. elect.

Oleum Monach. S. *Justinæ* suprà *Membr. II. c. 4. §. 1.* tetigimus. Adde sis *Birling. l. ibidem. cit. Fotus Bruelis* extat *in Prax. ejus p. m. 371.* Ol. Fotus.

§. 4. In *tympanite* vinum, ad roborranda viscera, & excrementorum proventum impediendum, *Plater. L. III. obs. p. m.* præscribit tale: Vinum.

℞. Rad. galang. cyperi an. ℥ß. H. absinth. majoran. an. ʒiij. spic. celt. ʒij. fl. rorismar. *salv.* ros. buglos. utr. an. ʒij. sem. fœnic. ʒiij. rhab. ʒij. cinam. ʒiß. myrob. citr. ℥ß. conquass. pro mensura vini.

§. 5. *Pulv.*, quô à balneo, abstersô sudore, corroborationis gratiâ, pedes conspergi jussit in *anasarca Cl. Horst. vid. L. IV. obs. 30. Fotus* ejus *obs. seq.* talis: Pulv. Fotus.

℞. Rad. ebul. ℥iv. *H. salv.* beton. rorisin. R. an.

an. Miij. bacc. laur. Mß. junip. Miß. coq. pro pedilavio sudorifero.

Observ. §. 6. Rusticum novi in vicina Hassia, *hydropicum* ferè deploratum, qui consiliô circumforanei, domesticis hisce remediis in integrum restitutus est. *Silices* candidiores, passim in agris & ripis fluminum collectos, & contusos, nec non candentes in aq. fontana extinxit, inque hac aqua *erinaceum* coxit, *floribus salv.* & sambuci, cort. ebul., & lumbricis terrestribus antea refertum; Quod decoctum ei egregiè profuit. Hausit etiam interdum mane *urinam* adhuc *calidam hirci* sui, &, præter aliorum opinionem, felicissimè restitutus. Ingenium sanè spirat hoc plebejum experimentum. De *silicibus* vide observ. hinc inde decerptas *Cl. Riverii in observ. p. m.* 390. c. fin. De *urina hirci* elegans observatio in *decur. I. Ephem. nostr. Curios. ann. II. n.* 219. De *erinaceo*, hydropicis utilissimo, legi meretur Celeberrimus *Bartholinus Vol. I. Actor. Medicor. Hafniens. obs.* 20. Frequens enim hoc remedii genus esse in *Scania*, & certâ experientiâ probatum, testem sistit Virum fide dignum *D. D. Christian. Fossium*, egoque à multis aliis in Septentrione olim fusiùs audivi, & scio esse verissimum. Adde tu *Dioscorid. L. II. c. 2.* qui *echini* carnem siccatam aquæ intercuti utilem scribit.

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN ICTERO FLAVO.

§. 1.

Obs. pract.

NObilissimus Dn. *Tottius*, Eques Danus, in Reg. & Equestri *Sorana* mihi optimè notus, *ictero flavô* fœdè correptus, à *Cortummio* meo hôc apozemate faustè curabatur:

℞. Rad. asari ʒij. gramin. petrosel. an. ℥ß. H. cap. ♀. *salv.* cuscut. marrub. an. Mj. cicer. rubr. passul. an. ℥ij. coq. l. a. in s. q. ▽ Col. ℔iß. ℞. in qua inf. per. noct. fol. senn. alex. s. st. ℥ij. agar. troch. ℥ß. rhab. opt. ʒiij. sem. fœnic. genist. an. ʒij. manè expr. in colat. calefact. dissolv. mann. calabr. ℥iß. iter. col. & D. in fictil. IV.

Alia.

§. 2. Nobil. Dn. *Benedictus* à Rann/ Prof. Corb., familiæ Benedictinæ Monachus, anno ætat. suæ XXI. *tertianâ & flavô icterô* simul cruciatus, hausit primò cum jusculo crem. ♀ ʒß. R. Gialapp. ℈j. sammon. ♀ gran. v., rejectâ ἄνω multâ bile, nullô subsequente secessu. Altero die dedi potiunculam ex

Fol. senn. s. st. ʒiij. rhab. elect. ʒij. sem. anis. ʒj. coq. & col. adm. crem. ♀i. ʒj. mag. jalapp. gr. vj. &

Excrevit septies κάτω, sine molestia, febri flavôque cutis colore penitus ces-

ſante. Tandem præſcripſi ſequens vinum:

℞. Fol. card. bened. *ſalv. acut.* chelid. maj. chamædr. an. Mß. cuſcut. fragar. an. Mj. rad. cich. rub. tinct. fragar. an. ʒß. chelid. maj. ʒvj. ſummit. cent. min. abſinth. noſtr. an. P. ij. Rhab. el. ʒvj. incis. & contus. D. Doſ. in die bis ℥ij. calid. Ex voto reſtitutus.

Alia. §. 3. Iiſdem remediis [paucis interdum mutatis] Generoſiſſimum Dn. à *Bellinghauſen*, Reverendiſſimi Abbatis *Corbeienſis* fratrem uterinum, curavimus, qui verò poſtea, ſuperveniente ex *quartana hydrope*, cum *phtiſi* conjuncto, ocyùs valedixit. Curavimus plures, & nuper adhuc puellam ruſticam ſeptennem in *Bolleroda*, cui potio hæc egregiè ſatisfecit:

Alia. ℞. *Fol. ſalv.* chelid. maj. card. ben. agrimon. an. Mß. ſummit. abſinth. cent. min. an. P. ij. ſem. aquileg. ʒij. fœnic. ʒj. rad. cich. chel. maj. pol. querc. rub. tinct. an. ʒij. fl. borrag. *ſalv.* an. P. j. incis. & cont. coq. in aq. s. Col. admiſc. rhab. elect. ℈ij. cryſtall. ♀. pulv. rad. Jalapp. an. ℈ß. M. S. Tranck auff etlich mal.

Alia. §. 4. Pharmacopœus quidam, C. H. S., nobiliſſimam Virginem abs *inveterato ictero*, (omnium Medicorum in ur-

be

be ista scandalo,] unicò hôc remedio faustè liberavit:

℞. *Fl. salv.* cent, min. an. M ij. rad. bryon. ℥ß. cich. ℥j. sem. card. ben. ℨij. coq. in aq. & vin. Dos. singulis matutinis ℥iv.

Subsecutus copiosus sudor cum εὐφορίᾳ.

§. 5. Studiosus Danus in Insula *Fyonia ictero* cum *asthmate* laborans, in decoct. fol. cichor. acetos. & *salv.* sumsit rhab. elect. ℈ij., dein sectâ venâ, usus est, locô potûs ordinarii, decoct. cichor. cum passul. min. & intra octiduum sibi redditus. *Alia.*

Primaria quædam femina ex *suppressione mensium* in *icterum* lapsa, solô vinô medicatô laxante, cui *salvia* immista, utrumq; pepulit malum. *Alia.* Vetula medicastercula *rad. salv.* & asparagi, in urina ægroti decoctas, injectô semine cannabis, cum successu dabat multis, ut mihi retulêre alii. *Alia.*

MEMBRUM IV. DE AFFECTIBUS LIENIS.

CAPUT I. DE USU SALVIÆ IN OBSTRUCTIONE LIENIS.

§. 1.

Aqua polychestra. AQua *polychresta scorbutico-cachectica* Magni *Rolfincii* prostat *in Prodrom. Lex. Med. Hannemann. nostri p.* 77. *seq.* eamque transcripsit *Möllenbrock in cochlear. sua Curios. c. XI. p.* 71. *seq.* Autor verò habet *L. III. Chym. Sect. I. art.* 2. *c.* 20.

Obs. pract. Quidam Westfalus gravi *lienis obstructione*, cum continua vertigine vexatus, vinum primò obtinuit *salvia* conditum, quô etiam cum εὐφορίᾳ utebatur. Purgatus deinde pil. coch., arab. an. ℈j. troch. alh. gr. iij. castor. gr. ij. *sal. salv.* gr. iij. Αυφ. verò croc. metall. absinth. gr. vj. in aq. cinam ℥ij. & vin. rhen. alb. ℥ij. per noct. infusi, maneque abjectô crocô, colat. & propinat. Pro majori digestione misi, quod cupiebat, elect.

Elect. ℞. Cons. ros. vitriolat. ʒvj. *fl. salv.* melifs. borrag. an. ℥ß. medull. nuc. ind. condit. ʒvj. cort. citr. & aurant. condit. an. ℥ß. succin. alb. præp. ʒj. Condit. myrob. chebul. n. 1. rad. eryng. cich. an. ʒiij. F. c. s. q. syr. bugl. & borr. elect.

Dedimus etiam *cucupham*, immistâ *salviâ*, quam summopere commendavit. Ceteris *empl. balsamis* &c. nunquam deerat *salvia*.

Alia. §. 2. *Civis* quidam *primarius*, diuturnô

turnô hoc malô miserè afflictus, sequenti potioni digerenti, præparanti, ac laxanti maxima levamina maximè fert accepta, adeò ut acidulis *Pyrmontanis*, queîs antea, aliorum suasû, usus fuerat, nuncium miserit;

℞. Rad. aristol. rot. irid. florent. glycirrhiz. an.℥ß. helen.℥j. pol. quer. cich. fœnic.an.ʒiij.fol.meliss, *salv.acut*.an. Mj. card. ben. chelid. maj. agrimon. cochlear. an. Mß. fl. fumar. beton. anth. cent. min. an. P.ij. summit. absinth. montan. Mß. bacc. junip. ʒiij. cort. rad. cappar. tamarisc. an. ʒiij. passul. min.ʒx. fic. n. vij. sem. anis. cochl. fœn. an.ʒiß. cort. citr.ʒij. incis. & cont.aff. s. q. aq. s., coq. s.a.lent.△. vase bene tecto, ad remanent. ℔ij. exprim.fortissimè, & ℞.Col.hujus℥viij. quibus adhuc ferventissimis injice incis.& cont. fol. senn. alex. s. st.ʒv. agar.troch.ʒij. rhab. el. ℈iv. rad. elleb. n. ppt. ʒj. stent in loco calid. hor. x. vase bene tectô, tunc ebulliant, expr. denuò, & colat. admisc. syr. diaset. Andernac., ros. sol. an. ℥j. fumar. comp.ʒx. cryst. ♀ gr. xij. mag. jalap. ℈ß.♀i ⊖lat. gran.vj. M. S. Blut-reinigender Laxier-Tranck/ davon 7. biß 8. Löffel voll deß Morgens auf einmal.

Decoct. autem prioris residui ℔j. & ℥iiij. admisc. succ. recent. express. & depurat. fumar. ℥ij. nast. aquat. cochlear. nummular. an. ℥j. f. s. a. liquor clarus, cui adhuc add. essent. nostr. antiscorb. ℈iv. sal. fumar. ʒß. crem. ♀ ʒiß. elix. asthmat. Rolfinc. ℈iv. M. S. Sonderbarer eröffnender Weich-Tranck / davon 8. Löffel voll auf einmal / Morgens um 6. und Nachmittag um 4. Uhr.

Per biduum sumserat decoct. *apertens*, tertiô verò *laxans*. Primâ vice *septies* purgatus feliciter; alterâ *quinque* tantùm sedes secutæ, sed *largissimæ*, summâ cum εὐφορίᾳ, & *asthmate*, quod antea ei molestissimum, penitus cessante. Compluribus idem dedi remedium, nunquam [absit jactantia dicto] sine felici successu.

§. 3. Hinc Amicus & Eruditus quidam Medicus non ita pridem ad me: *Placet mihi indoles tua, quam ex* Bartoliniana *hausisti, & laudabile studium in rimandis domesticis remediis.* Salvia *utique in obstructionibus* lienis hepatisque *removendis mihi admodum familiaris*, & *creberrimè optato cum eventu usus sum*, ac *adhuc utor, & utar, dum spiritus hos reget artus. Multas communicare possem hujus rei observationes, quorsum verò*

Alia.

verò noctuas Athenas? Omnis, qui bonus & catus, tibi hac in re non contradixerit, &c.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN SCIRRHO LIENIS.

§. 1.

BRuno Vendt / Equitum Magister, in Ducatu Hannoverano, *scirrhis illegitimis* variis in partibus, putà sub utroque brachio, circa collum, inguina, inprimis lienem, miserè excruciatus, meam tandem petiit opem. Vidi tumores duros, albos, nec sensûs expertes. Præmissô dubiô eventûs prognosticô, dedi, quod volebat, Vinum medicatum; *Obs. pract.*

℞. Fol. beton. epithym. *salv.* melis. origan. fumar. cuscut. an. Mß. Rad. helen. arist. rot. bugloss. angel. pol. q. cich. tarax. an. ℥ij. *fl. salv.* bugloss. an. P. iß. summit. cent. min. absinth. an. P. ij. sem. anis. ℥ij. Cort. tamarisc. ℥ß. bacc. junip. ℥vj. fol. senn. s. st. ℥ij. rhab. el. ℥ß. R. elleb. nigr. præp. ʒij. agar. troch. ʒiij. cort. citr. gal. min. an. ʒj. D. S. Species zum Wein.

Utebatur eô summo cum levamine totius corporis.

§. 2. Cumque, mutatus in horas, mox electuarium posceret, dedi; *Elect.*

℞. Cons absinth. cap. ♀ an. ℥j. *salv.* genist. an. ℥ß. Condit. rad. helen. & cort. citr. minut. concis. an. ℥ß myrob. ind. cond. n. 1. N. mosch. cond. ʒiij. troch. de cappar. ʒiß. sp. diacurcum. ℈iiij. sal. absinth. tamarisc. an. ℈j. ☿ vitriolat. ℈ß. croc. ♂tis aperit. gr. xij. F. c. s. q. syr. fumar. elect.

Pilul. §. 3. Tunc expulimus saburram pil. tart. Quercet. correct. ℈j. extr. elleb. n. gr. iij. f. c. syr. fum. pilul. n. xiv.

Secessit duodecies citra molestiam. Pereximus ita digerendo, incidendo, attenuando & purgando. Tunc præscripsimus decoctum ex

Scob. lign. guajac. ℥ij. rad. chin. or. non cariol. ℥j. sarsaparill. ʒvj. cort. tamarisc. rad. cappar. an. ℥ß. inf. hor. 24. in 🜄 cuscut. ℔iiiiß. coq. ad casum ℔j. lento 🜂 Col. admisc. syr. fum. simpl. ℥iij. byzant. comp. ℥ij. de scolopendr. Fernel. ℥iß. Capiat in aurora & hor. 4. pomerid. ℥iv.

Sudavit mane egregiè cum εὐφορίᾳ. Verùm, moræ impatiens, anûs cujusdam suasû, clanculùm aliis etiam usus remediis; tunc in honorem, quem Arti meæ debeo, manum de tabula, quod ipsum ocyùs pœnituit. Tandem vetula ista *scirrhos* ferrô aperuit. Sic ibat *Vendius* viam universæ carnis, quod jamdudum prædixeram.

CA-

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN ICTERO NIGRO.

§. 1.

VIr quidam XXXVI. annorum ex *quartana* infeliciter curata incidit in *nigrum icterum*, cum *hydrope* conjunctum. Dedi sequens apozema: *Obs. pract.*

℞. Fol. card. bened. chelid. maj. scolop. fumar. *salv.* chamædr. an. Mß. cuscut. P. ij. R. cichor. petroselin. rub. tinct. fœnic. fragar. an. ℥iij. chelid. major. ireos nostr. an. ʒij. bacc. junip. ℥ß. summit. cent. min. absinth. an. P. ij. cort. rad. cappar. ℥ß. sem. anis. petrosel. an. ʒij. incis. & cont. coq. in s. q. ▽ ad tertias. Col. admisc. syr. cich. c. rhab. ℥ij. de fumar. comp. ℥iß. ox. scyllit. ℥j. rhab. el. cont. ʒij. M. f. Potio. Dos. ℥iij. seu. iv. bis in die, instillando semper gt. viij. ∼ ⊖ ✳ ci.

Postea dedi purgans ex pil. tart. quercet. gr. XXIV. extr. hell. n. gr. iij. extr. rhab. gr. ij. Omnia cum insigni spe sanitatis. At, mulierculam consiliô, nescio ad quas superstitiones & insanias delapsus, in periculo, quod amabat, periit.

§. 2. *Henning.* Greuel/ Pistor, *pertinaci splenis obstructione*, & subsecutô *ictero nigrô*, terribiliter vexatus, hoc decoctum primum à me obtinuit. *Alia.*

℞. Rad.

Decoct. ℞. Rad. polyp. quercin. cichor. chelid. maj. filic. mar. gentian. helen. an. ℥ij. raph. rust. ℥ß. fol. beton. *salv.* acut. scolop. ver. ling. cerv. epithym. fumar. cuscut. cochlear. card. ben. an. Mß. Sem. nasturt. hort. urtic. an. ʒj. summit. cent. min. absinth. an. P. ij. anis. carv. fœn. an. ʒiß. fl. cich. salv. genist. epat. nobil. an. P. 1. Cort. rad. tamarisc. bacc. junip. an. ℥ß. cort. citr. ʒij. Incis. & cont. coq. in s. q. ▽ s. ad tert. Col. c. album. ovi clarific. admisce syr. de epithymo, polyp. scolop. Fernel. an. ℥iß. fumar. comp. ℥j. oxym. scyllit. ʒvj. Insperge adhuc pulv. lap. 69. ʒij. troch. de cappar. & rhab. an. ʒj. ♀ ⊕lat. ℈ij. M. Dos. mane & vesperi ℥iiiß. instill. cuilibet ~ sal. armon. gt. viij.

Optimè profuit. Appetitum excitavimus elix. ⊕li Mynsicht. Humores pravos per ἐπὶ κρασιν expulimus pilulis ♀ Quercet. ad ℈j. extr. hell. n. gr. iv. f. senn. gr. iij. troch. alh. gr. ij. & tart. vitr. gr. iij. Faustè purgatus insigni cum levamine. Potus ferè ordinarius erat vinum, ex epithymo, *salv.*, fumar. card. ben., scolop. chamædr. & summ. cent. min.. bacc. junip. &c. paratum. Usus etiam elect. chalybeato *Timæano*, nec externa obliti sumus, & quæcunque ratio postulabat, &

genui-

genuina medendi methodus. Verùm calcanda semel erat via lethi.

§. 3. Paulò antè excessum in *lingua* ejus *nigerrimæ* apparebant *maculæ*, *rotundæ*, *nummuli instar*, quas in alio etiam notavi. Has an etiam observârit, ultimò qui vocatus Medicus, nescio. *Obs.*

CAPUT IV.

DE USU SALVIÆ IN MALO HYPOCHONDRIACO.

IN affectu *hypochondriaco* & *uterino* cum visûs impedimento in sinistro oculo pro Serenissima quadam *Gockel noster Consil. Med. 2. p. 21. seq.* præscripsit vinum; *Vinum.*

℞. H. majoran. *salv.* nob. euphras. meliss. beton. rorismar. scolpend. rut. cap. ♀ an. P. 1. fl. 3. cord. an. P. ß. Rad. levistic. angelic. fœnic. cal. arom. caryophyllat. pœon. helen. an. ʒij. ʃ. aper. maj. an. ʒj. rhab. ver. ℥iij. fol. senn. el. ℥j. Jalapp. agar. troch. pol. q. an. ʒij. cinam. acut. ℈ij, macis, caryoph. an. ℈ß. crem. ♀. ʒj. sem. anis. fœnic. an. ℈j. M. incis. & cont. ac includ. saccul. ex sindon. alb.

Aliud promit *Id. l. c. p. 38. Cerevisiæ* etiam probè lupulatæ addere jubet *Joh.* Freytag/ im Bericht von der *melancholia hypochondriaca c. 9. p. 136.* meliss. fumar. *salv.* bacc. junip. &c. *Cerevisia.*

§. 2. *Electuarium Gokelii* confortans hoc est *l. a. p. 22.* *Elect.*

℞.

Tragéa. ℞. Cons. fl. Euphras. ℥j. ros. ℥vj. *salv.* anth. an. ℥ß. succin. alb. præp. ʒj. sp. diarrh. Abb. ʒiß. margarit. pp. ʒß. essent. salv. ʒj. c. s. q. syr. de beton. f. elect. Dos. quant. nuc. mosch.

§. 3. *Tragéa* ejusdem hæc *l. a. p.* 22.

℞. Spec. diaplir. sem. fœnic. an. ℥ß. macis, cubeb. cinam. pip. long. caryoph. an. ℈ij. pulv. fol. euphras. sem. rut. verben. *salv.* an. ʒij. M. f. tragéa. S. Abend und Morgen zwey Messer-spitzen voll darvon.

Clyst. §. 4. *Clyster* pro eadem Serenissima in eodem affectu ordinatus *vid. l. c. p.* 31. In eodem affectu, unà cum podagra, cerebri & ventriculi imbecillitate, oculorum suffusione, pro nobili quodam *Crato* inter alia *L. VI. consil.* 106. lixivium commendavit:

Lixiviū. ℞. *Salv.* majoran. dictamn. cret. beton. rosar. fl. chamom. f. senn. an. Mj. lixivii dulc. q. s. M. f. decoct. & colat.

Sapo. ℞. Sapon. Venet. ℥iiij. agar. alb. ʒj. cinam. ireos, caryoph. an. ʒß. camph. ℈j. f. sapo s. a.

§. 5. Mulier quædam 36. annorum *malo hypochondriaco* excruciata, & in rabiem qs. acta, ut non tantùm horrendas in Deum blasphemias evomeret, sed etiam sibi violentas manus inferre tentârit, DEI gratiâ, hisce remediis sibi feliciter

citer reddita. Primò dedi pauperculæ potionem.

℞. Rad. armorac.℥iij. pol. q. helen. filic. cich. an.ʒij. cort. tamarisc.℥ß. fol. card. bened. beton. fumar. cochlear. melifs. cuscut. *salv.* an. Mß. summit. cent. min. absinth. an. P. ij. fl. hyperic. bugl. an. P. j. genist. P. iß. gal. min. ʒiß. bacc. junip. ℥j. Incis. & contus. M. & coq. ex ▽ s. D. ter in die. Quam potionem non semel laudabat, [saporis ergo.] *Potio.*

Syrupos enim, aliave dulcia, item vinum, &c. omninò aversabatur. Facile igitur in ejus desiderio & opinione acquiescere quivi. Deinde purgata:

℞. MP. ♀ Quercet. ℈j. extr. helleb. nigr. Mag. jalapp. an. gr. ij. ol. carv. gt. ij. c. ▽ *salv.* f. pilul. xvij. *Pilulæ.*

Octies, citra molestiam, dejecit, sub ipso ortu dierum canicularium, circa primam ☽æ quadram. Aliô interpositô digestivô repetitæ sunt pilulæ ex votô. Ad acuendum appetitum simplicissimô hoc utebatur potu, quem valde prædicabat. Jussi, ut coqueret herb. cent. min. absinth. card. ben. *salv.* melifs. & bacc. junip. in ▽, & loco potûs ordinarii [cum tamen meram desideraret aquam] biberet. Quod fecit cum notabili appetitûs augmento, ut satis mirari haud potuerim. Tertiâ vice purgata spec. diat. cum

rhab.

rhab. R. Jalapp. & troch. alh. Sudoriferum erat hoc:

Haustulus. ℞. ♁ diaph. ℈j. *sal.* fumar. *salv.* card. ben. an. gr. iiij. ▽ card. ben. ℥iiß. M.

Maximè commendavit. Tandem suasi balneum ex malv., parietar., beton., hyperic. chamomill. cent. min. *salv.* &c. paratum. Sicque paupercula, DEI misericordiâ, restituta sibi est, quæque adhuc benè valet. Testis hujus rei mihi erit Dominus *Conrad. Godfrid. Blankenberg*, Ecclesiastes Gvelferbytanus religiosissimus, Amicus honorandus, qui *hypochondriacam* hancce primùm mihi recommendaverat.

CAPUT V.
DE USU SALVIÆ IN SCORBUTO.

§. 1.

NOn est *frequentior, fallacior, & pertinacior* morbus scorbutô. Siquidem audacter de *Thuringia*, quod Cl. *Barbette olim L. IV. Prax. P. III. p.* 144. de *Belgio* asseruit: *nullum* ferè reperiri *morbum*, cui non *aliquid scorbuti* subsit. Hinc *monoculi* planè mihi videntur isti Medentes, qui, intactô seu neglectô eô, languentibus opem spondent. At, ô *Salvia*, in adjutorium nostrum!

▽ Rolfinciana. §. 2. *Aqua polychresta scorbutico-cachectica Rolfincii* hæc:

℞. Corr.

℞. Cort. rad. cappar. tamarisc. fraxin. R. cichor. bryon. polyp. vincetox. asparag. petrosel. scorzon. chinæ, sarsaparill. erygij an. ℥iij. fol. agrimon. absinth. pont. cent. min. chamædr. cochlear. cuscut. eupator. Mesves, fumar. melis. hyssop. nasturt. *salv.* an. Mij. lign. guajac. rasp. ℥j. scob. lign. sassafr. santal. rub. an. ℥iij sem. apii, petroselin. anis, citri, nasturt. an. ℥ij. fl. samb. genist. nymph. lupul. an. Miij. siccat. concis. & conf. macerent. per 3 ♂ & ♂ in s. q. vin. boni odorif. destill. per vesic. & alembic. c. refriger.

〰 primæ & secundæ destillationis seorsim serventur; vel ex omnib9 digestis per vj. dies & noctes per linteum cum forti expressione colatis, & cucurbitâ terreâ destillar. 〰 seorsim servandus.

§. 3. *Syrup.* cochlear. composit. officin. Uratislav. à *Pakischio* olim ordinatum intexuit *Praxi* suæ *Sennert. L. III. P. V. Sect. II. c. 6. p. m. 620.* exq; eo *Cochlear. curios. Mollenbrocc. noster c. xvi. p. 92.* Quos sîs vide, & æstima *Salviam* nostram. *Syrup.*

§. 4. *Elect. antiscorbuticum* Nestoris nostri, D. *Hannemanni* in *prodromo Lex. Med. p. 679.* tale. *Elect.*

℞. Cons. cochlear. *salv.* an. ℥ij. fl. genist. samb. cichor. borrag. chamædr. chamæpit. an. ℥iß. cort. citr. condit. ℥iiß.

rad. cichor. condit. ℥iß, sp. diarrh. Abb. plir. archont. an. ʒv. syr. antiscorb. Timœi q. s. f. elect.

∾ lumbr. comp. § 5. Et ∾m lumbric. compos. ornat & exaltat *salvia* nostra.

℞. Lumbric. mundat. q. v. superf. ☿. q. s. & destilla. Destillat. iterum superfund. super lumbr. & destilla, ter hoc repetendo. Hunc postea superfund. seqq. specieb. & destilla.

℞. Rad. angelic. ℥ß. ireos fl. ℥iß. peucedan. ℥j. H. puleg. chamædr. an. Miij. *salv.* Mii. serpill. Mj. fl. prim. ver. chamom. an. Miv. hyperic. Mij. anth. lavend. an. Mß. ras. lign. sassafras, castor. an. ℥ij. bacc. laur. ℥ß. vid. *Birling. append. ad C. I. advers. p. m.* 44. & *Mullenbroc. de Variis c.* 13. *p.* 244.

§. 6. Contrà *asthma scorbuticum* specialiter comendat *Timæus L. III. cas.* 34. *Salviam*, & quæ ex ea parantur, composita. Mihi sanè in scorbuto *salvia*, familiaris est. Singulis quippe diebus cum hoc monstro nobis præliandum est. *Medici* etiam *nomen* haud meretur ille, censente *Wincklerô* nostrô *Miscell. Curios. German. ann. VI. & VII. obs.* 99. *p.* 138. cui *in praxi* sua negotium non fecerit.

Aph. Cortnumm. §. 7. Verè *Cortnummius* noster in *Consilio* quodam, Generoso Viro dato: Quantùm *Salvia* præstat in *morbo patrio*, [scorbutô,] pauci norunt, etiam a-

liàs

liàs doctissimi Medici. Vellem, ut *anicula* aliquando eorum *Doctrices* & *Magistra* fierent. Harum *industria* & *empiricæ* curationes, (quorsum dissimulem?) *altiores* apud me peperêre meditationes, ut *primarium* meritò locum, *multiplici* experientiâ edoctus, contra *scorbutum* assignârim *Salviæ*. Hac sine *rarius* hostem nostrum oppugno, & sine eâ *vix* expugno. Tam *pretiosa* remedia *domestica*! Beatus qui intelligit!

CAPUT VI.

DE USU SALVIÆ IN CORRUPTIONE ET PUTREDINE GINGIVARUM, ORIS GRAVEOLENTIA, ET DENTIUM SCORBUTICORUM VITIIS.

§. 1.

PRimarium locum contra hæc vitia apud *Sennert. L. III. Prax. P. V. Sect.* 2. *c.* 7. obtinet *salvia*. Hinc *aqua* ejus ibidem: *Aqua.*

℞. *Fol. salv.* beton. aquileg. an. Mij. rut. fl. ros. rub. an. Mj. rad. bistort. pyrethri, sarsæparill. an. ℥ß. ireos flor. ʒvj. lign. rhod. ℥ß. vin. rhenan. ℔iij. succ. cochl. nasturt. aquat. an. ℔ß. stent per vij. ♌ in vase bene clauso, bene agitentur. Hinc destillentur.

§. 2. *Gargarismus* ejus l. c. hic:

℞. ▽ plantagin. prunell. an. ℥iij. *salv.* mell. ros. col. an. ℥j. ⊖ ⊕li ℈ß. M. *Gargarismus.*

 Vel:

Alius. Vel: ℞. *salv.* Mß. aristol. pyrethri, alum. an. ʒij. camphor. ʒß. coq. in vini ℔iß.

Alius. *Toneri* felici auspicio ordinatus hic est *L.II. observ.* 1.

℞. Quinquefol. ʒß. *f. salv.* myrti, pilosell. nasturt. aspar. an. Mß. fl. ros. rub. P. iij. balaust. cort. granat. an. ʒß. coq. in vin. rubr. & ▽ plant. an. ℔iß. f. gargarismus. Postea inunge gingivas Diamor. ʒj. ∾ ⊕li q. s. ad acorem.

Vel: ℞. ▽ prunell. *salv.* plantag. an. ʒj.

Alius. ▽ nicotian. ℥iß. ∾ ⊕li rectif. ℈j. M. ab ejus usu gingivæ illitæ:

℞. Mell. scyllit. ℥iß. ∾ ⊕li q. s. ad justum acorem.

Hisce *Tonerus* Generosam Baronissam, *στομακάκη* graviter afflictam, brevi feliciter restituit.

Alius. *Joëlis* verò talis: *L. II. Prax. Sect. V.*

℞. Ros. rubr. plantag. an. Mß. rut. *salv.* an. Mß. ærugin. ʒj. thur. mastich. an. ʒiß. alum. ʒß. coq. in aq. & acet. an. ℔j. ad medias, Col. admisc. mell. ros. ℥ij. F. collutio.

Alium dabit *Gockelius* in *Consil.* p. 486. §. 3. Placent *linimenta Sennerti*? *l. a. p.* 633.

Linimentum. ℞. Fl. malv. arbor. *fol. salv. min.* aquileg. an. ʒß. myrrh. N. mosch. ther. an. ʒj. alum. usti ℈ij. pulverisat. subig. c. mell. f. liniment.

Fortius est hoc, & gingivis putrescentibus convenientius: *Aliud.*

℞. Mell.℥ij. acet. vin. ℥i. fl.æris ʒj. alum. ℈j. coq. donec rubefiant. Deinde adde Pulv. *salv.* nuc. mosch., ⊕. præp. an. ʒß. f. liniment.

Longô etiam usû hoc compertum est: *Aliud.*

℞. Pulv. fol. aquileg. menth. crisp. *salv.* nuc. mosch. myrrhæ [quam tamen quidam omittunt] an ʒij. alum. ust. ℥ß. mell. virgin. ℥iiiß. vel q.s.f. liniment:

Illinantur ter quotidie gingivæ, dein ablue vino rubro, aut simplici, seu in quo cochlear. vel nasturt. infus: fuerit, aut decoct. summit. rubi, vel ▽ prunell. plantagin. ros., quæ efficaciores erunt, si aliquot guttæ ~ ⊕li [pro s. q. acetosit.] admisceas. Quod medicamentum valde efficax est in hoc genere. Aliud consignavit *Gockel.l.c.p.* 168. Plura dabit *Schönborn in Manuali pract. suo p.* 55.

§. 4. *Birling*, noster in *append.* ad *C. I. Advers. curios.p.*78. commendat in *oris graveolentia folia* menth. crispæ & *salv.* cum pane in vino madefact. jejuno stomacho sumenda. Vir quidam religiosus & eruditus, totus, quantus est, *scorbuticus, vacillantes* & *graveolentes dentes* solô decoctô turionum *pini*, additâ *salviâ*, & fol. lauri firmat & emendat, & benè cedit hoc εὐπόριστον. *Pinus* sanè in hoc af- *Pulv.* *Obs.*

affectu excellens, adeò ut verissimè scripserit *D. Frid. Hofmann. L. I. Meth. c.* 19. *p.* 348. b. solô ejus decoctô multa millia hominum curata fuisse. Hujus rei quàmplurima, & felicia olim in Septentrione notavimus exempla, de quibus, σὺν Θεῷ, aliô die prolixius. *Salvia* verò meritò inter specifica *stomatica* refertur à diligentissimo *Macasio in Promptuar. mat. medic. Lib. poster. Sect. XI. cap. vi. p.* 442.

CAPUT VII.
DE USU SALVIÆ IN PARALYSI SCORBUTICA.

§. 1.

DEdimus suprà *Sect. II. Membr. I. c. XII.* generosa & selecta contra hoc malum remedia, quæ huc transferas velim, additis tamen antiscorbuticis. Simplicissimum infusum *ex salv.* & lavend. in vino sublimat. macerat. pro pauperculis optimum *T. III. Eph. Cur. Germ. obs.* 324. Prostat ibidem Electuarium non temnendum, at specificis antiscorbuticis exaltandum.

Infusum. *Elect.*

Clyst. §. 2. *Clysma* apud *Birling. C. I. advers. Curios n. 66. p.* 134. optimum: ℞. H. rut. *salv.* cent. min. rorismar. an. Mj. fl. salv. lil. convall. prim. ver. stæch. arab. an. P. 1. rad. arist. rot. cyclamin. an. ℥j. sem. cartham. in petia ligat. ℥ij. coq. ins. q. ▽ Colat. ℞. ℥x. in quibus dis-

dissolv. elect. hier. picr. c. agar. ℥j. fell. taur. inspissat. sal. rut. an. ʒß. mell. anthos ℥j. f. Clyst.

§. 3. Unguent. *Valleriolæ L. IV. obs.* 4., *Salviâ* bis auctum, vid. sîs apud *Sennert. L. III. Prax. P. V. Sect. 2. c. 7. p. m.* 641. Linimenta *Dravvizıana* hæc; *Unguent.*

℞. Rad. pœon. galang. an. ʒiij. *summit. salv.* hyssop. beton. an. P. ij. fl chamomill. rom. pœon. an. P. iij. fol. origan. rut. recent. an. Mß. bacc. laur. junip. an ʒiij. castor. ʒiß incis. & contus. coq. in ☍ lumbric. ℔ß. vin. ℥iij. ut vinum exhalet, add. ☍ N. mosch. express. ʒij. destillat. succin. rorismar. an. ℈j. f. Liniment. *Liniment.*

Aliud: ℞. Pingued. taxi, vulp. gallin. ciccon. an ℥ß. axung. castor. ʒij. serpent. ʒiij. *succ. salv* & absinth. inspissat. an. ʒiij. ☍ laur. ℥j. styr. liquid. ☍ in distillatione bals. de Peru primò prodeuntis & albescentis an ℈ij. M. *Aliud.*

Vid. vom schmertzmachenden Scharbock / *P. III. p. m. 174. seq.* *Aliud.*

Cl. Deckeri in not. ad Prax. Barbett. cap. de scorbut. p. m. 153. tale:

℞. ☍ lumbr. terrestr. ℥j. cochlear. fl. hyperici an. ʒß. *destillat. salv.* rut. rorismar. an. gt. v, M. f. liniment.

§. 4. *Cataplasma Dravvizian. l. c. p.* 173. crebriùs à nobis bono cum successu usurpatum; *Cataplasma.*

℞. Rad. alth. bryon. lib. alb an. ℥iß. ireos ℥j. fl. cham. famb. fummit. melilot. an. Miij. H. abfinth. Mj. fem. fœn. gr. lini an. ℥j. bacc. laur. ʒvj. infund. per ρ, coq. dein ad mollitiem, contuf. & cribratis adde *pulv. falv.* ℥ß. lumbr. præparat. ℥j. caftor. ʒiij. majoran. ʒiß. croci ʒj. nafturt. aquat. adinftar pultis exactè triti ℥j. ol. hypericon. lumbric. an. ℥iß. cham. ℥j. M. fuper △ ad confift. cataplafmatis.

Obf. practica. §. 5. Adolefcens Lyneburgicus XXII. annorum, cum exercitu Brunfvicenfi in Hungariam profecturus, fed malô hôc miferè cruciatus, ut nec pes, nec manus fuo fungeretur officio, d. XVII. Febr. 1685. mihi fe totum commifit, quem intra tres feptimanas feqq. feliciter & integrè reftitui.

Vin. med. [I.] Vin. medicat:

℞. Rad. polyp. q. helen. cich. arift. rot. cal. arom. an. ʒij. armorac. ℥ß. *f. falv. acut.* cich. beton. meliff. trifol. fibr. chelid. maj. an. Mß. card. bened. P. ij. H. chamædr. chamæp. an. P. iß. cort. R. tamar. & capar. an. ℥ß. fummit. cent. min. Pij. *fl. falv.* bugloff. an. P. I. bacc. junip. ℥ß. fem. carv. anis. an. ʒiiß. Incis. & contus. D. ad chart. f. infus. in vino & ▽ betonic. Dof. manè, & à meridie circa hor 4. ℥iv., inftilland. cuilibet dofi ∾ fal. armon. gr. x.

Sen-

Sensim iterum cœpit ambulare, doloribus, qui antè aderant, mitigatis.

[II.] Die xxi. Febr. decies & ultrà feliciter purgatus pilulis ex MP. ☿ Querc.corr. ℈j. coch. gr. vij. extr. hellebor. n. gr. iij. troch. alhand. gr. j. f. c. s. q. ▽ *salv.* pilul. n. xviij. obduc. ☽. **Pilulæ.**

Jam dextram planè contractam promtè denuò movere cœpit.

[III.] Continuatô digestivô, dedimus porrò decoct. lignor. **Decoct. lignor.**

℞. Lign. guajac. ver. ras. ℥iß. cort. lign. sanct. ℥ß. cort. rad. sassafras, rad. chinorient. non carios. an. ʒiij. helen. scorzon. an. ʒij. cort. int. pini ℥ß. citr. ʒij. sem. nasturt. aquat. cochlear. an. ʒij. Incis. & contus. macerent. in aqua s. ℔iiiiß. stent in loco calid. per xii. hor. postea coq. vase optimè lutatô, lentô △e per iij. ferè hor. In fine decoction. add. *fl. salv. acut.* primul. ver. anth. lavend. an. ʒij. summitat. cent. min. P. iß. bacc. junip. ʒvj. hermodact. ℥ß. Incis. & contus. ebulliant semel atque iterum. Col. ℞. ℔iiß. admisc. Syrup. è succ. cochlear. nasturt. aquat., fumar. compos. an. ℥iß. stæch. composit. ℥j. ⊖ sal. armon. & cochlear. an. ℈ij. M.

Dosis manè ℥iv. subsequente optatô sudore cum εὐφορίᾳ. Circa quartam vespertinam denuò sumsit, at in minori do-

si, & citra sudorem. Aliquot matutinis hoc decoctô repetitô, & subsecutô semp largô, ac fœtidissimo, sudore, [citra tamen virium jacturam] d. 27. Febr. paravimus pedilavium è *fol. salv. acut.* beton. an. Mij. H. chamædr. chamæp. beccab. an. Miß. fl. famb. cham. an. Mij. turion. pin. sylv. [seu abiet.] Mij. sem. lin. ℥j. f. querc. Mj. Sumit. cent. min. absint. an Mß. bacc. junip. ℥ij sal. culin. q. s. additô myrmeciô. Loca affecta, dextram inprimis & crura, fovimus iisdem herbis, fotaque benè inunximus linimentô.

Pedilavium

Linimentum.

℞. ∾ lumbric. terrestr., reiteratâ & multiplici infus. ac destillatione fact. ℥ß ∾ theriacal. camphorat. ʒß. *ol. stillat. salv.* cochlear an. gr. xij. bacc. juniper. gr. vij. spir. sal. armon. ℈j. ol. castor. still. rectif. gr. xvij. lil. alb. viol. an. ℈iß. pingued. gallin. & cer. cand. an. q. s. F. liniment. S. Glider-Sälbgen;

Emplastr. [IV.] Inuncta membra teximus *emplastro Dravviziano Tit. III. de scorbuto p. m.* 179. imò & spinam dorsi simul inunximus semper linimento præscripto, imposito *emplastro de bacc. samb.*

[V] Die XXVIII. februar. sumsit pulv. ℞. Rad. Gialapp. ℈j. cryst. ♀ gr. viii. troch. alh. gr. iij. ♀⊕lat gr. iiij. ol. anis. gt. I. Largiter evacuatus, sed optime restitutus, injunctâque diætâ, ad arma à me dimis-

dimissus. Sit nomen Domini benedictum!

CAPUT VIII.

DE USU SALVIÆ IN ARTHRITIDE VAGA SCORBUTICA.

§. 1.

INfusum *Dravvizii l. c. Tit. I. p. m.* 48. excellentissimum. *Infusum.*

℞. Scob. lign. sassafras & rhodii an. ℥iß. Rad. chin. sarsaparill. caryophyllat. ivæ arthet an. ℥j Rad. contrayerv. levist. an. ʒij. H. rut. ivæ arthetic. abrotan. sabin. *salv.* scord. an. Mß. castor. ℥ß. cort. aurant. citr. an. ℥iij. fl. samb. Mj. rorismar. P. ij. sem. angelic. & anis. an. ʒij., Incis. & contus. affund. spir. acet. opt. dephlegmat. ℔j. macer. vase vitreo clauso in loc. calid. per aliquot ♎. Exprim. totum infus. & filtra. In liquore filtrato macera denuò lumbr. terrestr. ab omni immunditie repurgatos n. xxxv. defunde, & semel atque iterum per chartam filtra, quò magis defecetur. S. ad usum.

§. 2. *Henr. à Braa*, Medicus Campensis, propinavit suis hoc decoctum; *Decoct.*

℞. Rad. succis. ℥j. arist. rot. ʒiii. *salv.* nob. beton. an. Mj. abrot. rut. vinc. pervinc. sabin. an. P. j. coq. in ▽ flumin. ad consumtion. mediet., cum hujus decoct. expreſs. ℥iv. pro vice trajiciantur

tur lumb. terrestr. circulis rubris in collo insigniti, vinô prius abluti & triti n. 5., ther. elect. ℥ß. pulv. cinam. ℈j. sacch. q. v. Dos. manè calid. corpore contectô, pro sudore ciendo, sæpius repetenda. Nobilis quædam è Diœcesi Monasteriensi matrona seq. potionem pro singulari arcano habuit, quā *Wierus de Varis* hoc modo describit exque eo *Dravviz. l. c. tit. I. p.* 35. *Gr. Horst. Sect. II. epist. med. p.* 354. & *Möllenbroc. de Varis c. XIII. p. m.* 243.

℞. *Salv.* beton. rut. an. fol. v. lumbric. c. cingul. rubr. in collo n. 5. sabin. parum succis., seu mors. diabol. rad. n. ij. Quæ omnia simul c. ▽ fl. samb. cochl. V. contus. & per cribr. express. primo die exhib. add. ℈ij. rad. aristol. rot. componat. æger ad sudorem.

Decoct. sudoriferum *Gr. Horst. L. de tuend. sanit. p. m.* 270. transcripsit *Möllenbroc. l. a. c. XI. p. m.* 166. Apozema purgans idem dabit *Pegasus I. Salviâ* condecoratum *l. a. p. m.* 108.

§. 3. *Elixir Timæi. L. III. cas. med.* 36. omni elogio majus:

℞. Rad. vincetox enul. aristol. rot. Zedoar. caryophyllat. pœon. an. ℥ij. *summit. salv.* beton. serpill. rut. abrotan. chmædr. chamæp. an. ℥j. anth. ℥iß. sp. diam. d. dianth. lætif. Gal. an. ℥j. sem. citr. ℈iiij. ther. Andr. ℥ß. fæcul aron.

℈iv.

℈iv. pulveris. aff. ▽̇. malvat.ad eminent. 4. digitor., stent benè recta in digest. per 3. ♂, postea ▽̇ abstrahat. ad consist. mellis: reaffund. ▽̇ modò abstract. ℔ß.spir.cochlear.℥ij.spir. nasturr. aquat. ℥j.spir. rub. id. ℥ß.essent. lumbr.terrestr. ℥vj. digere per 3.dies, postea filtra & S. ad usum. Dosis à ℈ß. ad ℈j.in vehiculo. Conf. *Tiling. Prodrom.prax.chym.p.*779.

Aliud *D.D. Michael.* vid. sis apud *Möllenbrocc.l.a.p.*219.

§. 4. *Pulverem* porriget Idem *Möllenbrocc. l. a. p.* 245. *Oleum* Fernelij *Drawviz. l. c. p. m.*68. & *Mollenbroc. l. d.p.* 284. cui tale: *Pulv.* 🜔.

℞. 🜔.lumbric.terrestr.℥j.still.cochl.*salv.* rut.rorism.an.gt.vj M.D.S. äusserlich Oel/qua partes debilitatæ, adque motum ineptæ inungantur.

§. 5. *Aqua* externe cum fructu usurpanda *Möllenbroc. l. a. c.xv.p.* 278. hæc: *Aqua.*

℞. A cerv. formicar. n.1. vel ij. aff. vin. opt. canthar. X. destill. s.a. postea

℞. Summit. abiet. M iv. bacc. junip. ℔ß. fl. lavend. M vi. prim. ver. beton. samb. summit. arb. vit. fol. laur. *H. salv.* rorism. chamæp. an. M iij. cubeb. ℥iij. destill. iterum, postea add. rad. pyreth. ℥iij. stent in digestione, postea filtrent, per chart. emporet. & hæc ▽ usui S.

℞. Hujus ▽æ ℥iiij. spir. lumbr. terrestr. ℥ij. sp.

ſp.cochlear.rectif.ʒij. M. S. äuſſerlich Glider-Waſſer.

Pedila-vium. §. 6. Sequens *pedilavium* ad confortandos pedes & diſcutiendam materiam peccantem maximè utile:

℞. H. roriſmar. ſerpill. *ſalv.* an. Mij. chamædr. chamæp. beton. beccab. fl. chamom. an. Mj. bacc. junip. Mij. ſal. commun. Mj. incis. & cont. D. in chart. S. Species zum Fuß-Bad.

Fotus. §. 7. In dolore crurum, manuum, pedumque tumore ſcorbutico *Poter. C.II. obſ.*43. ſeq. præſcripſit *fotum*:

℞. Bacc. junip. laur. an. ℔ß. f. roriſm. *ſalv.* menth. abſinth. majoran. an. Mij. fl. ſtæch. chamom. hyperic. an. P. I. coq. in s. q. vin. & ▽ pro fotu.

Ad tumorem crurum œdematoſum conveniunt fomenta ex *ſalvia*, fl. ſambuc. roſm. ſerpill. beccab. naſt. aquat. bacc. iunip. *Sennert. l. a. p. m.* 644.

Obſ. pract. §. 8. Ego nonnullos ita reſtitui.

Vinum. [I.] Dedi *vinum* medicatum;

℞. Fol. beton, cuſcut fumar. ſcolopendr. chamædr. an. P. ii. *ſalv.* Mj. raph. ſylv. rad. filic. polyp. q. cich. an. ʒij. H. cich. epat. nob. an. P. I. cort. tamariſc. & rad. cappar. an. ℥ß. fol. ſen. alex. s. ſt. ℥iß. Rad. helleb. n. ppt. ʒij. rhab. el. ℥ß. ag. troch. ʒiij. flaved. cort. citr. ʒij. cinam. ʒj. ♀ crud. puriſs. ℥ß. Incis. & cont. D. in ſind alb.

[II.] Extr. panchym. Croll. ſecund. deſcript. ℈j.

℈j. helleb. n. gr. v. mag. jalapp. gr. i. scammon. ♀at. gr. j. ol. *salv.* gt. iij. ℞♀F. pil. n. xvij.

[III.] Croc. metall. absinth. gr. vi. inf. per noct. in vin. rhen. ℥ij. & ▽ cinam. ʒij. mane, abjectô crocô, D. purus liq. *Vomitor.*

[IV.] Interim assiduè usus sum *Elix. Timæano* antiscorbut. *Elixir.*

[V.] Potum ordinarium ita fecimus: ℞. Fol. recent. cochlear. trif. fibrin. *Salviæ*, H. nasturt. aquat. chelid. maj. rut. murar. beccab. an. Mj. fumar. pimpinell. an. Miß. Summit. absinth. pini an Mß. cort. fraxin. ℥j. bacc. junip. ℥iß. R. enul. ℥j. cichor. ʒvj. incis. & cont. include doliolo, affund. cerevis. recent. ℔xxiv. post fermentationem Col. clara & defecata sumat. bis seu ter in dieab. ℥vj. ad ℥x. plus minus, ad placitum. *Potus.*

[VI.] Decoctum *Timæi* lignorum p. 165., innexâ tamen *Salviâ*, utramq; mihi fecit paginam. Externè usus sum linimentis, ac cataplasmatibus, fotibusque suprà *Sect. II. Parte I. Membr. I. c.* 12. *& præced. c.* 7. descriptis, mutatis tamen semper mutandis, & ex arte fideliter applicandis. *Decoct. lignor.*

§. 9. Nobilis *Westphalus* molestissimô hoc malô diu afflictus, in rabiem ferè actus, à nullo, etiam probatissimo, remedio, tam interno, quàm externo, vel tantillum sensisset levaminis, sic, ut jam *Obs. alia.*

omnes

omnes actum esse clamarent. Supervenit fortè rusticus, subditus ejus, & optatam ocyus nobili suo spondet medelam, modò *vaccam*, quam abduci jusserat, ille sibi redderet. Dictum factum! Rogatus deinde, quô usus sit remediô, sine mora dixit, *Hepar* erat *milvi*, quod cum vino, in quo per noctem macerati erant *lumbrici terrestres*, languenti propinaverat, subsequente sudore, commendans eidem per integrum mensem vinum Moselanum *salviâ* & betonicâ conditum.

Alia. §. 10. Matrona quædam in *Dania* ex *ovis pavonum* singulare parabat remedium, quod cum *succo salviæ* expressô, instillat: guttul: aliquot spir. lumbricor. terrestr., *arthriticis* hisce propinabat, verùm quô successu, indagare non potui. Belga quidam hoc *Lugduni* mecum communicavit.

Alia. ℞. Rufum *milvum*, quem regalem dicunt, eumque *vivum* in stercore equino per integrum mensem tumula, & posteà ex *vermibus*, ex eadem ave natis, fac unguentum, cui admisce spir. lumbr. volat, aliquid essent. castor: & *olei salv.* destillat. Sine dubio ex *Schrödero* desumsit *L.V. Pharmac. Med. Chym. Class. II. p.m.* 321. sed [quorsum diffitear] licet aliquoties in Ducatu *Gvelfyco* tentârim, voto tamen meo nunquam setisfecit. Tentent alii: fortè fient beatiores.

CA-

Caput IX.

De usu Salviæ in Spasmo Scorbutico.

§. 1.

Mirabilis, at terribilis & flebilis affectus *spasmus*, seu convulsio scorbutica , qua de solidè & doctè *Dravviz. l.c.p.m.72.seqq.* Curatio tribus insistit fulcris. (I) ut materia peccans, circa mesenterium, lienem &c. nidulans eliminetur. (II) ut cor, hepar, lien, caput, & reliqua viscera, defendantur & confortentur. (III) ut nervi, maximè equidem in hoc affectu debiles, conserventur & corroborentur. Primo scopo inservit *Elect.* Medicorum *Marburgensium* , tribus auroris interruptis ad ℥ß. datum, si vires modò sinant, & quatuor abhinc horis jusculum, roremarin. *Salv.* majoran. thymo &c. conditum. Tutò etiam fausteque isti elect. immiscuimus *Salviam.* Conf. *Horst. Cent. Probl. med. Decat. ult. qu. 7.* *Elect.*

§. 2. Pro potu ordinario, præmissâ evacuatione, cum Cl. *Taurero*, Med. Hirschfeld., seq. ordinaveris vinum: *vinum.*

℞. Rad. cichor. ℥j. vincetox. caryophyllat. an. ℥ß. succis. pæon. an. ʒij. H.

beton. cap. ♀. ivæ arthet. primul. ver.c.tot.an. Mj. fl.anth. *Salv.*thym. an. Mß. fol. card. ben. Mj. incif. D. pro vino.

§. 3. Duobus aliis ſcopis ſtrenuè inſervient *elect. confortans*, & *pulv. convulſivus* eorundem D. D. *Marburgenſium*. Illud tale:

elect. confortans.

℞. Rad. pœon. viſc. querc. an. ʒij. caſtor. *st. ſalv.* an. ℥j. bacc. laur. cran. human. uſt. an. ʒij. ther. alex. mithridat. opt. an. ℥ij. Mell. deſpumat. q. ſ. f. elect. Doſ. ℥ß.

pulv. convulſivus.

Hic verò ita componitur:

℞. Pulv. rad. vincetox. enul. camp. ſuccif. caryophyllat. pœon. ℥iß. bacc. laur. ℥ß. *ſummit. ſalv.* ſerpill. fl. anth. an. ʒij. ſp. diam. d., pler. arch. dianth. an. ʒj f. pulv.

Præmiſsâ purgatione alternatim utere *electuario* & *pulvere*, interpoſitâ & repetitâ interdum purgatione. Ceteras cautiones docebit *Dravvitz. l. c. p. 107. ſeqq.* Qui *p. 121.* paulò immutatum auctumque hunc pulverem quoque largitur.

obſ. pract.

§. 4. Hiſce remediis feminam quandam nuper, Dei gratiâ, reſtituimus, præmiſſo vinô hoc medicatô.

℞. Rad. ariſtol. rot., filicis, helen. cal. arom.

arom. pol. q. an. ℥iij. armorac. ℥ß. *fol. salv. acut.* beccab. fumar. cuscut. meliss. trif. fibrin. beton. card. ben. chel. maj. an. p. ij. H. chamedr. chamæp. an. Mß. fl. salv. lavend. an. p. i. summit. cent. min. p. ij. cubeb. ℨij. bacc. junip. ℨvj. sem. anis. fœn. an. ℨij. N. mosch. ℨiij. D. inchart.

Dos. ter quotidie ad ℥iij. instillando cuilibet gutt. viij. sp. sal. armon.

§. 5. *Henning.* Kleinschmid multis in hoc affectu præsentissimum fecit levamen hôc *unguento*. *alia.*

℞. *Succ. salv. express.* ℥j. sp. lumbric. terrestr. ciner. talp. an. ℨij. opii thebaic. ℈ij. M.

Internè dabat eundem *succum* cum sp. lumbric., imperando sudorem. Quia scio, multis hæc remedia profuisse, annectere ea volui, cum & *olitor* interdum opportunè loquatur, & vilis aliquis *barbitonsor* ea aliquando non nesciat, quæ *fastuosus* hodie *Licentiatus* (Bonorum memoria sit in benedictione!) nunquam addiscet. Adeò multi venirent ad sapientiam, nisi stultè crederent, jam sese dudum eò pervenisse, scilicet, oben an / wo die Flädermäuse hecken. Heu mihi! quanta res est *Sapere*.

præscripsi *vinum* digerens & incidens. *vinum.*
℞. Rad. helen. polyp. q. raph. rust. angelic. an. ℥ij. fol. cuscut. agrimon. trifol. aquat. cochlear. fumar. rut. mur. *salv.* chelid. min. an. M ß. sem. nasturt. hort. anis. cochlear. an. ʒiß. summit. cent. min. absinth. an. p. ij. fl. bugloss. *salv.* an. piß. bacc. laur. ℥ß. N. mosch. gal. min. an. ʒj.
Incis. & contus. D. ad chart.
Deinde purgans. ℞. Rad. cich. polyp. q. *purgans.* an. ℥iij. sem. anis. ʒj. *f. salv.* M ß. fl. viol. bugloss. an. p. 1. Passul. min. tamarind. enucleat. an. ℥ß. incis. & cont. minutiss. aff. ▽ fumar. q. s. ebulliant semel ac iterum: Exprim. fortiss. & colat. fervidiss. ℥iiij. infund. per noct. fol. senn. 5. st. ʒiij. stent in cineribus vase benè tectô: Manè, post lenem ebullition., exprim. Col. add. Syr. ros. sol. cih. c. Rhab. an. ℥ß. tartar. vitriol. gr. viij. pulv. rad. elleb. n. præp. gr. vi. f. potio.
Septies alvum dejecit cum εὐφορίᾳ, con- *pilulæ.* tinuando postea cum vino, quô exhausto dedi pilul. ex extr. panch. Croll. ℈ß. turpeth. gr. viij. tartar. Querc. correct. ℈j. troch. alhandal. gr. iij. c. ▽ *salv.* confect.
Excrevit decies. Sudoriferum ex Sal. vol.

vol. C. C. & viperar., *sal. salv.* cum sp. theriacal. camphorat. fl. samb. & aq. card. bened. paratum summopere commendavit. Denuò purgatus, sumsit decoct. lign. gvajaci, descenditq; in balneum ex Rad. lapath. acut. helen. bryon. pariet. Scabios. malv. fumar. Veron. *salv.* chel. min. fl. melilot. cham. tartar. crud. &c. confectum.

balneum.

unguentum.

Egredientem ex illo inunximus.

℞. pulv. Rad. lapath. acut. ʒß. arist. long. alth. an. ʒj. fl. 🜍 ℈j. terebinth. ʒß. lithargyr. acet. ros. prius bene dilut. ʒß. ☍ ros. ʒiij. *salv.* ℈ij. caryoph. ʒß. aq. ros. & cer. an. q. s. f. ungvent. Datô denique confortante in forma *electuarii*, cum regimine diætæ Generosissimum virum dimisimus, qui adhuc pancraticè valet.

observ.

§. 23. Eâdem ferè methodô faustè etiam restituimus puellam XV. annorum in Præfectura *Winzenburgica*. Adde; si placet, *Observ. meas*, superiori anno edit., & *Dec. II. Ephemerid. Curios. German. Ann. V. annex., num.* 103

-ɞ)o(ɞ-

MEM-

MEMBRUM V.

DE
AFFECTIBUS RENUM ET VESICÆ.

Caput I.
DE USU SALVIÆ IN CALCULO ET APOSTEMATE RENUM AC VESICÆ.

§. 1.

Sexagenarius ex *calculo renali* acerbissimo dolore infestatus, cùm se sequenti insessui mandâsset, & sacculos ex iisdem speciebus contextos loco dolenti applicâsset, intra horæ quadrantem, dolore penitus profligatô, incolumis evasit. *Ruland. L. III. Curat. empiric. p. m. 282.*

℞. fl. chamom. melilot. aneth. sem. fœn. gr. lini an. Mß. H. absinth. menth. puleg. calaminth. abrotan. sem. carv. ameos, Rad. acori, pol. q. fl. beton. stæch. arab. *salv.* H. paralys. origan. Gran. junip. bacc. laur. an. Mj. ros. rub. H. chamædr. chamæpit. spicæ, gran. myrt. an. Mß. sal. nitr. ℥ij. 🜍 viv. ℥v. incis. & cont. ind. saccul. coq. in aqu. pro insessu. *balneum.*

§. 2. Sequens *syrupus Craton. L. VI. syrup. consil. med. 94. p. m. 633.* valde salutaris

Adv. Cur. Berling. C. I. p. 163. B. adde insigne *Elix. nephrit. Rolfincii L. IV. Chym. Sect. 2. c. 14.*

§. 4. Novi Pastorem in *Saxonia* inferiori, qui, præservationis causâ, singulis Lunæ quadris, in decoct. rad. petrosel. *salv.* & veron. ℥ij. incineratæ *motacillæ* eximio cum successu sumebat. Alius præferebat cinerem *pari carbonarii majoris*, quem vulgò dicimus Kohlmeise. Nobilis cinerem *cuculi* crebriùs usurpabat, quem etiam febricitantibus propinabat. Alia cinerem *palumbi*. Alius frequentissimo in usu habebat pulverem *asellorum*, in vehiculo datum, ad ℈iv. seu ʒi. *obs. pract.* *aliæ.*

§. 5. Puella XVII. annorum, ex vitio hæreditario *renum calculo* crebriùs obnoxias ex nulla re majus sentiebat levamen, quàm ex *gryllis incineratis*, (Heimichen) quos cum aq. filipend., aut *salv.*, vel veron., aliové vehiculo, in novi- & plenilunio, à ʒß. ad ℈ij sumebat. Senior quidam Canonicus in Westphalia maximè commendabat *testas limacum*, quas cum lacte *caprino* singulis mensibus, etiam in ipso paroxysmo, hausit. Alius *lac Asininum* malebat, quod fortius abstergeret. Alius mira narravit de *testis ovor. gallin.* calcinatis, *alia.* *alia.* *alia.*

T 5 (quæ

quæ etiam *Barbette prax. L. IV. c. 8. p. m. 211. omnia reliqua medicamenta* præcedere asserit:) ego tamen, ut sincere loquar, in Domino *Audr. Rudelosio*, Concionat. tunc aulico *Guelferbytano*, nullum omninò vidi effectum.

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN URINÆ INCONTINENTIA.

§.1.

fotus. RIver. L. VIII. Prax. c. 7. pubi & perinæo applicat mane seroque fotum calidè ex Rad. enul. camp. cal. aromat. acor. cyper. an. ℥ß. fol. menth. *Salv.* origan. calamint. absinth. an. Mß. nuc. cupress. myrtill. gallar. & balaustior. an. ℨj. rosf. rubr. p. i. coq. in p. æqu. aqu. fabar. & vin. rubr. ad ℔ij. in colat. dissolv. salis & alumin. an. ℔j. f. fotus.

alius. Et *Forestus L. XXV. obs. 22.* in puella nobili XV. annor., ab ineunte ætate vitio hôc laborante sequens felicissimè usurpavit.

℞. H. menth. calaminth. fl. rosf. rub. an. Mj. *salv.* rut. origan. an. Mß. enulæ, calam. aromat. cyperi acor. an. ℥iij, thur. cort. granat. sumach. lupul. gland.

gland. cupress. balaust. an. ℥j. coqu. in vino rubro gallico stiptico ad ℔iß. pro fotu pubis.

§. 2. Interdum quoque, post difficilem partum, urinæ incontinentia accidit puerperis, ad quam curandam *Sennert. L. IV. Prax. P. II. Sect. 7. c. 9. p. 466.* laudat balneum, è fol. beton. *salv.* laur. rorismar. puleg. origan. fl. stæch. &c. confect. A balneo verò pubes inungatur unguentô catulino, quod sis vide ibid. *balneum.*

§. 3. *Monachus* quidam *strictioris observantiæ* molesto hoc affectu adeò vexatus, ut vix sacris amplius commodè interesse quiret, à circumforaneo quodam magno præmio hunc emit *pulverem*, à quo perfectè convaluit. *obs. pract.*

℞. Ciner. murium minor. ℥j. pulv. vesic. capræ nigræ ℥ß. *Rad. salv. hort.* ℨiij. in vigilia *(S. Francisci)* effoss. & pulverisat. f. pulv.

Dos. mane, à meridie, & vesperi ℨij in aq. plantagin., aut vino rubro.

Huc quadrat insignis observatio Excell. D. D. *Febrii*, Præsidis nostri nunc Emeriti, *Dec. I. Eph. Cur. T. VI. n. 88. p. 123.* Cætera, quæ Monachus adjecit, de effossione in vigilia *Francisci*, superstitiosa videntur; Solô *murium* cinere femina illa curata est, qua de in

Obs.

Veronicæ propinato, quamplurimas faustè restituerat. Næ cinis *reguli* minimè temnendus in hoc affectu: Hunc *Cl. Doleus* pulverem suum specificum hoc *cinere* auget, vid. si eum *L. III. Encyclop. Med. c. XIII. p. 620.*

§. 3. Novi honestum Virum *Holschaminda* ad Visurgium, *septiduana Ischuriâ* miserrimè afflictum, cui, omnibus aliis frustrà tentatis, *Vitus* Meyer / Chirurgus Veteranus, in decocto radicis *filipendulæ* rubræ, *salviæ*, & *calcatrippæ*, admirabili cum successu, *cerebrum picæ maris* exsiccatum ad ℈iv propinabat, Viro adhuc, nî fallor, superstite. Equidem mira præsta *filipendula*, notante *Velschio* nostro *II. Mictom. 45.* De *picæ* autem *cerebro* (seu mas, seu femina fuerit, meo judiciô, parum refert,) memorabilis historia *Formii*, Chirurgi Monspeliens., *in obs. Riverio communicatis p. m. 163.* *alia.*

CAPUT IV.
DE USU SALVIÆ IN MICTU CRUENTO.

§. 1.

Citò, *tutò*, & *jucundè* (si boni Medentis officio, juxta *Asclepiadis* effatum, relatore *Celso L. III. c. 4.* fungi velis,) affectū hunc curabis *decoctô* *decoct.*

Myn-

Mynsichtianô, sect. XXV. armam. Med. Chym. p. 386.

℞. Rad. glycyrrhiz. ℥j. sem. pap. alb. gran. myrtill. an. ℥ß. glandium acaciæ an. ʒij. H. veron. cap. ♀. ceterach., *salv. min.*, sanguisorb. an. ʒiß. fl. rosf. rub. ʒj. pap. errat. ℈j. coq. in aq. font. ut remaneant ℔ij, quæ syrup. è succo viol. edulcor. Dos. mane & vesperi ad ℥ij. ad ℥iij. & iv.

aliud. §. 2. *Molleri in myst. & miracul. Med. Chym. p. 88.* hoc:

℞ Veron. *salv.* min. Ranis sylv. an. Mß. gland. ʒj. acac. ʒij. f. decoct. ad ℔j. Col. add. Mell. opt. q. s. pro mediocri dulcore.

aliud. §. 3. *Timaanum* hoc in *descript. med. cas. ej. annex. f. 415.*

℞. Rad. alth. liquirit. an. ʒvj. consolid. maj. bistort. cichor. gran. fænic. an. ʒiij. H. Veron. agrimon. endiv. cap. ♀ prunell. vulg. burs. past. plantag. sanicul. an. Mß. sem. 4. fr. maj. excoct. an. ʒiß. fl. hyperic. rosf. rubr. *salv.* an. p. i. fruct. sebest. jujub. alkekegen. an. n. vij.

Incis. & conquassat. coq. ex aqu. f.

℞. Colat. ℔iiß. cui admisce

Syr. de symphit. alth. an. ℥iiß. M. clarif. & filtr.

§. 4.

§. 4. Cibum fastidientibus, *sangui-nem mingentibus* & exspuentibus, nec non mulierculis, urinæ incontinentiâ post partum correptis, miraculosè auxiliari dicit *Mynſ. l. a. p. 122.* sp. suas *dia-plantag.*, quas supra *Sect. 1. cap. 6. §. 2.* transcripsimus. Dos. à. ʒß. ad ʒj. mane jejunô stomachô, vel ante prandium & cœnam, cum ℥ij vel iij liquor. stillat. plantagin. Hôc suô exemplô confirmavit nuper Parochus *Hassiacus*, qui hunc pulv. *Mynsicht.* in tali affectu ad astra tulit. *sp. dia-plantag. Mynſ.*

§. 5. Studiosus quidam in hoc affectu olim sequens usurpabat electuarium: *obs.*

℞. Conf. rad. symph. maj, ℥iß. sp. diamartis Mynsicht. ʒj. tal. fuill. ℈ij. bol. armen. ʒß. *essent. salv.* ʒvj. syr. mastich. q. s. f. electuar.

Quô sumto, & præmissis universalibus, balneum ingressus *salviâ* conspicuum. Et cuncta eveniebant ex voto.

)o(

MEM-

℞. H. majoran. meliss. betonic. *salv.* serpill. an. Miij. fl. ros. borrag. bugl. viol. an. Mij. sem. 4. fr. maj. an. ℥ß. *carn. bovin.* Vitul. coct. in jure balnei an. ℔xj. panis similagin. MV. pœon. bryon. an. ℥j. M. f. decoct. in lact. & decoct. affund. vin. malvat. ℔v.

§. 3. Hoc *electuarium* Doctissimo cuidam Viro insigniter profuisse scio. *elect.*

℞. Condit. rad. eryng. helen. an. ℥j. Cond. nuc. mosch. ʒiij. *Conserv. salv.* citr. anth. an. ʒvj. diasatyr. Mesu. prim. descript. cort. citr. condit. an. ℥ß. essent. satyr. ℈iv. Conf. alch. complet. ʒij. c. syr. cinam. f. electuar.

§. 4. Alius, præmissis præmittendis, pulv. ex rasura *priapi cervini*, testiculis *galli*, & cerebro *passerum* confectum, ad drachm. 1. seu ℈iv., bis quotidie cum vino *salviato* usurpabat, remque suam egit feliciter. Generosa femina, casti amoris amans, Illustri marito, ob *frigidam testium intemperiem*, onera matrimonii segnius persolventi, stimulum, vires, calcarque datura, per integrum mensis spatium, nescio ob quam morbi, ut persvaserat ingeniosa, emendationem, consentiente Medico, *perdices* dedit vorandas, assas & elixas, plerumque *salviâ* repletas, seu conditas. Hoc stratagemate *obs.* *alia.*

H tor-

agni casti ℥ß. rut. ℥ij. coq. in vin. dos. ℔ißs. rejectis prius excrementis.

§. 2. Inter alia remedia contra *herniam ventosam* & hunc *fotum* adhibuit *Forest. L. XXVII. obs. 25.* *fotus.*

℞. fl. chamom. rut. melilot. origan. absinth. artemis. *salv.* calaminth. an. Mj. sem. anis. cumin. fænic. carvi, ammeos an. ʒij. coq. in aqu. & vino pro fotu, adjectô pauco acetô.

§. 3. Elegans ejusdem ex *Rondeletio* transcripta *opiata* in *bubonecele* puellæ cujusdam *l. c. obs. 18.* *opiata.*

℞. Cons. ros. ant. symphit. an. ℥j. *fl. salv.* acor. vulg. an. ℥ß. troch. de carabe, seu spodio, vel de bolo ʒiij. blatt. byzant. ust. & lot. in card. equin. aqu. ʒij. c. syr. cydon. f. opiat. dos. quantitas nucis, superbibend. parum vini rubri.

§. 4. Juvenis quidam Gallus *gonorrhœam* sustulit, præviâ purgatione & sudorifero, *solo pulv.* folior. menthæ exsiccat. *fol. salv. hort.* & semin. rut., cujus ℈iv., singulis diebus quater, in vino sumsit. Alius *flores salviæ hortensis*, in butyro caprino non salito tostos, crebriùs devorabat. Quod remedium Chirurgo Gratiopolitano *d'Aimar* acceptum ferebat. Ego, ut candidè fatear, *obs. pract.* *alia.*

nondum hujus rei feci experimentum: tu verò si voles, per me licebit.

alia. §. 5. Alius usurpabat *cinerem ranar. viridium* in decocto acetosæ, millefolii, fol. quercûs, *salviæ* & balaust. Alius *cristam galli* pulverisatam in eodem, vel simili, decocto sumtam maximè commendabat, nec sine optato eventu, non temtis tamen aliis, quæ ratio imperabat & methodus.

MEMBRUM VII.

DE

AFFECTIBUS UTERINIS.

CAPUT. I.

DE UTERI INTEMPERIE FRIGIDA, EJUSQUE VASORUM ANGUSTIA.

§. 1.

NObilis hîc *salvia* omne feret punctum, quôcunque etiam modô usurpata. *pessaria.* Pessaria à *Cl. Sennerto L. IV. Prax. P. I. Sect. 2. c. 6.* fiunt sic:

℞. Agar. trochiscat. ℨj. colocynth. ℈j. artemis. *salv.* majoran. dict. cret. an. ℨß. excip. succo mercurial. & cum linteo vel serico raro f. pessaria.

§. 2.

§. 2. Insignis etiam potio *ejusd. l. c.* humorem pitutiosum efficaciter præparans. *potio.*

℞. Rad. fænic. ℥j. valerian. helen. imperator. an. ℥ß. f. puleg. artemis. matricar. nepet. majoran. an. Mj. fl. cheir. rorismar. *salv.* an. p. ij. sem. siler. mont. anis. fænic. pastinac. sylv. an. ʒj. coq. in aqu. pro ℥x. colat. clarificat. dulcorat. saccharo.

§. 3. Præstans etiam in *omnibus affectibus uteri ventriculique frigidis*, e.g. colica flatulenta, suffocatione uterina &c, *aquavit. mulier.* Altenb. apud *Hofmann. in thes. pharmacevt. Sect. I. p. 18.* *aqua vit. mulier.*

℞. macis, nucist., cardamom. utr., caryoph. an. ℥j. cinam. macropiper. zzber. zedoar. an. H. meliss. *salv.* fænic. serpill. majoran. anserin. an. Mj. menth. Mß. vin. rhen. ℔vj. infund. sex d. & n. postea destill.

Dosis cochl. 1. vel ij.

§. 4. Et cùm *salvia* humores attenuet, & naturam, ad expellendos eos, inque uteri venis hærentes, easque obstruentes, stimulet, multùm hic efficiet sanè:

℞. artemis. majoran. calamint. mercurial. puleg. an. Mij. rorism. *salv.* f. laur. fl. chamom. an Mj. coq. in aq. & de- *fotus.*

coct. fove inguina & hypogastrium: seu f. exinde baln. *Senn. l. c. p. m. 34.*

vinum. Præstans etiam *vinum Rolfincian. in cacochymia uterina:*

℞. Rad. angelic. imperat. helen. an. ℥j. cort. aurant. fraxin. an. ʒiij. f. calaminth. puleg. *salv.* rut. rorismar. an. Mj. sem. cumin. fænic. anis. an. ℥ß. bacc. junip. Mj. Zedoar. galang. cubeb. an. ℥ß. S. Species zum Säcklein in Wein oder Bier. Vid. *Med. Comment. special. L. V. S. II. c. X.*

Caput II.

DE USU SALVIÆ IN INFLAMMATIONE, IMBECILLITATE ET DOLORE UTERI.

§. I.

Inter discutientia, in progressu morbi adhibenda, specificè reponitur *salvia* recens à *Sennert. l. c. p. 79.* utilis ejusdem *aqua vit. mulier.*

aqua vit. mulier.

℞. cinam. el. ℥ß. caryoph. N. mosch. macis, gr. paradis. cardam. cub. an. ℥iß. galang. ℥ß. pip. long. zingib. an. ʒij. zedoar. ℥j. incis. aff. vin. alb. ℔vi. stent. in digestion. per viij. ♋ postea add.

Menth. melisl. rorismar. *salv.* an. ℥vi. sem.

sem. fænic. anis. an. ℥ß. stent iterum in digestione 3. ℘, postea ℞la.

§. 2. ▽ *matricalis*, seu de melissa composit. in afficin. Lib. & Imperial. Reip. *Ulmens.* olim in frequentiori usu erat, referente *Tonero in app. ad observ. med. p. 366.* *aqua matricalis.*

℞. fol. meliss. recent. ℔ij. rut. hort. *salv.* nobil. an. ℥iiij. fl. anth. ℥j. bacc. laur. castor. spic. ind. an. ʒj. incis. & cont. pon. in alemb. vitr. superfund. parùm vini, & sic macer. in ☉e per XIV. ℘. tunc ℞la.

Aliam vid. sis apud *Sennert. L. IV. P. II. Sect. I. c. 3. p. m. 122.* utraque in hoc affectu, à phlegmate & flatibus orto, utilissima. *alia:*

§. 3. In *dolore uterino* cum *menstruis albis* pro Generosa quadam Matrona seq. à *Plater. L. II. obs. p. 429.* præscriptum vinum. *vinum.*

℞. Sarsæparill. ℥vj. corr. guajac. ℥iiij. sessafr. ℥ij. R. chin. ℥j. ireos ʒvi. galang. ʒij. H. majoran. beton. *salv.* an. Mj. fl. anth. lavend. an. p. i. sem. anis. fœn. an. ʒij. rasa. incis. & contus. macer. in vin. optim. mens. x. quarum singulæ sint trium ℔. mercat. sacch. ℔ij. cinam. ℥j. maceris ʒij. pon. in doliol., obtur., stent per 3. ℘.

Bibat de eo bis in prandio, & toties in cœna, continuando per mens. Ita sensim & moderatius, præmissis tamen purgantibus universalibus, pituitam cum sero per sudorem & urinas evacuavit.

Sp. matricalis camphorat. §. 4. *Sp. matricalis* Ulmens. optimæ etiam notæ, & describitur à *Tonero l. c. p. 366.*

℞. Cinam., macis, cubeb., cardamom. gran. paradis. an. ℥j. galang. pip. long. Zedoar. an. ℥ß. *salv.* menth. crisp. an. M iij. incis. & contus. infund. in 🜄. opt. rectif. in loc. calid. per hor. xxv. moveantur aliquoties, dein ♌la △ lent.

℞. Camph. ol. am. dulc. an. ℔i. M. opt. & in alemb. digere in baln. vel cinerib. per 14. ☍, aut plures, dum camphora totaliter dissolv. cum ☊. Postea superfund. sp. præscript., & rursus per aliquot dies putrefiat, ut 🜄 essent. camphor. extrahat, deinde lento △ in baln. ♌la usque ad dissolut. camphor. In destillatione pone aliquot grana coccinea Kermes in alemb., ut rubedinem contrahat.

balneum. §. 5. *Balneum* denique *Platerus l. c.* parat ita:

℞. *Salv.* matricar. artemis. beton. an. Mij.

Mij. fl. famb. chamom. lavend. stæch. an. p. j. sem. fænic. ℥j. tartar. vini ℥iv. alum. ʒij. coq. in aq. addit. paucô lixiviô & vinô.

In *inflammatione* Medicus quidam etiam feliciter utebatur *salviâ*, sed refrigerantibus catè mixtis, & illa in *parva dosi* præscriptâ.

Caput III.

DE USU SALVIÆ IN MENSIBUS SUPPRESSIS ET IMMINUTIS.

§. I.

Decoctum *fol. salv.* menses urinasque ciere, partusque extrahere, è *Dioscorid. L. III. c. 40.* scimus. Et sic etiam est. Optimum igitur *Foresti apozema, L. XXVIII. obs. 4.* præmissis præmittendis, quod tale: *decoctum*

℞. Cort. tamarisc. ℥iß. rad. petrosel. apii fænic. an. ℥ij. agrimon. endiv. cichor. beton. artemis. matricar. mercurial., costi vulg. absinth. abrotan. *salv.* menth. hyssop. an. Mj. cap. ♀. rec. Mij. polytrich. Mj. bacc. laur. junip. an. ʒiij. sem. petrosel. anis. fænic. an. ʒß. ammeos, carvi, seselios an. ʒij. R. aristol. long. ʒiij ireos ℥j. sabin. Miß. c. vin. pint. iiij. mell. despumat.

℥vi. facch. ℥viij. f. potio. si cinam. addideris, & in modum clareti composueris, delicatior erit.

elixir. §. 2. *Elixir* uterinum *D. Michael.* maximè etiam laudatur, cujus hæc est descriptio:

℞. Herb. artemis. Miij. mercurial. majoran. *salv.* puleg. rorismar. an. Mj. fl. calendul. hyperici, salv. spic. an. p. iij. cheiri Mj. Rad. levist. arist. rot. rub. tinct. angelic. an. ℥iß. bacc. laur. ℥ij. cass. lign. ver. ℥iß. sem. levistic. nasturt. eruc. meliss. an. ʒij. croc. opt. ℥iß. antophyll. ℥j. incis. & contus. irrorent. sp. hermaphroditico ex minera ♂tis & ♀is, adde splen. boum n. viij. extrah. spiritum meliss. & puleg. Dosis à ℈ß. ad ℈i in vehiculo specifico. Vid. *Tiling. Class. III. tit. 17. prodr. Prax. Chym. p. 727. & Deck. in not. ad prax. Barbett. L. IV. c. XI. p. 227.*

syrup. §. 3. *Syrupus de betonica* compositus, & salviâ auctus, ad capitis & uteri vitia propulsanda efficacior simplici, licet usus ejus nonnihil evilnerit, eidemque syrup. de stæchad. *Fernelii* successerit, Vid. *Class. I. Pharmacop. August. p. m. 35.*

liquor. Utilis etiam post universalia *liquor Bruel. in Prax. p. 426.*

R. Rad.

℞. rad. ebul. ℔j. sambuc. rub. tinct. ireos an. ℥ij.	*fol. salv.* artemis. an. Mij. coq. in aq. & vin. an. p. æq. ad tertias.

Est magnarum virium, ad tempus aliquod si continuetur.

§. 4. *Sacculus Cratonis* talis *L. V. Consil. 39. p. m. 210.* *Sacculus.*

℞. apiastri, *salv.* meliss. an. Miij. f. saccul. ventri applicandus.

Fotus Grüling. L. IV. Pract. P. IV. c. 8. p. 450. hic: *fotus.*

R. H. artemis. mercurial. calaminth. puleg. rut. rorismar. an. Mj. *salv.* Mß. cort. arant. ℥ij. fl. samb. chamom. stæch. an. p. i. coq. in vin. & aq. pro fotu.

§. 5. *Balneum* ejusdem *C. III. observ. 12. & l. c. Prax. p. 451.* *balneum.*

R. H. artemis. chamædr. abrotan. serpill. an. Mij. meliss. Mß. *salv.* rut. absinth. puleg. an. Mß. fl. chamom. Miß. bacc. junip. Mij. sem. lini ℥i. fl. samb. Mß. incis. & cont. d. ad chart. pro balneo.

§. 6. Virgo *Isnacensis* XXVII. annorum, menses à multis annis *imminutos*, & *valde dolorificos*, senserat, obtentô autem *vinô medicato*, ex *obs. pract.*

fol. meliss. rorismar. beton. an. Mj.

ar-

artemiſ. rubr. majoran. origan. an. Mß. Rad. helen. ℥j. cich. ℥ß. fl. cent. min. Mj. *Salv. p. ij.* bacc. junip. ℥ß. ſem. aniſ. fœnic. an. ℥j. Cort. citr. ℨij. nuc. moſch. n. 1. caryoph. ℨiß. M.

& purgato corpore catharticis & ſudoriferis, *balneum* fecit ſibi ex

fol. ſerpill. c flor. artemiſ. rubr. majoran. an. Mij. matri car. meliſſ. an. Miij. *ſalv. c. flor.* roriſmar. an. Mj. Fl. chamom. vulg. melilot. origan. hyperic. cent. min. ſamb. verbaſc. an. Mj. bacc. junip. ℥ij. ſem. lin. ℥i. Rad. cichor. petroſel. an. ℥iß. bryon. ℥j. M.

nec amplius audivimus queſtum.

§. 7. Decoctum *ſalviæ* ebibitum aut appoſitum, ait *Hofmann. L. I. M. M. c. 19. p. 360. a. menſes* evocat, ipſa autem *ſuffita* ſiſtit. *Roder. à Caſtro L. I. de morb. mulier. c. 5.* Idem *Hofmannus* elixir uterinum *Crollii* commendat, ſi loco ſpir. vin. ſurrogetur ſp. meliſſ. aut *ſalv.*, admiſtâ ſub fine ſale artemis: ſ. q. hoc enim moderatè menſes movet, roborat coctiones viſcerum, reſiſtit putredini, & lumbricis, ſi qui adſint, adverſum eſt, ut in virgine quadam *Brunſvicenſi* 19. annorum experti ſumus ao. 1685. quæ, reſeratis tandem menſibus, magnam *ver-*

obſ. alia.

mium

mium copiam unà cum sanguine excrevit, quos inter, notante Matre, unus erat *candidissimus, oblongus, rostratus, inque capite & cauda punctulô quodam rubro notatus*, quem multis aliis, curiositatis gratiâ, monstravit, mihique exsiccatum. Eopse annô in gravissimam incidit *febrem verminosam*, ex qua ægrè fuit redemta, ut alibi σὺν Θεῷ, latiùs narrabimus.

Caput IV.
DE USU SALVIÆ IN MENSIBUS SUPERFLUIS.

§. I.

Aëtius *Tetr. I. serm. 1. p. 24.* perhibet, *salviam* menses immodicè fluentes *sistere*; & ex sententia *Agrippæ* vitalem conceptum continet. Audiatur ipse: *Elelisphacos* (i. e. salvia) *calfactoriam vim evidenter habet, & leniter subadstringentem. Quidam narrant*, suffitam super prunas *menses* immodicè *fluentes sistere, itemque* muliebrem fluxum. *Agrippa* autem infit: *Salviam, herbam sacram, leænæ pragnantes vorant. Nam* vitalem conceptum *continet. Quare si succi ejus* heminam unam cum modico sale *mulier bibat, quarta à puerperii purgamentis die, & viro condormiat*, in- *Aëtii opinio.*

fal-

fallibiliter *concipiet. Ajunt, cùm in Copto Ægypti pestis grassaretur, eos, qui superfuerunt, in ea regione* coëgisse mulieres & uxores suas *ad hujus* succi potentem *adeò* usum, *& ad* plurimam sobolem *pervenisse.*

balneum. §. 2. Hinc *balneum foresti L. XXVIII. obs. 18.* in *hydropica* deplorata, ob triennalem mensium fluxum, decumbente.

℞. fol. samb. rorismar. unà c. flor., cumini, salis. an. p. ij. sampsuch. *Salv.* laur. fl. chamom, rom. an. Miiij. coq. in aq. acet. acerrimo affus.

Aqua hæc in magnam cupam reponatur, vimine intertexto & cancellato superimposito, & pedes nudi super eodem ponantur, vestibus undique circumcinctis, fumus ex eadem ▽ recipiat., sudore omni mane provocato. Pedes etiam imponantur jejuno stomacho per plures dies.

fotus. §. 3. *Fotus Bruel. l. c. p. 415.* hic:

℞. Rad. & fol. plantag. symphit. an. Mj. *fol. salv.* Mij. balaust. ros. an. Miß. gallar. sumach. an. ℥ivß. hypocistid. rhois obsonior. an. ℥iiß. coq. in vin. rubr. adstringent. q. s. ad tert. part. consumt. Tomenta sumen & renum regionem.

obs. pract. §. 4. Honestissima & castissima femi-

mina in Ducatu Gvelferbytano multis abhinc annis *hæmorrhousa*, consiliô alius (qua de in tract. meo de *bufone Sect. II. c. 2. §. 6.*) fumum usurpârat *bufonium*, nullô sequente levamine, tandem *juniorem turturem* eviscerạtum, repurgatum, inque aqua plantaginis & *salviæ* benè lotum, summitatibusque *salviæ*, cinere trium ranarum viridium, & thure repletum, lentè assabat, denique in pulverem subtilissimum redactum cum aqua tormentillæ summo cum successu sibi propinabat. An hoc arcanum ex *Forest. L. XXVIII. obs. 10.* (qui id Doctori suo Bononiensi *Elidei* debebat,) hauserit, seu aliunde acceperit, nescio. Probatissimum remedium est, & multoties feliciter expertum. Commendat idem *Cl: Schröderus in Pharmacop. Medico-Chymica Lib. V. Class. III. cap. 69. p. m. 324.* Sed pulvis *ossium humanorum* ex vino rubro sumtus idem præstat, teste *Foresto, l. c.*

CAPUT V.
DE USU SALVIÆ IN FLUORE ALBO ET CHLOROSI.

§. 1.

PUlvis ex *faeu.* sarsaparill. & balaust. *pulv.* sumtus manè singulis diebus cum

jusculo,

jusculo, est remedium aulicarum mulierum in *fluore albo*. *River. prax. L IX. c. 4. p. m. 293.* Et si *salvia* opem spondeat in *suppressione mensium*, utique auxilia sua non denegabit virginibus *chlorosi* decumbentibus. Ecce observ. nostram! *Clara Margretha Côsterin*, XV. tunc annorum, ultra biennium deplorata *chlorosi* miserrimè divexata, omnibus, etiam à Celebrioribus Viris, frustra tentatis, meæ tandem fidei & industriæ committitur. Præmissis præmittendis, digestisque ac præparatis humoribus, iisque per ἐπίκρασιν, & citrà molestiam, expulsis, menses provocati balneo:

obs. pract.

balneum. ℞. Rad. alth. lil. alb. bryon. an. ℥j. arist. rot. ℥ß. H. artemis. sabin. *salv.* mercurial. origan. puleg. matricar. an. Mß. fl. cheiri cham. an. Mj. bacc. laur. junip. an. ʒvi. sem. lin. fœn. gr. an. ℥ß. D. pro balneo:

In quo umbilicotenus insedit, tribus diebus manè, ante consuetum mensium fluxum, jejunô stomachô per horulam. Postea inunxit ventrem.

unguent. ℞. ol. chamom. lil. alb. amygd. d. an. ℥iij. pulv. sabin. arist. rot. an. ℈iiß. styr. calam. ʒj. *ol. salv.* gutt. XV. cer. q. s. f. unguent.

Quo factô devorabat ferment. vet.

acer-

acerrim., cui aliquid pulv. myrrh. & fol. dictamni alb. c. sacch. admistum erat, ad quantitat. nucis avellanæ, felici cum successu. Menses enim, licet, ob corpus maximè exhaustum, & penuriam sanguinis, cum stillicidio rediêre. Quos demum, servatâ diætâ, auctôque cruore, largiùs provocavimus, ut ipsa adhuc superfit, & bellè valeat.

§. 2. Alia *vino* & *electuario* sequente bellè nuper restituta, usurpatis adhuc usurpandis. *alia obs.*

℞. fol. majoran. *salv.* meliss. card. ben. betonici an. M ß.
Rad. fœnic. helen. cich. angelic. an. ℨij. fl. anth. p. i.
Summit. cent. min. p. ij. bacc. junip. ℥j. cinam. acut. cort. citr. N. mosch. an. ℨij. sem. anis. fœnic. an. ℨiß. M.
℞. *Conf.* beton. *fl. salv.* meliss. an. ℥ß.
Rad. helen. & cort. citr. cond. an. ℨij. sal. absinth. ℨß. sp. sal. armon. ℈j. f. c. s. q. syr. menth. elect.

§. 3. Binæ aliæ nobilissimæ Virgines commendârunt hoc à me acceptum *elect.* *alia.*

℞. *Conf.* meliss. fl. tunic. *salv.* an. ℥j. cond. rad. pimpinell. cort. aurant. an. ℨiij. myrob. chebul. cond. ℥ß. sp. diambr. arom. ros. an. ℨß. succin.

præp. ℈j. sal. meliss. chamomill. an. ℈ß. ol. cinam. caryoph. an. gutt. ij. f. c. s. q. syr. meliss. elect.

Quantum præsidii tulerit *salvia* in inveterato *fluore albo* Nobilissimæ matronæ, à marito ejus, Amico & fautore meo singulari, prolixiùs audivi, adeò, ut etjam, ob insignem effectum, *salviam* illa nominare soleat *morti-voram*.

CAPUT VI.
DE USU SALVIÆ IN SUFFOCATIONE HYSTERICA.

§. 1.

syrup. Ad digerendos humores valet *syrupus Foresti* in prolapsu uteri cuidam præscriptus *L. XXVIII. obs. 36.*

℞. Syrup. è stæchad. matricar. oxym. simpl. an. ℥iß. *decoct. salv.* majoran. chamæp. artemis. calaminth. mentapr. an. ℥vj. f. syrup. pro ij. dosibus.

vinum medicatum. §. 2. *Vinum* medicatum *Grülingii* hoc *L. IV. Prax. P. IV. c. 7.*

℞. Rad. bryon. ʒvi. vincetox. valerian. diptamn. alb. an. ℥iiß. asari ʒj. cort. arant. ℥j. H. chamædr. chamæpit. *salv.* meliss. an. ℈iv. sem. fœnic. ℥ß. bacc. laur. ʒj. junip. ʒij. fol. senn. s. st. ʒx. agaric. ʒj. D. pro vino.

§. 3.

§. 3. Aqua antihysterica *Dorncreil. in dispens. c. XI. p. m. 47. seq.* videatur ibi. dos. ℥j. in paroxoysmo: præservationis ergo ℥ß. cum ℥ß. ▽ meliss. Aliam D. *Jacobi Martini*, Physici Lubecens., habet ibidem. Bona etiam apud eundem aqua Dominarum *Schoneri*, Prof. Gryphisvvald., hujus descriptionis. *aqua.* *Schoneri.*

℞. H. menth. crisp. f. f. meliss. an. Mij. *salv. min.* majoran. an. Mj. cinam. opt. N. mosch. macis Zingib. gran. paradis. cubeb. cardam. an. ℥ij. caryoph. ℥iß. pip. long. dipt. alb. an. ʒvi. galang. cass. lign. an. ℥ß. Concis. & cont. aff. vin. gallic., hispan. & malvat. an. Mens. ij. stent in loco frigido per IX. dies, postea in MB. ♌la & S. ad usum.

Adde aliam *D. Jacobi Fabrici in dispensat. Hafniens. Class. XIV. p. 161.* plures dabit *Mynsicht. in armam. Med. Chym. Sect. XIX. p. m. 318. & Frider. Hofmann. Sect. I. thes. pharmacevt. p. 27. seq.* ac *Rolfinc. L. IX. Med. Comm. S. VI. c. 1.* *aliorum.*

§. 4. *Elixir uterinum* suprà *c. 3.* transcripsimus. Conf. *Birling. append. ad C. 1. Advers. curios. c. XIII. pag. 71.* Aureæ tandem pilulæ *hystericæ Zvvölf. in append. ad Pharmacop. Reg. p. m. 125.* *Elixir.*

Pilula. ℞. Rad. Valerian. Imperat. an. ℥j. H. recent. artemiſ. meliſſ. menth. criſp. matricar. roriſm. *ſalv.* cort. rec. arant. extim. an. ℥iß. opii per exhalationem ſpiritus narcotici parati, ʒvj. caſtor. opt. recent. ſiccat. ℥j. croc. auſtriac. ℥ß. inciſ. & cont. craſſiuſculè, ac cucurbit. vitr. immiſſa, extrah. c. ſ. q. ſpiritus vin., repetitis vicibus affuſ., quouſque non amplius tingatur, ſp. tincti omnes in M. B. ad extract. conſiſt. abſtrahantur. Extracto reſiduo ſpiſſo adde pulv. caſtor. ʒiij. Rad. Valerian. cort. arant. extim. & recent. ſiccat. an. ʒiiß. myrrh. rubr. ℥ß. dilut. ad pultis form. in ſuperiori ſpiritus vin. abſtracto ab extractis, pulv. ungul. equæ ℥ß. ol. ſtill. ſuccin. ſalv. roriſmar. menth. criſp. cort. arant. ex recent. corticib. an. ʒß. coriandri ℈ß. M. f. Mp. à. ℈ß. ad ℈j. in affectibus uternis propinanda.

alia. §. 5. Mihi in uſu ſunt ſeqq., quêis tutò fidere poſſum.

℞. Magiſt. corall. rub. matr. perlar. ſuccin. alb. an. gr. vj.	♂. diaph. gr. iij. vitriol. ♂tis ad albed. calcinat. gr. iiij. lap. bez. oriët. gr. vij. extr. caſt. opt. gr. v.

f. c.

f. c. pauxillo ther. Androm. (seu cœlest. Hanoviens.) massula, cui admisce Sal ♃is Anglici gr. iv. Sal. volat. CC. & *salv.* an. gr. iij.
f. c. aq. meliss. pil. parv. D. ☉ obduct. duæ, vel tres in aq. hysteric. Horstii.

CAPUT VII.
DE USU SALVIÆ IN EPILEPSIA UTERINA.

§. 1.

HOc *decoctô* per integrum annum quandam præservavit *Forest. L. XXVIII. obs. 34.* *decoct.*

R. majoran. artemis. puleg. *salv.* meliss. an. Mj. beton. fl. stœch. p. i. fol. senn. ℥ß. agaric. femin. ʒß. sem. anis. ʒij. Rhab. el. ʒj. schænant. Zingib. an. ℈ß. uvar. pass. ab arillis repurgat. ℥iß. glycyrrhiz. ras. ʒiij. coq. in aq. s. pro ℥vij. fortiss. expr. add. syr. de artemis. è stœch. an. ℥j. M. pro 2. dosib. matutin.

§. 2. Hûc pertinet *aqua antihysterica D. Martini*, cujus cap. præced. memineram, estque talis: *aqua.*

R. Cinam. opt. ℥j. caryoph. Zingib. N. mosch. an. ʒvi. cort. citr. aurant. an. ℥ß. spic. ind. ℈iv. H. scariol. pu-

 leg.

leg. ſcord. meliſſ. menth. abrot. femin. matricar. an. ℥ij. *ſalv.* ℥viij. majoran. ℥ß. ſumm. roriſmar. ℥iv. caſtor. ver. ℈xvj. vin. aduſt. ℔vi. pond. civil. vin. rhenan. ℔xvj. diger. per 3. dies, poſtea ♌l. in M.B.

Confer *Sennert. L. IV. Prax. P. II. Sect. 3. c. 7. p. 269.*

Syrup. §. 3. *Syrup. ejusdem l. c. p. 268.* hic: ℞. rad. pœon. ſcorzon. bryon. viſc. q. an. ℥ß. pol. q. ℥j. f. rut. puleg. calamint. an. Mj. ſem. pœon. ſeſel. agni caſt. an. ʒiij. cartham. cont. ℥ß. fl. anth. *ſalv.* ſtæch. borrag. an p. ij. coq. in aq. ſ. pro ℔iß. in colat. & ſucc. beton. millefol. mercurial. artemiſ. q. ſ. inf. Fol. ſennert. el. ℥v. agar. troch. epithym. an. ℥ß. Rhab. el. caryophyll. an. ʒij. ſem. aniſ. fœn. an. ʒiij. mane ebulliant & col. Colat. admiſce ſacch. q. ſ. f. ſ. a. ſyprup. ▽ cinamom. ℥ß. aromatiſandus. doſ. ℥ij. ſingulis menſibus bis.

alius. Alium dabit *Ranchin. de morb. Virgin. Sect. III. c. 2. p. m. 438.*

bolus. §. 4. *Bolus* Ejusd. *l. c.* hic: ℞. ther. vet. conſ. fl. anth., vel *ſalv.* an. ʒj. f. bolus, ſuperbibendo parum aq. artemiſ., ſeu card. bened.

elect. *Electuarium ejusd. l. a. p. 441.*

℞. Conſ.

R. Conf. fl. anth. *salv.* beton. stæch. an. ℥ß. ther. vet. mithrid. an. ʒij. cum conf. myrobal., seu de pomis f. opiata.

Relege, si placet, observ. nostram *Sect. II. Membr. I. c. 14.* subtextam.

§. 5. Nec opem suam denegabit *aqua melissa composita Viennensis Magiri*, quam *Dn. Joh. Christoph. Belling*, urbis nostræ pharmacopœus peritissimus, in Austria collectam, nuper mecum communicavit: *aq. meliss. comp. Viennens.*

R. fol. rec. meliss. ℔ij. rut. hort. *salv. nobil.* an. ℥iij. anthos. ʒj. castor. opt. bacc. laur. Nuc. mosch. an. ʒß.
Cinam. opt. Caryophyllor. an. ʒij. macis, cort. citr. spic. indic. an. ʒj.

Incis. & contus. superf. s. q. Vini, & sic macera in ☉le per XVI. dies, postea distilla per MB.

CAPUT IIX.
DE USU SALVIÆ IN STERILITATE.

§. 1.

SUprà diximus c. 4. *salviam* fœcundare, ideoque dictam esse *sacram.* Conf. *sis Cl. Jonstonii Thaumatogr.*

nat. Cl. V. c. 37. p. 216. & *River. L. IX. Prax c. 15. p. m. 340.* Non temnendum
elect. igitur *Grülingii elect. L. IV. Prax. P. IV. c. 5. p. m. 436.* uterum confortans: ℞. Rad. testic. maj. canis, dent. apri, testiculor. Vulp. apri, matricis suillæ fæcundæ, coaguli lepor. an. ℨj. macerent. in lacte mulier. His adde sem. siler., hormini, erysimi, erucæ, *salv.* pastin. sylv. an. ℥ij. bacc. junip. Xyloal., galliæ, mosch., cyper., caryophyll. an. ℨß. liquoris nuc. moschat. ℈j. (hæc adjuvantia, quæ medicamenta facilè perducunt ad uterum:) Conf. è fl. citri ℥iij. cum syr. de cort. citr. f. elect. dos. ℨj. ad ℥ß. Conf. *Fischer. L. III. corp. Med. p. 626.* DD. *Sommer*, Archiat. Arnstadiens., Collega & Amicus Curiosus, novit pulv. & essent. ex utero lepor. & cervæ *spiritû salv.* extract. contrà sterilitatem optimè profuisse, ut nuper mihi scripsit.

§. 2. Trochisc. *Jul. Cæs. Claudini,* Med. & Philos. Bononiensis, pluries ab ipso experti erant hi.

Trochisci. ℞. Seselios ℥j. ras. ebor. ℥ij. sacch. fin. ℨxx. M. c. *succo salv.* f. trochisci, quorum ℨij. capiantur in aurora per mens., statimque per modum apozematis bibant; ℥iiij ▽. salv. Vid. *D. Fi-*

D. Fisch, Archiatr. Anhalt. *loc. cit.* *p. 629.*

§. 3. *Balneum Sennerti* hoc, menstruâ purgatione finitâ, quinque diebus continuandum *L. IV. Prax. P. II. Sect. 4. c. 2. p. m. 296.* ***balneum.***

℞. Rad. bryon. Imperator. Valerian. ireos. fol. beton. mercurial. puleg. artemis. majoran. *laur.* salv. matricar. summit. junip. bacc. junip. an. q. s. f. balneum.

§. 4. Honesta femina, cujus nomini parcimus, trium liberorum genitrix, jam ab octennio à puerperio cessans, variis conflictabatur morbis. Meum tandem expetenti consilium, cunctis, ut par est, sobriè expensis, dixi: si gravida adhuc fieret, cuncta eventura felicius. Placuit consilium, sed ἀδύνατον censuit, annum tunc XLIII. agens. Omnis sterilitatis causa humida & frigida uteri intemperies. Ideoque præmissis in nomine Domini, digerentibus, & per ἐπίκρασιν evacuantibus, emendatâ intemperie, observatâque diætâ, juxta leges Artis præscriptâ, maximè profuêre seqq. ***obs. pract.***

℞. Rad. eryng. condit. Zingib. in chin. condit. an. ℥j. cort. citr. & aurant. condit. an. ʒß. Cons. fl. anth. *salv.* ***elect.***

an. ℥vj. pulv. sem. urtic. Rom. fœnic. pastinac. sylv. an. ℥ij. spriap. cerv. ℥j. matr. lepor. ℥ij. sp. diambr. compl. ℥j. c. s. q. syr. de cort. citr. & ▽ cinam. f. elect. dos. quantitas nuc. jugland., superbib. parum vini generos. man. ac vesperi.

balneum. ℞. H. artemis. rub. c. tot. meliss. *salv.* sabin. an. Miv. origan. pariet. beton. f. laur. an. Mij. *fl. salv.* melilot. cham. an. Miß. summit. absinth. cent. min. an. Miß. rad. angelic. bryon. asparag. an. ℥iij. sem. carv. anis. an. ℥ß. lini, ℥iß. bacc. laur. junip. an. ℥j. coq. in aq. pro balneo sæpius repetendo.

Facti etiam sunt sacculi ex iisdem speciebus. His ritè adhibitis, sequente anno venustum peperit filiolum, adhuc integrè valens.

Caput IX.
DE USU SALVIÆ IN FALSA INGRAVIDATIONE.

§. 1.

obs. pract. Nobilissima matrona *falsâ ingravidatione* laborabat tàm exquisitâ, ut oculatissimus quisque eam gravidam pronunciâsset, decimô verò mense se vidit deceptam, manente nihilominus obscuro quodam motû in utero, venterq; in-

interdum elevabatur, mox deprimebatur. Orta suspicio de inflatione uteri, exhibitus ei per quinque dies *Syrup. de artemis. Fernel.* Sextô autem purgata est Crem. tartar. cum diagrid. acuatô. Repetitus iterum syrupus cum pulvere per totidem dies. Tunc ad uterum ipsum remedia directa, & primùm quidem pessaria.

℞. Spec. hier. picr. bened. laxat. an. ℥j. pulp. colocynth. agar. troch. an. ℥ß. spic. nard. sem. nigell. rom. *salv.* fol. sabin. an. ʒj. incorporent. c. melle anthosat. & f. pessaria inclusa panno serico n. X. *pessar.*

Unô hor. XI. vespertinâ applicato, & post vij. hor. remotô, crocea quædam colluvies indusium hinc inde tinxit. Ideoque in hoc deducta est *balneum:* *balneum.*

℞. Rad. helen. pimpinell. Levistic. an. ℥iiij. f. artemis. meliss. origan. an. Miv. beton. majoran. menth. *salv.* an. Mij. bacc. junip. laur. an. ℥i. coq. pro semicupio.

In quo omni vespere sedit umbilicotenus per horam. In exitu lectum repetiit injectis ℥iij. hujus clysteris in uterum: *clyst. uterin.*

℞. fol. absinth. *salv.* artemis. branc. ursin, rut. an. Miß. sp. hier. picr. a-

gar.

gar. albiss. troch. de myrrha an. ʒß. Zingib. myrrh. el. an. ℈i. coq. in vin. alb. & aqu. font. à ℔iß. ad ℔ij. in colat. dissolv. elect. diacathol. ℥ij. f. clyst.

Quô etiam interdum utebatur manè. Quoties autem clysma rejectum, aut pessarium remotum, simul *grandis vesica* explosa est, flatusque cum *murmure* & *sibilo* erumpentes. Propter supinum decubitum, ob clysteris usum, sensit cephalalgiam, quæ sequenti *oxyrrhodino* feliciter sedata.

oxyrhodin.

℞. aq. spermat. ran. ℥iv. ros. ℥ij. ol. chamom. acet. ros. an. ℥ß. camph. gr. ij. (quæ teratur c. ☋ cham.) M. applica collo & fronti.

§. 2. Interea cùm pertæsa esset remediorum, pausam fecimus ad dies aliquot, Naturâ interim vires animosè recolligente. Tum cremore tartar. & diagrid. iterum purgata, sequenti die ad priora rediit remedia, *clystere uterino* manè saltem injectô, mensibus instantibus etiam per VII. dies quievit. Semper *vesica*, aut materia purulenta rejecta. Semicupium supradictum in insessum mutatum, retentis iisdem speciebus. Sudavit egregiè, quô abstersô repetiit lectum, huncque *sacculum* per hor. calid. retinuit.

R. Sum-

℞. Summit. artemis. menth. an. Miij. melis. origan. saturei. an. Mj. *fl. salv.* p. ij. sem. carv. fænic. an. ℥ß. bacc. laur. junip. an. ʒiij. f. saccul. in vino calefaciendus. *saccul.*

Interdum mane hujus vini sumsit ℥iiij. *vinum.*

℞. H. absinth. vulg. Mj. fol. card. bened. hyssop. *salv.* an. Mß. fol. senn. elect. ℥j. soldanell. ℥ß. rhab. opt. agar. alb. cinam. Zingib. an. ʒj. f. saccul. in s.q. vin. rhen. suspendendus.

Vesicæ interim cum materia limosa non amplius apparuêre. Post menstruam purgationem hoc *clyst.* uteri corroboratio tentata est. *clyst. uterin.*

℞. Rad. aristol. ☉, ℥ß. lign. aloës ℥iij. nuc. cupress. Rad. cyperi an. ʒij. calam. arom. ʒj. fol. dictamn. cret. saturei. myrt. an. Mj. *salv.* p. i. myrrh. el. styr. calam. bezoin. an. ʒiiß. fl. anth. majoran. stæch. an. p. i. coq. in s.q. vin. alb. generos. in Col. ℔iß. dissolv. troch. de alipt. mosch. ℥ij. ambr. grys. mosch. an. gr. vij. Zibet. gr. v. f. injectio in uterum singulis vicibus ℥iij.

Post hujus usum suffumigebatur hoc *suffitu.* *suffitus.*

R. Myrrh. opt. thur. mascul. lign. aloës, styr. calam. cinam. caryoph. an. ℥ß. f. suffumigium. De-

Deinde regionem uteri tàm in antica, quàm postica parte inunxit.

liniment. R. Ol. cheirin. ℥ß. stillat. majoran. ℈j. caryoph. *salv.* an. gutt. V. N. mosch. expr. ʒj. styr. liquid. ʒij. mosch. Zibet. an. gr. vi. c. cer. f. liniment.

emplastr. Superimpositum hoc *emplastrum.*

R. emplastr. matrical. ℥j. styr. liquid. gummi caran. an. ʒij. gall. mosch. ʒß. *ol. still. salv.* caryoph. an. gutt. vj. N. mosch. expr. ʒj. c. ol. cheir. f. empl. duo; alterum rotundum, alterum quadratum; illud pectini, hoc coxæ admovendum.

elect. §. 3. Dum hæc fiebant, quotidie assumebat castan. magnitud. de elect. diasatyrico:

R. Rad. cond. eryng. satyrion. an. ℥j. Zingib. in china cond. ℥ß. *Cons. fl. salv.* ʒvj. nucl. pin. avellan. pistac. an. ℥ß. N. mosch. sacch. cond. n. 1. sem. eruc., ammeos, pastin. sylv. an. ʒij. matr. lepor. præp. ras. ebor. an. ʒj. Conf. alch. ʒiij. sp. diambr. diam. dulc. an. ʒj. ambr. grys. ʒß. c. syr. de condit. cort. citr. q. s. f. opiat.

Hausit insuper duo cochlearia sequ. *aqua.* *aqua* contra sterilitatem:

R. Caryophyll. cinam. cubeb. an. ℥j. galang. macis N. mosch. pip. long. an.

ʒx.

ʒx. *fl. salv.* Miß. sem. ammeos, sesel, zedoar. an. ʒß. gran. junip. ʒi. vin. rhen. aq. meliss. an. q. s. stent. in digestion. VI. ♄ & ♌lent.

Ceterùm cùm Ventriculus viscidâ quadam materiâ scatere videretur, *Vomitorio* ex Sal. Vitriol. alb. feliciter fuit eliminata, insequente blandâ purgatione *κάτω*. Confortatus postea stomachus Sal. absinth., pulv. stom. Mynſ. & elect. de bacc. junip. Sic dimissa & viro iterum conjuncta est, multos postea annos ex voto sana, sed sterilis, permansit. Vide sis etiam insigne *decoctum* in *mola* bene notandum & usurpandum Elegantissimi *Timæi L. III. epist. 40.* Et licet hujus historiæ *in Fascic. I. Obs. mear. Med. Physic.* etiam meminerim, precibus tamen *Matronæ*, quâ de sermo, iterum victus, & huic tractatui innectere volui, quod ut dextrè interpreteris, summoperè rogo. *decoct. in mola.*

MEM-

MEMBRUM VIII.

DE

AFFECTIBUS CIRCA ET POST PARTUM.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN ABORTU PRÆCAVENDO.

§. 1.

CUm salvia *evidenter* calefaciat, & *leniter* adstringat, non malè ægris mulierculis consulimus, quæ ex *laxo utero* abortum timent, ut *salviâ* utantur. Vide *Cl. D. Paulli Bot. quadrip. Class. III. p.m.* 467. & *Grüling. C. VI. Obs.* 40.

obs. pract. §. 2. Hoc bono cum successu experta est nobilisquædam, *ter* antea, ut retulit, hoc infortunium perpessa; Quæ, meô consiliô, circa *octavam* impraegnationis septimanam, salvatellam demum tundi jussit, inque cibo potuque *salviâ* frequentius usa est. Unde partus ei faustus vivaxque. Valeat igitur *Donatus Anton. ab Altomari in sing. de h. m. tract.* contrarium asserens, quem solidè refutavit *Cl. Hofmann. L. I. M. M. c. XII.* *lapsus Altomari.*

XII.p.222. Conf., si placet, *Höchstett. Dec. VIII. cas. 7. D.D. Ammann. Med. Crit. edit. secund., discurs. super cas. XXVIII. p. m. 211. seq. Dn. van der Wiel C. I. Obs. 65. cum Schol.* Lubricus ergò & minùs absolutè verus aphorismus *Coi Sect. V. n. 30.* sed potius *rationi, observationi, limitatæ auctoritati, autori* & *curationi* omninò contrarius, ut latius probavit *G. Frid. Laurent.*, Med. Lubecens., *Exercit. V. in aphor. Hippocr. p. m. 47. seq.* Nec θανάσιμον semper, si gravida *morbô acutô* correpta fuerit. Vid. *Laurent. l. a. p. 111. seqq.*

§. 3. Equidem Dn. *Andr. Rudeloffii*, tunc in Aula Guelferbytana Concionatoris ordinar., nunc Abbatis Amelsbornensis, conjux honestissima, *febre acutâ* decendium fortè ante partum correpta, & quidem ipsis *diebus canicularibus*, non tantùm, *quartô* ante partum die, purgata est sequente haustulo decies, citra omnem molestiam. *obs. alia.*

℞. Mann. calabr. ℥j. dissolv. in s. q. aq. cichor. Col. admisce syr. ros. solut. ℥j. cich. c. rhab. ℥ß. Mag. jalapp. gr. iij. M.

Sed etiam *priori*, antequam peperisset, die *vena* faustè ei secta. Alterô vespere circa decimam, sine obstetrice, sine mu-

lierculanum operâ, solâ, Dei juvante gratiâ, peperit sanam lepidamque filiolam, adhuc cum matre superstitem. Hem! clamat fortè plebs nostra, ipsis *diebus canicularibus?* Ita: & quidnî? Ego enim nunquam subscripsi delirio vulgi, rentis: *ante canem*, & *sub cane* non esse purgandum, nec VS. tentandam &c. Vide tu *Primerof. L. IV. de error. vulg. c. IX p. m. 158. sep. F. Hofmann. L. I. M. M c. 7. p. 62. Holler. ad IV. aph. 5. Heurn. ad h. l. Horat. Augen. L. III. de mission. sangu. cap. 20.* inprimis verò *doctiss. Laurent. exercit. 17. in hunc aphorismum.*

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN PARTU DIFFICILI.

§. I.

obs. pract. CL. V. Dn. *Theodorici* Grafens / U. J. C. & Practici, Amici sinceri, conjux, partui nunc vicina, *lochia* copiosius emisit. Vocatus dedi pulverem, à quo fluxus imminutus. Puella autem adhuc in ergastulo suo hærens, exertâ manu flebilem spectantibus fecit tragædiem. Mater, ad *quatriduum* ferè, me tamen insciô, in hac miseria constituta, denuò meam implorat opem. Quæro: num

num certa signa *fœtus* adhuc *viventis* adessent? ajunt: suspicor deteriora. Interim coquo fol. sabin. & *salv.* cum fl. malv. arb. & sem. lini in tenui cerevisia, noctûque circa decimam puerperæ propino. Evomuit, citra omnem molestiam, materiam phlegmatico-serosam, cum augmento dolorum partûs. Tunc ipsa: ô mi, aut juva, aut occide. Do pulv. ex aristol. rot. sabin. troch. de myrrh. cast. an. ℈ß. cinam. gr. vj. croc. or. gr. iiij. & *sal. salv.* gr. iij. confectum. Et ecce! intra semihorulam effudit pondus suum, puellam omnibus membris quidem perfectam, sed jamdudum mortuam. Dextrum enim latus cum brachio putridum erat. Ipsa adhuc valet plurium liberorum mater.

§. 2. *Joh. Burkard. Schosii*, Præfecti Diœces. Corb., conjux, XXVI. annorum, & tunc *quartâ* vice puerpera, ultrà *triduum* in partu laborans, obtinuit à me fotum: *alia.*

℞. H. Sabin. Mj. fl. malv. hort. Mij.
fol. salv. acut. p. ij. fl. cham. vulg. Mj.
sem. lin. ℥j. coq. in aq. saccul. inclus.
Expr. & fove eô uterum.

Mox sensit notabiles dolores, dedi porrò in *aq. salv.* & menth. crisp. bortac. venet. ℈j. croc. or. succin. alb. præp.

leg. ſcord. meliſſ. menth. abrot. femin. matricar. an. ℥ij. *ſalv.* ℥viij. majoran. ℥ß. ſumm. roriſmar. ℥iv. caſtor. ver. ℈xvj. vin. aduſt. ℔vi. pond. civil. vin. rhenan. ℔xvj. diger. per 3. dies, poſtea ♌l. in M.B.

Confer *Sennert. L. IV. Prax. P. II. Sect. 3. c. 7. p. 269.*

Syrup. §. 3. *Syrup. ejusdem l. c. p. 268.* hic: ℞. rad. pœon. ſcorzon. bryon. viſc. q. an. ℥ß. pol. q. ℥j. f. rut. puleg. calamint. an. Mj. ſem. pœon. ſeſel. agni caſt. an. ʒiij. cartham. cont. ℥ß. fl. anth. *ſalv.* ſtæch. borrag. an. p. ij. coq. in aq. f. pro ℔iß. in colat. & ſucc. beton. millefol. mercurial. artemiſ. q. ſ. inf. Fol. ſennert. el. ℥v. agar. troch. epithym. an. ℥ß. Rhab. el. caryophyll. an. ʒij. ſem. aniſ. fœn. an. ʒiij. mane ebulliant & col. Colat. admiſce ſacch. q. ſ. f. ſ. a. ſyprup. ▽ cinamom. ℥ß. aromatiſandus. doſ. ℥ij. ſingulis menſibus bis.

alius: Alium dabit *Ranchin. de morb. Virgin. Sect. III. c. 2. p. m. 438.*

bolus. §. 4. *Bolus* Ejusd. *l. c.* hic: ℞. ther. vet. conſ. fl. anth., vel *ſalv.* an. ʒj. f. bolus, ſuperbibendo parum aq. artemiſ., ſeu card. bened.

elect. *Electuarium ejusd. l. a. p. 441.*

℞. Conſ.

R. Conf. fl. anth. *salv.* beton. stæch. an. ℥ß. ther. vet. mithrid. an. ʒij. cum conf. myrobal., seu de pomis f. opiata.

Relege, si placet, observ. nostram *Sect. II. Membr. I. c. 14.* subtextam.

§. 5. Nec opem suam denegabit *aqua* *aq. meliss.*
melissa composita Viennensis Magiri, *comp. Vi-*
quam *Dn. Joh. Christoph. Belling*, urbis *ennens.*
nostræ pharmacopœus peritissimus, in Austria collectam, nuper mecum communicavit:

R. fol. rec. meliss. ℔ij.
rut. hort.
salv. nobil. an. ℥iij.
anthos. ℥j.
castor. opt.
bacc. laur.
Nuc. mosch. an. ʒß.
Cinam. opt. Caryophyllor. an. ʒij.
macis, cort. citr. spic. indic. an. ʒj.

Incis. & contus. superf. s. q. Vini, & sic macera in ☉le per XVI. dies, postea distilla per MB.

CAPUT IIX.
DE USU SALVIÆ IN STERILITATE.

§. 1.

Suprà diximus c. 4. *salviam* fœcundare, ideoque dictam esse *sacram.* Conf. *sis Cl. Jonstonii Thaumatogr.*

nat. Cl. V. c. 37. p. 216. & *River. L. IX. Prax. c. 15. p. m. 340.* Non temnendum igitur *Grülingii elect. L. IV. Prax. P. IV. c. 5. p. m. 436.* uterum confortans:

elect. ℞. Rad. testic. maj. canis, dent. apri, testiculor. Vulp. apri, matricis suillæ fæcundæ, coaguli lepor. an. ʒj. macerent. in lacte mulier. His adde sem. siler., hormini, erysimi, erucæ, *salv.* pastin. sylv. an. ʒij. bacc. junip. Xyloal., galliæ, mosch., cyper., caryophyll. an. ʒß. liquoris nuc. moschat. ʒj. (hæc adjuvantia, quæ medicamenta facilè perducunt ad uterum:) Conf. è fl. citri ℥iij. cum syr. de cort. citr. f. elect. dos. ʒj. ad ℥ß. Conf. *Fischer. L. III. corp. Med. p. 626.* DD. *Sommer*, Archiat. Arnstadiens., Collega & Amicus Curiosus, novit pulv. & essent. ex utero lepor. & cervæ *spiritû salv.* extract. contrà sterilitatem optimè profuisse, ut nuper mihi scripsit.

§. 2. Trochisc. *Jul. Cas. Claudini*, Med. & Philos. Bononiensis, pluries ab ipso experti erant hi.

Trochisci. ℞. Seselios ℥j. ras. ebor. ℥ij. sacch. fin. ʒxx. M. c. *succo salv.* f. trochisci, quorum ʒij. capiantur in aurora per mens., statimque per modum apozematis bibant; ℥iiij ▽. salv. Vid. *D. Fi-*

D. Fisch., Archiatr. Anhalt. *loc. cit. p. 629.*

§. 3. *Balneum Sennerti* hoc, menstruâ purgatione finitâ, quinque diebus continuandum *L. IV. Prax. P. II. Sect. 4. c. 2. p. m. 296.* ***balneum.***

℞. Rad. bryon. Imperator. Valerian. ireos. fol. beton. mercurial. puleg. artemis. majoran. *laur.* salv. matricar. summit. junip. bacc. junip. an. q. s. f. balneum.

§. 4. Honesta femina, cujus nomini parcimus, trium liberorum genitrix, jam ab octennio à puerperio cessans, variis conflictabatur morbis. Meum tandem expetenti consilium, cunctis, ut par est, sobriè expensis, dixi: si gravida adhuc fieret, cuncta eventura felicius. Placuit consilium, sed ἀδύνατον censuit, annum tunc XLIII. agens. Omnis sterilitatis causa humida & frigida uteri intemperies. Ideoque præmissis in nomine Domini, digerentibus, & per ἐπίκρασιν evacuantibus, emendatâ intemperie, observatâque diætâ, juxta leges Artis præscriptâ, maximè profuêre seqq. ***obs. pract.***

℞. Rad. eryng. condit. Zingib. in chin. condit. an. ℥j. cort. citr. & aurant. condit. an. ℥ß. Conf. fl. anth. *salv.* ***elect.***

an. ℥vj. pulv. sem. urtic. Rom. fœnic. pastinac. sylv. an. ʒij. spriap. cerv. ʒj. matr. lepor. ʒij. sp. diambr. compl. ʒj. c. s. q. syr. de cort. citr. & ▽ cinam. f. elect. dos. quantitas nuc. jugland., superbib. parum vini generos. man. ac vesperi,

balneum. ℞. H. artemis. rub. c. tot. meliss. *salv.* sabin. an. Miv. origan. pariet. beton. f. laur. an. Mij. *fl. salv.* melilot. cham. an. Mis. summit. absinth. cent. min. an. Miß. rad. angelic. bryon. asparag. an. ℥iij. sem. carv. anis. an. ℥ß. lini, ℥iß. bacc. laur. junip. an. ℥j. coq. in aq. pro balneo sæpius repetendo.

Facti etiam sunt sacculi ex iisdem speciebus. His ritè adhibitis, sequente anno venustum peperit filiolum, adhuc integrè valens.

Caput IX.

DE USU SALVIÆ IN FALSA INGRAVIDATIONE.

§. I.

obs. pract. Nobilissima matrona *falsâ ingravidatione* laborabat tàm exquisitâ, ut oculatissimus quisque eam gravidam pronunciâsset, decimô verò mense se vidit deceptam, manente nihilominus obscuro quodam motû in utero, venterq; in-

interdum elevabatur, mox deprimebatur. Orta suspicio de inflatione uteri, exhibitus ei per quinque dies *Syrup. de artemis. Fernel.* Sextô autem purgata est Crem. tartar. cum diagrid. acuatô. Repetitus iterum syrupus cum pulvere per totidem dies. Tunc ad uterum ipsum remedia directa, & primùm quidem pessaria.

℞. Spec. hier. picr. bened. laxat. an. ℥j. *pessar.*
pulp. colocynth. agar. troch. an. ʒß.
spic. nard. sem. nigell. rom. *salv.* fol.
sabin. an. ʒj. incorporent. c. melle anthosat. & f. pessaria inclusa panno serico n. X.

Unô hor. XI. vespertinâ applicato, & post vij. hor. remotô, crocea quædam colluvies indusium hinc inde tinxit. Ideoque in hoc deducta est *balneum:* *balneum.*

℞. Rad. helen. pimpinell. Levistic. an.
℥iiij. f. artemis. meliss. origan. an.
Miv. beton. majoran. menth. *salv.* an.
Mij. bacc. junip. laur. an. ℥i. coq. pro semicupio.

In quo omni vespere sedit umbilicotenus per horam. In exitu lectum repetiit injectis ℥iij. hujus clysteris in uterum: *clyst. uterin.*

℞. fol. absinth. *salv.* artemis. branc. ursin, rut. an. Miß. sp. hier. picr. a-

gar,

℞. Summit. artemis. menth. an. Miij. melis. origan. saturei. an. Mj. *fl. salv.* p. ij. sem. carv. fænic. an. ℥ß. bacc. laur. junip. an. ʒiij. f. saccul. in vino calefaciendus. *saccul.*

Interdum mane hujus vini sumsit ℥iiij. *vinum.*

℞. H. absinth. vulg. Mj. fol. card. bened. hyssop. *salv.* an. Mß. fol. senn. elect. ℥j. soldanell. ℥ß. rhab. opt. agar. alb. cinam. Zingib. an. ʒj. f. saccul. in s. q. vin. rhen. suspendendus.

Vesicæ interim cum materia limosa non amplius apparuêre. Post menstruam purgationem hoc *clyst.* uteri corroboratio tentata est. *clyst. uterin.*

℞. Rad. aristol. ☉, ℥ß. lign. aloës ℥iij. nuc. cupress. Rad. cyperi an. ʒij. calam. arom. ʒj. fol. dictamn. cret. saturei. myrt. an. Mj. *salv.* p. i. myrrh. el. styr. calam. bezoin. an. ʒiiß. fl. anth. majoran. stæch. an. p. i. coq. in s. q. vin. alb. generos. in Col. ℔iß. dissolv. troch. de alipt. mosch. ʒij. ambr. grys. mosch. an. gr. vij. Zibet. gr. v. f. injectio in uterum singulis vicibus ℥iij.

Post hujus usum suffumigebatur hoc *suffitu.* *suffitus.*

R. Myrrh. opt. thur. mascul. lign. aloës, styr. calam. cinam. caryoph. an. ℥ß. f. suffumigium. De-

Deinde regionem uteri tàm in antica, quàm postica parte inunxit.

liniment. R. Ol. cheirin. ℥ß. stillat. majoran. ℈j. caryoph. *salv.* an. gutt. V. N. mosch. expr. ʒj. styr. liquid. ʒij. mosch. Zibet. an. gr. vi. c. cer. f. liniment.

emplastr. Superimpositum hoc *emplastrum.*

R. emplastr. matrical. ℥j. styr. liquid. gummi caran. an. ʒij. gall. mosch. ʒß. *ol. still. salv.* caryoph. an. gutt. vj. N. mosch. expr. ʒj. c. ol. cheir. f. empl. duo; alterum rotundum, alterum quadratum; illud pectini, hoc coxæ admovendum.

elect. §. 3. Dum hæc fiebant, quotidie assumebat castan. magnitud. de elect. diasatyrico:

R. Rad. cond. eryng. satyrion. an. ℥j. Zingib. in china cond. ℥ß. *Conf. fl. salv.* ʒvj. nucl. pin. avellan. pistac. an. ℥ß. N. mosch. sacch. cond. n. 1. sem. eruc., ammeos, pastin. sylv. an. ʒij. matr. lepor. præp. ras. ebor. an. ʒj. Conf. alch. ʒiij. sp. diambr. diam. dulc. an. ʒj. ambr. grys. ʒß. c. syr. de condit. cort. citr. q. s. f. opiat.

Hausit insuper duo cochlearia sequ.

aqua. *aquæ* contra sterilitatem:

R. Caryophyll. cinam. cubeb. an. ℥j. galang. macis N. mosch. pip. long. an. ʒx.

℥x. *fl. salv.* Miß. sem. ammeos, sesel. zedoar. an. ℥ß. gran. junip. ℥i. vin. rhen. aq. meliss. an. q. s. stent. in digestión. VI. ℞ & ♌lent.

Ceterùm cùm Ventriculus viscidâ quadam materiâ scatere videretur, *Vomitorio* ex Sal. Vitriol. alb. feliciter fuit eliminata, insequente blandâ purgatione κάτω. Confortatus postea stomachus Sal. absinth., pulv. stom. Mynf. & elect. de bacc. junip. Sic dimissa & viro iterum conjuncta est, multos postea annos ex voto sana, sed sterilis, permansit. Vide sis etiam insigne *decoctum* in *mola* bene notandum & usurpandum Elegantissimi *Timæi L. III. epist. 40.* Et licet hujus historiæ *in Fascic. I. Obs. mear. Med. Physic.* etiam meminerim, precibus tamen *Matronæ*, quâ de sermo, iterum victus, & huic tractatui innectere volui, quod ut dextrè interpreteris, summoperè rogo. *decoct. in mola.*

MEM-

MEMBRUM VIII.

DE

AFFECTIBUS CIRCA ET POST PARTUM.

CAPUT I.

DE USU SALVIÆ IN ABORTU PRÆCAVENDO.

§. 1.

Cum salvia *evidenter* calefaciat, & *leniter* adstringat, non malè ægris mulierculis consulimus, quæ ex *laxo utero* abortum timent, ut *salviâ* utantur. Vide *Cl. D. Paulli Bot. quadrip. Class. III. p. m.* 467. & *Grüling. C. VI. Obs.* 40.

obs. pract. §. 2. Hoc bono cum successu experta est nobilis quædam, *ter* antea, ut retulit, hoc infortunium perpessa; Quæ, meô consiliô, circa *octavam* imprægnationis septimanam, salvatellam demum tundi jussit, inque cibo potuque *salviâ* frequentius usa est. Unde partus ei faustus vivaxque. Valeat igitur *Donatus Anton. ab Altomari in sing. de h. m. tract.* contrarium asserens, quem solidè refutavit *Cl. Hofmann. L. I. M. M. c. XII.*

lapsus Altomari.

XII.p.222. Conf., si placet, *Höchstett. Dec.VIII, cas. 7. D.D. Ammann. Med. Crit. edit. secund., discurs. super cas. XXVIII. p. m. 211. seq. Dn. van der Wiel C. I. Obs. 65. cum Schol.* Lubricus ergò & minùs absolutè verus aphorismus *Coi Sect. V. n. 30.* sed potius *rationi, observationi, limitatæ auctoritati, autori* & *curationi* omninò contrarius, ut latius probavit *G. Frid. Laurent.*, Med. Lubecens., *Exercit. V. in aphor. Hippocr. p. m. 47. seq.* Nec θανάσιμον semper, si gravida *morbô acutô* correpta fuerit. Vid. *Laurent. l. a. p. 111. seqq.*

§. 3. Equidem Dn. *Andr. Rudeloffii*, *obs. alia.* tunc in Aula Guelferbytana Concionatoris ordinar., nunc Abbatis Amelsbornensis, conjux honestissima, *febre acutâ* decendium fortè ante partum correpta, & quidem ipsis *diebus canicularibus*, non tantùm, *quartô* ante partum die, purgata est sequente haustulo decies, citra omnem molestiam.

℞. Mann. calabr. ℥j. dissolv. in s. q. aq. cichor. Col. admisce syr. ros. solut. ℥j. cich. c. rhab. ℥ß. Mag. jalapp. gr. iij. M.

Sed etiam *priori*, antequam peperisset, die *vena* faustè ei secta. Alteró vespere circa decimam, sine obstetrice, sine mu-

 lier-

lierculatum operâ, folâ, Dei juvante gratiâ, peperit fanam lepidamque filiolam, adhuc cum matre fuperftitem. Hem! clamat fortè plebs noftra, ipfis *diebus canicularibus?* Ita: & quidnî? Ego enim nunquam fubfcripfi delirio vulgi, rentis: *ante canem*, & *fub cane* non effe purgandum, nec VS. tentandam &c. Vide tu *Primerof. L. IV. de error. vulg. c. IX. p. m. 158. fep. F. Hofmann. L. I. M. M c. 7. p. 62. Holler. ad IV. aph. 5. Heurn. ad h. l. Horat. Augen. L. III. de miffion. fangu. cap. 20.* inprimis verò *doctiff. Laurent. exercit. 17. in hunc aphorismum.*

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN PARTU DIFFICILI.

§. I.

obf. pract. CL. V. Dn. *Theodorici* Grafens / U. J. C. & Practici, Amici finceri, conjux, partui nunc vicina, *lochia* copiofius emifit. Vocatus dedi pulverem, à quo fluxus imminutus. Puella autem adhuc in ergaftulo fuo hærens, exertâ manu flebilem fpectantibus fecit tragædiem. Mater, ad *quatriduum* ferè, me tamen infciò, in hac miferia conftituta, denuò meam implorat opem. Quæro: num

num certa signa *fœtus* adhuc *viventis* adessent? ajunt: suspicor deteriora. Interim coquo fol. sabin. & *salv.* cum fl. malv. arb. & sem. lini in tenui cerevisia, noctûque circa decimam puerperæ propino. Evomuit, citra omnem molestiam, materiam phlegmatico-serosam, cum augmento dolorum partûs. Tunc ipsa: ô mi, aut juva, aut occide. Do pulv. ex aristol. rot. sabin. troch. de myrrh. cast. an. ℈ß. cinam. gr. vj. croc. or. gr. iiij. & *sal. salv.* gr. iij. confectum. Et ecce! intra semihorulam effudit pondus suum, puellam omnibus membris quidem perfectam, sed jamdudum mortuam. Dextrum enim latus cum brachio putridum erat. Ipsa adhuc valet plurium liberorum mater.

§. 2. *Joh. Burkard. Schofii*, Præfecti Diæces. Corb., conjux, XXVI. annorum, & tunc *quartâ* vice puerpera, ultrà *triduum* in partu laborans, obtinuit à me fotum: *alia.*

℞. H. Sabin. Mj. fl. malv. hort. Mij.
fol. salv. acut. p. ij. fl. cham. vulg. Mj.
sem. lin. ℥j. coq. in aq. saccul. inclus.
Expr. & fove eô uterum.

Mox sensit notabiles dolores, dedi porrò in *aq. salv.* & menth. crisp. hortac. venet. ℈j. croc. or. succin. alb. præp.

an. ℈ß. corall. rubr. margarit. præp. an. gr. vij. Et eâpse horâ peperit venustam filiolam, quæ tamen mox decessit.

alia. §. 3. Eundem pulverem dedi nuper *Marthæ* Strangin in urbe nostra; quô sumtô intra *trihorium* enixa est infantem, at mortuum Viribus postea tota exhausta, sacrôque viaticô à ZERBSTIO nostro munita, nil magis, quàm dissolvi, cupiebat: ego tamen, applicatô hoc clystere, *verè agonizantem*, Dei misericordiâ, in integrum restitui.

clysma. ℞. Rad. pol. q. alth. helen. an. ʒvj. fol. malv. mercurial. beton. *salv.* an. Mß. fl. cent. min. chamom. an. p. ij. sem. anis. carv. an. ʒiß. incis. & cont. coq. in aq. f. R. Col. ℔j. in qua dissolv. elect. diacathol. ben. laxat. an. ℥ß. Mell. ros. ʒvi. ol. cham. ℥j. f. l. a. clyst.

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN FOETUS DEBILITATE ET SECUNDINA RETENTA.

§. I.

Bals. embryon. FAmosissimus *balsam. embryon.* apud *Sennert. L. IV. Prax. P. II. Sect. V. c. 7. p. 370.* seq. & in *Pharmacop. August. Class.*

Claſſ. XV. p. m. 500. *ſeq* modo juxta animadverſiones *Zvvölferianus* dextrè conficiatur. Longè tamen efficacior, præſtantior & *ſalviâ* noſtrâ auctior, ejusd. nova balſ. hujus ſtructura, in *append. ad animadverſ. p. m.* 47. *ſeq.* roborando fætui materno ergaſtulo adhuc incluſo, refocillandæque matri non tantùm, verùm etiam unicuique ægrotorum languori & debilitati utriusque ſexûs, ſi non tantopere exæſtuent, ſuccurrendo idoneus & accommodatus, quem, ſis, vide ibidem. Nolo enim, ob prolixitatem, tranſcribere.

§. 2. In *ſecundina retenta Sennert. L. IV. Prax. P. II. Sect.* 7. *c.* 2. *p. m.* 452. injici jubet clyſt. ex artemiſ., *ſalv.*, mercurial., puleg., calaminth. confectum. In conjuge tamen Schofiana (qua de *cap. præced.* §. 2.) nil opis nobis tulit *ſalvia.* Hinc manû alius animoſæ & peritæ mulieris, me conſentiente, ſecundinæ feliciter extractæ, citra omnem puerperæ moleſtiam. Nec eſt, quòd panicum formidârim terrorem, meliora & certiora jamdudum ab Excellentiſſimo *Bartholino*, Doct. quondam meo, *C. V. obſ. anat.* 39. edoctus. Conf., ſi placet *Obſervat. noſtr. Medico-Phyſic. Norinb. nuper. edit.* & *Ephemer. noſtr. Curioſ.* *clyſt. uterin.*

Dec. II. anni V. annex. num. XXX.

obs. pract. §. 3. Novi honestam feminam, tunc *tertiâ* vice gravidam, quæ *debilem* fætum diu senserat, nescio tamen, cujus matronæ operâ, etiam præter expectationem suam, *facilem* habuit *partum*, sed *secundinâ* retentâ, quam anicula quædam solô *mustela ventriculo*, in aq. rorismar. & *salv.* dato, feliciter expulit.

alia. §. 4. Alia in simili casu *sternutatoriô* usa est ex fol. majoran., *salv.*, piper. & cinamomo. Alia, in extremis constituta, solô stercore equinô, in decoct. *salv.*, puleg. & sabin. express., & percolati servata est feliciter. Paupercula aliqua hausit *urinam* mariti sui, in qua *alia.* *salv.* & chamomilla macerata. Vetula cuidam in jusculo, ex chærefolio & *salvia* parato, nuper dedit *pilos circa pubem* evulsos & combustos, & res faustè successit. Idem ferè habet *Cl. Riverius in Obs.* à *D. Marsino*, Medico Apamiensi, communicat. *n. 5. p. m. 321.* *alia.* Alia pulvinari supponebat *salv.* cum ruta, rens, faciliorem inde fieri partum, secundinarumque expulsionem. Quæ omnia, modò ab experientia comprobata, minimè temnenda sunt.

CAPUT

CAPUT IV.

DE USU SALVIÆ IN TORMINIBUS POST PARTUM, ET HÆMORRHAGIA UTERINA.

§. 1.

OLeum Riverianum L. IX. Prax. c. XXIII. p. m. 363. magnæ efficaciæ. Scilicet *oleum.*

℞. Rad. aristol. rot. irid. pœon. an. ℥j. cyperi ℥ß. fol. sicc. artemis. matricar. origan. calaminth. puleg. dict. cret. absinth. sabin. rut. beton. *salv.* an. Mj. fl. anth. stæch. lavend. cham. aneth. hyper. samb. an. Mß. gran. laur. junip. an. ℥ß. cumin. sem. & rut. ac pœon. nec non dauci & agni casti an. ʒiij. caryoph. N. mosch. cinamom. Zingib. an. ʒij. styr. & myrrh. an. ℥j. Concis. & contus. macer. in olei vet. ℔vi. add. vin. alb. parum.

Pone in vase fictil. bene claus. per hebdomad. f. ebullitio supra ciner. calid., spatio IV. aut V. horar. postea expr. ☋ & S. ad usum.

§. 2. Ego crebriùs faustè usus sum flor. chamomill. nostr. *salv. acut.* & fol. rorismar. in saccul. c. vin. calid. humect. & ventri impositi, quem externè jussi *obs. pract.*

inungi ol. *salv*, & chamomillæ. Quantum enim *Chamomilla* valeat, *Forest.* simplici ejus decoctô *L.XXVIII.obs.81.* probavit. Et nuper hujusmodi tormina *pelle agninâ* recens detractâ, & ventri (oleo *salv.* chamom. priùs inuncto) imposita brevî curavimus juxta manuductionem *Cl. Grube de transplant. morbor. p. m. 38.*

balneum. §. 3. In *hæmorrhagia uterina* laudabile *balneum Mynsicht Section. XXVIII. armam. Medci. Chym. p. m. 413. seq.*

℞. alum. crud. ℔ij. Rad. plantagin. tormentill. acor. aquat. bistort. an. ℥iv. coct. rad. acaciæ, granat. gallar. turcic. an. ℥iiij. fl. ros. rub. balaust. an. ℥ij. H. sanguisorb. burs. past. *salv. min.* millefol. an. ℥j. coq. beneficiô ferri, seu calybis igniti, in s.q. ▽ pro balneo.

In quo decenter calido mulier semel in die, manè sc., jejuno ventriculo, sedeat, per hor. unam seu alteram, usque ad umbilicũ, per aliquot dies continuan-*observ.* do. Idem in alia & ego expertus sum. Cumque *verrucæ* in *cervice uteri* prominerent, consiliô *Sennerti L. IV. Prax. p. m. 21. salv. sicc.* c. origan. ruf. ust. & fol.

fol. sabin. mixt., præmissis universalibus, feliciter sustuli.

§. 4. Honesta mulier, in summis doloribus, à *concreto sanguine* ortis, sumtô spermate ceti recent. in decoct. Zedoar., *salv.* & cort. aurant., brevî liberata est. Aliis hoc profuit *decoctum* ab obstetrice datum: *alia.* *alia.*

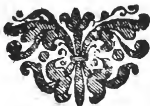
℞. Artemis. rubr. *fol. salv. hort.* an. Mj. rad. cichor. sylv. ℥ß. fl. chamomill. Roman. p. ij. cort. citr. ℥ij. coq. in s. p. aq. & vin. Col. admisce ℥ij. lap. cancr. crud. contus.

§. 5. Alia eosdem dolores à *sanguine nimis flatulento* perpessa compescuit eos solo vinô, cui *fol. salviæ*, baccæ junip. & sem. anis., cum fl. chamom., injecta. Mulier plebeja solis jusculis, queîs incoxerat *salviam* cum hyssopo, tormina ista pepulit. Nobili cuidam, præservationis ergò, hoc *vinum* erat in usu. *alia.* *alia.*

℞. fol. meliss. Mj. rad. enul. camp. ℥j. fl. chamom. Rom. *salv. acut.* cheiri an. p. ij. sem. cumin. ℥iß. cort. citr. ℥ij. M.

Ventrem vero inungebat oleô amygd. dulc., *salv.* & carvi. Alia usurpabat *pinguedinem lucii* piscis in brodio calid., seu aq. junip., *salv.* &c. Alia magni

magni æstimabat *fel gallinæ nigræ* in vehiculo datum. De *felle anguillæ* retulit mihi alia memorabile exemplum, cujus meminero in Dissertatione mea *de anguilla*. Valde curiosum Celebratissimi *Herculis* nostri, *D. D. Wedelii*, Academiæ Salanæ Ornamenti, experimentum de *aloë*, quam loco *hepatis felisque anguillæ* substituit in *Decur. II. Ephem. nostr. Curios. ann. IV. p. 225.*

SECTIO-

SECTIONIS III. PARS I. QUÆ PHARMACEUTICO-THERAPEUTICA. DE USU SALVIÆ SPECIALI IN FEBRIBUS.

CAPUT I. DE USU SALVIÆ IN FEBRIBUS INTERMITTENTIBUS.

§. I.

IN *febre* phlegmatica *quotidiana* intermittente notha, ex phlegmate vitreo, crudo, mucilaginoso, seu pontica, minimè temnendum apozema *Foresti L. III. Obs. 27.*

℞. *Salv.* meliss. chamæp. chamædr. H. paralys. beton. majoran. an Mj. fl. stæch. utr. rorism. fl. cordial. an. p. i. sem. anis. ℥iß. careos ℥ß. cicer. rub. ℥ij. coq. in aq. s. in duplici vase pro *apozema.*

pro ℔ ij. Col. edulcoret. melle & despum.

obs. pract. §. 2. Febres *tertianas* crebrò vicimus solis *cochleis* oblongis, in ripa Visurgis collectis, datô horâ unâ ante paroxysmum pulvere earum ad ℈ij. in calid. cerevisia, subsequente plerumque largô sudore. Et sæpius primâ statim vice omnis quievit insultus. Pulsibus applicui fol. trit. seu concis. *salv.* & rut. admixt. tel. aranear. & adsperso tantillo aceti. Simplicissimis hisce remediis (ne sine exemplis loquar) Dn. *Osvvaldum à Voord*, S. Theol. Lect. in Illustri Saxoniæ Corbeia, *D. Georg. Rudolf.* Gronefeld / & fratrem ejus *D. Anton, Friderici*, JCtos, ipsumque adeo Illustrissimum Ecclesiæ *Corbeiensis* Antistitem, Dominum *Christophorum*; ex antiqua *Bellinghusana* stirpe satum, pluresque alios, feliciter & in integrum restitui.

§. 3. Interdum cum aliis mistum ita exhibui eôdem cum successu:

℞. Pulv. conchar. oblongar. in ripa Visurgis collect. ʒß. Sal. card. ben. absinth. & cent. min. an. gr. v. tartari Vitriolat. gr. iiij. M. pro una dosi.

Detur hor. 1. ante paroxysmum, expectatô sudore.

Sic

Sic liberavi à *tertiana Dn Placidum Rhees*, O.S.B. Presbyterum, *Matth. Giesmarn*, Civem Guelferbytanũ, pulv. conchar. ℈ij. & gr. viij. lap. cancr. crud. cont. primâ ſtatim vice fauſtè redemi ab eodem tormento, impoſito ſemper carpis epithemate ſupradicto.

§. 4. Quî autem empirica hæc remedia, exterius ſaltem applicata, paroxyſmum ingruentem arceant, meâ equidem cenſurâ *Cl. Willis L.* de *Febrib. c. 3. p. m. 129* optimè expoſuit. Notes etiam velim, *conchas* iſtas oblongas in ripa *Viſurgis, Salæ, Ocræ, Albis &c.* repertas, majores pariter ac parvas, purâ aquâ ſimplici, citra *aceti* acceſſum & nigredinis raſuram, (ſeu calcinationem,) quæ præparatio *Crollii eſt, in Baſil. Chym. p. 227.* ſaltem elotas, non ſolummodò in febribus, præſertim tertianis, ſed quoque in ebullitionibus ac præfocationibus præcordialibus, in morbis fluidis, aliisque ſtomachi inteſtinorumque exotericis acoribus &c. ſolitariè, vel inter corallin., cancrin., ♂t. cinnab. nat., plus nobis præſtare, quàm *quævis pretioſiſſima.* Conf. *D. Ludovici*, Archiatri Gothani, Fautoris & Amici, dum viveret, colendi, *Diſſertat. I. de Pharmacia moderno ſeculo applicand. p. 312.* Ideo etiam augent famoſum *pulverem abſorben-* *quæſt. curioſa.*

ben-

bentem Celebratissimi *Wedelii* nostri. Vid. sis Ejus *Opiolog. L. II. Sect. 2. c. 4. p. 113.* In *quartana Salvia* nobilissima, teste *Schenk. L. VI. obs. pag. 78. seq.* & *Joël. de Febrib. p. 31. seqq.* uti felici cum successu, superiori anno & hoc ipsô, in Nobilissimo Domino *Adolfo ab Utterod,* Centurione, ejusque dilectissima Conjuge, nec non Domino *Johanne Schikio*, Scriba Præfecturæ *Waltershusanæ,* aliisque *quartanariis*, experti sumus.

observ. §. 5. Rusticus *Westphalus* quàmplurimis *tertianariis*, hor. 1. ante paroxysmum dederat drachmas duas *cineris cuculi* in decoct. aliquo, *seu salv.*, seu cent. min., seu aq. fl. samb. &c. & omnes, ut mihi dixit *Vitus* Meyer/ Chirurgus, evaserant. *alia.* Alius in *Holsatia* utebatur simili modo *ovis*, è quibus nuper prodierunt *pulli hirundinum*. Matrona nobilis in agro *Brunsvicensi de corde corvino*, quô se multum effecisse gloriabatur, mira olim prædicavit. *alia.* Alia commendaverat mercatori *Hamelensi hepar ranæ* exsiccatum, in aq. *salv.* & millefol. ante paroxysmum sumendum; Fit: alterâ horâ superveniunt convulsiones *epilepticæ*, quas expertissimus tandem Medicus ægerrimè profligare potuit.

Eun-

Eundem affectum nuper in vicinia notavi à *tinea*, plantis pedum *febricitantis* imposita, & jam *obiisse* dicitur puella. Sic fiunt experimenta per mortes!

CAPUT II.
DE USU SALVIÆ IN FEBRIBUS CONTINUIS ET MALIGNIS.

§. 1.

IN *febre acuta & continua*, convulsionem post se relinquente, cum successu usus est *Forestus L. VII. Observ. 17.* decocto *salviâ* aucto. In simili fere casu, ipso etiam variolarum metû, faustè adhibuit *Vinum* laxans *Greg. Horst. L. I. Obs. 15. Electuar.* Guidonis, aliàs elect. *Papæ* dictum, *salviâ* etiam conspicuum. Est magnarum virium in febribus *malignis* contagiosisque. *Pharm. August. Class. XIV. p. m. 459. seq.* ***decoct.*** ***vinum.*** ***elect.***

§. 2. In febre *continua* cum *alvi fluxu*, viriumque lapsu insigni *Horst. L. I. Obs. 28.* contra linguæ siccitatem & incipientem inflammationem seq. ordinavit gargarismum. ***gargarismus.***

℞. aq. prunell. plantag. fl. ligustri an. ℥ij.
salv. ℨi. rob. nuc. Mell. ros. an. ℨiij.
nitr. præp. ℈i. M.

Alium in morbillis contra gulæ *excoria-*

riationem habet *Grüling. L. V. Prax. P. III. p. m. 556.*

℞. Summit. stæch. melilot. thymi, hyssop. *salv.* an. Mj.
bulliant in vino dulci. Hujus decocti. ℞. ℔ ij |oxym. simpl. ℥ij. scyllit. ℥ß. M.

cucupha. §. 3. Cucupha capitalis in affectu §. 2. memorato erat hæc: *loc. cit. p. 52.*

℞. Herb. *salv.* rorismar. verben. an. p. ij. fl. ros. rub. balaust. an. P. iij. mastich. el. succin. alb. an. ʒß. N. mosch. ʒj. sem. nigell. ʒiß. f. pulv. pro cucupha.

epithema. Epithema dabit *Gokel. Consil pag. 85.* cataplasma *Horst. L. I. Obs. 15. p. 28.* unà cum linimento, in febre *continua* cum convulsionibus, obque harum vehementiam, quasi paralysi, eximio. *Salvia* aqua linguæ sæpius admota quàm bene cesserit pauperculis, non semel expertus sum. Egregiè enim mucum viscidamque materiam, linguæ adhærentem, abstergit, cum insigni languentium emolumento. Quod etiam suâ experientiâ confirmat *Cl. D. Joh. Guilielm.* Schmied/ Phys. Lyneburg., Condiscipulus olim meus, nunc Amicus sincerus.

observ. §. 4. Civis quidam honestus *febri malignâ* decumbens maximam restitutionis suæ partem *vino salviato & melissato,*

sato, ferebat acceptam. Næ vinum aliquando in *febribus* saluberrimum, saltem innoxium, ut variis exemplis probavimus in *secundo fasciculo observ. nostrar. Medico-Physicar. num. 49*. Vinum etiam optimum *sitis deficientis* in febri maligna suscitabulum, quod insignes Viri D. D. *Christian. Langius*, in Alma Lipsiensi Prof. olim celeberrimus, & D. D. *Johann. Acoluthus*, Physicus Uratislaviensis, rationibus & exemplis venustè confirmarunt; ille *in Miscell. Med. Curios. n. 15. p. 38.* hic in *Decur. II. Ephemerid. Med. Physicar. German. ann. IV. observ. 169*. Adde, si placet, *observ. nost. n. 61.* libello allegato.

CAPUT III.
DE USU SALVIÆ IN PESTE.

§. 1.

GEnuina *pestis* causa adeò hactenus in Democriti puteo submersa latuit, ut etiam *Jul. Palmarus de febr. pestilent. c. 17.* aperè fateatur: *inscrutabili* DEI consilio, (dixerim ego *oscitantiâ*, & *socordiâ* nostrâ, vel tamen nimiâ *crudelitatis levitate*,) *cognitionem ejus* nobis fuisse denegatam. At si scissemus, bezoardica, seu alexipharmaca,

nihil aliud esse, quàm remedia *colluviei animatæ* omninò inimica, citiùs sanè Lucifer ortus fuisset, & vel *unica salvia* curiosiùs examinata lucem nobis afflâsset. Vires enim ejus in præservatione & curatione *pestis* verè admirabiles. Apozema *purgans* pro phlegmaticis *Cl. Budæi vid. sis apud Heringium tract. de Peste. p.m. 180. & 184.* Idem dabit *infusum l. a. pap. 190. seq. & 227. aquam* verò Idem *l. c. p. 134.* & *124. p. 139. 143. 160. 757.* Ego magni facio aquam ☉is *Thom. Jordani de Peste Phanom. 3. p. 519.* quam *Achilles* noster transcripsit de *card. bened. cap. 10. pag. 196.* Insignis quoque *Rolfinciana L. IX. Meth. special. Sect. 2. c. IX.*

apozema.

aqua.

Rolfinciana.

℞. fol. scord. cich. fumar. card. bened. scabios. puleg. an. Mvij. acetos. rut. galeg. an. Mv. card. Mar. *salv* calend. cum flor. an. Mxiij. sint plantæ & radices recenter collectæ, concis. parùm humectentur & destillentur.

Plures vide in *fascicul. medicam. contra pestem à Sennerto tract. de febrib. annex pag. 627 640. seq. 649. & 654.* apud *Plater. L. II. Obs. pag. 316. & Frideric. Hofmann. Sect. I. thes. pharmacevt. p. 19*

vinū &c. *Spiritum antiloimicum* vide im Leipzigen

zigen Pestschaden lit. F. *Vinum antipestilentiale* ibid. *lit. K.* & *essentiam antiloimicam* ibid. *lit. K.*

§. 2. *Electuarium Johannis Cästneri* apud *Sennert. & Hering. l. c. p. 597.* & *256.* nobile: *electuar.*

℞. fol. rat. Mj. *salv.* Mß. siccat. & pulverisat. rad. pimpinell. sicc. & cont. ℥iß. gentian. ℥j. cardamom. ℥ß. bacc. junip. ℥j. nucleor. recent. ex jugland. ℥j. bacc. laur. ex cort. ℥ß. serpentar. ʒij. R. tormentill. ʒiiß. bol. armen. præp. ℥ß. Concis. & pulveris. add. ther. alex. mixt. c. ℥ß. acet. ros. Iterum in mortar. contund. & M.

Dos. manè 4. hor. ante prand. quantitas avellan.

Plura vide apud *Hering. l. c. p. 265. 270. 272. 775. F. Hofmann. in thes. pharmacevt. p. 56.*

§. 3. *Pulveres antipestilentiales salviâ* dotati passim prostant. Dabimus saltem pulv. vitæ *Bavarorum* an. 1606. usualem: *pulv.*

℞. Rad. dict. albi tormentill. valerian. ver. angelic. serpentar. aristol. utr. vincetox. pimpinell. hirc. gentian. cruciat. Zedoar. an. ʒij. been rubr. ℥iß. absinth. artemis. scord. rut. dict. cret. card. ben. *salv.* utriusque, fl. ta-

nacet. an. ℥ij. nuc. mosch. cinam. an. ℥j. gr. junip. ℥iii.
Pulverisat. omnia seorsim cribrentur, mixt. denique adde ther. opt. ℥vij. temperentur & uniantur cum acet. opt. q. s. Tandem exsiccentur ad fornac. calid., ultimò teratur tota massa, cui adde iterum terr. sigill. siles. ℥ij. camphor. ℥ß. vel ℈i. M. f. pulv.

Plures petentibus largiuntur *D. Petri de card. bened. c. X. p. 170. Sennert. l. a. pag. 690. Hering. lib. cit. pag. 495. & 766. ac Birling. in append. ad C. I. obs. curios. p. 119.*

theriaca §. 4. Et quæ *opiata*, quæ *theriaca*, aut antidotus *salvià* commodè catere potest? ut de theriac. *Bened. Quercet*, aucta correctaque apud *Schröder. L. II. Pharm. Med. Chym. c. 57. p. 217.* de theriaca *Augustanorum in Pharmacop. Class. XIV. p. m. 422.* antidot. *Matthiol. in ead. l. c. p. 433.* theriac. *Germanor. Tabernamontani* apud *Senn. L. IV. de febr. cap. 5. p. m. 448.* aliaque apud *Craton. L. V. epist. med. p. 472. de theriac. cælesti, à Jos. Quercetano* primùm inventa, & suprà memorata, nuper verò cum Consensu Gratiosi Collegii Medici à solertissimo Pharmacopæo *Cassellano*

Dn.

Cassellano Dn. Jacobo von Dehren/ fideliter dispensata (qua de integrum libellum edidit Frid. Herzog ann. 1676.) nec non theriaca cœlesti *Hoffstadiana* nuper cum notabili augmento confecta & descripta ab Excell. D. D. *Dolæo*, Consil. & Archiatro Hasso-Cassellano, Fautore meo singulari, de theriaca *communi* pro pauperibus apud *Grüling. L. V. Prax. P. II. c. 7. p. m. 517.* & *Palmariana* apud *Sennert. L. VI. Prax. p. m. 183.* notum est constatque inter omnes.

§. 5. *Morsulos D. Sommerfeldii* annotavit *Sennert. l. a. p. 603.* & *Hering. l. a. p. m. 422. Pilulas Id.* Hering *l. d. p. 453.* & *acet. bezoard. pag. 762. noduli odoriferi vid. apud Sennert. l. a. p. 679. seq. & Hering. l. c. p. 610. & 741. Unguentum* pro visitantibus ægrotos, *Senn. l. a. p. 621.* & *linimentum* pro pauperibus *Id. p. 698. emplastr.* ad bubones *Id. p. 656. Balsamus* pro ditioribus prostat apud *Hering. l. a. p. 738. Senn. L. IV. de febr. c. 5. p. 435.* Vel: *morsuli. &c.* *unguentum.* *balsam.*

℞. Ol. scorp. succin. camph. citr. junip. angelic. rut. *salv.* an. gutt. vj. nucist. q. s. f. bals. S. Herz- und Pulß-Balsam.

Species, seu pulveres pro suffitu dabit *Hering. l. a. p. 567. seq. 570. 576. & 727.*

Ceterùm ut in omnibus venenis *salvia* opem spondet, ita singulariter eam offert in veneno *bufonico*. *Ranchin. de morb. subitan. cap. 22.*

obs. pract. §. 6. Civis quidam primarius *Halberstadensis* (ut à fratre ejus habeo) in nupera peste se, suamque familiam, Deo benedicente, *sola salviâ*, rutâ & bacc. junip. feliciter præservavit. Usus scilicet iis in cibo, potuque, inque suffumigio.

alia. Alius in Imperiali *Northusæ* seque ædesque suas seq. electuario muniebat.

℞. nuc. jugland. à pellicul. purgat. n. XL. fic. n. XXVI. *fol. salv. acut.* rut. an. Miß. bacc. junip. ℥j. sem. card. ben. ʒß. sal. absinth. ℈iv. cum acet. affus. redige incis. & cont. in form. elect. dos., crebrius in die, quantitas avellanæ.

alia. Gravidæ quædam *Erfurtinæ* hoc *elect.* usurpasse perhibentur.

℞. *Cons.* fl. borrag. *salv.* ros. an. ℥j. cort. citr. cond. rad. helen. cond. an. ℥ß. pulv. bez. Sennert. ʒiij. terr. sigillat. ver. ℈iv. unicorn. marin. ver. ʒij. f. c. syr. scord. q. s. elect.

alia. §. 7. Ego variis amicis, cùm proximus arderet Ucalegon, seqq. *rotulas* dedi.

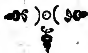
℞. Pulv. bez. pret. Sennert. ʒj. lap. bez. or.

or. ver. ℈ß. sp. diam. fr. ℈i. conf. alch. compl. ℈iv. sacch. albiss. in *aq. salv.* solut. ℥iv. f. l. a. rotul. S. Bezoar Küchlein.

Aliis tamen interpositis, quæ salutaria videbantur, quæque methodus flagitabat & sana ratio. Amicus quidam *Erfurtensis* ita olim ad me: *Lues* grassans lares meos nondum, Dei gratiâ, invisit, quamvis ad dextram & lævam tantùm non quotidiè juniores cum senioribus cadant. Domestica mihi remedia optima auxilia, quæ, secundùm meam, meorumque constitutionem ætatemque colligo, & præparo, & Deus hactenus benedixit labori manuum mearum. Vin scire *potiora* arcana mea? dixero sincerissimè. *alia.*

Salvia cum *ruta* faciunt mihi pocula tuta.

Et nemo sanè ex illa familia, satis copiosa, *peste* correptus est.

Sectionis III.
Pars II.
DE USU SALVIÆ SPECIALI IN AFFECTIBUS EXTERNIS.
Caput I.
DE USU SALVIÆ IN HYDROCEPHALO, ET VULNERIBUS CEREBRI AC CAPITIS

§. 1.

cucupha CUcupham paravit *Franciscus Ranchinus de morb. pueror. Sect. II. c. IV. p. 303.* ex rad. cyper. calam. arom. irid. an. ℥ij. f. meliss. beton. absint. an. Mj. fl. anth. stæch. *salv.* ros. an. p. i. styr. calam. benz. ladan. an. ℨj. f. pulv. pro cucupha in hydrocephalo.

potio. §. 2. Potio in omnibus *vulneribus* salutaris extat apud *Purmann.* im wahrhafftigen Feldscheerer *Sect. II. c. XI. p. 76.* ℞. H. alchim. sanicul. artemis. veron. periclimen. *salv.* an. Mj. fl.

fl.rof.Miß,rad. ferpentar. tormentill.
barb. caprin. an. ℥ij.
coq. in vin. & aq. Col. & add. pulv.
oc. cancr. ℥j. mumiæ, fperm. cet. an.
℈ij. M. F. H.

Petrus Poterius in vulnere defperato fclopo illifo memorabilem narrat obfervationem *C. I. Obferv. 100. p.m. 154. feq.* adque calorem confopitum & femimortuum revocandum hoc fotu fe ufum effe feliciter teftatur. *fotus.*

℞. Verbafci, hypericon. fl., *falv.* rorismar laur. abfinth. verben. an. Mj.
bacc. junip. laur. an. p. ij. M. coq. in
f. q. ▽ & vin.

§. 3. *Unguentum* mundificans *Sennerti L. I. Prax. P. I. c. 23. p. 176.* quod etiam *Greg. Horft. L. II. Obf. 2. p.m. 75.* vulneri impofuit, hoc: *unguentum.*

℞. pulv. caryophyllat. angelic. ariftol. ☉,
ireos flor. an. ℨj.
extract. falv. beton. an. ℨij. Gummi
elemi in ☍ rof. diffolut. ℨij.
Mell. rof. q. f. aqua vit. par. M. f. unguent.

Aliud habet *Frid. Hofmann. Sect. XXX. Thef. pharmacevt. p. 113.* idemque, quod jam ex *Sennerto* recenfuimus, *Timæus L. VI. caf. med. 36.*

§. 4. *Linimentum* faniem extrahens

Z 5 &

& materiam sub cranio contentam. Ejusdem *Sennerti* tale *l. c. p. 182.*

℞. Ol. lentisc. laurin. gumm. elem. resin. pin. an. ℥iij. *succ. salv.* ℥j. ammoniac. opopanac. galban. an. ℥ß. dissolv. gumm. in acet., postea bulliant in succo salv. ad ejus consumtionem & refrigerent.

empla-strum. §. 5. *Emplastri* de *betonica* præparationem dabit *Sennert. l. a. p. 176* duplicem, utramque verò *salviâ* nostrâ splendidam. Nos magni semper fecimus in consolidatione *vulnerum capitis* emplastr. *Cl. Joëlis L. I. Pract. Sect. I. c. XIV. p. m. 157.*

℞. H. virid. betonic. majoran. hyperic. matrisylv. nostr. millefol. an. Mj. rorismar. *salv.* cent. min. pimpinell. verben. mascul. symphyt. an. Mß. Contus. simul omnia macerent. per oct. in ☉. in ℔iij. vin. generos., quibus post octiduum admisce terebinth. clar. ℔ß. ol. ros. hyperic. an. ℥v. è mast. ch. ℥iß. coq. simul ad vini consumt., deinde fortiter express. Col. & add. resin. pini liquefact., gummi elemi an. ℥iij. cer. alb. liquefact. q. s. f. emplastr. Insigne etiam istud *capitale Purmanni* im wahrhaftigen Feldscherer / *Sect. I. c. XI. p. 26.*

&

& im Chirurgischen Lorberkranz *P. I. c. 3. p. 32. Sacculos capitales* Idem habet *sacculi*, *Purmann. libro jam cit. pag. 34.*

§. 6. Inter vulgus Danicum celebre & decantatum olim erat unguentum *Torchilli*, rustici Cimbri, quô feliciter utuntur in vulneribus *recentibus & inveteratis* in *nervorum resolutione*, & quàmplurimis aliis affectibus, ut huc, tanquam ad *sacram anchoram*, confugiant. Quamquam ex lege artis neutiquam confectum sit, contemnenda tamen non est plebei hominis experientia, cùm olitor etiam *opportunè* loquatur aliquando. Ideo dignum censuit ὁ *θαυμάσιος Bartholin. Cap. VI. hist. 25.* publicæ luci sistere, & est hoc: *unguentum.*

℞. balsamit. *seu salv.* part. iv. millefol. part. iij. quæ colligant. exeunte M. Majo, vel aliàs pro tempestatis varietate. Minutim incisa simul coq. per hor. ij. in vase cum butyr. majal. ℔ viij. pond. civil. filtr., & colat. iterum igni impon., admixt. sevi cervin. ℔ j. & sev. hircin. ℔ i. cer. ℔ ß. resin. pin. quartar. terebinthin. ℔ iß. coq. omnia invicem, donec dissoluta sint, deinde ab igne remotis add. tantum ærugin. minut. contus., ut viridi colore lingantur, immiscend. quoque ol. spic. ℥ ij. M. & agita, donec refrigescat.

C. A-

Caput II.
DE USU SALVIÆ IN FUNGIS ET COMMOTIONE CEREBRI.

§. 1.

pulv. GUilielmi Fabricii pulv. apud *Sennert. l. c. p. 200.* hic:

℞. rad. caryophyllat. aristol. rot. lign. guajac. an. ℥ij. angelic. calam. arom. an. ℥ß. irid. fl. *salv.* summit. Majoran. fl. rorismar. an. p. i. f. pulv.

Adde *Purmanni* Chirurgischen Lorber-Krantzes *P. III. c. 5. p. 478.*

fotus. §. 2. *Fomentum Sennerti* in commotione & contusione *cerebri* hoc:

℞. Rad. alth. ℥iij. ireos, cyperi, cal. aromat. ℥j. *f. salv.* majoran. beton. fl. ros. rub. stæch. arab. an. Mß. Sal. commun. ℥i. coq. in vin. rub. & aq. fabror.

alius. Aliud habet idem *l. c. p. 143.*

℞. nuc. cupress. contus. n. X. myrtill. ros. rub. absinth. *fol. salv.* majoran. stæch. fl. cham. an. Mß. alum. roch. rad. cyper. cal. arom. an. ℥ß. coq. in vin. rub. ℔iv. & lixiv. commun. ℔ij. pro fotu.

§. 3. Pro concusso, commoto & plurimum frigefacto *cerebro Grüling. C. II.*

cur.

cur. 41. sequens præscripsit *lixivium* mane & vesperi usurpandum: *lixivium.*

℞. H. origan. beton. *salv.* thym. serpill. puleg. an. Mj. rorism. Mß. fl. rof. rub. p. iij. cort. arant. ℥j. citr. ℥ß. sem. fœnic. ʒvi. coriand. ℥iij. rad. pœon. ʒvi. ireos fl. ℥iij. D. pro lixivio.

Utebatur ægrotus etiam pulv. ex sem. anis. fœnic. rut. coriand. *H. salv.* majoran. nuc. mosch. &c. parat. & vino cephalico *salviâ* aucto.

CAPUT III.

DE USU SALVIÆ IN ACHORIBUS, PHTHIRIASI, ET CANITIE.

§. 1.

PRæmissis universalibus, cum inclyto *Timæo L. V. cas. med. 3.* capita *achorosa* feliciter semper lavimus decoct. ex rad. lapat. acut. helen. alth. fol. chelid. scabios. *salv. &c.* fricando eadem sapone nigrô, & post detersionem ol. amygd. amar., in quo tantillum lithargyrii solut., inungendo , sicque complures à molestis hisce ulcusculis liberavimus. *decoctum.*

§. 2. Veteranus *Sebizius Specul. Med. Pract. T. I. P. II. Sect. V. c. 12. p. m. 567.* inter specifica contrà pediculationem refert *salviam.*

§. 3. Au-

balf. §. 3. Aulicus quidam XXX. circiter annorum, cùm immaturiùs *canesceret*, & ob id in contrahendo cum Prænobili Virgine matrimonio, repulsam metueret, à *Timæo L. VI. cas. 35.* hunc *balsamum* obtinuit:

℞. succin. ust. & in pollin. subtiliss. redact. ℥ij. ambr. gr. mosch. Zibeth. an. ℈ß. ol. still. lign. rhod. lavend. *salv.* majoran. rut. an. gutt. XI. caryoph. gutt. XV. ol. nuc. mosch. per express. fact. q. s. ad incorporand. f. balsam.

Absumit nimias cerebri humiditates, & inde nascentes catarrhos, caput roborat & pilos nigredine tingit. Egregium *canitiei* remedium, sed palliativum tantùm, & sæpe repetendum, præsertim à balneo & sudoribus.

obs. pract. §. 4. Honesta femina fœdam filiæ *phthiriasin* nuper feliciter pepulit *solô oleô* lavendulæ & *salviæ*, quô vesperi totum caput oblinebat, vittâ operiens, & postmodum mane *decoct. fl. salviæ* & cent. minor. abluens. Eôdem in simili casu aliæ cum successu usæ sunt, & hâc ipsâ septimanâ rustica quædam *Mihlana*, ut in Musæo mihi retulit.

Ca-

CAPUT IV.

DE USU SALVIÆ IN PALPEBRARUM PALPITATIONE, DOLORE CIRCA COXAM ET DORSI, AC LUXATIONE SPINÆ.

§. 1.

CL. *Bartitschius P.IX.* ὀφθαλμοδου-λείας *c.13.seq.* commendat aquam: *aqua.*
℞. Cort. salic. ℥iiij. bacc. junip. ℥iiiß.
H. salv. ℥iiß. castor. ℥iß. bacc. laur.
℥j. pulveris. & mixt. aff. vin. moscatell.
℥iij. digere per ♇ ♂ viij. destill. & sæpius hac ▽ inunge palpebras, sponteque arefieri permitte.

§. 2. In dolore circa *coxam* extra applicuit *Plater. L. II. Obs. p. 335.* *alia.*
R. *Aq. salv.* ℥ij. aq. vit. ℥iß. camphor.
ʒß. opii ʒß M.

In dolore verò *dorsi Grüling. C. III. Obs. 97.* mane ac vesperi locum affectum inungi jussit seq. aq. vit.
R. Aq. vit. ℥vj. quib. infund. fl. rorism. *alia.*
salv. lavend. majoran. an. p. i. cardamom. ʒj. castor. ℈j. diger. in vitr.
Hujus aq. vit. ℞. ℥ij. *aq. salv.* ʒß. ol. destill spic. ℈j. M. S. Wasser/den Rücken damit zuschmieren.

§. 3. In luxatione *spinæ* fotum dat *fotus:*
Sen-

Sennert. L. V. Prax. P. VI. c. 5. ante laminarum & emplastror., pro emollitione aptiorique partis repositione, usum adhibendum.

℞. *Salv.* alth. fl. chamom. meliss. hyperic. an. Mj. coq. pro fotu.

observ. §. 4. Puer XIII. annorum nuper immani & perpetuo dorsi ventriculique dolore cruciatus, sed cum omnia, etiam delicatissima, fastidiret remedia, & vix externa admitteret, jussi, ut solâ aquâ *salviæ* & liliorum convallium crebriùs loca affecta ad fornacem lavarent, & sanè, cessantibus torminibus, brevî ipse restitutus. Adeò præsentaneum aliquando levamen à levissimo remedio, quod vix tibi promitterent multa alia pomposè & monstrosè composita; ut misericordiam & omnipotentiam Benignissimi Dei, in quavis plantula conspicuam nesciam satis admirari.

CAPUT V.
DE USU SALVIÆ IN SCABIE, CONTRACTURA ET GIBBOSITATE.

§. 1.

obs. pract. NObiles pueri, fœdâ *scabie* laborantes, sequentia remedia fausto cum successu nuper à me obtinuêre.

R. Rad.

℞. Rad. lapath. acut. ℥ß. helen. pol. q. *decoct.*
fœnic. an. ʒij. *fol. salv.* nobil. scord.
ver. fumar. scabios. cich. an. Mß. fl.
cent. min. borrag. an. p. i. sem. carv.
hyperic. fœn. an. ʒj. bacc. junip. ℥ß.
Incis. & cont. coq. in aq. s. ad tertias.
Col. admisce Syr. de fumar. ℥ij. cich.
c. rhab. de epithym. an. ℥j. oxym.
scyllit. ℥ß. M.

Digestos præparatosque humores expuli:

℞. Elect. de tamarind. c. fol. senn. D. *purgans*
Horst. ʒv. ☿ii dulc. gr. viij. mag. Jalapp. gran. iiij. syr. ros. sol. ℥ß. M. S.
Laxier-Latwerge für beede Kinder.

Reliquos exantlavit diaphoreticum. Summè etiam profuit Tinct. ♁ii: & hoc unguentum.

℞. *Unguent.* contra scab. officin. ℥i. ♁ *unguent.*
viv. subtiliss. trit. ʒj. ☿ sublimat. in
s. q. aq. plantag. solut. gr. ij. D. S.
Krätzsalbe.

§. 2. Excellens etiam istud *linimentum Joëlis L. X. Prax. Sect. III. p. 543.* *aliud.*

℞. Butyr. recent. ℥ij. liquefiat ter quaterque semper in aq. frig. profundendo, cui deinde admisce succ. lapath. acut. ℥iij. succ. limon. ℥ij. in quibus simul commixt. ebulliant fol. majoran. & *salv. virid.* ac concis. usque ad

succorum evaporationem, tandem fortiter exprim. & col. Colatæ pinguedini admisce tenuiss. pulv. ♎ ℥ß. camph. ʒß. & diutissimè agitentur in mortario, quibus postremò, jucundioris odoris gratiâ, admisce gutt. X. ol. de spica, seu ♉ junip.

balneum. §. 3. Utile etiam balneum *Grülingii L. V. Prax. P. III. c. X. p. 563.*

R. Rad. bryon. ℥j. lapath. fl. scabios. an. Mj. H. fumar. R. irid. nostr. an. ʒiß. enul. ℥iij. Herb. mercurial. Mj. *fol. salv.* Miß. alum. ʒvi. gypsi usti ℥i. sulph. extinct. ℥j. tartar. ℥iiß. D. pro balneo.

aliud. §. 4. *Ruland. L. I. curat. empir. p. m. 59.* in contractione *genu*, ex equi calcitratu accepta, seq. adhibuit *balneum*:

R. fl. chamom. *salv.* gran. junip. an. MX. coq. in aq. pro balneo.

in quo ægrotans insedit mane ac vesperi. A balneo perunxit fortiter sub genu affectum poplitem hôc unguentô:

unguent. R. pingued. taxi, vulpis an. ℥iij. ol. mastich. ℥ij. ol. spicæ ℥i. acet. ʒiij. M. ad ignem pro unguento, & decimo die rusticus iterum genu totumque pedem extendit eique institit, & promtè ambulavit.

fotus. §. 5. In contractione *digitorum* in ma-

manibus, & resolutione manuum, etiam hanc fomentationem usurpavit *Plater. L. I. Obs. p. 140.*

R. Rad. alth. bryon. ireos lil. recent. incis. de singulis tantum, quantum poculum vulgare capit, absinth. thym. *salv.* an. Mj. fl. chamom. melilot. sambuc. an. p. i. sem. lin. fœn. gr. an. cochl. iij. vel iv. coq. in decoct. intestin. capit. & pedum vituli, additô paucô vinô. In hoc decoctô foveantur singulis matutinis manus. Vel:

R. summit. junip. cum baccellis, H. *salv.* agrest. origan. fol. querc. absinth, fruct. abiet. an. q. s. coq. in aq. usque ad consumt. humid., ut crassum fiat. *Grüling. l. a. p. 584.* hocque exhibet unguentum regale: *unguent.*

R. H. rec. rut, *salv.* anth. beton, absinth. meliss. menth. aneth. fl. cham. an. Mx. ivæ arthet. Miv. majoran. abrot. puleg. card. ben. hyper. an. Miij. incis. & cont. inf. in. ol. oliv. recent. & clari ℔ xxx. stent. in infus. vin. francon. ℔ iij. deinde coq. ad consumt. aquositat., in fin. add. unguent. de alth. ℔ iij. ol. laur. ℔ vi. lumbr. chamom. Vulpin. ros. an. ℔i. sp. junip. petrol. terebinth. an. ℥ij. cer. q. s. M. f. unguent.

Conf. Cl. *Scharfii tr. de Junip. c. 26. pag. 361.*

digestiv. §. 6. In principio *gibbositatis* digestivô usus est *Crato L. VII. consil. 102.*

R. Syrup. de duab. radicib. stæch. simpl. beton. an. ℥iij. *aq. salv.* beton. fœnic. an. ℥i. M. f. potio S. Morgentranck.

obs. pract. §. 7. Retulit mihi nuper Vir sincerus, se quondam ultrà *quinquennium* molestissimâ *contracturâ*, inprimis *dextri brachii*, laborâsse, multosque passim celebriores Medicos frustrà consuluisse, tandem virtutes *antimonii* altiùs secum expendens, in seipso experiri voluit, quid valeat. Sumsit primò V. grana; at nihil indelevaminis: progressus ad ℈ß. & ecce! dextram cum brachio *sensim* & *ægrè* motitare cœpit: addidit adhuc grana quinque, *notabili* cum successu. Tentavit cum *scrupulo* integro: & pileum denuò detrahere, brachiumque *sursum* ac *deorsum* movere quivit. Substitit demum in *triginta* granis; & hôc unicô remediô integram sanitatem perfectè obtinuit. Idem alium eodem medicamento à *lue Venerea* feliciter redemit. Quid? quod dedit uxori suæ tum gravidæ, grana quinque aliquot matutinis summo cùm emolumento. Novit alium, qui quovis mane grana v. aut vi. sum-

summo cum appetitu, citra omnem noxam, devorat. Notabile, ab usu hujus remedii homines plerumque emaciatos impinguisse, ut in seipso observârat Vir laudatus. Cumque ni fallor, antimonium istud in vino , seu *aqua salviata*, sumserit, commodè hanc historiam heîc attexere volui.

CAPUT VI.
DE USU SALVIÆ IN ARTHRITIDE.

§. I.

CUm *podagra, chiragra, dolor ischiadicus* unam eandemq; matrem agnoscant, arthritidem, ex uno emergant fonte, & curationem plerumque communem habeant, caput hoc *arthritidi* tantùm sacrabimus.

Præmissis universalibus in podagræ præservatione seq. decoct. proponit *Platerus L. II. Obs.* *decoct.*

R. Ossium diversor. combustor. c. lign. quercin. cineres, per quos colatur ▽ fabror. extinct. ferri, addita mensur. I. vin. rubr. & urin. pueri. f. lixiv. satis efficax, in quo coq. pruna sylv. ad usum siccat. ad p. i. vel j *salv.* chamæpit. an. Mj. salis p. i. utatur frequenter, inprimis purgato corpore,

pedesque podagrici sæpe in eo immergantur mane ac vesperi. Sic per biennium quædam ab hac tortura libera fuit.

Alia purgantia vide sis apud *Forest. L. XXIX. Obs. 20. & Plat. L. II. Obs. p. 459.* ac *Crat. l. 1. Cons. 15. p. 113.* Adde *Ranchin. de morb. sen. partic. Class. IV. c. ult. p. 588.*

§. 2. Virgo chronico ultrà annum durante dolore coxendico infestata, ne plumas quidem tolerante, ut in lecto cubare nequierit, quin in sella sedere per totam noctem sit coacta, hoc cum fructu usurpavit.

hydromel. ℞. Rad. enul. fœnic. petrosel. an. ℥ij. H. meliss. hyssop. anth. card. ben. *salv.* adiant. utr. an. p. i. liquirit. ℥ij. f. senn. s. st. ʒx. agar. troch. ℥iij. jalapp. ℥iiß. rhab. el. turb. alb. gumm. an. ʒij crem. tartar. ℈iv. cinam. gal. an. ʒi. f. saccul. pro menstur. hydromell.

vina. §. 3. Placent *vina medicata?* promet *Birling.* suum in *append. cit. p. 9.*

℞. f. chamædr. chamæpill. *salv.* an. ℔ij. fl. prim. ver. ℔j. anth. visc. quercin. an. ℔ß. cort. lign. sanct. ℥ix. rad. chin. ℥iij incis. repon. in eine Tonne Most.

aliud. Aliud *Grüling. L. V. Prax. P. I. p. m. 466. & C. I. obs. 38.*

R. quin-

℞. quinque rad. aper. an. ℥ij. H. paralys. anth. chamæp. ivæ arth. *salv.* an. M ß. fl. anth. beton. cich. ros. an. p. i. Rad. mechoacann. rhab. an. ℥j. hermodact. turpet. an. ℨij. f. senn. s. st. ℨx. agar. alb. ℨij. Cort. citr. sicc. N. mosch. an. ℨj. galang. macis an. ℨß. sem. anis. fœnic. an. ℥ß. ⊖ tartari gr. vi. f. nodul.

Aliud habet idem *l. c. p. 468. B.*

§. 4. Aqua arthritica Timæi hæc: *aqua.*

℞. Rad. valerian. gentian. arist. utr. rhapont. ver. pœon. artemis. imperat. angelic. an. ℥j. H. cent. min. chamædr. chamæp. hyper. c. *flor. salv.* meliss. majoran. rorismar. an. Miß fl. beton. prim. ver. pœon. samb. an. Mi. sem. petrosel. macedon. hyper. pœon. an. ℥ß.

Incis. & cont. aff. ▽ ivæ arthet. ℔ij. meliss. ℔iß. hydromell. opt. ℔ viij. stent in infus. per 3. ☉, postea destill. Vid. ejus descript. med. cas. annex. p. m. 405.

Frid. Hofmanni in Thes. pharmacevt. p. 3. hæc:

℞. Calam. arom. galang. cyper. rot. cost. arom. pyrethr. an. ℨvi. *alia.*

H. rorism. ℥i. *salv.* ℨvi. majoran. ℥ß. fl. chamomill. rec. ℨvj. stæch. arab. thym.

thym. an. ℥ß. N. mosch. ℥iij. bacc. junip. Mj.

Grosso modo concis. aff. spir. vin. rhenan. ℔ iiij. macer. per n. & d. iv. & destill. ex MB. adsiccit. dos. cochl. i. Internè & externè usus ejus.

alia. Aliam vide in *Pharm. August. Class. XV. p. m. 495.* & in *dispensat. Hafniens. Class. XIV. p. 156.*

spiritus. §. 5. *Spiritus arthriticus* mirabilis apud *Zephyrum* nostrum *Class. III. tit. 20. prodr. Prax. Chym. p. 782.*

℞. sp. junip. c. vin. destill. sp. lumbr. terrest. an. ℥ij. sp. cochlear. fl. samb. an. ℥i. sp. sal. armon. ℥ß. ▽ lavend. *salv.* an. ℥j.

In quibus dissolv. sapon. venet. ℥iiß. camphor. ʒvi. op. thebaic. ʒß. croc. orient. gr. XII. ol. still. salv. lavend. an. ℈ß. M. & digere per aliquot n. & d., postea filtra & f. in vitro ad usum. Parti affectæ cum linteo calidè applicetur.

elixir. §. 6. *Elixir arthriticum D. D. Michaëlis* hoc apud eund. *Tiling. l. c. p. 775.*

℞. H. chamædr. chamæp. an. Mij. summit. cent. min. fl. hyper. an. Miß. *salv.* beton. prim. ver. lavend. stæch. arab. anagallid. an. p. iij. rad. filic. rhapont. vincetox. caryophyll. bardan. aristol.

⊙.

☉, gentian. an. ℥j. scrophul. ℥iiß. sem. hyperic. ℥j. petrosel. maced. ʒiij. Incis. & cont. aff. 🜄 rectif. digere per mens., postea ♌la, & habebis spiritum. Hunc novis speciebus & sali ex cap. mort. har. specier. elixiviato superfund., & iterum per mens. digere, postea filtra & s. ad usum.

Loco 🜄 simplicis potest alius ex vegetabilibus specificis paratus substitui. Dos. à gutt. 20. ad 30. in vehiculo convenienti.

§. 7. *Mixtura Grüling. C. I. Obs. 34.* mixtura digerens talis: **mixtura.**

℞. Syr. de beton. pœon. an. ℥iß. tartar. vitriolat. ʒiß. sp. vitriol. gutt. vi. 🜄 chamæp. *salv.* an. ℥iß. M. divid. in 2. p. æqu.

§. 8. *Electuarium Cratonis* fit ita: *L. I. Consil. XV. p. m. 115.* **elect.**

R. Cons. ros. borrag. an. ℥j. anth. *salv.* citr. condit. an. ℥ß. ther. opt. mithrid. opt. an. ʒi. sem. citr. corall. præp. marg. præp. an. ℈ij fol. ☉n. v. M. & c. s. q. syr. de cort. citr. f. elect.

Plateri L. II. Obs. p. 466. hoc: **aliud.**

R. fol. chamæp. chamædr. an. ℥ß. *fol. salv.* beton. thymian. ʒj. sem. hyper. ʒij. rap. acor. ver. pentaphyll. an. ʒj. succin. ebor. ciner. cran. human. an.

℥iß. margarit. ℥ß. mell. anthoſat. ℥iv. f. elect. doſ. ʒj. alternis diebus.

aliud. Aliud utiliſſimum, quô felicitet evacuatur materia peccans, dabit *Grüling. Prax. L. V. P. I. p. 465.* & in *append. ad C. I. Obſ. p. 105.* Tam in præſervatione, quàm curatione podagræ *Dolæus* noſter exhibet elect. *Sydenhammii*, quod jam in Anglia magni penditur, & eſt tale:

aliud. ℞. Rad. angelic. calam. arom. imperat. helen. f. abſinth. cent. m. marrub. alb. chamædr. chamæp. ſcord. calaminth. vulg. parthen. ſaxifrag. prat. hyperic. virg. aur. ſerpill. menth. *ſalv.* puleg. abrot. ſanton. fl. cham. tanacet. lil. convall. croc. auſtr. ſem. thlaſpi, cochl. hort. carv. bacc. junip. M. f. pulv. ſubtiliſſ. an. ℥iv. excip. ſyrup. ex vino canario c. ſacc. fact. & in elect. debit. conſiſt. F. ſ. a. elect. Doſ. mane ac ſerò ʒij. Vid. *L. III. ejus Encyclop. med. c. 14. p. 646.*

aliud. Vel in defectu hujus idem *Dolæus* commendat hoc ex tempore parabile ad mentem *Sydenhammii*:

℞. Conſ. cochlear. hort. ℥iß.	cort. flav. aurant. cond.
abſinth. rom.	rad. angel. condit.

℞. Conſ.

R. Conf. trifol. fibrin.	N. mosch. condit. an. ℥ß.

theriac. Androm. ʒiij. pulv. ari comp. ʒij. c. f. q. syr. aurant. F. elect. Dos. quotidie bis ʒij. superbibendo seq. aq. cochl. v. vel vj.

℞. Rad. raphan. rust. ℥iij. cochlear. hort. trif. fibr. nast. aquat. beccab. *salv.* menth. an. Miiij. cort. aurant. n. vi. N. mosch. contus. add. cerevis. Brunsvicens. ℔ xij. destilla & ℔ viij. ▽ eliciant. pro usu. *aqua.*

Ne mireris autem, *antiscorbutica*, & quidem specificè *cochlear. nast. aquat. trifol. fibr.* &c. adeò prodesse podagricis, quod firmâ experientiâ constat.

§. 9. Pulv. diureticus nobili arthritico præscriptus à *Cratone L. II. consil. XXII.* est sequens: *Pulvis.*

R. sem. levistic. anis. petrosel. an. ℥ß. enithrodani, meliss. gentian. an. ʒiij. *salv.* beton. an. ʒij. M. f. pulv. Dos. ʒi. in jusculo manè.

Alius, quô multi dicuntur curati ibidem, hic est: *alius.*

R. chamædr. chamæp. cent. maj. & min. *salv.* beton. gent. arist. ☉ an. ℥j. guajac. opt. ad pond. duplum omnium reliquor.
f. pulv. subtil. dos. ʒi. mane per multos menses in aq. mell. aut sacchar.

§. 10.

pilula. §. 10. *Pilula Foresti L. XXIX. Obs. 18.* tales:

R. MP. de hermodact. maj. ℈i.
fœtid. ℈ß.
de hier. simpl.
agar. troch. an. ℈ß. diagr. gr. i. *f. e. aq. salv.* pil. v. pro una dosi.

clysma. §. 11. In *coxendice* sequente enemate opportunissimè & crebriùs usurpa:

R. *Salv.* rorismar. cent. m. rut. chamæp. mercurial. an. Mj.
sem. anis. fœnic. an. ʒij. pulp. colocynth. in linteol. ligat. ℈j.
coq. in s. q. ▽ ad tertias. Colat. ℔j admisc. hier. simpl. diaphœn. an. ʒvi. ol. rut. ℥ij laur. ℥ß. sal. ʒj. f. clyst.

Joël L. X. Pract. Sect. 2. p. m. 536. Aliud exhibet *Bruel. l. c. p. 445.*

fotus. §. 12. *Fotus Poterii C. II. Obs. 35.* paratur sic.

R. bacc. junip. laur. sem. lin. fæn. gr. cumin. an. p. ij. *H. salv.* menth. rorismar. ivæ arthet. artemis. an. Mj. coq. in s. q. aq. & vin. pro fotu.

aq. extern. §. 13. *Aquam* ad *extra* largietur *Crato L. VII. cons. 33. p. m. 282.*

R. *Salv.* rut. ivæ arth hyssop. an. Miß. sal. ℥ij. macer. in ℔ viij. vin. add. acet. vin. ℔ ij. & destilla.

D. Horst. lintea seq. *aqua* imbuta calidè applicabat. R. *Aq.*

R. *Aq. salv.* ℥iij. de hirundin. c. castor. theriacal. cephal. an. ℥j. sp. lil. convall. ℥ß. M. *Toner. L. IV. Obs. 4.*

Conf. *Plater. L. II. Obs. p. 479.*

§. 14. *Unguentum Paræi L. XVII. unguent. Chirurg. c. 15.* hoc:

R. Catell. junior. reject. pellib., capitib., pedibus & intestinis n. ij.
includ. illos anseri pingviori & add.
ranar. viv. n. x. viperar. in frusta concis. sine exuviis n. iv. theriac. mithridat. an. ℥ß. *f salv.* anth. rut. thym. an. Mß. bacc. laur. junip. conquassat. an. ℥ß. N. mosch. zingib. piper. caryoph. an. cont. ℥j.

Hæc omnia *anseri* include, & pinguedinem inter assandum destillantem collige, posteaque cum s. q. ceræ, terebinth. Venet. & parùm aquæ vit. f. unguentum, quod in arthritide à causa frigida maximè prodest. Aliud *Fernelii* vide apud *Pansam P. I. de podagr. c. 16. pag. 128.* *Linimentum Timæi* hoc *L. V. epist. 1.* *liniment-tum.*

R. Sal. marin. in furno siccat. & subtiliss. in marmore trit. ℥iij. ol. lumbr. terr. vulpin. adip. hum. an. ℥j. ol. costin. nardin. an. ℥ß. *ol. still. salv.* rorismar. majoran. an. gutt. xv. f. liniment.

§. 15.

cataplasma. §. 15. *Cataplasma* conficit *Joël* sic *Lib. cit. p. 537.*

℞. *Salv.* rorismar. chamæp. rut. an. Mij. gran. junip. Mi. coq. in ſ. q. vin. & in mortar. tandem conter. eique admiſce farin. fæn. gr. lupinor. an. q. ſ. f. cataplasma. Quod ut ne facilè areſcat, admiſce ol. è caſtor. pro lubitu.

balneum. §. 16. *Balneum Poterii C. II. Curat. 13.* tale:

℞. Rad. bryon. ℔ ij. ebul. faſcicul. iv. bacc. junip. ℔j. f. prim. ver. ivæ arthet. majoran. *ſalv.* rorismar. chamom. melilot. an. Miiij. conciſ. D. S. ſpecies pro ſemicupio.

aliud. Conf. *Craton. L. VII. conſil. 26. c. f.* Vel:

℞. Nitri opt. ℔ß. ſal. marin. ℥iiij. fl. chamomill. malv. arbor. roſ. rub. an. ℥i. H. beton. origan. *ſalv.* rut. an. ℥ß. M. coq. pro balneo. Mynſicht. Sect. XXIX. Armam. Med. Chym. p. m. 418. *Add. Petr. T. II. Noſol. diſſ. 48. pag. 57.*

Aliud parabit *Panſa P. I. de podagra, c. 18. p. 142.* & *Timæus L. V. epiſt. 1.*

therma. §. 17. *Thermæ artificiales Tilemanni de mat. med. p. 396.* hæ:

℞. Sulph. citr. ℔iij. miner. alum. ⊖ mariti.

rin. rad. pyrethr. an. ℔j. tartari. alb. ni r. an. ℔ß. bacc. junip. laur. an. ℥vij. lumbr. terr. sp. vin. lot. & exsiccat. ℥vi. H. torismar. *salv.* majoran. spic. hyssop. chamæp. thym. an. ℥j. fl. chamom. verbasci melilot. hyperic. an. ℥ß. coq. in aq.

§. 18. In *melancholia hypochondriaca, podagra, cerebri debilitate, oculorum suffusione* &c. Nobili Germano apud *Craton. L. VI. conf. 106. D. Donzelinus* commendavit lixivium *salviæ* clarum, quod vide sis ibidem *p. m. 703.* Et *Plater. L. II. Observ. p. 467.* post balneum abstergi jussit lixivio è cineribus ossium equorum combustorum, cum sarmentis vitium, transcolat. cum aq. fact., & in quo *salvia*, beton. & chamop. coxerunt. D. Gallus, priscûm errore adhuc imbutus, quasi materia podagræ *à capite* deplueret (quem *Losel. tr. de podagr. Sect. I. theor. Memb. 1. art. 4. subsect. 2. p. m. 71. seqq.* solidè refellit:) apud *Craton. L. VII. consil. 19.* etiam vaporem auribus hauriendum præcepit *salviâ* auctum. *lixivium.*

§. 19. Insignis quoque muria *Fischeri Corp. Med. L. III. p. m. 682.* pedes eximiè confortans. *muria.*

℞. Aq. fabror. ℔x, salis ℔ij. F. muria, in

in qua decoq. rof. rub. *salv.* an. Miij. nuc. cupreff. balauft. an. ℥ij.

Caput VII.
DE USU SALVIÆ IN LUE VENEREA.

§. I.

Decoct. DEcoctum *digerens Bruel. in Praxi p. m. 454.* & *laxans* hoc:

℞. Rad. lapath. acut. enul. camp. ebul. an. ʒvi. H. abfinth. p. i. cich. bugloff. borrag. fumar. fcabiof. cufcut. cap. ♀ beton. *salv.* agrimon. an. Mß. majoran. r orismar. an. p. i. epithym. ℥ß. ftæch. arab. cai tham. contuf. fol. fenn. glycirrhiz. an. ʒvi. agar. elect. ʒiß. fem. melon. anif. fœnic. an. ʒj. coq. in f. q. aq. lact. ad ℔iß. adde oxymell. f. ℥iij. facch. albiff. q. f. f. potio.

Sudorif. *Jul. Palmarius L. I. de lue venerea c. 13. p. 66.* hôc utitur:

℞. Rafur. medull. lign. guajac. ℔ß. cort. ejusd. lævigat. ℥iiß. macerent. per hor. 20. in aq. tepentis ℔ vj. coq. dum ℔iv. abfumant. Add. fub fin. coction. paff. uvar. purgat. glycirrhiz. utr. an. ℥ß. bacc. junip. ℥j. fem. card. ben. ʒvj. raf. CC. ʒij. Rad. tunic. & tormentill. fem. fænic. an. ʒj. *fol. salv. minor*, fummit. beton. fl. rorismar. an. p. i. Quod

Quod cùm refrixerit, cola & ad usum sepone.

Aliud vid. apud *Timæum L. VII. cas. 1*, quod valde egregium.

Potio sudorifera in *alopecia* ex lue ♀ ea orta *Foresti* talis *L. VIII. Obs. 3.* *sudorif.*

℞. Sarsaparill. in minut. part. concis. ℥iij. lign. sanct. c. cort. limat. ℥iss. rad. chin. ℥ß. f. semn. alex. ℥ß. pol. q. ℥ß. turbith. gummos. rhapont. an. ʒiss. rad. asparag. fœnic. petrosel. apii an. ʒij. fumar. veron. agrimon. *salv.* beton. majoran. chamædr. chamæp. an. Mj. borrag. bugloss. scabios. an. Mß. sem. anis. cartham. an. ʒiij. sem. junip. ʒi. bacc. laur. ʒiß. liquirit. ras. ʒiij. macer. in aq. pluv. l. a. per hor. 24. dein coq. in ead. aq. scilicet ℔ xv. inque MB. ad ℔ viij. De hoc utatur mane & circa quart. pomeridian.

Mox ℞. aq. pur. ℔ xxx. & projiciantur supra residuum decoct. supra script. fortiter express. Add. lign. sanct. c. cortic. limat. ℥j. sarsæparill. ʒiß. coq. rursus in MB. l. a. ad ℔ xv. pro potu quotidiano.

Adde *Consil. 38. Gokelii & cons. 50. p. 563.*

§. 2. Aqua pro consumendis luis hujus reliquiis apud *Mercat. L. 1. de morbo gallico* hic:

℞. ther. Androm. ℔ß. rad. helen. caud. equin. an. ℥iv. cyclam. ℥iij. card. ben. cardiac. salv. an. Mj. ivæ arthet. Miß. rad. ebul. & lil. an. ℥ß. pimpinell. eupat. fumar. acetos. beton. scab. an. p. ii. cap. ♀ fl. cord. an. p. i. lign. guajac. & cort. ejusd. macerat. per diem in ℔iiij. hydromell. pon. omnia in vase vitr. & ♌l. Dos. à ℥ij. ad ℥iiij.

mixtur. §. 3. *Mixturam* pro erosione columellæ dabit *Alector* noster *l. cit. p. 507.*

elect. *Electuarium* verò Eximius *Timaus L. VII. cas. 3.* quod tale:

℞. Pulv. lign. sanct. ℥iiij. cort. lign. sanct. ℥iß. sarsaparill. ℥ij. chin. ℥j. Conf. rad. cich. ℔ß. rof. rubr. ℥iv. *fl. salv.* rorism. an. ℥ij. Cond. myrob. emblic. n. v. rad. scorzon. ℥iij. cort. citr. ℥iß. sp. diatr. sant. diarrh. Abb. an. ʒiij. M. c. syrup. de cort. citr. q. s. f. elect.

gargarismus. §. 4. *Gargarismum* idem habet *Gokel. p. 425.* hujus descriptionis:

℞. Alum. rad. prun. sylv. fl. malv. arbor. coq. in aq. add. *salv. nobil.* q. s. Vel:

R. Hyssop. salv. fl. malv. herb. prunell. an. Mß. aff. vin. & aq. ℔ß. coq. ad consumt. 2. digitor. Col. add. Mell. despum. q. s. M.

clysma &c. *Clysma* confecit *Brunner Consil. 78. pag. 401. unguentum Crato L. de morb. gal-*

gallic. annex. T. V. Consil. med. p. m. 496. *balsamus Fernelii à Ranchino* prudenter reformatus tract. *de morb. subit. c. 30. p. m. 643. a.* hic: *balsamus.*

R. Rad. calam. aromat. cyper. galang. an. ℥i. cort. lign. sanct. ℥ij fol. sicc. lavend. majoran. absinth. alth. an. Mj. nuc. mosch. caryophyll. macis, cinam. piper. utr. an. ℥i. styr. calam. ℥ij. sem. lin. fœn. gr. an. ℥i. *fl. salv.* anth. stæch. samb. hyper. chamom. tapsi barbat. & melilot. an. p. i. ol. lumbr. & rut. an. ℔j. ol. viperin. scorp. an. ℥iij. aq. vit. rectif. ℥ij. vin. malvat. & decoct. lign. indic. an. ℔j. Reponant. omnia in phiola vitr. forti & coq. supra ciner. calid. ad aq. decoct. & vini consumt. Dein ol. exprim. in torculari & f. balf. ad usum.

Utere eô ad dolores ♀eos capitis, anticulorum, aliarumque partium.

§. 5. Lixivium hoc caput ab omni impuritate gallica liberat: *lixivium.*

R. Rad. aristol. rot. ℥iß. lapath. acut. ℥iiß. chelidon. ℥ß. lign. guajac. ℥iv. *H. salv.* beton. agrimon. fumar. origan. puleg. lupul. an. Miß. fl. stæch. Mj. rosf. rub. Mß. bacc. laur. n. xvi. liquirit. ℥ß. M.

Gokel Consil. 50. p. 511.

observ. §. 6. Chirurgum novi, felici hujus luis curatione insignem, cui *salviæ* usus, tàm internè quàm externè, familiarissimus, quique in *observationibus suis MSS. de lue Venerea* inter alia hæc habet: Salvey ist unter andern auch ein heilsam bewährtes Kräutlein / und köstliches Heylmittel / dessen Krafft ein berühmter Chirurgus in Neapolis mir hoch recommendiret / darum auch / zeit meiner praxie, gar sehr vielfältig diß Kraut mitgebraucht / und sowohl inn- als eusserlich gar gut befunden habe. Vellem, ut prodirent hæ *observationes* aliquando, Ingenium siquidem spirant & laborem periti Viri.

CAPUT IIX.
DE USU SALVIÆ IN FISTULIS ET ULCERIBUS.

§. 1.

aqua. AQuam mirabilis & divinæ ferè virtutis, senio confectos quasi *rejuvenescere* facientem, *ulcera* etiam & *vulnera* sanantem dabit correctam *Frider. Hofmann. Sect. I. thes. pharmacevt. pag. 15. seq.* Elegans potio in *fistulis* peritissimi *Purmanni P. II.* des Chirurgischen Lorber-Krantzes *c. 5. p. m. 244.* est hæc:

R. H.

R. H. beton. scab. agrimon., Veron. an. Miß. summit. rorismar. majoran. *salv.* an. Mi. sem. anis. liquirit. an. ℥i. rhab. ℥ ß. fol. senn. el. ℥ij. lign. sanct. rad. chin. sassafrasan. ℥j. Incis. & cont. coq. in aq. font. per 2. hor. Col. admisce Syr. ros. ℥iij. Bibat quotidie bis *potio.*

Aliam dabit *P. III. lib. cit. c. 9. p. 503.* Novi Chirurgum, cui in antiquis *ulceribus* & *fistulis* potio *Corbeji in Gynec. L. II. c. XI.* quâ in cancro mammillarum usus est, valde familaris erat, & illa etiam *salviâ* nobilitata est.

§. 2. Elegans *unguentum* lenitivum, emolliens, digerens, & præstantissimum in omni *ulcere* hoc apud *Birling. in append. ad C. I. advers. Curios. cap. XXII. p. 127.* *unguent.*

R. fol. *salv. rub.* rut. an. ℔j. absinth. comm. tenerr. laur. an. ℔ß.

Quidam addunt chamomill. ℔ß. ophagogloss. ℔ß. circa meridiem, mundentur, non laventur. incis. & in mortar. contrit. Misc. cum adip. ariet. ℔i. diligentiss., impon. ollæ crustatæ cum ol. oliv. antiquiss. ℔vi. Iterum subige in putrefactione, per octiduum (ollâ sub terrâ defossâ) postea in æneo lebete admov. lent. △, post X. hor. remove, si scilicet

licet placuerit color, qui exploretur guttâ unâ seu alterâ super patellam stanneam effusâ, factis prius crebris agitationibus baculô ligneô, tandem exprime fortiter Colat. per spissam telam, & s. in vase vitreo. Instillatur vulneri calidè, & linteum eôdem oleô madefactum superponitur.

obs. pract. §. 3. Adolescens ex crebriori (unà cum aliis) *salviæ* usû, in *ulceribus rheumaticis scorbuticis*, in variis corporis partibus erumpentibus, eximium sensit levamen. Monacha *ulcus fœtidissimum* *alia.* in loco aliquo *occulto* diu gestârat, quam tandem sorores aliæ, ob intolerabilem fœtorem, omninò aversabantur. Sola Abbatissa, remediorum domesticorum eximiè gnara, potionem conficit ex rad. arist. long. helen., & liquirt. fol. fumar., *salv.*, card. ben., veronic. &c. purgata deinde monialis per ἐπίκρασιν, (sudor elici non poterat,) sumsit tamen per decendium decoct. lign. sanct. ad ℥vi. Tandem mane ac vesperi ulcus inunxit *bals. sulph. Rulandi*, & intra mensem optimè convaluit, mensibus verò suppressis; quos cùm recludere juberer, hæc, quæ scribo, à Præposito Monasterii rescivi.

alia. §. 4. Retulit mihi olim *Hamburgi* Cl.

Cl. Dn. *Anastasius* Winterſaat/ Med. Lic. eruditiſſimus, ſe *Bruxellis* vidiſſe feminam, ſtipem oſtiatim petentem, & *rhevmaticô ulcere tibiæ dextræ* valdè *fœtidô* miſerè afflictam, tunc temporis gravidam, quæ, cùm in hortum aliquando veniret, duos ferè integros frutices *salviæ latifoliæ*, cum foliis, radicibus & toto, malaciâ infeſtata, devoravit, *ulcere* ex voto exſiccato, ipsâque, cùm ex *Gallia* & *Anglia* rediiſſet, optimè adhuc valente.

§. 5. In inſula *Mœna* vidi puellam IX. annorum, cui anus quædam *fiſtulam in collo* ſolo *decoctô ſalviæ* & millefolii, quô ter in die laverat, infusô poſtea ſanguine *noctuæ*, perfectè curârat. Coxerat autem *ſalviam*, in *aqua marina*, & huic ſingularem adſcripſit virtutem. *alia.* Eadem vetula aliam ſolô ſanguine tepente, fiſtulæ inſtillato, *candidiſſima columbæ*, ſanâſſe dicebatur, idque tribus diebus *Veneris*. Quæ tamen ſuperſtitioſa ſunt. *alia.* Huc referatur illud *Mülleri in myſt. & miracul. Med. Chymic. p. 93. a.*

CAPUT IX.
DE USU SALVIÆ IN TUMORIBUS.

§. 1.

PRo primaria quadam femina, quæ crus habebat *œdematoſum*, *Plater. L. III. Obſ. p. 629.* præmiſſis univerſalibus, elegans ordinavit *apozema*. Species pro *vino* dat *Grüling C. II. Obſ. 37. & C. VIII. Obſ. 88.* *Pedilavia* verò *Ranchin. de morb. Virg. Sect. III. c. 2. p. 409.* *fotum Güldenklee L. VI. caſ. XI.* *Cataplaſma* reſolutivum *Foreſti L. XXIX. Obſerv. 25.* etiam *Schröd. L. II. Pharm. Med. Chym. c. 44. p. m. 164.* tranſcripſit, & eſt hoc:

vinum &c.

cataplasma.

℞. fl. chamomill. ſtæch. ſummit. abſinth. rut. caul. & ſtipit. eorum, *ſummit. ſalv.* ſabin. an. Mj. coq. omnia ſimul in lixiv. & ciner. querc. vel ſambuc., vel vitis alb., deinde piſtentur, add. pulv., qui

℞. alum. ſulphur. gallar. cypreſſ. ſal. commun. an. ℥ß. aloes, bacc. laur. pyrethr. ſem. caul. an. ʒij. in fin. add. ſterc. recens columb. ſeu caprar.

Reſolvit craſſos humores ac tumores inde ortos, ut varices, elephantiaſin &c.

obſ. pract. §. 2. Scriba quidam magnô moleſtôque

ſtôque *pedum* tumore divexatus,ſeq.obtinuit vinum:

℞. Rad. ireos noſtr. ℥iß. fœnic. helen. an. ℥ß. cort. int. rad. ſamb. ℥ß. H. abſinth. Mj. fol. Senn. ſ. ſt. ℥iß.*ſalv. acut.* Mß. ſoldanell. ʒij. ſemin. aniſi ʒiij. Conciſ. & contuſ. D. S. Species zum Wein.

ἄνω & per urinam feliciter purgatus. Addidi hoc pedilavium. *pedilavium.*

℞. Rad. bryon. recent. ireos noſtr. lil. alb. an. ℥j. H. ſabin. Mß. abſinth. artemiſ. an. Mj. *fl. ſalv.* Mj. chamom. hyper. an. Mß. bacc. laur. junip. an. Mß. ſem. lini. ℥ß. M. pedilav. Quod optimè profuit.

§. 3. Prænobilis Dominus *Adelhard. à Bruch,* inclytæ Ecclef. Corb. Capitularis, an. 1679. M. Majo monſtroſô & ſubitaneô capitis tumore, cum ſummo dolore & inflammatione, correptus, ἄνω καὶ κάτω purgabatur. Emollitus poſtea tumor, ceſſante inflammatione, ſomnôque ex voto ſubſecutô. Repetii purgantia, interpoſitis diaphoreticis, (magnum enim Augiæ ſtabulum repurgandum erat,) cumque vinum placeret medicatum, annui, at *ſalviâ* egregiè conditum, idque maximè profuiſſe, ſeriò conteſtor. *alia.*

CAPUT IX.
DE USU SALVIÆ IN TUMORIBUS.

§. 1.

vinum &c. PRo primaria quadam femina, quæ crus habebat *œdematoſum*, *Plater. L. III. Obſ. p. 629.* præmiſſis univerſalibus, elegans ordinavit *apozema*. Species pro *vino* dat *Grüling C. II. Obſ. 37. & C. VIII. Obſ. 88.* *Pedilavia* verò *Ranchin. de morb. Virg. Sect. III. c. 2. p. 409. fotum Güldenklee L. VI. caſ. XI.* *cataplasma.* *Cataplaſma* reſolutivum *Foreſti L. XXIX. Obſerv. 25.* etiam *Schröd. L. II. Pharm. Med. Chym. c. 44. p. m. 164.* tranſcripſit, & eſt hoc:

℞. fl. chamomill. ſtæch. ſummit. abſinth. rut. caul. & ſtipit. eorum, *ſummit. ſalv.* ſabin. an. Mj. coq. omnia ſimul in lixiv. & ciner. querc. vel ſambuc., vel vitis alb., deinde piſtentur, add. pulv., qui

℞. alum. ſulphur. gallar. cypreſſ. ſal. commun. an. ℥ß. aloes, bacc. laur. pyrethr. ſem. caul. an. ʒij. in fin. add. ſterc. recens columb. ſeu caprar.

Reſolvit craſſos humores ac tumores inde ortos, ut varices, elephantiaſin &c.

obſ. pract. §. 2. Scriba quidam magnô moleſtôque

ſtôque *pedum* tumore divexatus, ſeq. obtinuit vinum:

℞. Rad. ireos noſtr. ℥iß. fœnic. helen. an. ℥ß. cort. int. rad. ſamb. ℥ß. H. abſinth. Mj. fol. Senn. ſ. ſt. ℥iß. *ſalv. acut.* Mß. ſoldanell. ʒij. ſemin. aniſi ʒiij. Conciſ. & contuſ. D. S. Species zum Wein.

ἄνω & per urinam feliciter purgatus. Addidi hoc pedilavium. *pedilavium.*

℞. Rad. bryon. recent. ireos noſtr. lil. alb. an. ℥j. H. ſabin. Mß. abſinth. artemiſ. an. Mj. *fl. ſalv.* Mj. chamom. hyper. an. Mß. bacc. laur. junip. an. Mß. ſem. lini. ℥ß. M. pedilav. Quod optimè profuit.

§. 3. Prænobilis Dominus *Adelhard. à Bruch*, inclytæ Eccleſ. Corb. Capitularis, an. 1679. M. Majo monſtroſô & ſubitaneô capitis tumore, cum ſummo dolore & inflammatione, correptus, ἄνω καὶ κάτω purgabatur. Emollitus poſtea tumor, ceſſante inflammatione, ſomnôque ex voto ſubſecutô. Repetii purgantia, interpoſitis diaphoreticis, (magnum enim Augiæ ſtabulum repurgandum erat,) cumque vinum placeret medicatum, annui, at *ſalviâ* egregiè conditum, idque maximè profuiſſe, ſeriò conteſtor. *alia.*

alia. §. 4. Dn. *Michaël* Krumbügel/Consiliar. Cameræ Gvelferbyt., Amicus noster, nescio quo inusitato utriusque pedis tumore subitò infestatus, ut difficulter ambularet, quietis fere nescius, idem à me obtinuit *vinum*, & *pedilavium*, paucis saltem immutatis, insigni cum successu, non temtis aliis tamen, putâ purgantibus, sudoriferis, &c.

alia. §. 5. *Franciscanus* ex ordine *Minorum* magnô *sinistri brachii* tumore diu cruciatus, nescio cujus consilio, tandem ipso *Francisci* die, qui est 4. Octobr., summo mane intra tertiam & quartam, coram imagine *patris* sui in humum prostratus, manantibus genis orans:

O *Francisce* Pater removebis, credo, *tumorem*,
Si pro me misero, nam potes, ipse petes.
Ora igitur, mi Sancte *Pater*, feliciter ut nunc
hâc horâ mihi sit *salvia* certa salus!

Queîs dictis in hortum excurrit, *folia salv.* decerpsit, eaque cum raphano rust. in aqua lustrali coxit. Quo decocto cum crebriùs lavisset tumorem, brevi omnes cessârunt dolores. Utrum verò imaginatio, seu superstitio, plus opis ei tulerint, aut plantæ, judicent alii. Ego dixerim: utraque.

Ca-

CAPUT X.
DE USU SALVIÆ IN GANGRÆNA ET SPHACELO.

§. 1.

AQua *nigra* Chirurgorum ad *gangranam* & *sphacelum* talis: **aqua.**

℞. Gallor. alum. an. ℥ij. vitriol. alb. ℥iß. ceruss. ℥v. sabin. virid. æris an. ℥ß. bacc. laur. junip. an. ℥ß. oliban. ʒij. f. querc. rut. absinth. *salv.* sal. corum. an. Mß. acet. vin., vini, lixiv. fort. an. Mens. ij.

coq. & lintea eâ madefact. impon. *Birling. in append. cit. p. 26.*

Aliam longè efficaciorem vid. in *Purmann.* Chirurg. Lorber-Krantz *P. III. c. 19. p. 567.*

§. 2. Unicum saltem civem, *gangrenâ scorbuticâ* affectum, servavit *Cl. Sennert. L. V. Prax. P. II. c. 19. p. m. 275.* hisce remediis: **externa.**

℞. aq. apoplect. sp. bacc. junip. an. ℥ij. sp. absinth. & ceras. an. ℥ß. *aq. salv.* & lavend. an. ℥j. M.

℞. Cons. cochlear. ℥iiß. beton. *salv.* an. ℥iß. sp. cord. temperat. pleres arch. an. ℈j. rob. junip. ʒij. syr. de beton. ℥i. f. elect. **elect.**

℞. Cons. cochl. ℥iij. *salv.* ℥ij. sp. diaxyloal. **aliud.**

loal. ℥i. cort. citr. cond. ℥ ß. rob. junip. ℨij. c. syr. beton. f. elect.
Plura, sis, vide apud *Eundem*.

obs. pract. §. 3. Honesta femina in Dania *gangranâ scorbuticâ* in pede & tibia dextra correpta, à circumforaneo, solis *pomis putridis* contusis, & cataplasmatis formâ, bis quotidie, impositis, omninò restituta est. *alia.* Alius in aqua marina absinthium montanum, *salviam hort.* & card. bened. coxit, hâcque plures *gangranas* incipientes curabat.

alia. §. 4. Sartor quidam, *Arnoldus* Birckenwald/à Venæsectione altero die sensit insignem tumorem dextri brachii, summa cum inflammatione, quæ tandem in perfectam *gangranam* conversa. Vocatus in auxilium Chirurgus quidam castrensis, carnem prius mortificatam & scarificatam calidè fovit spir. vini, in quo myrrha, aristol., *salv.* & scord. macerata. Hos pulv. toti brachio copiosè inspersit, superpositis linteis, spir. vini madefactis. Et hisce remediis Virum optimè servavit. Fortè imitari voluit praxin *Riverianam Cent. I. Obs. 84.* Gallus siquidem erat Chirurgus, nec latini sermonis ignarus, ut bonos quosvis Autores studiosè legeret.

alia. §. 5. Miles *Westphalus hydropicus* scrotum

tum valde tumidum ferrô aperiri jubet, effluxis aliquot libris serosi humoris. Tertiô die supervenit *gangræna*. *Henning*. Kleinschmied/ Barbitonsor, lavat scrotum hoc decoctô:

℞. Rad. helen. arist. rot. an. ℥j. *f. salv. nob.* scord. an. p.ij. fl. cent. min. summit. absinth. mont. an. Mj. coq. in acet. vin. & lixiv. fortiss. ex cinerib. junip. parat. Col. admisce Theriac. Venet. ℥i. myrrh. select. ℥ß. succ. absinth. ℥vj. sp. vin. opt. ℥ij. M.

Imponitur cataplasma ex rad. helen. arist. rot. absinth. *salv.* fl. cent. min. rut. bacc. juniper. &c. corpus purgatur κάτω, etiam diaphoreticis, adduntur confortantia, milite adhuc, nî fallor, superstite.

§. 6. Alius *erysipelati* applicat topica frigida. Alterô mane sentit *gangrænam* incipientem. Vocatur veteranus Chirurgus *Vitus* Meyer/ qui restitit prudenter, lethumque pepulit, etiam *salviæ* ope. Simile exemplum de *gangræna* ex topicis refrigerantibus, morte tamen subsecutâ, notavit *D. D. Henr. à Moinichen*, Med. Danus, *in Observ. n. 7.* ***alia.***

◆)o(◆

CA-

Caput XI.

DE USU SALVIÆ IN VULNERIBUS EX MORSU.

§. 1.

cataplasma. PRæmissis universalibus, in vulnere à *morsu* animalis inflicto, dolore incrementum sumente, sequens *cataplasma* tepidè applicandum:

℞. Scord. alliariæ an. q. iiij. absinth. comar. hyperici *salv.* amarac. an. p. i. rosſ. rub. p. iij. fl. cham. melilot. an. p. i. medull. pan. silig. ℥iij. furfur. ℥j. farin. lupin. ℥iß. c. s. q. vin. F. cataplasma. In fin. add. ol. rut. ʒvi. rosſ. lumbricat. ℥iß. vitell. ovi n. 1. croci ℈i. M. *Sennert. l. a. p. 485.*

§. 2. Ita memini *Velschium* nostrum Augustanum solâ impositione *fol. salv.* recenti, *puncturas vespæ* curâsse. Vid. *T. VIII. Eph. Cur ipſ. Obſ. 35.* Mentionem facit *Hildsheim. Spicil. I. de dolore capit. p. m. 91.* *aq. virtutum.* aquæ virtutum, quâ ædituum ex *alto* delapsum inter alia feliciter restituit, quæ hæc:

℞. galang. caryoph. zingib. alb. gran. paradis. an. ʒiij. N. mosch. macis, an. ʒiiß. lign. aloes ʒiij. cinam. cort. citr. an. ℥ß. cal. arom. ʒiß. *fl. salv.* anth. an. ℥j. lavend. ʒvi. rut. ℥ij. rosſ. rub. fl. borrag. f. laur. an. ℥ß.

Incis. grosso modo inf. in vin. bon. vet. ℔ iij. stent. in infus. sex ☌. Deinde col. & species optime contund. in mortar., iisque iterum adjiciatur vin. col. & destill. per alembic.

§. 3. *Aqua Balista* ad sananda *vulnera* recentia, per unum vel duos dies ad summum, hæc est: *ap. Balistæ.*

℞. *Salv. minut.* hyperic. cent. min. stæch. arab. rorismar. an. Mj. conquass. & misc. cum aq. vit. ℔j. postea destill. in alembic. vitreo, demum adde mastich. el., mumiæ, gumm. ammoniac., gumm. arabic., elemi an. ℥j. terebinth. lot. ℥iiij. destill. iterum per alembic vitr. & custodias in vase vitr. ad solem per dies XV.

§. 4. Momorderat nuper *felis* puelli triennis pollicem sinistrum, subsequentibus magnis doloribus. Mater decocto equiseti, *salviæ* & millefolii subitò totam lavit manum, & brevi restitutus pusio. Rusticus, ex *morsu equi*, graviter in dextro sauciatus brachio, solâ alchimillâ & *salviâ*, quam in urina Viri coxerat vetula, intra biduum feliciter curabatur. Hoc verò superstitiosum, quòd anus in aurora à tergo accedens ad *salviam*, eam in nomine *Jacobis, Michaelis & Martini* decerpserit; nisi dicas cum illo Nobile, *obs. pract.* *alia.*

be-

bene eam fecisse, quòd Sanctos gentis suæ coluerit; *Jacobo* siquidem, *Michaeli*, & *Martino* acceptum ferunt plurimum Thyrigetæ mei.

alia. §. 5. Ridiculum est, quod subnecto. Sauciaverat *gallus gallinaceus* simplicissimam & vetulam quandam mendicantem in *pede sinistro*, quæ, extrà pagum ad sepes considens, absterſit vulnus. Præterit fortè alia anus, parùm astutior: cujus consilium, ut *salviam* imponeret cum ruta, (sie solte Salve drup legen mit Ruthen:) illa verò perperam intelligens verba, per totum claudicat pagum, & quærit, annon quis haberet Salben? (*unguentum*) Tandem pædagogi pagani cõjux misericordiâ tacta, quod supererat de *unguento*, contra *pediculos* liberorum suorum usurpato, retrò fornacem porrigit, ægræque liberaliter donat. Quô se inunxit, optato cum successu, ut mihi rustici quondam in pago isto ad *Albim* (cujus nomen excidit) pernoctanti seriò dixêre.

Caput

CAPUT XII.

DE USU SALVIÆ IN PERNIONIBUS, GANGLIO ET CONDITURA CADAVERUM.

§. 1.

IN *pernione*, ab intensissimo frigore contracto, suasit *Timæus L. VI. cas. 8.* ad extrahendum gelu, pedes nive confricari, postea frigidæ immergi, quo facto omne gelu undiquaque erupit. Postea dedit fotum:

℞. fol. beton. *salv.* origan. rut. rorismar, an. Miß. fl. chamomill. summit. aneth. an. Mj. bacc. laur. ℥vi. junip. ℥j. coq. ex lacte dulci, applic. tepidè. *fotus.*

§. 2. *Ruland. L. IV. curat. empir. ganglion.* in carpo manûs ita curavit:

℞. fl. chamom. *salv.* gran. junip. an. Miv. decoq. in vin. q. s. *decoct.*

Supra hoc decocto in vase aperto teneatur manus mane ac vesperi, ut multum sudet. Postea unge ad prunas ganglion ipsum ol. seu bals. 🜍 Rulandi, cujus genuinam descriptionem è MSS. nobis dedit *D. D. Hagedorn. in à se edit. M. Ruland. P. secret. spagir. c. X. p. m. 41. seq.* licèt aliæ prostent descriptiones

apud *Th. Bartholin. C. VI. hist. 95.* & *Grüling. VII. Obs. 2.*

conditura cadaverum.

§. 3. Quî *conditura cadaverum* methodicè peragatur, *Birling. noster C. I. advers. cur. Obs. 1. Greg. Horst. L. III. in append. ad Observ. 8. p. m. 157. seqq. Forest. L. XXX. Obs. 20. Fr. Ranchin. tract. de morb. puer. Sect. II. c. 6. p. m. 348. seq. Timæus L. VI. epist. 10. Grüling. C. I. Obs. 85.* & novissime *D. Benjamin* Scharff/ Bias noster, *in tract. de junip. c. 31. p. m. 373 seqq. & D. D. Clauder.* fusè & accuratè descripserunt, ut me puduerit actum hîc agere. Sufficit dixisse in omnibus fere hujusmodi conditurìs *salviam* immistam esse, quâ sine nihil fit κατὰ τάξιν.

hist.

§. 4. Nobilis Matrona *canem* habebat sibi dilectissimam, quæ, cùm moreretur, petiit, ut in *cœmiterio* conderetur, offerens Pastori, si annueret, *decem* Imperiales. Ille stultissimæ feminæ vesaniam hanc exemturus, mox blandis, jam duris utebatur verbis, sed insanam reddidit insaniorem. Quæ demum *fidelem* suum, eleganti cistæ inclusum, in horto suo *solenniter* tumulavit, visceribus antè exemtis, & cadavere *variis* ac *pretiosis herbis* repleto. Audiens ego

nar-

narrationem hanc, subitò interrogavi, an etiam in conditura hac *canina* usurpâssent *salviam?* Quod cùm affirmâssent, discessi.

§. 5. Alia *felem* suam simili ferè modo condi jussit, erecto eidem splendido epitaphio. Sed ohe! nugarum satis est. Ego dixerim potius cum *Plin. L. XXI. hist. natural. c. 1.* Flores odoresque *in diem gignit Natura: magna (ut palàm est) admonitione hominum; quæ* spectatissimè floreant, celerrimè marcescere. Ergo: vive memor lethi: Instat ÆTERNITAS. *alia.*

SECTIO IV.

QUÆ

OECONOMICA.

CAPUT UNICUM,

DE USU SALVIÆ CULINARI, EJUSQUE NOXA.

§. 1.

usus culinaris.

USum *salviæ* culinarem omnes non nesciunt mulierculæ. Utriusque enim usus nobis admodum familiaris: admiscemus siquidem piscibus & carnibus assis, anguillis, & bubulæ ac vervecinæ, coquimus cum capitibus vitulinis & mesenteriis, conjicimus in scyphos, brodia, & juscula; conficimus etiam ex foliis aliquando placentulas. Et quid singula? Vidi *Batavum* quendam, cujus tota facies manusque, quoties pisces, seu salitos, vel recentes, comederat, adeò intumescebant, ut vix videre, aut manibus aliquid prêndere quiret. Unâ tamen alterâve post pastum horâ detumuêre iterum. Verùm si *salviâ* condiret pisces & pipere, ab hoc casu erat exemtus. Cavea-

hist. singul.

veamus interim, ne *illotam* & *in expiatam* usurpemus *salviam*, sed benè lotam, & ab omni sorditie repurgatam. Quàm noxius enim halitus, saliva & mador *bufonum*, qui plerumque sub ea nidulantur, multorum eheu! funesta testantur exempla, quorum synopsin dedimus in *tract. de bufone, Sect. I. cap. 3. §. 37. p. 61.* & hîc repetere nolumus, addituri potius unum alterumvé, cujus mentio non fit apud Autores. *cau*

§. 2. Habebat in *Prussia* Electorali Pastor quidam paganus duos liberos, puellum & puellam, illum septem fortè annorum, hanc verò quinque. Qui in aurora surgentes, accepto à matre jentaculo, quod panis erat butyraceus, solo indusio tecti, in hortum, ædibus proximum, lusuri currunt, ibique propè *salviam* considentes subitò folia quædam, rore adhuc conspersa, decerpunt, & cum jentaculo simul securè devorant. A meridie, præcedente enormi vomitû, crebriores, superveniunt lipothymiæ, cum magno totius corporis æstu. Alterô diu uterque moritur, non sine suspicione accepti veneni. Ex obs. *MS. D. Israel. Schmidii*, Prussi. *observ.*

§. 3. Nescio, ubi legerim, *Eligerum*, seu *Adelgerum*, nominis hujus IV., Co- *alia.*

mitem ab *Hohenstein*, Virum doctissimum, primum insignis quondam Monasterii Dominicanorum *Isnaci* Priorem, (quo de in *historia* mea *Isenacensi*, σὺν Θεῷ, prolixiùs,) *succô bufoniô*, juscu-lo carpionis affuso, seu immixto, anno 1242. esse extinctum. Venenô sublatum credidêre & alii, referente *D. Nicolao* Rebhahn/ Superint. Isnacensi, in *Chronic. Isnac. MS.*, quo de autem nihil retulit *Henricus Eckstorm. in Chron. Walckenried. p. 19.* & *Andr.* Hoppenrod im Stamm-Buch der Sächsischen Fürsten und Grafen *pag. 44.* Adolescentem verò, Stern nomine, ut alius asserit, eodem periisse fato, in historia patriæ nondum inveni. Hoc equidem constat ex *M. Christophori Wineri*, Poëtæ & Theologi, *L. II. Tumulor. num. 1.* *Stellam*, Isenacensem, Juvenem elegantissimum, in sylva *Solitariensi* anno 1562. ætatis suæ vigesimô tertiô, nefariè occisum esse, ut ex *epithaphio* quoque liquet:

error.

Indignè occisi Juvenis miserabile corpus,
Quod completa cadens alma recepit humus:
Tollite vos Nymphæ, & terrâ componite vestrâ,

Atque

Atque viatori hæc verba legenda
date:
Hîc situs est Juvenis, crudeli morte peremtus,
Cui neque par formâ pulcer *Adonis*
erat.
Cessit ut insigni facie *Cybelius Atys,*
Cyllarus, ut *Gnidii* candida forma
Gygis.
Qui dum conducto Comiti confidit &
anteit,
Incautum à tergo latro *secure* ferit.
Quisquis es, ô hospes, sylvam subiturus
eandem,
Observa, ne quis *sic* tibi *monstret iter*.

§. 4. Retur quidem Excell. ac Celeberrimus *D. D. Oliger Jacobæus*, in Inclyta Hafniensi, Nutrice olim mea benignissima, Professor Regius, in aureolis suis observationibus *de ranis & lacertis cap. 3. p. 95.* tantum, ut vulgò credimus, *bufoni* haud inesse venenum, nisi in regionibus *calidioribus*, addens: Belgam quendam *bufones* non saltem innoxiè tractare, sed etiam succum expressum audacter lambere; idemque Monachos quosdam Lugdunenses in Gallia præstare sibi bonâ fide retulisse solertissimum *Joseph. du Verney*, Anatom. Reg. Parisiensem, Non ibo inficias, fide pluri- *contradictio.*

um exemplorum adductus, quæ protuli in libello meo de *bufone.* Credo etiam, ideò *bufonem* sub *salvia* frequentiùs latitare, non quòd esum illius appetat, sed *ob umbram & asylum*, quod in ingens spatium diffusa interdum planta illi suppeditat, præsentiam hominis, radiosque solares valdè extimescenti. Interim venenum ejus penetrantissimúm mihi constanter suspectum, exemplô *Thyrigetæ* istius, qui in sylvam excursurus, offendit fortè in agro inusitatæ magnitudinis *bufonem*, quem lapide petens, eundem à corpore bestiolæ resilientem, & jam (uti fatebatur) veneno ejus madidum, eâdem reassumsit manu, jactû repetito. Succedit inflammatio dextræ valde dolorifica, efflorescentibus in ea pustulis vesicisque viridibus, luteis planè ichoris plenis. Mox tota manus cum dimidio brachio immensum intumescens, ad XIV. dies horrendos peperit cruciatus. Adeò difficulter hoc virus expelli poterat. Altero, imò tertio, anno, circa idem tempus, quo cum *bufone* duellum habuerat, malum cum omnibus symptomatibus recruduit. Quî tamen, Dei adstante gratiâ, ab Excellentissimo *D. D. Adamo Zapfio*, Medico expertissimo, Amico plurimùm honoran-

cur bufo sub salvia lateat?

hist.

rando, curatus sit, in *fasciculo priori Observat. mear. Medico-Physicar., Decur. II. Ephem. nostr. Curios. ann. 5. annex. 7. n. 47.* fideliter exposui. Calcinatus *bufo* multis inservit affectibus, & curiosum sanè rarumq; exemplum, quod in *posteriori Obs. mear. fasciculo,* (qui his nundinis prodiit,) ex relatione *Dn. Ignatii* Knüttels/ J C. Westfali, Amici integerrimi, *de corde bufonis febrifugo* inserui, ut certè mirer cum optimo *Jacobæo lib. cit. c. ult. p. 135.* Naturam *ex bestiolis,* quæ nobis *invisæ, pedibusque conculcatæ,* parare remedia, quæ ab *ultimo Indorum sinu allatis palmam interdum præripiunt,* ne sanitati profutura *foris cogamur emendicare.*

§. 5. Credidi olim cum *Athanas. Kirchero,* Fautore meo, dum viveret, singulari, *Lib. de Peste Sect. I. c. 7. §. 2. experim. 3. p. 71.* omnem *salviæ* malitiam, & nocendi potentiam, esse à *textura illa quasi aranearum,* quâ vestitur, & intra quam minutissima *insectula* grassantur ac nidulantur, quæ *virulento* suo humore tantam noxam homini inferre possunt. At non de nihilo est *D. Joh. Paterson,* experiment. microscop. *in Decur. I. Eph. Curios. ann. II. Observ. 27.* qui telas istas aranearum, de quibus *Kirche-* *unde salviæ virus.*

rus, non potuit observare in *salvia*, potius verò *pilis albis* eam vestitam deprehendit, qui hyeme totum folium teguntforsan ut à frigoris injuria tutum maneat. Nec *vermiculos* istos notare potuit, sed cùm valde scabra sit *salvia*, variis mæandris distincta, eminent quasi *colliculi* maximi circa apicem, in quibus aliquid *rotundum*, aliquando *album*, aliquando *subflavum* exstat, sed informe. Quod si, ait, *vermiculi* forent, staret unus penes alterum, illud autem in eminentiis ferè tantùm residet. Nec pilos adhærentes adeò facilè abstergi posse retur, cùm isti, qui ad hyemem erat, fortiùs adhæserint.

observ. §. 6. Cùm *Busonem* meum meditarer, varios ubique conquisivi: videns aliquando majorem sub *salvia*, ocyùs captum suspendi, & de eopse frutice, sub quo cubârat, folia aliquot decerpta, nec lota, nec absterfa securè devoravi, visurus eventum. Qui si sinistrè cecidisset, in promptu habebam emeticum, certissimum remedium. At nihil omninò damni inde expertus sum unquam. Ut æquam *Celsi* nostri censuram apud *Bonet. L. III. Med. Septentrion. collat. Sect. XII. c. 11.* æstimem, nec, licet sub *salvia* hospi-

ſpitentur *bufones*, eam ab *halitu* illorum, quem *Caſp. Schvvenckf. L. III. Theriotroph. Sileſ.* malè olentem dicit, ſemper infectam eſſe putem. Quo tamen ſi conſpurcata fuerit, utique perniciosa planta erit & abominabilis.

§. 7. Interim cùm nemo ſciat, quid ſerus vehat veſperus, conſultiſſimum erit, nunquam illotam, ſeu purgatam *ſalviam* in uſum trahere, ob funeſta, quæ alibi diximus, exempla, queis, ſi placet, adde *Ardoyn. Lib. IV. de venen. cap. 7.* & *Ferdinand. Ponzett. L. III. de venen. c. 12.* Inprimis vitabimus peſtilentem illam, quæ foliorum pinnas veluti *carbunculatas* præ ſe fert, & quaſi *ſphacelata* eſſet, aut *ſideratione* aliquâ perculſa. Memorabilis enim hiſtoria, quam innexui *faſciculo altero obſervationum mearum Medico - Phyſicarum num. 50.* de *bufone*, quæ ex cadavere fœminino prorepſit, è ſeminio *bufonio*, hujusmodi impuris *ſalviæ* foliis adſperſo, olim nato. *monitum.*

§. 8. In Chronico Thuringiaco *Johann. Binharti*, Lauterbachenſis, & quidem *Lib. III.* ad ann. MDCII. ubi meminit ancillæ *Sattelſtadienſis*, quæ *bo-* *obſerv.*
am peperit, hæc non-nemo annotavit:

Zu

Zu Zella/ zwischen Mühl und Treffert / hat ein Mägdlein von etwa 17. Jahren / da ich noch in die Schuel gangen/ angefangen einen grossen dücken Leib zukriegen/ ohne Wehtagen/ nur daß sie iezuweilen gefühlt/ als ob ihr was lebendiges im Bauch wäre. Mit der Zeit sind ihr die Brüste auch gewachsen / daß viele gemeint / als ob sie schwanger wäre. Etliche Wochen hernach kriegt sie mit Himmel-schreyenden Winseln und Wimmern eine **heßliche schwartze lebendige Kröte**/worüber die Leute erschrocken/ und das Teufels-Werck stracks verbrant haben/ auch seitdem sehr geheim gehalten haben / daß mans in Chronicken selten finden wird. Hernach hat sich eine alte Wettermacherin berühmt/sie habe dem Mädgen es in einer **Salben-Suppe** beygebracht/ wie aber/ ist GOtt und dem Teufel bekandt. Denn jener hats verhängt/ und dieser practiciret. Sic ille. * Excusari potest Satanas, siquidem modo planè naturali partus hic contigerit, ut multa alia contestantur exempla. Sed Thuringi mei *DIABOLO* omnia & *Nemini* omnia imputant.

§. 9.

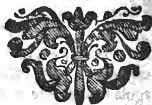
§. 9. In antiquo codice mentio fit *Ydæ* de *Slanstede*, inclusæ sororis in claustro *Hüjensi*, in civitate *Huyseborch*, à Borcharto condito], quæ à *bufone* in capella B. Sixti *urinâ* infecta, cùm in terram prostrata oraret, à *Sifredo* tamen de *Seehusen*, Medicâ scientiâ claro, sic servata est. Captum *bufonem* sale conspersit, ut moreretur, siccatum deinde pulverisavit, & partim internè dedit cum aq. sambuci, partim cum Theriaca commiscuit, & brachio læso applicuit. Sicque Soror *Yda* à morte redemta est. Hæc *Codicill. MS.* Monasterium *Huysburgense* Ordinis Benedictini adhuc in sylva *Huy* propè Halberstadium superest; conditum olim à *Burckardo* II., Episcopo Halberstadiensi, Anno 1084. in ipsa civitate *Huyseborch*. Talem enim quondam fuisse, ex literis fundationis apertè constat. Habitârunt simul ab ipsa fundatione usque ad *Jaspari*s, Abbatis XXV. Nobilis de *Beervvinckel* tempora, i. e. usque ad annum 1400. in eodem Monasterio, sub habitu & regula *Benedictina*, nobiles sorores, è quibus *Yda* ista à *Schlansted*. Ne mireris autem, Lector, Monachos cum Monialibus sub uno tecto vixisse; *observ.*

Tri-

Trithemius plura hujus societatis exempla Tibi dabit in *Chronico Hirsaugiensi* ad ann. 1108. & anni 1121. Nos de omnibus ac singulis prolixiùs in *Annalibus nostris Huysburgensib.*, σὺν Θεῷ edendis.

epilogus. §. 10. Tantùm de SALVIA. Tu, mi censor, si *homo* es, eris quoque *sapiens*: Nemo enim *jure* dici potest *homo*, nisi qui *sapiens*. *Lactant. L. IV. instit. divin. c. 1.* Nosti autem, quàm difficile sit, ut qui *homo* sit, non in *multis* peccet. Quædam videlicet *penitus ignorando*, quædam *malè judicando*, quædam etiam *negligentius conscribendo*, ut piè ait *Galenus L. II. de comp. med. sec. loc. c. 1.* Nos hîc abrumpimus, acturi

DEO GRATIAS.

IN-

INDEX
LIBRI GENERALIS.
SECTIO I.
QUÆ
Philologico-Physiologica.

SECTIONIS II.
PARS I.
QUÆ
MEDICO-CHYMICA
Pharmaceutico-Therapeutica,
DE USU *SALVIÆ* SPECIALI
in
AFFECTIBUS SUPREMI VENTRIS
cujus
MEMBRUM I.
DE
AFFECTIBUS CEREBRI
ET CAPITIS.

Cap.

MEMBRUM II.

DE AFFECTIBUS OCULORUM.

MEM-

MEMBRVM III.

DE AFFECTIBUS AURIUM.

CAPUT UNICUM.

MEMBRVM IV.

DE AFFECTIBUS NARIUM.

CAPUT UNICUM.

MEMBRVM V.

DE AFFECTIBUS LINGUÆ.

MEMBRVM VI.

DE AFFECTIBUS FACIEI.

MEMBRVM VII.

DE AFFECTIBUS ORIS.

MEMBRVM VIII.

DE AFFECTIBUS DENTIUM.

MEM-

MEMBRUM II.

DE AFFECTIBUS GUTTURIS.

Caput Unicum.

De usu *Salviæ* in strumis.

MEMBRUM III.

DE AFFECTIBUS ASPERÆ ARTERIÆ.

Caput Unicum.

De usu *Salviæ* in angustia ejus.

MEMBRUM IV.

DE AFFECTIBUS PULMONIS ET THORACIS.

Cap. I. De usu *Salviæ* in difficili respiratione

- II. . . . in tussi.
- III. . . . in phthisi.
- IV. . . . in pleuritide.
- V. . . . in empyemate, intemperie, palpitatione & dolore cordis.
- VI. . . . in deliquio animi, & virium imbecillitate.
- VII. . . . in vulnere pectoris & sanguine coagulato.
- VIII. . . in dolore mammarum.

MEM-

MEMBRUM IV.

DE AFFECTIBUS LIENIS.

MEMBRUM V.

DE AFFECTIBUS RENUM ET VESICÆ.

MEMBRUM VI.
DE AFFECTIBUS PARTIUM GENITALIUM VIRILIUM.

MEMBRUM VII.
DE AFFECTIBUS UTERINIS.

MEMBRUM VIII.

DE AFFECTIBUS CIRCA ET POST PARTUM.

SECTIONIS III.
PARS I.
QUÆ
Pharmaceutico - Therapeutica.
DE
USU *SALVIÆ* SPECIALI
IN

FEBRIBUS.

SECTIONIS III.
PARS II.
DE
USU *SALVIÆ* SPECIALI
IN

AFFECTIBUS EXTERNIS.

SECTIO IV.

QUÆ

OECONOMICA.

CAPUT UNICUM.

-)o(-